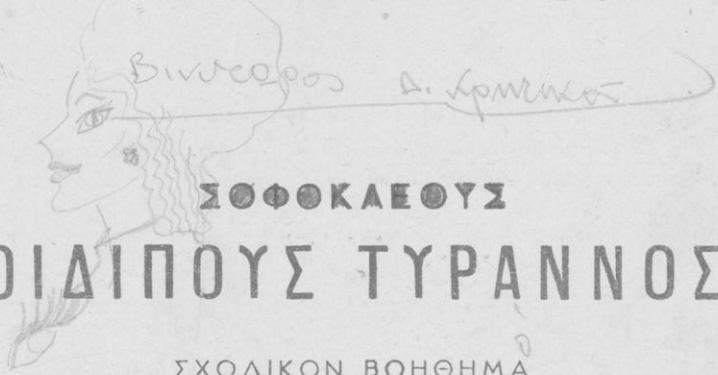

19734

ΒΙΚΤΟΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Βικτωρος Δ. Κρητικος

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Η΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο.Ε.Σ.Β.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

1. Εισαγωγή περί τῶν προσώπων, τῆς σκηνῆς, τῆς ὑποθέσεως, τῆς γλώσσης καὶ τοῦ μέτρου τοῦ δράματος.
2. Ὀλόκληρον τὸ κείμενον κατὰ συντακτικὴν σειρὰν τῶν λέξεων.
3. Σχολικὴ μετάφρασις τοῦ κειμένου.
4. Παρατηρήσεις γλωσσικαὶ (λεξιλογικαὶ, γραμματικαὶ, συντακτικαὶ), πραγματικαὶ, αἰσθητικαὶ κλπ.
5. Ἐπιγραφαὶ καὶ περιλήψεις.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.

38 -- ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ -- 38

1953

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως καὶ
τὴν σφραγίδα τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

[Handwritten signature]

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ (βασιλεὺς τῶν Θηβῶν).

ΓΕΡΩΝ ΙΕΡΕΥΣ (ἄγων νεαροὺς Θηβαίους ἱκέτας).

ΚΡΕΩΝ (γυναικᾶδελφος τοῦ Οἰδίποδος, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης).

ΧΟΡΟΣ (ἕκ 15 γερόντων Θηβαίων. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν ἦτο κορυφαίος,
οἱ δὲ ἄλλοι ἀπήρτιζον τὰ δύο ἡμιχόρια (1+7+7)).

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ (περίφημος μάντις τυφλός).

ΙΟΚΑΣΤΗ (μητέρα καὶ σύζυγος τοῦ Οἰδίποδος).

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ΘΕΡΑΠΩΝ ΛΑΪΟΥ.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ (ἀγγελιαφόρος ἐκ τῶν ἀνακτόρων).

Οἱ ὑποκριταὶ ἦσαν τρεῖς, ἐνηλλάσσοντο δὲ ὑποδυόμενοι τὰ ἐμφανιζόμενα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο τὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς δρῶντα πρόσωπα οὐδέποτε ἦσαν περισσότερα τῶν τριῶν.

2. Η ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

Πρέπει νὰ ἔχουμεν ὑπ' ὄψιν οὖν τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρείζετο ἀπὸ τρία μέρη: τὴν ὀρχήστραν, τὴν σκηνὴν καὶ τὸ κυρίως θέατρον.

Ἡ ὀρχήστρα κατὰ τοὺς κλασικοὺς χρόνους ἦτο ὑπαίθριος καὶ κυκλική, μεταξὺ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ κυρίως θεάτρου. Ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας ἐλάμβανε θέσιν ὁ Χορός, ἔπαιζον οἱ ὑποκριταὶ καὶ ἐγίνετο ἡ παράστασις. Ὡστε ἡ ὀρχήστρα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ σημερινοῦ θεάτρου.

Ἡ σκηνὴ τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἦτο ὀρθογώνιος κλειστὸς χώρος ἐναντι τῆς ὀρχήστρας καὶ τῶν θεατῶν. Ἐντὸς αὐτῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἐνδύματα τῶν ὑποκριτῶν καὶ τὰ διάφορα μηχανήματα τοῦ θεάτρου. Ἐντὸς τῆς σκηνῆς ἐπίσης εὕρισκοντο οἱ ὑποκριταὶ ἀναμένοντες τὴν αἰετῶν καὶ ἐκεῖ μετέλλασον προσωπεῖον καὶ περιβολήν, διότι ὑποχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Ὡστε ἡ ἀρχαία «σκηνή» ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ παρασκήνια τοῦ σημερινοῦ θεάτρου. Ἡ πρὸς τοὺς θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς ἐλέγετο προσκήνιον καὶ εἰκόνιζε κατὰ κανόνα πρόσωπον ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, ἔχοντος μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὁποίων εἰσέρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ὑποκριταὶ, δοῶντες ὑπεδύοντο πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπετίθετο ὁ θεὸς.

σκοπιο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἢ τοῦ ναοῦ. Ἐπειδὴ ὁμως αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσονται πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπινοήθη σὺν τῷ χρόνῳ ἡ λεγομένη σκηνογραφία· κατεσκευάζοντο δηλαδή ἐπὶ τῆς προσόψεως τῆς σκηνῆς μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτὴν, στρατόπεδον κ. ἄ. ἀναλόγως τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔργου.

Τὸ κυρτὸς θεάτρον ἦτο ὁ προωρισμένος διὰ τοὺς θεατὰς ὑπαίθριος κοίλος χώρος. Ἐπ' αὐτοῦ ἦσαν ἐπάλληλοι σειραὶ ἐδωλίων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκάθητο οἱ θεαταί, ἔχοντες πρὸ αὐτῶν τὴν ὀρχήστραν καὶ βλέποντες εἰς τὸ βαθὸς τὴν σκηνογραφίαν ἐπὶ τῆς προσόψεως τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου θεάτρον καὶ τῆς σκηνῆς ἀφῆνοντο, ὁ εἰς δεξιὰ καὶ ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, καλούμενοι παροδοί. Ἄν ὁ ὑποκριτὴς εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδου, ὑπετίθετο οὕτως ἦρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ τῶν λιμένων, ἂν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο οὕτως ἦρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐξ ἄλλης πόλεως.

Τὸ παρὸν δράμα ἐκτυλίσσεται ἐν Θήβαις εἰς τὴν ὁδόν, τὴν κειμένην πρὸ τῶν Καδμείων ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. Ἐπομένως ἢ πρὸς τοὺς θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς, τὸ προσκήνιον, εἰκονίζει τὰ ἀνάκτορα ταῦτα μεγαλοπρεπῆ μὲ τρεῖς πύλας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μεσαία εἶναι ἡ βασιλική.

3. Η ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος ἀνάγεται εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τοῦ Λαίου. Οὗτος ἦτο βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, εἶχε δὲ σύζυγον τὴν Ἰουκάστην. Ἐπειδὴ ἐπὶ καιρὸν παρήμενος ἄτεκνος, ἠρώτησε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἂν θ' ἀπέκτα τέκνα. Ὁ θεὸς τότε ἀπεκριθὴν οὕτως· Ἄποκτιθῆν μὲν νῖόν, ἀλλὰ θὰ φονεύθῃ ὑπ' αὐτοῦ. Ὅταν δὲ πράγματι οἱ γονεῖς ἀπέκτισαν τέκνον, φοβηθέντες τὴν προρρησίαν τοῦ μαντείου, διετέτλυσαν τὰ σφυρὰ αὐτοῦ διὰ περόνης καὶ διαπεράσαντες σχοινίον παρέδωσαν αὐτὸ εἰς ποιμένα, διὰ τὸ φονεῦσαι ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνος Ὁ ποιμὴν ὁμως ἐξ οἴκου δὲν ἐφόνησε τὸ βρέφος, ἀλλὰ τὸ παρέδωκεν εἰς ἄλλον ποιμένα Κορίνθιον, ὁ ὁποῖος τὸ ἔφερε εἰς τοὺς κυρίους τοῦ Πόλυβον καὶ Μερόπην, βασιλεῖς τῆς Κορίνθου. Οὕτως ὄντες ἄτεκνοι τὸ ἀνθρώπων ὡς ἴδιον νῖόν καὶ τὸ ὠνόμασαν Οἰδίποδα ἐκ τοῦ οἰδήματος τῶν ποδῶν Ἐνθ' ὁμως ὁ Οἰδίπους ἐμεγάλωνε μέσα εἰς ἀτμόσφαιραν ἀγάπης καὶ στοργῆς τῶν Κορίνθιων βασιλέων, τοὺς ὁποίους ἐθεώρει γονεῖς του, ἔτυχε κάποις τὰ ὑβρισθῆν παρὰ τίνος ἐν συμποσίῳ καὶ ἦκουσε παρ' αὐτοῦ οὕτως δὲν ἦτο πραγματικὸς νῖός, τοῦ Πόλυβον καὶ τῆς Μερόπης. Ζητεῖ παρ' αὐτῶν ἐξηγήσεις, ἀλλ' οὕτως ἀπαντοῦν ἀσαφῶς. Φεύγει τότε κρυφίως καὶ ἔρχεται εἰς τοὺς Δελφούς. Ἐροῦντ' αὐτὸ μαντεῖον περὶ τῶν γονέων του καὶ λαμβάνει ἐντολήν παρ' αὐτοῦ τὸ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεῖται τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Ὁ Οἰδίπους νομίζων πατρίδα του τὴν Κορίνθον καὶ γονεῖς του τὸν Πόλυβον καὶ τὴν Μερόπην, ἀποφασίζει τὸ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Κορίνθον Περιπλανώμενος ὁμως ἀπὸ τὴν Φωκίδα, συνήντησεν ἐν τῇ Σχιστῇ ὁδῷ, ἐκεῖ ὅπου διασταυροῦνται αἱ ἀπὸ Δελφῶν καὶ Δαυλίας ὁδοί, τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαίον, μεταβαίοντα ἐφ' ἀμάξης εἰς Δελφούς. Ἐκ τυχαίου ἐπισοοῦδι διαπληκτίζεται πρὸς τὸν ἡνίοχον αὐτοῦ, μοστιγωθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Λαίου ὀργίζεται καὶ φονεύει αὐτὸν καὶ ὄλους τοὺς ἀκολούθους του πλὴν ἑνός, ὁ ὁποῖος διέφυγε κρυφίως

καί ἐκ φόβου ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν πόλιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς μὲ τοὺς ἀκολουθοῦντας του ἐφρονεῖτο ὑπὸ ληστών. Μετὰ δὲ τοῦτο διευθύνεται εἰς Θήβας.

Καθ' ὁδὸν συναντᾷ τὴν Σφιγγα, ἣ ὁποία καθημένη ἐπὶ τινος βράχου πρὸ τῆς πόλεως προετίθειν εἰς τοὺς διαβάτας πρὸς λύσιν τὸ αἶνιγμα, τὸ ὁποῖον ἐκαλοῦντο οὗτοι νὰ λύσουν. "Ολοὶ οἱ μέχρι τοῦδε διελθόντες ἐκείθεν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸ λύσουν καὶ κατεσπαράχθησαν ὑπὸ τοῦ τέρατος. Ἐκ τούτου ἡ πόλις ὑπέφερε καὶ εὗρίσκειτο εἰς ἀπόγνωσιν. Ὑπῆρχεν ὁμως χρησμός, ὅτι ἡ Σφιγξ θα ἀπέθνησκε καὶ ἡ πόλις θ' ἀπηλλάσσοτο τοῦ κακοῦ, ἐὰν εὗρίσκειτο λύτης τοῦ αἰνίγματος. Καὶ λύτης ὑπέσχετο ὁ Οἰδίπους. Πράγματι οὗτος ἤκουσε τὸ αἶνιγμα καὶ ἔδωκε τὴν πρόβουσαν λύσιν.

Τὸ αἶνιγμα ἔλεγεν :

"Ἐστὶ θίπουν ἐπὶ γῆς καὶ τετράπουν, οὐ μία φωνή,
καὶ τρίπουν' ἀλλάσσει δὲ φυὴν μόνον δοῶ' ἐπὶ γαίαν
ἔρπετά κινεῖται ἀνά τ' αἰθέρα καὶ κατὰ πόντον.
Ἄλλ' ὁπόταν πλείστοισιν ἐρεϊδόμενον ποσὶ βαίῃ,
ἔνθα τάχος γυίοισιν ἀφανρότατον πέλει αὐτοῦ.

Ἡ δὲ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος λύσις ἦτο :

Κλῦθι καὶ οὐκ ἐθέλουσα, κακόπτερε Μοῦσα θανόντων,
φωνῆς ἡμετέρης σὸν τέλος ἀμπλακίης.
Ἄνθρωπον κατέσχεας, θεὸς ἦνίκα γαίαν ἐφέρπει,
πρῶτον ἔφυ τετραπύου νήπιος ἐκ λαγόνων'
γηραλέος δὲ πέλων τρίτατον πόδα βάκτρον ἐρεΐδει,
αὐχένα φορτίζων, γήραϊ καμπτόμενος.

Μετὰ τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος ἡ Σφιγξ κρημνίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ βράχου. Συμφώνως δὲ πρὸς προκεκηρυγμένην ὑπόσχεσιν ἡ πόλις εὐγνωμονοῦσα προσφέρει εἰς τὸν σωτήρα τῆς πόλεως Οἰδίποδα τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ τὴν χήραν βασιλίссαν Ἰοκάστην ὡς σύζυγον!

Τοιοῦτοιτρόπως ὁ Οἰδίπους διέπραξεν ἐν ἀγνοίᾳ του διπλοῦν στυγερὸν ἔγκλημα. Δεινὴ ὕβρις τῶν θεῶν νόμων συνειτέλεσθη καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν ἐπεφυλάσσοτο νὰ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοῦ σκληρῶς.

"Ὅποσοδήποτε ὁ ἴδιος ἠγνόει τὰ πάντα. Ἐξῆς εὐτυχίης, ἀπέκτισε τέσσαρα τέκνα (Ἐτεοκλέα, Πολυνείκη, Ἀντιγόνην καὶ Ἰσμήνην), ἐβασίλευσε δὲ τιμώμενος ὑπὸ πάντων.

Ἡ εὐτυχία του ὁμως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραταθῇ. Τὰ τελοσθέντα βαρύνουν ἐπ' αὐτοῦ ἀδυσώπητα. Ἡ ἁρμονία τῶν θεῶν νόμων ἔχει διαταραχθῆ καὶ δημιουργεῖται ἡ ἀναγκαῖότης τῆς ἐπιβολῆς των καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως. Τὰ πρῶτα νέφη παρουσιάζονται. Φρικταὶ θεομηγνίαι ὁλοῦν ἐπιτεινόμεναι βυθίζουσι τὴν πόλιν τῶν Θεβῶν εἰς τὸ πένθος. Καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως δὲν ἀνέχονται τὸν ἀνόσιον βασιλέα. Ὁ ἴδιος ἀποστέλλει τὸν γυναικάδελφόν του Κρέοντα εἰς τοὺς Δελφούς, ἵνα συμβουλευθῇ τὸν θεόν. Οἱ δὲ σκληρῶς δοκιμαζόμενοι πολῖται στρέφουν τὰ βλέμματα των μετ' ἐμπιστοσύνης πρὸς αὐτόν, τὸν ἀκούσιον καὶ ἀγνοούμενον αἰτιον τῶν συμφορῶν των!

Και ἐδῶ ἀρχίζει τὸ δράμα.

Ἐπίσημος ἰκεσία ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν γηραιοῦ ἱερέως, σίμπλεγμα ἐπιλέκτων νέων τῆς πόλεως, ἔρχεται πρὸ τῶν ἀνακτόρων. Ἐκεῖ ἐπὶ τῶν βυθμίδων τοῦ προκειμένου βρωμοῦ προσπίπτουν οἱ ἰκετεύοντες. Ἐμφανίζεται τότε ὁ Οἰδίπους καὶ μαγθάνει τὴν αἰτίαν τῆς θλίψεως αὐτῶν. Δηλώνει εἰς αὐτούς, ὅτι δὲν εἶναι ἀδιάφορος καὶ δεῖ ἔτσιλιν ἤδη τὸν Κρέοντα, ἵνα ἐρωτήσῃ τὸν θεὸν περὶ τοῦ πρακτέου. Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ Κρέων ἔρχεται καὶ φέρει τὴν ἀπόκρισιν τοῦ θεοῦ. Κατ' αὐτὴν ἡ θεραπεία τῶν δεινῶν θὰ ἐπιτευχθῆ, ἂν εὐρεθοῦν οἱ φονεῖς τοῦ Λαῖου καὶ τιμωρηθοῦν. Ὁ Οἰδίπους προθυμοποιεῖται καὶ καλεῖ τὸν μάντιν Τειρεσίαν γὰρ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἐνόχου. Αἱ προρρήσεις τοῦ μάντεως διὰ τὰ μέλλοντα καὶ αἱ ἀνακρινώσεις του διὰ τὰ γενόμενα, πυκνώνουν τὴν δραματικότητα καὶ προκαλοῦν τὴν ὀργὴν τοῦ Οἰδίπου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν συνείδησιν ἀνθρώπου ἀγνοῦ καὶ ἀθώου

Ὀργίζεται καὶ ὁ Τειρεσίας, ὁ ὁποῖος τότε αἶρει τὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου. Ἡ ὀργὴ καὶ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν ἦτο ἀναγκαία εἰς τὸν ποιητὴν διὰ τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου. Ἡ ὀργὴ τοῦ μάντεως ἦτο ἀναγκαία, διὰ τὴν ἐπιφύλαξιν καὶ γὰρ προβῆ εἰς τὴν ἀποκάλυψιν. Ἄλλ' ἦτο ἀναγκαία καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ βασιλέως, διότι ἄνευ αὐτῆς θ' ἀνελαμβάνετο πῶς ἔχουν τὰ πράγματα καὶ τὸ δράμα θὰ εἰερατιζέτο ἀκαίρως. Ὁ Οἰδίπους ὁμως διαιετῶν ἐν τῇ πλάνῃ τῆς ἀθωότητός του, εἰς τὴν ὅποιαν ἐσκοτισμενος ἐπίστευε, γίνεται ὁ ἴδιος ὄργανον ἀποκαλύψεως τῆς φρικαλέας ἀληθείας. Τοιοῦτοτρόπως ἡ πλοκὴ τοῦ μύθου συνεχίζεται με ποικίλας ἐναλλαγὰς καὶ με ἀπροσδοκίτους περιπετίας, αἱ ὁποῖαι δλαὶ συμβαλλουν εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν τελεσθέντων ἀνοσιουρηγμάτων. Ἀποτέλεσμα τῆς ἀναγνωρίσεως εἶναι ἡ οἰκτρὰ συντριβὴ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀκούσιως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ των ἔλαβον μέρος εἰς τὴν καιαπάτησιν τῶν θεῶν νόμων. Ἡ Ἰοκάστη ἀπηγωνίσθη καὶ ὁ Οἰδίπους ἐξώρυσε τοὺς ὀφθαλμούς του. Τὸ δράμα λήγει με τὸν Οἰδίπουδαν συντριμμένον, ἐξουθενωμένον, οἰκτρὸν καὶ ἀξιολύπητον, πρὸς σπύπτοντα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Κρέοντος, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου περιεφρόνησε καὶ τὸν ὁποῖον τώρα παρακαλεῖ γὰρ τὸν ἀποδιώξῃ μακρὰν τῆς χώρας, ἵνα ἀπαλλαγῇ αὐτὴ τοῦ μιάσματος.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑπόθεσις καὶ ἡ πλοκὴ τοῦ δράματος, τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ τελειότερον ἀριστοῦργημα τῆς τέχνης τοῦ Σοφοκλέους. Ὁ Φῶτος Πολίτης, ὁ ὁποῖος ἀπῆδωσε τὸ δράμα τοῦτο εἰς νεοελληνικοὺς στίχους, γράφει σχετικὰ μετὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: «Κατανοεῖται... πόσο τέλεια μορφὴ ἔχει πάρει στὸν «Οἰδίπουδαν Τύραννον» ἡ δραματικὴ οὐσία. Ἡ τραγωδία ἔχει φτάσει πρὸς τὸ ἀπόκρως ὕψος στὴν τελειότητά της. Ἐχει γίνει ἀκατάλυτον ὑπόδειγμα γὰρ ὅλους τοὺς χρόνους, γὰρ ὅλες τίς ἀνθρώπινες γενεές. Αὐτὴ ἡ συμπύκνωσις τῆς δράσεως μέσα στὸ πλαίσιον τῆς ἠθικῆς ἀναγκαιότητος βαθαίνει τὴν δραματικὴν συγκίνησιν καὶ τὴν καθ' ἑαυτὴν συγκλονιστικὴν. Ἐλεος καὶ φόβος εἶναι ἡ ἠθικὴ λύτρωσις ἀπὸ τέτοιων τραγωδιῶν, τὸ ἔσπασμα τῆς πρὸ γνήσιας ἀνθρωπιᾶς, ἡ κάθαρσις τοῦ ἴδιου τοῦ ἀκρατοῦ. Οἱ Ἕλληνες ποὺ δημιούργησαν τὸ δραματικὸν εἶδος, τοῦ ἔδωσαν καὶ τὴν τέλεια μορφὴ του».

4. Η ΓΛΩΣΣΑ

Εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη τοῦ δράματος ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχαία αἰτιατικὴ διάλεκτος μετὰ ποιητικῶν τύπων καὶ λέξεων. Εἰς τὰ χορικά ὁμως προσλαμβάνει αὐτὴ δωρι-

κόν χρωματισμόν, κίρια γνωρίσματα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἐπικράτης τοῦ α ἀντι τοῦ η (: ἔβας ἀντι ἔβης, ἀκτάν ἀντι ἀκτῆν), ἡ κατάληξις τῆς γεν. πληθ. τῆς α' κλίσεως -ᾶν ἀντι -ῶν (: ἀστραπᾶν ἀντι ἀστραπῶν, Λαβθακιδᾶν ἀντι Λαβθαμιδῶν) καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς συναίρεσεως (φάος ἀντι φῶς, ῥεέθρων ἀντι ῥείθρων).

5. ΤΟ ΜΕΤΡΟΝ

Τὸ μέτρον εἰς τὰ διολογικά μέρη εἶναι τὸ λαμβικόν τρίμετρον. Τοῦτο, ὡς γνωστόν, ἔχει βάσιν τὸν ἴαμβον (—) δυνάμενον ν' ἀντικαταστιάθῃ ὑπὸ σπονδείου (— —), βαίνει δὲ καὶ διποδίαν, ἧτοι τρεῖς διποδία (τρία μέτρα) ἀπαρτίζον τὸν λαμβικὸν οἶχον :

$\begin{array}{c} \text{ᾠ} \text{τέ} \\ \text{—} \text{I} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{κνα} \text{Κά} \\ \text{∪} \text{II} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{δμου} \text{τοῦ} \\ \text{—} \text{I} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{πίλαι} \\ \text{∪} \text{II} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{νέα} \\ \text{∪} \text{I} \end{array}$	$\begin{array}{c} \text{τροφή} \\ \text{∪} \text{II} \end{array}$
1		2		3	

Εἰς τὰ χορικά ὁμοῦς χρησιμοποιοῦνται ποικίλα σύνθετα μέτρα.

Σημ. Περισσότερα περὶ μέτρον βλέπε εἰς παράρτημα μεταφράσεως Ἀρχαίων Ἑλλήνων Λυρικῶν Βίκτωρος Κρητικοῦ.

6. ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

I. ΠΡΟΤΑΣΙΣ

1. *Πρόλογος*: Ὁ χρησμός (1 - 150).
2. *Πάροδος*: Παράκλησις πρὸς τοὺς θεοὺς (151 - 214).

II. ΕΠΙΤΑΣΙΣ

- Ἐπεισόδιον α'*: Ὁ μάντις (215 - 462).
Στάσιμον α': Χοροῦ ἀμφιβολίαι (463 - 512).

III. ΚΟΡΥΦΩΣΙΣ

- Ἐπεισόδιον β'*: Οἰδίπους - Κρέων - Ἰοκάστη (513 - 862).
Στάσιμον β': Τοῦ Χοροῦ εὐσέβεια (863 - 910).

IV. ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

- Ἐπεισόδιον γ'*: Ἀγγελίαι ἐκ Κορίνθου (911 - 1085).
Στάσιμον γ': Τοῦ Χοροῦ κεναὶ ἐλπιδες (1086 - 1109).
Ἐπεισόδιον δ': Ἡ ἀναγνώρισις (1110 - 1185).
Στάσιμον δ': Ἀβέβαια τὰ ἀνθρώπινα (1186 - 1222).

V. ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

- Ἐξοδος*:
 1. Διπλὴ συμφορὰ (1223 - 1296).
 2. Θρήνος τοῦ Οἰδίποδος (1297 - 1421).
 3. Τελευταῖαι παρακλήσεις καὶ παραγγελίαι (1422 - 1530).

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1-150)

Ο ΧΡΗΣΜΟΣ

α) Ὁ βασιλεὺς ἐρωτᾷ τοὺς ἰκέτας (1-13)

[Διὰ τῆς δεξιᾶς παροῦον εἰσέρχονται εἰς τὴν δεξιήτραν Θηβαῖοι ἰκέται ἀγόμενοι ὑπὸ γέροντος ἱερέως Οὐτοὶ κατευθύνονται πρὸς τοὺς βωμοὺς τοὺς κειμένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων καὶ καταθέτουν ἰκετηρίους κλάδους, ἐνῶ ἀκούονται ἐκ τῆς πόλεως εὐχαὶ καὶ θοῆνοι. Μετὰ τὴν κατάθεσιν τῶν κλάδων ἐμφανίζεται ἐκ τῶν προτυλαίων τῶν ἀνακτόρων συνοδευόμενος ὑπὸ δύο δορυφόρων ὁ Οἰδίπους, ὁ ὁποῖος ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἰκέτας καὶ λέγει:]

Κείμενον

(Κατὰ λογικὴν σειρὰν τῶν λέξεων)

ΟΙΔΙΠΟΥΣ. ὦ τέκνα, νέα τροφή τοῦ πάλαι Κάδμου, τίνας ποτὲ θοάζετέ μοι τάσδε ἔδρας, ἐξεστεμμένοι ἰκτηρίοις κλάδοισιν;

Πόλις δὲ ὁμοῦ μὲν γέμει θυμιαμάτων, ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

5 Ἀγῶ (=ἄ ἐγῶ) δικαίων, τέκνα, μὴ ἀκούειν παρ' ἄλλων ἀγγέλων, ἔλληλυθα ὦδε αὐτός, ὁ πᾶσι καλούμενος κλεινὸς Οἰδίπους·

ἀλλ', ὦ γεραῖέ, φράζε, ἐπεὶ ἔφυς πρέπων φωνεῖν πρὸ τῶνδε, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10 δεῖσαντες ἢ στέρξαντες;

(Φράζε) ὡς θέλοντος ἂν ἑμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· εἴην γὰρ ἂν δυσάλητος μὴ οὐ κατοικτεῖρων τοιάνδε ἔδραν.

Ἑρμηνεῖα

ΟΙΔ. ὦ τέκνα, νεαροὶ ἀπόγονοι τοῦ ἀρχαίου Κάδμου,

διὰ τὴν ἄρσιν μου κάθεσθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, κρατοῦντες στεφάνους (=ἐξεστεμμένοι) μὲ κλάδους ἰκσειᾶς.

Καὶ ἡ πόλις ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶναι γεμάτη ἀπὸ θυμιάματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ (ἀντιχεῖ) ἀπὸ δεήσεις καὶ ἀπὸ θρήνων.

Ταῦτα δὲ (δηλ. τὰ αἷτια τῆς ἰκσειᾶς, τῶν θυμιαμάτων κτλ.) ἐγὼ θεωρῶν δίκαιον, ὦ τέκνα, νὰ μὴ ἀκούω ἀπὸ στόμα ξένων ἀγγέλων, ἔχω ἔλθει ἐγὼ ὁ ἴδιος, ὁ καλούμενος ἀπὸ ὅλους ἔνδοξος Οἰδίπους·

(Πρὸς τὸν ἱερέα:) ἀλλὰ, γέροντά μου, λέγε ἐπειδὴ σὺ φυσικὰ εἶσαι ἀρμόδιος νὰ ὁμιλῆς ἐξ ὀνόματος αὐτῶν ἐδῶ, κατὰ ποῖον τρόπον (: διὰ ποῖον λόγον) ἔχετε ἔλθει ἐδῶ, φοβηθέντες (συμφορὰν) ἢ ἐπιθυμήσαντες (νὰ ζητήσετε κατί);

(Λέγε), διότι θὰ ἤθελον ἐγὼ νὰ παρέχω πᾶσαν συνδρομὴν (εἰς σᾶς)

διότι θὰ ἤμουν ἀναισθητος, ἂν δὲν ἦσθαι νόμην βαθεῖαν συμπάθειαν διὰ μίαν τοιαύτην ἰκσειᾶν.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: — 1 νεα τροφή νέα γενεά (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν παλαιὸν Κάδμον). — 2 θοάζω, κυρίως = κινεῖμαι ταχέως· ἐδῶ κατὰ παρετυμολογίαν ἐκ τοῦ θ(α)άσσω (θάκος, θῶκος) = κάθημαι. — πρὸς τίνας ποθ' ἔδρας κτλ., ἐκ συμφυρμού δύο προτάσεων: 1) τίνας εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἅς θοάζετε καὶ 2) τί τάσδε τίς ἔδρας κάθησθε· τὸ δὲ ἔδρας σύστ. ἀντικ.

(ὄχι καθίσματα, ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ καθῆσθαι) ἐπομένως ἡ φράσις = διατί ἄρα γε κάθησθε ἐδῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἢ δοτ. μοι ἡθικὴ — 3 *ἰκτηήριος* ἰκτηήριος, ὁ προωρισμένος δι' ἰκεσίαν *ἰκτηήριος κλάδοισιν*, δοτ. ὄργαν. — *ἐξεστεμμένοι* (μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ἐκοτέφομαι), ἐδῶ ὅλι ἐπιεφανωμένοι, ἀλλὰ = κρατοῦντες κλάδους ἐστεμμένους (βλ. Πραγματ.). — 4 *δμοῦ μὲν* — *δμοῦ δὲ* ἀφ' ἐνὸς μὲν, ἀφ' ἑτέρου δέ' — ἐκ τοῦ *δμοῦ μὲν γέμει*, (ἐνν. *ὁμοῦ δὲ ἀντιχεῖ* (κατὰ σχῆμα ζε σύ γ α τ ο ς). — 5 *σαιάν*, ἐδῶ = δέσις (πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ λομποῦ). — 6 *ἀγῶ* = *ἄ ἐγῶ* (κρᾶσις) ἐδῶ δὲ τὸ ἀναφ. *ἄ* ἐν ἀρχῇ τῆς περιόδου ἀντι δεικτ. ἀντων. = ταῦτα δὲ (δηλ. τὰ αἷτια τῆς ἰκεσίας κτλ.) — *δκαίων*, μτχ. αἰτιολ. = ἐπειδὴ θεωρῶ δίκαιον. — *μή. . . ἀκούειν* ἀντικ. τῆς μτχ. — *παρ' ἀγγέλων ἄλλων* (ὡς ἐὰν καὶ ὁ Οἶδ. ἦτο ἀγγελος) θὰ ἤρκει: *παρ' ἄλλων ἢ παρ' ἀγγέλων* ἀλλὰ προσετέθη τὸ *ἄλλων* χάριν ἀντιθ. πρὸς τὸ αὐτός· ἐπομένως = ἐπειδὴ θεωρῶ ὀρθὸν νὰ μὴ ἀκούω αὐτὰ ἀπὸ τὸ στόμα ξέ-δων ἀγγέλων κτλ. — 9 *πρόπτων ἔφως*, σύντ. προσωπ. ἀντι ἀπικτιζῶν = *πρέπει σοι φῶσιν*. — 10 *τίνοι τρόπω*, κατὰ τὸ προηγηθὲν *τίνας τάσδ' ἔδρας θαάζετε* δηλ. ζητεῖται ἡ αἷτια τῆς ἰκεσίας (αἱ δὲ ἀκολουθοῦσαι μτχ. *δεισαντες ἢ σιέξαντες* ἐπεξηγοῦν τὸ *τίνοι τρόπω*). — 11 *δεισαντες*, μτχ. ἀργ. τοῦ ἀχρήστου κατ' ἔνεστ. *δειδω* (ἀόρ. *ἔδεισα*, πρκμ. *δέδοικα ἢ δέδια* = φοβοῦμαι. — 12 *ὡς θέλοντος ἄν*, γεν. ἀπόλ. μτχ. αἰτιολ. εἰς τὸ *φράζε*. — 13 *δυσάλητος ἄν εἶην*, ἀπόδ. εἰς τὴν ὑπόθ. μτχ. *μὴ οὐ καιοικτιέρων* (=εἰ μὴ καιώκτιερον), ὑπόθ. λόγος β' εἶδους, δηλοῖ τὸ ἀντιθ. τοῦ πραγματικοῦ (ἢ διπλῆ ἄρν. *μὴ οὐ καιοικτιέρων* τίθεται, διότι ἡ κυρία πρότ. ἔχει ἀρνητ. σημ.). — 14 *ἔδραν*, ἐδῶ = ἰκεσίαν.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ. — 1 *τέκνα* ἐννοεῖ πάντας τοὺς ἰκετεύοντας, διότι ὁ βασιλεὺς ὀνομάζεται πατὴρ τῶν ὑπηκόων του. — *Κάδμος*, υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης· κατὰ τὸν μῦθον ὁ Κάδμος ἀναζητῶν τὴν ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀρπασθεῖσαν ἀδελφὴν του Εὐρώπην καὶ μὴ θέλων νὰ ἐπανεῖλθῃ εἰς Φοινίκην μὲ κενὰς τὰς χεῖρας, ἔκτισε τῇ προτροπῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν τὴν Καδμείαν, ἀκρόπολιν τῆς βραδύτερον οἰκισθεῖσης πόλεως τῶν Θηβῶν διὰ τοῦτο οἱ Θηβαῖοι ἐθέωρουν αὐτὸν ὡς γενάρχην καὶ ἤθελον νὰ ὀνομαζῶνται *Καδμεῖοι*, *Κάδμον λαός*, *Κάδμον τροφὴ* κ ἄ. — 3 *ἰκτηήριος κλάδοι* καὶ *ἰκτηήρια* (ῥάβδοι) ἦσαν κλάδοι δάφνης ἢ ἐλαίας ἐστεμμένοι διὰ λευκοῦ ἐρίου· τούτους οἱ ἰκέται κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν. — 4 *θυμιάματα* ἦσαν εὐώδη ξύλα κέδρου, συκῆς, ἀμπέλου, μερσίνης, τὰ ὅποια ἐκαίοντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ὅπως ὁ λιβανωτός). — 5 *σαιάν*, ἐδῶ μὲ τὴν ἀρχικὴν σημασίαν, ἦτοι προσευχὴ πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν νόσων· εἰτα ἡ λέξις ἔλαβεν εὐνυτέραν σημασίαν. — 9 *ἄ γεραῖέ* ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ἱερέα τοῦ Διὸς (ὅπως δηλοῦται εἰς στ. 18).

Γ' Αἶσθητικά*. — Τὸ δράμα ἀρχίζει μὲ τὸν *Πρόλογον* (1-15), εἰς τὸ α' τμήμα τοῦ ὁποίου (1-13) ὁ Οἰδίπους ἐρωτᾷ τοὺς προσελθόντας ἰκέτας περὶ τῆς αἷτιας τῆς θλίψεώς των. — «Πρόλογος» τοῦ δράματος λέγεται τὸ ἀρχικὸν μέρος αὐτοῦ, τὸ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ Χοροῦ («τὸ πρὸ Χοροῦ παρόδου» κατ'

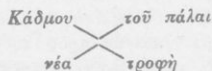
* Ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Αἰσθητικά» περιέχονται παρατηρήσεις σχετικαὶ μὲ τὴν οἰκονομίαν τοῦ δράματος, ὡς καὶ μὲ τὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν καὶ τὰς ἡθικὰς ἐκδηλώσεις τῶν δρώντων προσώπων, καὶ ἰδιαίτερός αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὰ κυρίως αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐρμηνευομένου τμήματος.

Ἀριστοτέλη). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Α' πρᾶξιν σημερινῆς τραγωδίας καὶ ἔχει σκοπὸν νὰ κατατοπίσῃ τὸν θεατὴν περὶ τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων, περὶ τὰ ὁποῖα θὰ στραφῆ ἡ ὑπόθεσις. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη ἐκ τῶν πρώτων στίχων τὰ ἐμφανιζόμενα ἐν τῷ Προλόγῳ πρόσωπα νὰ γνωρισθῶσι εἰς τοὺς θεατὰς τὴν ταυτότητά των, ἀναφέροντα μὲ κατὰλληλον τρόπον τὰ ὀνόματά των, ὅπως ἄλλωστε πρέπει νὰ γίνεται πάντοτε, ὡσάκις ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ δράματος ἐμφανίζονται νέα πρόσωπα. Ἐπίσης εἶναι ἀνάγκη νὰ υποδηλώνεται ἐν τῷ Προλόγῳ ὁ πυρὴν τῆς ὑποθέσεως ὡς ἐν σπέρματι. Τοιοῦτοτρόπως ἀνεπληροῦντο τὰ ἐλλείποντα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις «πρ ο γ ρ ᾶ μ μ α τ α», τὰ ὁποῖα σήμερον πληροφοροῦν τὸν θεατὴν περὶ αὐτῶν.

Οἱ ὡς ἄνω σκοποὶ τοῦ Προλόγου ἐπιτυγχάνονται ἐδῶ: α) διὰ τῆς προσφωνήσεως τοῦ Οἰδίποδος («ὦ τέκνα» ἐν τῷ α' στίχῳ καὶ διὰ τῆς μνείας τοῦ ἰδίου ὀνόματος ἐν τῷ στίχῳ 8' διὰ τούτων ἀντιλαμβάνονται ἀμέσως οἱ θεαταί, ὅτι ὁ ὁμιλῶν εἶναι ὁ Οἰδίπους καὶ ὅτι οὗτος ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς πολίτας Θηβαίους, τοὺς προσελθόντας δι' ἰκεσίαν· β) διὰ τῶν λόγων καὶ τῶν ἐρωτήσεων τοῦ Οἰδίποδος, δι' ὧν ἐννοοῦν οἱ θεαταί, ὅτι κάτι τὸ σοβαρὸν συμβαίνει εἰς τὴν πόλιν, ἔνεκα τοῦ ὁποίου αὐτοὶ μὲν οἱ προσελθόντες πολῖται ἰκειοῦσιν τὸν θεόν, ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἀκούονται θρηνοὶ καὶ στεναγμοί.— Διὰ τῆς ἐπακολουθούσης ἀπαντήσεως τοῦ ἱερέως θὰ τεθῆ καθαρὰ τὸ ζήτημα καὶ ἔπειτα, μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Κρέοντος, θὰ συμπληρωθῆ ὁ Πρόλογος, ὁ ὁποῖος οὕτω θὰ δώσῃ νὰ ἐννοήσῃσι οἱ θεαταί ποῖον εἶναι τὸ κινεῖον ἐλατήριον τοῦ δράματος.

Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο ὁ Οἰδίπους—τὸ κύριον πρόσωπον τῆς τραγωδίας—μὲ τὰς πρώτας ἐκφερομένας λέξεις καὶ μὲ τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον δεικνύει, διὰ νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς γενικῆς τῶν πολιτῶν θλίψεως, παρουσιάζεται ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόστοργος βασιλεύς. Βεβαίως ἐγνωρίζεν ὁ ἴδιος τί συνέβαινε εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶχεν ἤδη προβῆ εἰς τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα (διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Κρέοντος εἰς τὸ μαντεῖον), ἀλλὰ θέλει ν' ἀκούσῃ ὡς καλὸς πατὴρ τὸν λόνον τῶν πολιτῶν του ἀπὸ τὸ στόμα τῶν ἀπ' εὐθείας. Οὕτω δίδεται ἀφορμὴ ν' ἀκούσῃσι αὐτὸν καὶ οἱ θεαταί.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 1-13.—1 ὦ τέκνα, προσφωνήσις πατρική, ἡθογραφοῦσα τὸν Οἶδ. ὡς φιλόστοργον πατέρα τῶν ὑπηκόων του· ἡ ἐπανάληψις ἐν στ. 6 ἐπιτείνει τὴν ἡθογραφίαν.—*Κάδμου τοῦ πάλαι*—*νέα τροφή*, οἱ προσδιορισμοὶ τίθενται χι α σ τ ῖ πρὸς τὰ οὐσιαστικά:

περιέχουν δὲ ἀντίθεσιν (τοῦ πάλαι-νέα) συνήθη εἰς τοὺς τραγικούς.— 5 *δμοῦ μὲν*—*δμοῦ δέ*, ἐπαναφορὰ (ἦτοι ἐπανάλ. τῆς αὐτῆς λέξεως ἐν ἀρχῇ δύο ἐπαλλήλων φράσεων) πρὸς δήλωσιν τοῦ πανδήμου τῆς ἰκεσίας— 8 *Οἰδίπους*, ἀναφέρει τὸ ὄνομα χάριν τῶν θεατῶν (βλ ἀνωτέρω περὶ «Προλόγου») — *κλεινός*, κ ο σ μ η τ ῖ κ ὸ ν ἐ π ῖ θ ε τ ο ν, χρησιμοποιοῦμενον παρὰ τοῦ ἰδίου τοῦ Οἶδ. δι' ἑαυτὸν, ἵνα ἐμπνεύσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἰκετῶν (ἡ περιαιτολογία μετριάζεται διὰ τῆς μετοχῆς *καλούμενος*).— 9 *πρέπων ἔφρυς*, τιμητικὴ διάκρισις ἀπονεμομένη εἰς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἰκετῶν ἱερέα.— 12 *δυσάγλητος ἄν εἴη*·

διὰ τούτων ὁ Οἶδ. ἐκδηλώνει τὴν συμμετοχὴν του εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως.

Μέτρον : Ἰαμβικὸν τρίμετρον.— Στ. 13 μὴ οὐ, συνίζησις (μία συλλαβή).

Δ' ΠΕΡΙΑΨΕΙΣ : 1) Ὁ Οἶδ. ἐρωτᾷ τοὺς προσελθόντας διὰ ποῖον λόγον παρίστανται ὡς ἰκέται καὶ διατὶ ἡ πόλις γέμει θρήνων καὶ στεναγμῶν (1·5)—2) Λέγει ὅτι ἐπιθυμεῖ αὐτοπροσώπως νὰ μάθῃ τί συμβαίνει διὰ νὰ βοηθήσῃ προθύμως τὴν πόλιν (6-13).

β) Ὅμιλουν οἱ ἰκέται (14-77)

(*Συνέχεια Προλόγου*)

Ἄλλ' ὦ Οἰδίπου, κρατύνων
ἐμῆς χώρας, ὄρᾳς μὲν ἡμᾶς
15 ἠλικοί προσήμεθα τοῖς σοῖς
βωμοῖς,

οἱ μὲν οὐδέπω σθένοντες
πτέσθαι μακρὰν, οἱ δὲ βα-
ρεῖς σὺν γῆρα, ἱερῆς,
ἐγὼ μὲν Ζηγός,

οἶδε τε λεκτοὶ ἠθέων,
τὸ δὲ ἄλλον φύλον ἐξεστυ-
μένον θακεῖ ἀγοραῖσι, πρὸς
20 τε διπλοῖς ναοῖς Παλλάδος,
ἐπὶ τε μαντεῖα σποδῶ Ἴσμη-
νοῦ.

Πόλις γάρ, ὡσπερ καὶ τὸς
ὄρᾳς, σαλεύει ἤδη ἄγαν καὶ
ἔτι οὐχ οἶα τε (ἔστιν) ἀνα-
κουφίσαι κάρα (ἔκ) βυθῶν
φοίνου σάλου,

25 φθίνουσα μὲν ἐγκάρποις κά-
λυξι χθονός, φθίνουσα δὲ
βουνόμοις ἀγέλαις τόκοισι
τε γυναικῶν ἀγόνιοις

ἐν δὲ (αὐτοῖς) σκήψας ὁ πυρ-
φόρος θεὸς ἐλαύνει πόλιν,
λοιμὸς ἔχθιστος, ὅφ' οὐ κε-
νοῦται δῶμα Καδμείων

30 μέλας δ' Ἄιδης πλουτίζεται
στεναγμοῖς καὶ γόοις.
Ἐγὼ μὲν νυν οὐδ' οἶδε παῖ-
δες (=ἐγὼ τε μὲν νυν καὶ

Ἄλλ' ὦ Οἰδίπου, ἄρχων τῆς χώρας μου, βλε-
πεις μὲν ἡμᾶς εἰς ποῖαν ἠλικίαν καθήμεθα
πλησίον τῶν βωμῶν σου.

ἄλλοι μὲν μὴ δυνάμενοι ἀκόμη νὰ τρέχουν
μακρὰν, ἄλλοι δὲ βεβαρυμένοι (: δυσκίνητοι)
ἐκ τοῦ γήρατος, δηλ. οἱ ἱερεῖς,
ἐγὼ μὲν (ἱερεὺς) τοῦ Διὸς (ἐνν. οἱ δὲ ἄλλοι
ἄλλων θεῶν),

καὶ αὐτοὶ ἐδῶ ἐπίλεκτοι ἐκ τῶν ἀγάμων νέων,
ὁ δὲ ἄλλος λαὸς (τῆς πόλεως) κρατῶν κλάδους
στεφανωμένους (μὲ λευκὸν ἔριον) κάθηται εἰς
τὰς ἀγοράς καὶ πλησίον τῶν δύο ναῶν τῆς
Παλλάδος (Ἀθηνᾶς) καὶ (πλησίον) τοῦ μαν-
τικοῦ βωμοῦ τοῦ Ἴσμηνοῦ (ποταμοῦ).

Διότι ἡ πόλις, καθὼς βεβαίως καὶ σὺ ὁ ἴδιος
βλέπεις, συγκλονίζεται ἤδη ὑπερβολικὰ καὶ
δὲν δύναται πλέον νὰ σηκώσῃ κεφάλι ἀπὸ
τὰ βάθη τῆς θανατηφόρου θαλασσοταραχῆς,

καταστροφομένη μὲν ὡς πρὸς τοὺς καρπο-
φόρους κάλυκας τῆς γῆς, καταστροφομένη
δὲ ὡς πρὸς τὰς βοσκούσας ἀγέλας τῶν βοῶν
καὶ ὡς πρὸς τοὺς τοκετοὺς τῶν γυναικῶν,
αἱ ὅποια παραμένουν ἄγονοι

ἐν μέσφ δὲ (ὄλων αὐτῶν τῶν κακῶν) ἐνσκή-
ψας ὁ φλογοφόρος θεὸς μαστίζει τὴν πόλιν,
δηλ. ὀλεθριώτατος λοιμὸς, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου
ἐρημώνεται ἡ πόλις τοῦ Κάδμου
ὁ δὲ μαῦρος Ἄδης γεμίζει μὲ στεναγμοὺς
καὶ θρήνους (τῶν ψυχῶν).

Διὰ τοῦτο λοιπὸν (=νυν) καὶ ἐγὼ βέβαια
(=μὲν=μὴν) καὶ αὐτοὶ ἐδῶ οἱ νέοι καθή-

οἶδε παῖδες) ἐξόμεσθα ἐφέ-
στιοι κρίνοντές σε οὐκ ἰσοῦ-
μενον θεοῖσι,
πρῶτον δὲ ἀνδρῶν ἔν τε
συμφοραῖς βίου ἔν τε συναλ-
λαγαῖς δαιμόνων·

35 ὅς γε μολῶν ἐξέλυσας Κα-
δμεῖον ἄστου δασμὸν σκληρᾶς
ἄοιδοῦ, ὃν παρείχομεν,

~~μάλιστ~~
καὶ ταῦτα οὐδὲν ἐξειδῶς
πλέον ὑφ' ἡμῶν οὐδ' ἐκδι-
δαχθεῖς,
ἀλλὰ λέγῃ νομίζῃ τε ἀνορ-
θῶσαι βίον ἡμῖν προσθήκη
θεοῦ·

40 νῦν τε, ὦ κάρα Οἰδίπου
κράτιστον πᾶσιν, ἰκετεύομέν
σε πάντες οἶδε πρόστροποι
εὐρεῖν ἡμῖν ἀλκὴν τινα,
εἴτε (οἶσθα) ἀκούσας φήμη
του (=τινός) θεῶν εἴτε οἶ-
σθα (ἀκούσας) ἀπ' ἀνδρός
του (=ἀπ' ἀνδρός τινός)
ὡς ὀρῶ καὶ τὰς ξυμφορὰς
45 τῶν βουλευμάτων τοῖσιν ἐμ-
πεῖροισι ζώσας μάλιστα.

ἴθι, ὦ ἄριστε βροτῶν, ἀνὸρ-
θωσον πόλιν, ἴθι, εὐλαβήθη-
τι, ὡς ἦδε γῆ νῦν μὲν κλή-
ζει σε σωτήρα τῆς πάρος
προθυμίας·

μηδαμῶς δὲ μεμνώμεθα τῆς
50 σῆς ἀρχῆς στάντες τε ἐς
ὄρθον καὶ πεσόντες ὕστερον,
ἀλλὰ ἀνόρθωσον τήνδε πό-
λιν ἀσφαλείᾳ.

Καὶ γὰρ παρεσχες ἡμῖν τὴν
τότε τύχην αἰσιφ' ὄρνιθι, καὶ
τὰ νῦν γενοῦ ἴσος.

᾿Ως, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς,

μεθα ὡς ἰκέται παρὰ τὴν ἐστίαν σου, διότι
σὲ θεωροῦμεν ὄχι ἴσον πρὸς τοὺς θεοὺς,

ἀλλὰ πρῶτον ἐκ τῶν ἀνδρῶν καὶ εἰς τὰς
(συνήθειες) δοκιμασίας τοῦ βίου καὶ εἰς
τὰς (ἐκτάκτους) ἐπεμβάσεις τῶν θεῶν (: εἰς
τὰς ἐξαιρετικὰς θεομηνίας)· διότι σὺ βέ-
βαια, ἀφοῦ ἤλθες, ἀπήλλαξες τὴν πόλιν
τοῦ Κάδμου ἀπὸ τὸν φόρον πρὸς τὴν σκλη-
ρὰν ἄοιδόν (δηλ. τὴν Σφίγγα), τὸν ὅποιον
προσεφέρομεν (εἰς αὐτήν),

καὶ μάλιστα, ἐνῶ δὲν ἔμαθες ἀπὸ ἡμᾶς τί-
ποτε περισσώτερον (τῶν ὅσων ἐγνωρίζεις) καὶ
ἐνῶ δὲν ἐζήτησες πληροφορίας,
ἀλλὰ λέγεσαι καὶ νομίζεσαι (: ἀλλὰ λέγεται
καὶ πιστεύεται) ὅτι ἀνώρθωσες τὴν ζωὴν μας
πρὸς ἄμετρον χαρὰν μας (=ἡμῖν) μὲ τὴν
βοήθειαν κάποιου θεοῦ·

καὶ τώρα, ὦ Οἰδίπου κραταιότατε κατὰ τὴν
κρίσιν ὅλων, σὲ ἰκετεύομεν ὅλοι ἡμεῖς ἐδῶ
γονυκλινεῖς νὰ εὐρῆς δι' ἡμᾶς κάποιον μέ-
σον θεραπείας τοῦ κακοῦ,
εἴτε (γνωρίζεις (τοῦτο), διότι ἤκουσες μαν-
τεῖαν ἀπὸ κάποιου θεοῦ, εἴτε γνωρίζεις (διό-
τι τὸ ἤκουσες) ἀπὸ κάποιου ἀνθρώπου·

διότι βλέπω ὅτι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῶν
συμβουλῶν (τῶν προσερχομένων) ἀπὸ τοὺς πε-
πειραμένους ἀνθρώπους ἔχουν μεγίστην ἐπι-
τυχίαν.

ἐμπρός, λοιπόν, ὦ ἄριστε τῶν ἀνθρώπων,
ἀνόρθωσε τὴν πόλιν, ἐμπρός λοιπόν, λάβε
πρόνοιαν περὶ αὐτῆς, διότι αὐτὴ ἐδῶ ἡ χώρα
τώρα μὲν σὲ ὀνομάζει σωτήρα διὰ τὴν προ-
ηγουμένην προθυμίαν σου·

εἴθε δὲ νὰ μὴν ἔχωμεν παντελῶς (τοιαύτην)
ἀνάμνησιν τῆς βασιλείας σου, ὅτι ἀνωρθώ-
θημεν (κατ' ἀρχάς) καὶ ὅτι κατεπέσαμεν ἔ-
πειτα, ἀλλὰ ἀνόρθωσε αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν
ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων.

Διότι σπῶς (=καὶ) προσέφερες εἰς ἡμᾶς τὴν
τότε εὐτυχίαν δι' αἰσιῶν οἰωνοῦ (: δι' εὐνοῦ-
κῆς ὁδηγίας τῶν θεῶν), ἔτσι καὶ τώρα ἂς
φανῆς ὁμοῖος.

Διότι, ἂν βέβαια πρόκειται νὰ ἄρχῃς αὐτῆς

55 ὡσπερ κρατεῖς, κάλλιόν (ἐ-
στι) κρατεῖν (αὐτῆς) ξὺν ἀν-
δράσιν ἢ κενῆς·

Ἔως οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
ἐστιν οὐδὲν ἔρημος ἀνδρῶν,
μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

ΟΙΔ. Ὡ παῖδες οἰκτροί, προσ-
ήλθετε ἱμεῖροντες γνωτὰ
καὶ οὐκ ἄγνωτὰ μοι.

60 Εἰ γὰρ οἶδα ὅτι πάντες νο-
σεῖτε καὶ νοσοῦντες οὐκ ἔ-
στιν ὑμῶν ὅστις νοσεῖ ἔξ ἴ-
σου ὡς ἐγώ.

Τὸ μὲν γὰρ ἄλλος ὑμῶν ἔρ-
χεται εἰς ἕνα μόνον καθ' αὐ-
τὸν καὶ (εἰς) οὐδένα ἄλλον,
ἢ δ' ἐμὴ ψυχὴ στένει πόλιν
τε καὶ ἐμέ καὶ σέ ὁμοῦ.

65 Ὡστε οὐκ ἐξεγειρέτέ με εὐ-
δοτὰ γε ὑπνῶ,
ἀλλ' ἴστε με δακρῦσαντα
μὲν δὴ πολλά, ἐλθόντα δὲ
πολλὰς ὁδοὺς πλάνοις φρον-
τίδος.

Ἦν δὲ (= δ' δὲ) ἠῤῥισκον
ἴασιν μόνην, εἰ σκοπῶν, ταύ-
την (= τοῦτο) ἔπραξα·

70 ἔπεμψα γὰρ παῖδα Μενου-
κέως Κρέοντα, ἐμαυτοῦ γαμ-
βρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ δώματα
Φοίβου,

ὡς πύθοιτο ὅ τι δρῶν ἢ τι
φωῶν ῥυσοίμην τήνδε πόλιν.

Καὶ ἡμαρ ἤδη ξυμμετρούμε-
νον χρόνῳ λυπεῖ με τί πράσ-
σει·

75 ἄπεστι γὰρ πέρα τοῦ εἰκό-
τος, πλεῖω τοῦ καθήκοντος
χρόνου.

Ὅταν δὲ ἴκηται, ἐγὼ εἶην
ἄν κακός, μὴ δρῶν τηνι-
καῦτα πάντα ὅσα ἄν δηλοῖ
θεός.

ἐδῶ τῆς χώρας, ὅπως τὴν ἐξουσιάζεις (τώρα),
εἶναι καλύτερον νὰ ἐξουσιάζῃς αὐτὴν κατοι-
κημένην ἀπὸ ἀνθρώπους παρά κενήν.

Διότι οὔτε πύργος οὔτε πλοῖον ἔχουν καμίαν
ἀξίαν χωρὶς ἀνδρας, οἱ ὅποιοι δὲν κατοι-
κοῦν ἐντὸς αὐτῶν.

ΟΙΔ. Τέκνα μου ἀξιολύπητα, προσήλθατε
(εἰς ἐμέ) ἐπιθυμοῦντες γνωστὰ καὶ ὄχι ἄ-
γνωστα εἰς ἐμέ.

Διότι γνωρίζω καλῶς ὅτι ὅλοι ὑποφέρετε καὶ
(ὅμως) ἂν καὶ ὑποφέρετε, κανεῖς δὲν ὑποφέ-
ρει τόσον, ὅσον ἐγώ.

Διότι ἡ μὲν ἰδικὴ σας λύπη πλήττει ἕνα μό-
νον, καθένα σας προσωπικῶς τὸν ἴδιον, καὶ
κανένα ἄλλον.

Ἡ δὲ ἰδικὴ μου ψυχὴ ἀναστενάζει καὶ διὰ
τὴν πόλιν καὶ δι' ἐμέ καὶ διὰ σέ συγχρόνως.

Ὡστε δὲν μὲ ἀφυπνίζετε παραδεδομένον βέ-
βαια εἰς ὑπνον,

ἀλλὰ μάθετε ὅτι ἐγὼ ἔχυσα μὲν ἤδη πολλὰ
δάκρυα, μετῆλθον δὲ πολλὰ σχέδια μὲ τοὺς
στροβιλισμούς τῆς σκέψεώς μου.

Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον εὗρισκα ὡς μόνην θε-
ραπείαν καλῶς σκεπτόμενος, τοῦτο ἔπραξα·

ἔστειλα δηλαδὴ τὸν υἱὸν τοῦ Μενουκέως
Κρέοντα, τὸν γυναικάδελφόν μου, εἰς τὸν
Πυθικὸν ναὸν τοῦ Φοίβου (Ἀπόλλωνος),

διὰ νὰ ἐρωτήσῃ (τὸ μαντεῖον) τί πράττων ἢ
τί λέγων δύναμαι νὰ σώσω αὐτὴν ἐδῶ τὴν
πόλιν.

Καὶ ἡ σημερινὴ ἡμέρα πλεόν συνυπολογιζο-
μένη εἰς τὸν (ἀπαιτούμενον) χρόνον μὲ στε-
νοχωρεῖ, τί ἐπὶ τέλους κάμνει (ὁ Κρέων)

διότι ἀπουσιάζει πέραν τοῦ λογικοῦ ὁρίου,
περισσότερον τοῦ πρέποντος χρόνου.

Ὅταν δὲ ἐπανέλθῃ (ὁ Κρέων), ἐγὼ θὰ ἦ-
μουν ἀνάξιος, ἂν δὲν ἔκαμνα αὐτοστιγμῆι
ὅσα θὰ ἐφανέρωνε ὁ θεός.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ-ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : κρατώνω κρατῶ, ἀρχω.—*χώρας, ἄντικ.*
 τοῦ κρατῶνων.—*Οἰδίπους, κλητ.* (καὶ σπαν. ὦ *Οἰδίπου*).—15 *πρόσθημαι* (πρός+
 ἡμαι)=κάθημαι πλησίον τινός.—16 *οἱ μὲν . . . οἱ δέ, ἐπεξήγησις* τοῦ ἡλίκοι —17
πτεόσθαι, ἀπαρ. ἀορ β' τοῦ πέτομαι (μελλ. πτήσομαι, ἀορ. ἐπτάμην καὶ ἐπτόμην)=
 πετῶ, τρέχω.—18 *εἰρήης* (=ἱερείς), ἐπεξ. τοῦ οἱ δέ —*ἐγὼ μὲν Ζηνός, παρενθετ.*
 (ἐνν. ἡ συμπλήρωσις: οἱ δέ ἄλλοι ἄλλων θεῶν).—*ἧθεος (ἡθεος)* νέος, ἄγαμος.—
 19 *ἐξεστεμμένον, βλ. στ. 3.*—20 *θακέω* (θαάσσω, θαάζω στ. 2)=κάθημαι.—20
μαντεῖς, ἐπιθ. (μαντεῖος, -α, -ον)=μαντικός.—*σποδός* (θηλ.) τέφρα, βιωμός.—
 24 *φοίνιος (φόνος)* φονικός, θανατηφόρος.—25 *κάλυξιν, αἱ* δοτ. τοπικά, δη-
 λουσαὶ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὅποια ἐκδηλοῦται ὁ μαρασμός.—26 *βουνόμοι* ἀγέλαι
 βοῶν ἐν βοσκῇ εὐρίσκομένων (ἐνῶ: βούνομος=ὁ ὑπὸ βοῶν βοσκόμενος).—27
ἄγονος, ἐνεργ. =ἄκαρπος (ἐδῶ προληπτ.).—27 *δ πυροφόρος θεός* (ὁ λουμός),
 διότι οἱ νοσοῦντες αἰσθάνονται τὰ ἔσω αὐτῶν φλεγόμενα.—30 *στεναγοῖς καὶ*
γροῖς, δοτ. ὄργ.—31 *γόν, συμπερ*=λοιπὸν (λ. ἐγκλιτ.)—*σ' (σέ), ἄντικ.* τῆς *μη.*
κρίνοντες (αἰτιολ.) ἡ δὲ *μη. ἰσοῦμενον κτηρμτ.* ἐκ τοῦ *κρίνοντες*.—35 *δς,*
ἀναφ. αἰτιολ., ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ *σέ*=διότι σύ.—*μολών, μη.* ἀορ. β' τοῦ
βλώσσω ἔρχομαι (ἀορ. β' *ἔμολον*).—*ἐξέλευσας* (τοῦ ἐκλύω) μὲ διπλὴν αἰτιατ. ὡς
 ἐκδύσεως σημαντικόν: ἄστν, ἄμεσ. ἄντικ., *δασμόν, ἔμμεσον.*—*αἰδοῦ* (τῆς Σφιγ-
 γός), γεν. ἄντικ. εἰς τὸ *δασμόν*.—37 *ἐξειδῶς* (τοῦ ἐξιοῖδα) καὶ *ἐκδιδαχθεῖς,*
μετοχαὶ ἔνδοτ. (τὸ μὲν *ἐξειδῶς* περὶ πληροφοριῶν, αἱ ὅποιαί θὰ ἐδιδοντο τῇ
 πρωτοβουλίᾳ τῶν Θηβαίων, τὸ δὲ *ἐκδιδαχθεῖς* περὶ πληροφοριῶν, τὰς ὅποιας
 ὁ ἴδιος ὁ *Οἶδ.* θὰ ἐξήτει παρ' αὐτῶν).—39 *λέγη καὶ νομ' ἔξη, β'* ἐνικ. παθ.
 (=λέγεσαι καὶ νομίζεσαι), σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: *λέγεται καὶ νομίζε-*
ται.—*ἡμ' ἔν, ἐγκλιτ.* τύπος τοῦ *ἡμῖν* (δοτ. ἡθικῆ)=πρὸς ἄμετρον χαρὰν ἡμῶν.—
 40 *κέρα (τό), ποιητ.* =κεφαλή (γεν. *καρηάτος* καὶ *κρατός, δοτ. καρηάι* καὶ
κρατί—πληθ. *καρηάτα* καὶ *κεῖα κτλ.*) ὦ *Οἰδίπου κέρα,* περιφρ. ἀντὶ ὦ *Οἰδί-*
που.—41 *πρόστροποι* (ἐκ τοῦ *προστρέπω*=ἰκτερεύω)—προσπίπτοντες ἐνώπιόν σου,
γονυκλινεῖς.—42 *ἀλκή μέσον* πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ (ἐκ τοῦ ἀλέξω=ἀπο-
 κρούω) —*εἴτε . . . ἀκούσας, καὶ* ἐδῶ ἐννοεῖται τὸ ρ. *οἶσθα* καὶ εἰς τὴν ἐπομέ-
 νην ἡ *μη. ἀκούσας.*—*τον, ἀορ.* ἄντων.—*τινός.*—*θεῶν* γεν. διαιρετ.—*ἀπ' ἀνδρός*
τον ἀπ' ἀνδρός τινός.—44 ὡς, αἰτιολογ.—*ζώσας, μη.* κτηρμτ.—*οἱ* ἔχουν ζωήν,
ἐπιτυχίαν.—*ξυμφορὰ* ἔκβασις, ἀποτελέσμα.—*βουλευμάτων, γεν.* ὑποκ.—46 *ἴθι,*
παρακελευσματ. μόριον (μὲ προστακτ.).—48 *σοτήρα, κτηρμτ.*—*τῆς προθυμίας,*
γεν τῆς αἰτίας.—*πάρος, ἐπίρρ.* χρόν.—*πρόφην.*—49 *μεμνῶμην, εὐκτ.* πρκμ ἐκ τοῦ
μεμνηοίμην, κατ' ἀντιμετάθεσιν χρόνου=*μεμνεῶμην-μεμνῶμην* (τοῦ ρ *μυμνή-*
σκομαι, πρκμ. μὲ σμῆ. ἐνεστ. *μῆμνημαι, ὑποτ. μεμνώμαι, μεμνή, μεμνήται κτλ.*—
εὐκτ. μεμνήμην καὶ *μεμνῶμην*—προστ. *μῆμνησο*—*ἀπαρ. μεμνήσθαι*—*μη. μεμνημέ-*
νος)—50 *στάντες, πεσόντες, μη.* κτηρμτ. ἐκ τοῦ *μεμνῶμεθα* (=ὅτι ἔστημεν. . .
 καὶ ἐπέσομεν).—*ἴσταμαι ἐς δρθὸν* ἀνορθοῦμαι.—*ἕστερον, κατ'* ἀναλογίαν εἰς
 τὴν πρῶτην *μη.* ἐννοεῖται τὸ *πρότερον*—51 *ἀσφαλεία, δοτ. τροπ.* =ἀσφαλῶς,
 ἐπὶ ἀσφαλῶν βάσεων.—52 *δρυνθε. . . αἰσίῳ* (ἀσφ), δοτ. ὄργ.=*δι' αἰσίου ὀρ-*
νης, δι' αἰσίου οἰωνοῦ.—καί. . . καὶ ὅπως (τότε). . . οὕτω καὶ τώρα.—55 *ἡ κε-*
νής, β' ὄρος συγκρ. (ὁ ἄ' ὄρος *ξὺν ἀνδρῶσιν=οδοῆς ἀνδροπληθοῦς*)—57 *οὐδέν,*
κτηρμτ.—*ἀνδρῶν, γεν.* ἄντικ. εἰς τὸ *ἐρημόν* καὶ ὑποκείμε. τῆς *μη. μὴ ξυνοικούντων*
(μη. ἐπιθ.) ἡ προσθήκη τῆς *μη. μὴ ξυνοικούντων* ἀποτελεῖ π λ ε ο ν α σ μ ὸ ν

μετά τὸ ἔρμος.—59 *ἱμείροντες* μτχ. κτηριμ. (ἱμείρο-ομαι=ἐπιθυμῶ).—*νοσοῦντες*, μτχ. ἐνδοτ. (σχ. ἀνακόλουθον: *νοσοῦντες ὑμεῖς πάντες... οὐκ ἔσιν ὅστις κτλ*, ἀντί: *νοσοῦντες οὐ νοσοῖτε ὡς ἐγώ*).—*οὐκ ἔστιν ὅστις οὐδείς*.—65 *ὑπνω* δοτ. τοπ.—66 *ἴστε*, προστ. τοῦ *οἶδα*.—*με* ἀντικ. τοῦ *ἴστε*, τὸ δὲ *δακρύσαντα* καὶ *ἐλθόντα* μτχ. κτηριμ.—*δῆ*, χρον.=ἤδη.—*φροντίδος*, γεν. ὑποκ. εἰς τὸ *πλάνοις* (δοτ. ὄργαν) ἄρσ. *δ* *πλάνος*=ἡ πλάνη, ὁ στροβιλισμός.—*ἦν*, ἀντικ. τοῦ *ἠύρισκον*, ἀντί *δ* (καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κτηριμ. *ἴασιν*).—*ταύτην*, ἀντικ. τοῦ *ἔπραξα*, ἀντί τοῦτο (ὁμοίως καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ *ἴασιν*).—70 *γαμβρόν*, παράθεσις (=γυναϊκάδελφον).—*ἐμαυτοῦ* γεν. κτητ.—*πύθοιθ'* (πύθοιτο), εὐκτ. μεσ. ἀνο β' τοῦ *πυρθάνομαι*.—*ἔτι*. . . *τί* (χάριν ποικιλ.), *πλάγ*. ἐρωτήσεις.—72 *ἔνσο'μην* εὐκτ. μέσ. μελ. τοῦ *όνομαι*=σφῆζω.—73 *μ'* (μέ), ἀντικ. τοῦ *λυπεῖ*.—*ἤμαρ ἤδη* κτλ, τὸ νόημα: ἡ σημερινὴ ἡμέρα εἶναι ἡ τελευταία τῆς ταχθείσης προθεσμίας διὰ τὸ ταξίδιον (*ἐξυμμετρούμενον χρόνον*) καὶ διὰ τοῦτο ἡ παράτασις τῆς ἀπουσίας του μὲ στενοχωρεῖ καὶ διερωτῶμαι: *μά τί ἐπὶ τέλους κάμνει (τί πράσσει)*.—75 *πλείω*, αἰτ ἄρσ. (ἐνν. χρόνον) *τὸ πλείω τοῦ καθήκοντος* (=προσήκοντος) *χρόνου*, ἐπεξηγήσεις τοῦ *εἰκότος χρόνου*.—76 *τηνικαῦτα*, ἐπιφ. χρόν. προσδ. εἰς τὸ *μὴ ὄρων* (μτχ. ὑποθ. =*εἰ μὴ θρόν*).

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 16 *βωμοῖσι* εἰς τὴν σκηνογραφίαν οἱ βωμοὶ παρίσταντο πρὸ τῶν ἀνακτόρων, περὶ δὲ τὰς βαθμίδας αὐτῶν ἦσαν γονυκλινεῖς οἱ ἱκέται.—*σοῖς*, διότι οἱ βωμοὶ ἀνήκον εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἴδ.—18 *ἦθεοι*, ἄγοντες ἡλικίαν 14-18 ἐτῶν διὰ τοῦτο ἡ ἀκολουθοῦσα φράσις *οὐδέπω μακρὰν πείσθαι σθένοντες* δηλοῖ ἀνηλικιότητα.—20 *ἀγοραῖσι* ἀναφέρονται δύο ἀγοραὶ εἰς τὰς Θήβας, ὅπου οἱ ἀγοραῖοι θεοὶ εἶχον τοὺς θεοὺς των.—*πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς ναοῖς* διότι εἰς ἑκατέραν ἀγορὰν ὑπῆρχε ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ὁ ποιητὴς ὁμιλεῖ περὶ τῶν διπλῶν ἐν Θήβαις ναῶν τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ διεγείρη αἴσθησιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους θεατὰς ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐν Ἀθῆναις διπλοῦς ναοὺς τῆς θεᾶς, τὸν τῆς Παλλάδος ἐν Ἐρεχθεῖω καὶ τὸν τῆς Παρθένου (τὸν Παρθενῶνα).—21 *Ἰσμηνός*, ποταμὸς ῥέων ἀπὸ Ν πρὸς ΒΑ τῶν Θηβῶν παρὰ τὰς πηγὰς αὐτῶν ἐπὶ λόφου ἤτο ὁ ναὸς τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος (τὸ Ἰσμήνιον), ὅπου καὶ μαντεῖον, εἰς τὸ ὅποιον ἐγένετο μαντικὴ δι' ἐμπύρων *μαντεῖα σποδῶ* (=μαντικῶ βωμῶ), διότι ἡ τέφρα τῶν θυμάτων συνεπυκνοῦτο σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐχρησίμευεν ὡς βωμός.—25 *φθίνουσα* ἡ ὄργη τῶν θεῶν στρέφεται κατὰ τῶν γεννημάτων τῆς γῆς, τῶν ποιμνίων καὶ τῶν γυναικῶν, δηλ. κατὰ πάσης ἐκδηλώσεως τῆς ζωῆς.—36 *αἰδοῦ*, δηλ. τῆς Σφιγγός· αὕτη ἦτο τέρας ἔχον κεφαλὴν καὶ σιτήθος παρθένου, σῶμα καὶ οὐρὰν λέοντος, πόδας καὶ πτέρυγας ἀετοῦ· λέγεται *αἰδός*, διότι προσέβαλλεν ἐν στίχοις τὸ ὑπὸ τῶν Μουσῶν διδασχθέν αἶνιγμα (βλ. Εἰσαγωγή).—56 *πύργος καὶ νῆες* διὰ τούτων νοοῦνται αἱ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις τῶν πόλεων ὅθεν ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ ὅτι πᾶσα πόλις ὅσονδήποτε ἰσχυρῶς καὶ ἂν εἶναι τετειχισμένη καὶ ὅσαδήποτε πολεμικὰ πλοῖα καὶ ἂν διαθέτη, οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχη, ἐὰν εἶναι ἔρμος ἀνδρῶν.

Γ' Αἴσθητικά: Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο (14-77) τοῦ Προλόγου περιέχεται πρῶτον ἡ ἀπάντησις τοῦ ἱερέως εἰς τὰ ἐρωτήματα τοῦ Οἴδ.—Διὰ ταύτης ὁ θεατὴς μανθάνει τὴν αἰτίαν τῆς ἰκεσίας καὶ τῆς γενικῆς θλίψεως τῶν πολιτῶν. Ἡ ζωντανὴ εἰκὼν τῶν δεσπῶν τοῦ λοιμοῦ ἐπιτρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι τὸ

δράμα ἐδιδάχθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Πελοπον. πολέμου, καὶ ἀναπαριστᾷ τὰ θεῶν τοῦ φοβεροῦ λοιμοῦ. ὁ ὁποῖος ἔπληξε τότε τὰς Ἀθήνας. Δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἄτοπον, ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐκθέτει τὰ πράγματα λεπτομερῶς πρὸς τὸν Οἰδ., ὁ ὁποῖος τὰ ἐγνώριζε, διότι αἱ παρουσιαζόμεναι ἐνώπιον τῶν ἡγεμόνων ἀντιπροσωπεύει τῆς πόλεως πάντοτε ἐκθέτουν τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, γνωστὰς ἤδη, ἵνα δικαιολογηθῇ ἡ ἐπικλήσις πρὸς βοήθειαν. Ἐξ ἄλλου ἡ περιγραφή εἶναι ἀναγκαῖα χάριν τῶν θεατῶν, ἵνα οὗτοι κατατοπισθοῦν περὶ τῆς θέσεως τῶν πραγμάτων μέχρι τῆς ἐνάρξεως τοῦ δράματος. Ὁ ἱερεὺς λίαν ἐντέχνως παρουσίασε πρῶτον τοὺς ἱκέτας, ἐξέθεσεν ἔπειτα τὴν τραγικὴν θέσιν τῆς πόλεως, ἀνεμνήσθη τῶν προηγουμένων πηρεσιῶν τοῦ Οἰδίποδος καὶ τέλος ἐπεκαλέσθη τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τὴν σωτηρίαν. — Ἐν συνεχείᾳ ὁ Οἰδίπους ἀπαντᾷ εὐστόχως ὅτι τὰ λεχθέντα εἶναι γνωστὰ εἰς αὐτόν, ὅτι συμμετέχει τῆς γενικῆς συμφορᾶς καὶ ὅτι ἀναμένει τὸν Κρόντα, τὸν ὁποῖον ἔχει στείλει εἰς τὸ μαντεῖον, ἵνα λάβῃ χρησὸν ἐπὶ τοῦ πρακτέου. Δεικνύει οὕτω τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, περιμένει τὴν σωτηρίαν ἀπ' ἐκεῖ. ὁπόθεν θὰ ἔλθῃ τὸ φοβερόν ἐναντίον του πλῆγμα. Ὁ θεατῆς τὸ γνωρίζει καὶ ἀρχίζει νὰ προκαλῆται τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἄγωνία του διὰ τὸ τί θὰ ἐπακολουθῆσῃ.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 14 - 77. — 14 ὁ κρατῦνων Οἰδίπους. προσωφώνησις, δι' ἧς ὁ θεατῆς πληροφορεῖται ὅτι οὗτος εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς πόλεως (τὸ ὄνομά του εἶχε μάθει ἤδη εἰς στ. 8) καὶ ἐννοεῖ διατὶ ἐνδιαφέρεται νὰ μάθῃ τοὺς λόγους τῆς ἱκεσίας καὶ τῆς θλίψεως τῆς πόλεως. — 16 οἱ μὲν οὐδέπω . . . σθένοντες — οἱ δὲ σὺν γῆρα βαρεῖς, ἀντίθεσις, δι' ἧς ἐξαιρῶνται τὰ δύο τμήματα τῆς ἱκεσίας. — 17 πτέσθαι, μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀπτόρων νεοσσῶν. — 18 ἱερῆς — οἶδε τ' ἠθέων λεκτοί, ἀποδίδεται χιαστί πρὸς τὸ οἱ μὲν — οἱ δέ. — 19 ἐξεστεμμένον . . . θακεῖ κτλ., περιγραφορικὴ εἰκὼν τῆς πόλεως ἱκετευούσης ἐπὶ τῶν διαφόρων ἱερῶν διὰ τὰ ἐνσκήψαντα δεινά. — 23 σαλεύει, μεταφορὰ ἐκ τῆς θαλάσσης· τοιαῦτα μεταφοραὶ εἶναι προσφιλεῖς εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἠγάπων τὴν θάλασσαν. — ἀνακουφίσαι κἄρα, μεταφορὰ ἐκ τῶν ναυαγῶν, οἱ ὅποιοι ἐν τῇ τρικυμίᾳ ἀναδύουν τὴν κεφαλὴν ὑπεράνω τῆς θαλάσσης — 24 ἐκ φοινίου σάλου προσωποποιία — 25 φθίνουσα μὲν - φθ' ἴνουσα δέ, ἐπαναφορὰ, δι' ἧς ἐξαιρεῖται τὸ πολλαπλοῦν τῆς συμφορᾶς. — 28 πυρφόρος, κοσμητικὸν ἐπίθετον τοῦ θεοῦ (προσωποποιία τοῦ λοιμοῦ). — 28 σκήψας, μεταφορὰ ἐκ τοῦ κερανοῦ. — 29 κενούται - πλουτίζεται, ἀντίθεσις ἐξαιρούσα τὸν ἀφανισμόν τῆς πόλεως. — μέλας, κοσμητ. ἐπίθετον τοῦ Ἄδου, τοῦ ὁποῖου τὸ βασίλειον εἶναι σκοτεινόν (πρβλ Δημοτ. τραγούδι περὶ τοῦ Χάρου: «Μαῦρος ἦεν, μαῦρα φορεῖ, μαῦρο καὶ τ' ἄλογόν του»). — 31 θεοῖσι μὲν οὐκ ἰσοῦμενον . . . ἀνδρῶν δὲ πρῶτον· δικαιολογεῖ τὸ ἀσύνηθες τῆς ἱκεσίας πρὸς ἀνθρώπων· θεοῖσι - ἀνδρῶν ἐν ἀρχῇ τῶν στίχων καὶ τῶν προτάσεων φάριν ἐμφάσεως. — 33 συμφοραῖς βίου - δαιμόνων συναλλαγαῖς, χιαστί:

συμφοραῖς	βίου
δαιμόνων	συναλλαγαῖς

35 δς γ' ἐξέλιπας ἄστν κτλ.: χάριν τῶν θεατῶν ὑπενθυμίζει εὐστόχως ὁ ποιητῆς τὴν προτέραν ἱστορίαν τοῦ Οἰδ. — 36 δασμόν, μεταφορὰ ἐκ τῶν κα-

ταβαλλομένων ἀναγκαστικῶν φόρων.— 40 *Οιδίποδος* *κάρα*, περίφρασις συνήθης εἰς τοὺς τραγικούς, διότι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐθεώρουν τὸ ὄρατὸν σῶμα καὶ τὰ μέλη αὐτοῦ ὡς σπουδαϊότατα στοιχεῖα τῆς προσωπικότητος· ἐπίσης δηλοῦται τιμὴ καὶ ἀγάπη (πρβλ. Σοφ. Ἀντιγ. «ὃ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα».— 45 *ζώσας*, προσωποποιεῖα ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου χάριν ἐμφάσεως.— 46 *ἴθι... ἴθι*, ἐπαναφορὰ ἐξαίρουσα τὸν τόνον τῆς ἰκεσίας.— 51 *ἀσφαλεία... ἀνδρόθωσον*, μεταφορὰ ἐκ τοῦ κλυδωνιζομένου πλοίου, τὸ ὁποῖον κατορθώνει ν' ἀνορθωθῆ ἀπαλλασσόμενον τῶν κλονισμῶν.— 52 *δρῦθι*, στυνεκδοχή ἀντί: *θεῖω σημίω*.— 54 *ἄρξεις... κρατεῖς*, ποικιλία ἐκφράσεως διὰ συνωνύμων.— 57 *ἔρημος - μὴ ξυνοικούντων*, σχ. ἐκ παραλλήλου (ἢ αὐτὴ ἔννοια καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς) — 58 *γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα*, ἐπίσης σχ. ἐκ παραλλήλου· διὰ τούτου ἐξαίρεται ἡ ἔννοια.— 60 *νοσοῦντες*, μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀσθενούντων· τὸ ἀνακόλουθον μαρτυρεῖ τὴν ταραχὴν καὶ τὸν ψυχικὸν πόνον τοῦ ὀμιλοῦντος.— ὡς *ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὄμων ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ*· ὁ Οἰδ. ἐκφράζει πικρὰν τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ ἔννοιῃ τὸ ἀκριβὲς περιεχόμενον αὐτῆς· λέγει ὅτι οὐδεὶς πάσχει ὡς αὐτός, ἔννοιαν ὅτι ψυχικῶς συμπετέχει τῆς θλίψεως τῆς πόλεως, ἐνῶν πράγματι αὐτὸς εἶναι ὁ περισσότερο πάσχων ὡς αἴτιος τῆς συμφορᾶς, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ὁ ἴδιος· τοῦτο ἀποτελεῖ τραγικὴν εἰρωνείαν. Λέγεται δὲ «τραγικὴ εἰρωνεία» ἢ ὑπὸ τῶν δρώντων προσώπων ἄγνοια τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν ὅμως γνωρίζουν οἱ θεαταί, οἵτινες ἀγωνιοῦν, ἀναμένοντες τὰ θλιβερὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν ἐν τῇ σκηνῇ ἡρώων· πρὸς μείζονα ἔμφρασιν ὑπάρχει ἐν τῇ φράσει *παρήχησις* τοῦ σ.— 62 *εἰς ἕνα κοῦδὲν ἄλλον* σχ. ἐκ παραλλήλου.— 64 *ἢ ἐμὴ ψυχῇ*, περίφρασις, ἀντί: ἐγώ.— 65 *πόλιν τε κἀμὲ καὶ σ' ὄμοσῶ*, πολυσύνδετον, ἵνα παρητίση ὡς πολλαπλοῦν τὸ ἴδιον ἄλλος καὶ διὰ τὴν γενικὴν συμφορὰν καὶ διὰ τὰς ἀτομικὰς ἀτυχίας.— 66 *πολλά... πολλά*, ἐπαναφορὰ, δι' ἣ: ἐξαίρεται τὸ πολλαπλοῦν τῶν φροντίδων.— 68 *ἴασιν*, μεταφορὰ (κατὰ τὸ *νοσῶ* στ. 60).— 70 *Κρέοντα*· εἰς τὸ ὄνομα προστίθεται ὁ βαθμὸς τῆς συγγενείας: *ἐμαντοῦ γαμβρὸν* (γυναικάδελφον), χάριν τῶν θεατῶν.— *Πυθ:κά... πύθοιθ'*, παρήχησις.— 74 *εἰκότος... καθήκοντος*, ἐπισώρευσις συνωνύμων, δι' ἣς δηλοῦται ἡ ἀδημονία τοῦ Οἰδ.— 76 *ἐγὼ κακὸς μὴ δρῶν ἂν εἴην*, καὶ ἐδῶ τραγικὴ εἰρωνεία, διότι δηλοῖ ρητῶς ὅτι θὰ πράξῃ ὅσα θὰ εἴπῃ ὁ θεός, μὴ γνωρίζων ὅτι ταῦτα στρέφονται ἐναντίον του.

Γνωμικά: Ὡς οὐδὲν ἔστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω (57 - 7).

Μέτρον: Ἰαμβικὸν τρίμετρον.

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ ἱερεὺς λέγει πρὸς τὸν Οἰδ. ὅτι οἱ προσελθόντες ἰκετεύουν αὐτόν, ἐνῶ ἡ ἄλλη πόλις ἰκετεύει τοὺς θεοὺς (14·21).— 2) Αἱ πηγαὶ τῆς ζωῆς ἀποστεροῦνται, ἡ πόλις γυμνοῦται καὶ ὁ Ἄδης πλουτίζεται (22·30).— 3) Ὅπως ἔσωσες ἄλλοτε τὴν πόλιν, σῶσον καὶ τώρα αὐτήν, ἵνα ἄρχῃς ἐμψύχου καὶ ὄχι νεκρᾶς πόλεως (31·57).— 4) Ὁ Οἰδ. λέγει ὅτι γνωρίζει πάντα ταῦτα καὶ πάσχει περισσότερο ὄλων (58·64).— 5) Μετὰ πολλὰς σκέψεις ἔστειλε τὸν Κρέοντα νὰ ἐρωτήσῃ τὸ μαντεῖον (65·72).— 6) Ἀνυπομονεῖ νὰ ἔλθῃ, ἵνα πάραυτα ἐκτελέσῃ τὸν χρησμὸν (73·77).

γ) Ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ χρησμοῦ (78-150)

(συνέχεια καὶ τέλος Προλόγου)

ΙΕΡ. Ἀλλὰ σύ τ' εἶπας ἐς καλὸν οἶδε τε σημαίνουσί μοι ἄρτιας Κρέοντα προστείχοντα.

ΙΕΡ. Ἀλλὰ καὶ σύ (τὸν) ἀνέφερες εἰς κατάλληλον στιγμήν καὶ αὐτὰ ἐδῶ τὰ παιδιά μου ἀναγγέλλουν μόλις τώρα ὅτι ὁ Κρέων προσέρχεται.

(* Ἐμφανίζεται ὁ Κρέων ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παροῦδου)

80 ΟΙΔ. Ὡναξ (= ὦ ἀναξ) Ἄπολλον, εἰ γὰρ βαίῃ ἐν τύχη γέ τῳ (=τινι) σωτήρι, ὡσπερ (βαίνει) λαμπρὸς δμματι!

ΙΕΡ. Ἄλλ' εἰκάσαι μὲν, (βαίνει) ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν εἶρπεν ὧδε πολυστεφῆς κάρα παγκάρπου δάφνης.

ΟΙΔ. Τάχα εἰσόμεθα' (ἔστι) γὰρ ξύμμετρος, ὡς κλύειν.

85 Ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μειοικέως, τίνα φήμην τοῦ θεοῦ ἦκεις φέρων ἡμῖν;

ΚΡ. Ἐσθλῆν' λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορα πάντα ἂν εὐτυχεῖν, εἰ τύχοι ἐξελθόντα κατ' ὀρθόν.

90 ΟΙΔ. Ποῖον δὲ ἔστι τὸ ἔπος; οὔτε γὰρ θρασὺς οὔτε προδεῖσας εἰμι τῷ γε νῦν λόγῳ.

ΚΡ. Εἰ χρήζεις κλύειν πλησιαζόντων τῶν δέ, ἔτοιμός (εἰμι) εἰπεῖν, εἴτε (χρήζεις) στείχειν ἔσω, ἔτοιμός (εἰμι) καὶ στείχειν ἔσω.

ΟΙΔ. Αὐδα ἐς πάντας· φέρω γὰρ τὸ πένθος (περὶ) τῶνδε πλέον ἢ καὶ περὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς.

95 ΚΡ. Λέγοιμι ἂν οἶα ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· ἀναξ Φοῖβος ἄνωγεν ἐμφανῶς ἡμᾶς ἐλαύνειν μίασμα χώρας, μηδὲ τρέφειν (αὐτὸ) ἀνήκεστον, ὡς τέθραμμένον (ἔστιν) ἐν τῆδε χθονί.

ΟΙΔ. Ὡ βασιλεῦ Ἀπόλλων, εἴθε (ὁ Κρέων) νὰ ἔρχεται μὲ καμίαν σωτηρίαν εὐτυχίαν, ὅπως ἔρχεται λάμπιον (ἀπὸ χαρᾶν) εἰς τὸ πρόσωπον!

ΙΕΡ. Ἄλλ' ὅπως φαίνεται τοῦλάχιστον, (ἔρχεται) περιχαρῆς· διότι (ἄλλως) δὲν θὰ ἦρχετο ἐδῶ πολυστεφανωμένος κατὰ τὴν κεφαλὴν μὲ γεμάτην ἀπὸ καρποῦς δάφνης.

ΟΙΔ. Γρήγορα θὰ μάθωμεν· διότι (εὐρίσκειται) ἄρκετὰ κοντά, ὥστε νὰ (μᾶς) ἀκούη.

ΟΙΔ. (Πρὸς τὸν Κρέοντα :) Ἄρχοντα, γυναικάδελφέ μου, υἱὲ τοῦ Μειοικέως, ποῖον χρησμόν τοῦ θεοῦ ἔρχεσαι φέρων εἰς ἡμᾶς;

ΚΡ. (Πλησιάζων λέγει :) Λαμπρόν, διότι φρονῶ ὅτι καὶ τὰ λυπηρὰ (πράγματα) ὅλα ἡμποροῦν νὰ φέρουν εὐτυχίαν, ἐὰν τύχη νὰ λάβουν καλὴν ἐκβασιν.

ΟΙΔ. Ἀλλὰ ποῖος εἶναι ὁ χρησμός; διότι οὔτε θάρρος οὔτε φόβον ἔχω λάβει ἀπὸ ὅσα τοῦλάχιστον εἶπες τώρα.

ΚΡ. Εἴτε ἐπιθυμεῖς ν' ἀκούης τὸν χρησμόν ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν (κατὰ λέξιν: πλησίον ὄντων τούτων ἐδῶ), εἰμαι ἔτοιμος νὰ εἶπω, εἴτε (ἐπιθυμεῖς νὰ πηγαίνωμεν μέσα, εἰμαι ἔτοιμος) καὶ νὰ πηγαίνωμεν μέσα.

ΟΙΔ. Λέγε ἐνώπιον ὄλων· διότι θλίβομαι δι' αὐτούς ἐδῶ περισσότερο παρὰ διὰ τὴν ἰδικήν μου ζωὴν.

ΚΡ. (Λοιπόν, ἀφοῦ θέλεις) ἡμπορῶ νὰ εἶπω ὅσα ἤκουσα ἀπὸ τὸν θεόν· ὁ βασιλεὺς Φοῖβος προτρέπει καθαρὰ ἡμᾶς νὰ ἐκδιώξωμεν τὸ μίασμα ἀπὸ τὴν χώραν, καὶ νὰ μὴ τὸ διατηροῦμεν ἀθροάπευτον μέσα εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν χώραν.

- ΟΙΔ. Ποίω καθαρυῶ; Τίς (ἔστιν, ὁ τρόπος τῆς ξυμφωρᾶς;
- 100 ΚΡ. (*Ανωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν τὸ μίασμα) ἀνδρηλατοῦντας ἢ λύοντας πάλιν φόνον φόνω, ὡς τότε αἷμα χειμάζον πόλιν.
- ΟΙΔ. Ποίου γὰρ ἀνδρὸς μὴ-νύει τήνδε τύχην;
- ΚΡ. Ἦν ποτε ἡμῖν, ὄναξ (= ὦ ἄναξ), Λάϊος ἡγεμῶν γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ ἀπευθύνειν τήνδε πόλιν.
- 105 ΟΙΔ. Ἐξοίδα ἀκούων' οὐ πω γὰρ εἰσεῖδόν γε.
- ΚΡ. Τούτου θανόντος, (θεός) ἐπιστέλλει νῦν σαφῶς τιμωρεῖν (ἡμᾶς) τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τινας.
- ΟΙΔ. Οἱ δὲ εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ εὐρεθήσεται τότε δυστέκμαρτον ἴχνος παλαιᾶς αἰτίας; (= ποῦ εὐρεθήσεται δυστέκμαρτον ἴχνος τῆσδε παλαιᾶς αἰτίας;)
- 110 ΚΡ. (Θεός) ἔφασκεν (εὐρεθήσασθαι) ἐν τῆδε γῆ·
- τὸ δὲ ζητούμενον (ἔστιν) ἀλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὸ ἀμελούμενον.
- ΟΙΔ. Ὁ δὲ Λάϊος συμπίπτει τῶδε φόνω πότερα ἐν οἴκοις ἢ ἐν ἀγροῖς—ἢ ἐπ' ἄλλης γῆς;
- ΚΡ. Ἐκδημῶν θεωρός, ὡς ἔφασκεν, οὐκέτι ἴκετο, πάλιν πρὸς οἶκον, ὡς ἀπεστάλη.
- 115 ΟΙΔ. Οὐδὲ ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ κατεῖδε,
- ΟΙΔ. Μὲ ποῖον ἐξαγνισμὸν (προτρέπει νὰ ἐκδιώκωμεν τὸ μίασμα); Καὶ τί εἶδους μίασμα εἶναι αὐτό;
- ΚΡ. (Μᾶς προτρέπει νὰ ἐκδιώκωμεν τὸ μίασμα) ἐξορίζοντες τοὺς ἐνόχους ἀνδρας ἢ ἐξαγοράζοντες ὀπίσω τὸν φόνον διὰ τοῦ φόνου, διότι (κατὰ τὸν θεόν) τὸ αἷμα αὐτὸ ταλαιπωρεῖ τὴν πόλιν.
- ΟΙΔ. Ἄραγε (= γὰρ) ποίου ἀνδρὸς τὴν τύχην αὐτὴν καταγγέλλει; (Ποῖος ἄραγε εἶναι ὁ ἀνὴρ ὁ ὁποῖος ὑπέστη αὐτὴν τὴν τύχην, τὴν ὁποῖαν καταγγέλλει ὁ θεός;)
- ΚΡ. Ὑπῆρξε κάποτε εἰς ἡμᾶς, ὦ βασιλεῦ, ὁ Λάϊος ἡγεμῶν τῆς χώρας αὐτῆς, πρὶν ἀναλάβῃς σὺ τὴν διακυβέρνησιν αὐτῆς τῆς πόλεως.
- ΟΙΔ. Γνωρίζω τοῦτο ἐξ ἀκοῆς; διότι καθόλου δὲν εἶδα (αὐτὸν ἐγώ) τοῦλάχιστον.
- ΚΡ. Ἐπειδὴ αὐτὸς ἐφονεύθη, (ὁ θεός) παραγγέλλει τώρα καθαρά νὰ τιμωρήσωμεν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι διέπραξαν τὸν φόνον μὲ τὸ χεῖρι τους, οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι.
- ΟΙΔ. Αὐτοὶ δὲ (οἱ δρᾶσται) εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς εὐρίσκονται; Ποῦ θὰ εὐρεθῆ τὸ δυσεύρετον ἴχνος τοῦ παλαιοῦ τούτου ἐγκλήματος;
- ΚΡ. (Ὁ θεός Ἀπόλλων) ἔλεγεν (ὅτι τὸ ἴχνος τοῦ ἐγκλήματος θὰ εὐρεθῆ) εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν χώραν· ἄλλωστε (= δὲ) τὸ ζητούμενον εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρεθῆ, διαφεύγει δὲ (μόνον) τὸ παραμελούμενον.
- ΟΙΔ. Ὁ δὲ Λάϊος πίπτει θῦμα τοῦ φόνου αὐτοῦ, ποῖον ἐκ τῶν δύο: 1) εἰς τὸν οἶκον του ἢ εἰς τοὺς ἀγρούς—ἢ 2) εἰς ἄλλην χώραν;
- ΚΡ. (Ὁ Λάϊος), ἀφοῦ ἔφυγεν ἀπὸ τὴν πόλιν ὡς προσκυνητῆς (εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν), καθὼς ἔλεγεν (ὁ ἴδιος), δὲν ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὸν οἶκον του, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησεν.
- ΟΙΔ. Οὔτε κανεὶς ἀγγελιαφόρος οὔτε συνοδοιπόρος (= συμπράκτωρ ὁδοῦ) δὲν ἀντελή-

στου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατο ἄν;

ΚΡ. Θνήσκουσι γὰρ (πάντες), πλὴν εἰς τις, δς φυγῶν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἕν.

120 ΟΙΔ. Τὸ ποῖον; Ἐν γὰρ ἄν ἐξεύροι πολλὰ μαθεῖν, εἰ λάβοιμεν βραχεῖαν ἀρχὴν ἐλπίδος.

ΚΡ. Ἐφασκε ληστὰς συντυχόντας κτανεῖν νιν οὐ μιᾶ ῥώμῃ, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.

ΟΙΔ. Πῶς οὖν ὁ ληστής ἔβη ἄν ἐς τόδε τόλμης, εἰ μὴ ἐπράσσετό τι ἐνθένδε ξὺν ἀργύρῳ;

ΚΡ. Ταῦτα ἦν δοκοῦντα Λαῖου δ' ὀλωλότος οὐδεὶς ἐγγίγντο ἀρωγὸς ἐν κακοῖς.

ΟΙΔ. Ποῖον δὲ κακὸν εἰργένε ἐμποδῶν ἐξειδέναί τοῦτο, τυραννίδος πεσοῦσης οὕτω;

130 ΚΡ. Ἡ ποικιλῶδης Σφιγῆ προσήγντο ἡμᾶς μεθέντας τάφανῃ σκοπεῖν τὸ πρὸς ποσῖν.

ΟΙΔ. Ἄλλ' ἐγὼ φανῶ αὐτ' (=αὐτὰ) ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις.

Ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ ἔθεσθε τήνδε ἐπιστροφὴν πρὸς τοῦ θανάτου.

135 ὥστε ἐνδίκως ὤψεσθε καὶ ἐμὲ σύμμαχον τιμωροῦντα γῆ τῆδε τῷ θεῷ θ' (=τε) ἄμα.

Ἀποσκεδῶ γὰρ μύσος τοῦτο οὐχὶ ὑπὲρ τῶν ἀπωτέρω φίλων, ἀλλ' αὐτὸς (ὑπὲρ) αὐτοῦ.

140 Ὅστις γὰρ ἦν ὁ κτανῶν ἐκείνον, τάχα (ἄν) θέλοι ἄν

φθῆ τίποτε, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐὰν ἐλάμβανε κανεὶς πληροφορίας, θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὰς χρησιμοποίησῃ;

ΚΡ. (Κανεὶς δὲν ὑπάρχει), διότι ἐφονεύθησαν (ὄλοι) ἐκτός ἐνός μόνου, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἔφυγεν ἀπὸ φόβου, τίποτε δὲν ἤξευρε νὰ εἴπῃ, παρὰ μόνον ἕνα.

ΟΙΔ. Ποῖον εἶναι αὐτό; Διότι τὸ ἕνα ἠμπορεῖ ν' ἀποκαλύψῃ πολλὰ, ὥστε νὰ μάθωμεν (αὐτά), ἂν λάβωμεν μικρὰν ἀρχὴν (κάποιας) ἐλπίδος (εἰς τὴν ἔρευνάν μας).

ΚΡ. Ἐλεγεν ὅτι λησταὶ συναντήσαντες (τὸν Λαῖον) τὸν ἐφόνευσαν ὄχι μὲ τὴν δύναμιν ἐνός, ἀλλὰ μὲ πλῆθος χειρῶν (: ἀλλὰ πολλοὶ μαζί).

ΟΙΔ. Πῶς λοιπὸν ὁ ληστής θὰ προέβαινε μέχρι τοιοῦτου σημείου τόλμης, ἂν δὲν ἐγένετο κάποια ἐνέργεια ἀπ' ἐδῶ μὲ χρήματα;

ΚΡ. Αὐτὰ ἦσαν πιθανὰ· ἀλλ' ἀφοῦ ὁ Λαῖος ἐφονεύθη, κανεὶς δὲν παρουσιάζετο ἐκδικητῆς (τοῦ φόνου του) μέσα εἰς τὰς συμφορὰς μας.

ΟΙΔ. Ἀλλὰ ποία συμφορὰ ἦτο ἐμπόδιον νὰ μάθετε τοῦτο, ἀφοῦ ὁ βασιλεὺς ἐφονεύθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον;

ΚΡ. Ἡ αἰνιγματώδης Σφιγῆ ἠνάγκασεν ἡμᾶς, ἀφοῦ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰ ἀφανῆ (δηλ. τὸν μυστηριώδη φόνον), νὰ ἐξετάζωμεν τὸ πρὸ τῶν ποδῶν μας (κακόν).

ΟΙΔ. Ἄλλ' ἐγὼ θὰ φέρω εἰς φῶς αὐτὰ (τὰ ἀφανῆ) ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς πάλιν (: ἀναψηλαφῶν ἐξ ἀρχῆς τὸ ζήτημα τοῦ φόνου).

Διότι πολὺ σωστά ὁ Φοῖβος, σωστά καὶ σὺ ἀνελάβετε αὐτὴν τὴν μέριμναν διὰ τὸν φονευθέντα (Λαῖον).

ὥστε δικαίως (: ὅπως εἶναι δίκαιον) θὰ ἴδετε καὶ ἐμὲ σύμμαχον προσφέροντα τὰς ὑπηρεσίας μου ὑπὲρ ταύτης τῆς χώρας καὶ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ συγχρόνως.

Διότι θὰ ἀποδιώξω τὸ μίσημα τοῦτο ὄχι χάρι τῶν μακρινῶν φίλων (δηλ. τοῦ Λαῖου), ἀλλὰ χάριν τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ μου.

Διότι ὁποιοσδήποτε ἦτο αὐτός, ὁ ὁποῖος ἐφό-

τιμωρεῖν καὶ ἐμὲ τοιαύτη
χειρί.

Προσαρκῶν οὖν ἐκεῖνῳ ὠφε-
λῶ ἑμαυτόν.

Ἄλλά, παῖδες, ὑμεῖς μὲν
ἴστασθε (= ἀνίστασθε) βάρ-
θρων ὡς τάχιστα, ἄραντες
τούσδε ἰκτῆρας κλάδους, ἄλ-
145 λος δὲ ἀθροίζέτω ὄδω λαὸν
Κάδμου, ὡς ἐμοῦ δράσοντος
πάν·

νευσεν ἐκεῖνον, ἴσως θὰ ἤθελε νὰ βλάψῃ
καὶ ἐμὲ μὲ τὸ ἴδιο χέρι.

Προσφέρον λοιπὸν τὴν ἀναγκαίαν ἱκανο-
ποίησιν εἰς ἐκεῖνον, ὠφελῶ τὸν ἑαυτὸν μου.

Ἄλλά, παιδιὰ μου, σεῖς μὲν σηκωθῆτε ἀπὸ
τὰ βάρθρα αὐτὰ ὅσον ἠμπορεῖτε γρηγορώτε-
ρα, ἀφοῦ ἀναλάβετε αὐτούς ἐδῶ τοὺς κλά-
δους τῆς ἰκεσίας, κάποιος δὲ ἄλλος (ἀπὸ
τοὺς δορυφόρους μου) ἄς συναθροίσῃ ἐδῶ
τὸν λαὸν τοῦ Κάδμου (: τοὺς γέροντας τῶν
Θηβῶν), διότι σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι ἐγὼ θὰ
κάμω τὸ πᾶν·

(*) ἴσως τῶν δορυφόρων τοῦ Οἰδίποδος ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου
πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς).

φανούμεθα γὰρ ἢ εὐτυχεῖς
σὺν τῷ θεῷ ἢ πεπτωκότες.

διότι θὰ φανῶμεν ἢ εὐτυχισμένοι μὲ τὴν
βοήθειαν τοῦ θεοῦ ἢ δυστυχισμένοι.

(*Ο Οἰδίπους καὶ ὁ Κρέων εἰσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα).

ΙΕΡ. ὦ παῖδες ἰστώμεθα·
καὶ γὰρ ἔβημεν δεῦρο χά-
ριν τῶνδε, ὦν (= ἄ) ὄδε ἐξαγ-
γέλλεται.

Φοίβος δὲ ὁ πέμψας τάσδε
μαντείας ἴκοιτο ἄμα σωτήρ
τε καὶ παυστήριος πόνου.

ΙΕΡ. Παιδιὰ μου, ἄς σηκωθοῦμε· διότι καὶ
(ἡμεῖς) ἤλθαμε ἐδῶ δι' αὐτὰ ἀκριβῶς, τὰ ὅ-
ποια αὐτὸς ὑπόσχεται.

Ὁ δὲ Φοῖβος, ὁ ὁποῖος ἔστειλε τοὺς χρη-
σμὸν αὐτούς, ἄς ἔλθῃ συγχρόνως (: μαζὶ
μὲ ὅσα θὰ κάμῃ ὁ Οἰδίπους) καὶ σωτήρ καὶ
θεραπευτὴς τοῦ κακοῦ.

(*Ο ἱερεὺς καὶ οἱ ἰκέται ἐξέρχονται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν.
*Η δρχήστρα κενοῦται).

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 78 *ἐς καλὸν (καιρὸν)* ἢ ἀπλῶς, *εἰς*
καιρὸν, συνήθης φρ. = ἐπικαίρως, εἰς κατάλληλον στιγμὴν. — 79 *προσεί-*
χοντα, *μτχ.* *κτγρμ.* προσείχω (πρὸς+στείχω) = βαδίζω πρὸς τι προσέρχο-
μαι — 80 *εἰ γὰρ βαίη* (ἀνευ ἀποδόσεως) δηλοῖ εὐχὴν. — *τω τινί.* — *σωτήρι,* *δοτ.*
θηλ. ἀντὶ *σωτήρια* (= μὲ καμίαν εὐτυχίαν σωτηρία). — 82 *εἰκάσαι*, τὸ ἀπαρ.
τίθεται ἀπολύτως = ὡς *εἰκάσαι ἔστιν* ὅπως φαίνεται. — *μὲν* (χωρὶς ν' ἀκολουθεῖ
δὲ) = τοῦλάχιστον. — 82 *κάρα* (βλ. στ. 40), αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — *οὐ γὰρ ἄν...*
εἶρπε, ἀποδόσις τῆς ἔνν. ὑποθ. *εἰ μὴ ἡδὺς ἦν* (ὑποθ. λόγ. β' εἶδους, ἀντίθ. τοῦ
πραγματικοῦ). — *εἰσόμεθα*, μέλ. τοῦ *οἶδα*. — 85 *κῆδευμα*, τὸ ἀφρη. ἀντὶ τοῦ συγ-
κεκρ. *κῆδεσις* (= γυναικάδελφος). — 89 *ποιῶν*, *κτγρμ.* — *οὔτε θρασύς (εἰμι)*
οὔτε προδέσας εἰμι (περιφρ. *πρμ.* = οὔτε *τεθαρρηκα* οὔτε *προδέδοικα* ἢ *πρόθ.*
πρό = ἐκ τῶν προτέρων, πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν· *δέσας*, *μτχ.* ἀορ. τοῦ ἀχρή-
στου *κατ'* ἔνεστ. *δεῖδω* (ἀορ. *ἔδεισα*, *πρμ.* μὲ *σημ.* ἔνεστ. *δέδοικα* καὶ *δέδια*). —
πλησιαζόντων, *γεν.* ἀπόλ. *μτχ.* ἔνδοτ = ἐνῶ εἶναι πλησίον οὗτοι, ἐπὶ παρουσίᾳ
αὐτῶν. — 92 *εἶτε καὶ στείχειν ἔσω*, βραχυλογία = *εἶτε καὶ χεῖρεις στείχειν ἔσω*,

ετοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω.—93 *αὐδα*, προστ. τοῦ *αὐδάω* - ὦ λέγω.—*τῶνδε*...
 ἢ *τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι*, ἀναστροφῆ τῆς προθ. ἢ ὅποια ἐννοεῖται εἰς
 ἀμφοτέρως τὰς γενικὰς = *περὶ τῶνδε* (α' ὄρος συγκρ.) ἢ *περὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς*
 (β' ὄρ. συγκρ.).—96 *ἄνογα*, πρkm. με σημ. ἐνεστ. = προτρέπω.—*ἐμφανῶς*
 προσδιορίζει τὸ *ἄνωγεν*.—98 *ἀνήκεστον*, προληπτ. κτgm. ἀνήκεστος ἕκ
 στερητ. α καὶ *ἀκίωμα* - οὐμι = *λατρεύω*—99 *τίς* = *λατρεύω* ποία εἶναι ἡ φύ-
 σις, τί εἶδους συμφορὰ (= μίαισμα) εἶναι αὐτή;—100 *ἀνδρῆλατοῦντας ἢ λύου-
 τας*, μτχ. τροπ., προσδιορίζουν τὸ ἡμᾶς εἰς τὴν ἐννοουμένην φρ. *ἀνογεν ἡμᾶς
 ἐλαύνειν* τὸ μίαισμα ἄνδρῆλατῶν (ἄθρα ἐλαύνω) ἐξορίζω ἄνδρα (ἢ ἄνδρας).—101
ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλ., μτχ. αἰτιολ. (τὸ ὡς δηλοῖ ὑποκειμενικὴν αἰτιολο-
 γίαν: διότι κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ θεοῦ τὸ αἶμα αὐτὸ ταλαιπωρεῖ τὴν πόλιν.—
 104 *σέ*, ὑποκ. τοῦ *ἀπευθύνειν*, *ἀπευθύνω* = *διευθύνω*, κυβερνώ.—105 *ἀκούων*,
 μτχ. κτgm. ἐκ τοῦ γνωστικοῦ *ἔξοιδα* (βλ. στ. 37) δὲν τίθεται ἀόρ. *ἀκούσας*,
 ἀλλ' ἐνεστώσ, διότι τὰ λεγόμενα ἀκούονται μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης.—107
αὐτοεπίτητος (καὶ *αὐθιγῆτος*) ὁ πρᾶκτων τι τῇ ἰδίᾳ χειρὶ, (τὸ β' συνθετ. ἐκ τῆς
ἀχρήστου λέξ. *ἐντης* συνεργός) τὸ *χειρὶ* πλεονασμός.—108 *τόδε* συμφωνεῖ πρὸς
 τὸ *ἔχνος*, ἀντὶ *τῆσδε* πρὸς τὸ *αἰτίας*.—112 *πότ'ερα** τὰ δύο μέλη τῆς ἐρωτή-
 σεως εἶναι: 1) *ἐν οἴκοις ἢ ἐν ἀγοραῖς*; καὶ 2) *ἢ ἐπ' ἄλλης χώρας*.—*συμπύπτει
 φόνω* (= πίπτει θῦμα τοῦ φόνου) ὁ ἐνεστ. τίθεται ἀντὶ ἀορ. ἢ πρkm, ἵνα ἢ
 πρᾶξις παρασταθῇ ἕωρῶς ὡς παρούσα.—114 *θεωρός*, κτgm. — *ὡς ἔφρασκον*,
 ἐνν. ὑποκ. ὁ *Λάιος*.—117 *δτου* (= οὐμιος), γεν. ἀφαιρετικῆ, δηλοῦσα τὴν προ-
 ἐλευσιν, (= ἀπὸ τὸν ὅποιον), προσδιορίζει τὸ *ἐκμαθῶν*.—*ἐχρήσατο ἄν*, δυνητ.
 ὄριστ, ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑποθ. μτχ. *ἐκμαθῶν* (= εἰ ἐξέμαθέ τις), ὑποθ. λόγος
 β' εἶδους, δηλοῖ τὸ ἀντίθ. τοῦ πραγματικοῦ· οἱ ἀόριστοι ἀναφέρονται εἰς τὸν
 χρόνον τοῦ φόνου.—118 *θνήσκουσ'* καὶ *ἐδῶ* ἐνεστ. ἀντὶ ἀορ. ἢ πρkm. (βλ. στ.
 113 *συμπύπτει φόνω*)—119 *εἶχ'* εἰδώς, περίφρ. ἀντὶ *ἦδει* (= ἐγνώριζεν).—120
 τὸ *ποῖον*, ἢ ἔναρθρος ἔρωτ. ἀντων. ἀναφέρεται εἰς προμνησθὲν ἀντικείμεν (ἐν)
 = ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ ἐν;—*ἐν γὰρ πόλλ'* ἄν *ἐξεύροι* τὸ ἐν ὑποκ. τοῦ ρήμ.,
 τὸ δὲ *πολλά* ἀντικ — *μαθεῖν*, ἀπαρ. τοῦ ἀποτελέσματος = ὥστε νὰ μάθωμεν
 αὐτά.—121 *εἰ λάβοιμεν* (ὑπόθ. ἐκφερομένη διὰ τοῦ εἰ καὶ ἀπλῆς εὐκτ.).—*ἄν
 ἐξεύροι* (ἀπόδ. διὰ δυνητ. εὐκτ.): ὑπόθ. λόγος γ' εἶδους, δηλοῖ ἀπλῆν σκέψιν
 τοῦ λέγοντος.—122 *ἔφρασκε*. ὑποκ. ὁ *εἶς τις* (ὁ φόβω φωνών), ἀντὶ τὸ *κτανεῖν*
 (εἰδ ἀπαρ.) τοῦ δὲ ἀπαρ. ὑποκ. τὸ *ληστὰς* καὶ ἀντικ τὸ *νεν* (ἐγκλιτ. τύπος,
 αἰτιατ. γ' προστ. τῆς προσωπ. ἀντων. κοινου γένους καὶ ἀριθ.) = αὐτόν, αὐτήν.
 αὐτὸ—αὐτούς, σὺτάς, αὐτά) *ἐδῶ* = αὐτόν (τὸν Λάιον).—124 *εἶτε μὴ ἐπράσ-
 σετο* (ὑπόθ. ἐκφερ. διὰ τοῦ εἰ καὶ ὄριστ. ἴστορ. χρ.).—*ἐς τόδ' ἄν τόλμησ ἔβη*
 (ἀπόδ. διὰ δυνητ. ὄριστ.), ὑποθ. λόγ. β' εἶδους, δηλοῖ τὸ ἀντίθ. τοῦ πραγμα-
 τικοῦ.—126 *ταῦτ'* ὑποκ., *δοκοῦντα* κτgm.—126 *Λαῖου δ' δλωλότος*, γεν. ἀπόλ.,
 μτχ. χρον. (ὀλωλός, μτχ. πρkm. τοῦ *δλλυμαι*).—127 *οὐδείς*, ὑποκ, *ἄρωγός* κτgm.—
 128 *ἐμποδῶν*... *εἴργε** τὸ *ἐμποδῶν* πλεονασμός, διότι ἡ ἔννοια τὸν περιέχε-
 ται εἰς τὸ *εἴργε* (= ἠμπόδιζε).—130 τὸ *πρὸς ποσί*, ἐνν. *κακόν* = τὸ πρὸ τῶν
 ποδῶν μας, τὸ παρὸν κακόν.—131 *μεθέντος*, μτχ. ἀορ. β' τοῦ *μεθίημι*=ἀφήνω.—
προσάγομαι προκαλῶ τὴν προσοχὴν τινος εἰς τι, ἀναγκάζω.—132 *αὐτ'*=αὐτά,
 ἀντικ. τοῦ *φανῶ* (μέλλ. τοῦ *φάινω* = ἀποκαλύπτω, φέρω εἰς φῶς).—134 *πρὸς
 τοῦ θανόντος* περὶ τοῦ θανόντος.—*ἐπιστροφή* στροφὴ τοῦ νοῦ, μέριμνα.—137

τιμωρῶ *τινι* βοηθῶ *τινα*, προσφέρω τὰς ὑπηρεσίας μου ὑπὲρ *τινος*. — 137 *ὑπὲρ γὰρ οὐχί* κτλ. = οὐ γὰρ ὑπὲρ *τῶν φίλων* . . . ἀλλ' ὑπὲρ *αὐτοῦ* (ἀντὶ *ἐμμοι*) — 138 *ἀποσκευῶ*, μέλ. τοῦ ἀποσκευάσθαι διασκοπιζῶ, ἀποδιώκω. — *μύσος* (τὸ) ἀκαθαρσία σώματος καὶ ψυχῆς, μίσημα (ἐξ οὗ *μυσορός*). — *τάχ' ἂν κἄμ' ἂν* . . . *Θέλοι'* ἢ ἐπανάλ. τοῦ *ἂν* σινηθήης πρὸς ἔμφασιν τῆς δυνατικότητος. — 140 *κἄμ' =* καὶ ἐμέ (καθ' ἑαυτὸν). — *τιμωρῶ*, ἐδῶ μετ' αἰτ. (συνήθ. *τιμωροῦμαι* *τινα*) ἐκδικεῖσθαι, βλάπτω *τινά*. — *τοιαύτη χεῖρ'*, δηλ. οἷα καὶ τὸν Λάϊον ἐτιμώρησε (= μετὰ τὸ ἴδιο χεῖρ). — 141 *προσαρκῶ* *τινι* παρέχω τὴν ἀρκοῦσαν συνδρομήν, τὴν ἀναγκαίαν ἱκανοποίησιν (ἢ μετ. τροπ.). — 142 *βάθρων*, γεν. ἀφαιρ. = ἀπὸ τὰ βάθρα (τῶν βωμῶν). — 143 *ῥσταμαι*, ἐδῶ = ἀνίσταμαι. — *ἄργαντες*, μετ. ἀορ. τοῦ *αἶρω* (ἢ μετ. χρον.). — *ἰκτῆρας* (= *ἰκτερίους*) *κλάδους* τοὺς ἰκτευτικούς, τοὺς τῆς ἰκεσίας κλάδους (στ 4) *ἰκτῆρ*, ἦρος ὡς οὖσ. = ἰκέτης· ἐδῶ ὡς ἐπίθ. = ἰκτῆριος, ἰκτευτικός — 145 *ὡς δρᾶσοντες*, μετ. αἰτιολ. (ἢ ὡς δηλοῖ αἰτιολογίαν ὑποκειμενικὴν = διότι ἔχετε τὴν διαβεβαίωσίν μου ὅτι θὰ κάμω τὸ πᾶν) — 148 *ὡν καθ' ἔλξιν*, ἀντί: *ἄ*. — 149 *ἄμα*, ἐνν. τοῖς ὑπὸ τοῦδε *πραχθήσομένοις*. — 150 *σωτήρ*, *πανστήριος* κτγρμ.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ. — 78 *οἶδε*· τινὲς τῶν ἰκτευόντων νέων δεικνύουν εἰς τὸν ἱερέα διὰ χειρονομιῶν ἢ νευμάτων τὸν Κρέοντα προσερχόμενον. — 80 *ὄναξ* "Απόλλων" ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, διότι ἐκ τοῦ χρησιμοῦ τούτου ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία εἰς τὴν πόλεως. — 83 *πολυστεφής*· οἱ κομίζοντες ἐκ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν αἰσιούς χρησμούς ἐπανάρχοιτο ἔστεφανωμένοι μὲ δάφνης, ἢ ὅποια ἦτο προσφιλιῆς εἰς τὸν Ἀπόλλωνα. — *παῖ Μενοικέως* ὁ Μενοικεύς, υἱὸς τοῦ Ὀκλάσου καὶ ἔγγονος τοῦ Πενθέως εἶχεν υἱὸν τὸν Κρέοντα καὶ θυγατέρας τὴν Ἰππονόμην, σύζυγον τοῦ Ἀλκαίου, καὶ τὴν Ἰοκάστην, σύζυγον τοῦ Λαῖου καὶ ἤδη τοῦ Οἰδίποδος. — 97 *μίασμα χάρας*· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὀρισμένοι πράξεις ἦσαν μιαινά, μιάσματα μολύνοντα τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτελοῦντο. Ἐπίσης καὶ οἱ δράσται τῶν πράξεων τούτων, ὅπως ἐδῶ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου, ἦσαν μιάσματα, διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ὁμοίων ἀπρητεῖτο αὐστηρῶς καθαρμός. — 110 *ἐν τῆδε γῆ'* καὶ εἰς στ. 97 εἶχεν εἶπει ὁ Κρ. ὅτι κατὰ τὸν χρησμόν ὁ φονεὺς εὐρίσκετο ἐν Θήβαις. — 114 *θεωροὶ* ἐλέγοντο οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῶν ἑλλήν. πόλεων εἰς ἐθνικὰς πανηγύρεις, τελετάς, μαντεῖα κτλ. (ἢ ἀποστολὴ τούτων ἐλέγετο *θεωρία*)· ἐδῶ ἡ λ. *θεωρὸς* σημαίνει τὸν πορευόμενον πρὸς τὸν θεόν, ὅπως λάβῃ χρησμόν, διότι ὁ Λαῖος ἀπῆλθε πρὸς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, διὰ τὴν πληροφορηθῆναι περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος υἱοῦ του. — 118 *πλὴν εἰς τις*· ὁ ἀκόλουθος οὗτος τοῦ Λαῖου ζῶν εἰσέτι ἐν Θήβαις ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Οἶδ. ἦτο ὁ φονεὺς, συνετῶς ὅμως ποιών ὅθεν ἠθέλησε ἀ τὸν ἀποκαλύψῃ· διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ δράματος ἐξαιρείται ἡ δευτέρου ἀκολούθου, φυγόντος ἐν ταραχῇ καὶ μὴ δυναμένου νὰ ἐκθέσῃ ἀκριβῶς τὰ τοῦ φόνου (τοῦτο δέ, ἵνα μὴ ἀποκαλυφθῇ προώρως ὁ Οἶδ. ὡς δράστης τοῦ φόνου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ παρημποδίζε τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τοῦ δράματος). — 122 *ληστὰς*· ὁ μὲν ἀκόλουθος λέγει τοὺς ληστὰς πολλοὺς διὰ τὴν δικαιοσύνην αἰσχροῦ του φυγῆν, ὁ δὲ ποιητὴς εἶχεν ἀνάγκην τῆς ὑπερβολῆς ταύτης, διὰ τὴν μὴ ἐπέλθῃ εἰς τὸν νοῦν τοῦ Οἶδ. ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ φονεὺς (χάρην τῆς πλοκῆς τοῦ δράματος). — 130 *ἡ ποικιλφθὸς Σφίγξ*· ἦτο ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθῇ ἢ μὴ ἀναζητήσις τοῦ φονεῦς· ὡς αἰτία φέρεται ἡ Σφίγξ, ἢ ὅποια εἶχεν ἀπορο-

φήσει τὴν προσοχὴν ὄλων—137 *τῶν ἀπωτέρω φίλων* διὰ τούτου ἐννοεῖ τὸν Λαίον· ἐξ ἀγνοίας ὁ Οἰδίπους ὀνομάζει ἀπωτέρω φίλον τὸν πατέρα του.—143 *ἰκτῆρες κλάδους*, τοὺς ὁποίους (στ. 4) εἶχον καταθέσει ἐπὶ τῶν βωμῶν.

Γ' Αἴσθητικά.—Εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο τμήμα (78-150) τοῦ Προλόγου συμπληροῦται ἡ εἰσαγωγή διὰ τῆς προβολῆς τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἐλατῆριον, τὸ κινεῖν τὴν ὄλην πλοκὴν τοῦ δράματος—'Αφοῦ προηγουμένως περιεγράφη ἡ μαστίζουσα τὴν πόλιν δυστυχία καὶ ὁ Οἶδ. ἐδήλωσεν ὅτι προνοήσας, εἶχε στείλει τὸν Κρέοντα εἰς τὸ μαντεῖον, ἰδοὺ ἐμφανίζεται οὗτος ἐναγωνίως ἀναμενόμενος! 'Ο Κρέων φέρει τὸν χρησμόν, ὁ ὁποῖος ὅμως ἀντὶ νὰ λύσῃ τὴν ἀπορίαν περὶ τοῦ πρακτιέου, θέτει ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τοῦ καθαρισμοῦ τῆς πόλεως ἀπὸ τὸ μίasma τοῦ φόνου καὶ γεννᾷ νέας ἀγωνιώδεις ἀπορίας καὶ νῦα μεγάλα ἐρωτηματικά, ὅποθεν θὰ κινήθῃ πλέον ἡ πορεία τοῦ δράματος 'Ο Οἰδίπους, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν ὀξυδέρκειαν εἶχε λύσει τὸ δύσλυτον ἀίνιγμα τῆς Σφιγγός, παρουσιάζεται τώρα ὀξὺς μὲν καὶ ἐρευνητικός, ἀλλὰ χωρὶς τὴν ἥρεμον φρονῆσιν. Διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ δράματος ἡ ὁρμὴ πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ μυστηρίου συσκοτίζει αὐτόν, ὥστε νὰ μὴ δύναται ν' ἀνεύρῃ τὴν ὀδυνηρὰν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν μὲ ὀλίγας ψυχραίμους σκέψεις θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀποκαλύψῃ. Τούναντίον ὁ Κρέων παρουσιάζεται νηφάλιος καὶ συνετός, ἀποτελῶν κατὰ τοῦτο ἀντίθεσιν πρὸς τὸν χαρακτηρὰ τοῦ Οἰδίποδος.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 78-150: 78 *ἀλλ' ἐς καλόν* προτάσσεται τὸ στίχον χάριν ἐμφάσεως.—80 *ῶναξ Ἄπολλον*, προσφώνησις πρὸς τὸν θεόν, τοῦ ὁποῖου ὁ χρησμός ἀναμένεται μετ' ἀγωνίας.—83 *πολυστεφῆς* . . . *παγκάρπου*, γραφικὰ σύνθετα παρέχοντα τὴν εἰκόνα τῆς πλησμονῆς.—85 *ἄναξ κτλ.*, τρεῖς συνεχεῖς προσφώνησεις δηλοῦσαι τὴν ἐναγωνίον προσδοκίαν.—*κῆθευμα*, σχ. συνεκδοχῆς (τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκρι.)—87 *ἔσθλην* προτάσσεται χάριν ἐμφάσεως ὁ Κρ. μὲ τὴν πρώτην λέξιν χαρακτηρίζει τὸν χρησμόν ἐσθλὸν πρὸς καθησύχασιν τοῦ Οἶδ., δὲν ἀνακοινώνει ὅμως τὸ περιεχόμενον, διότι δὲν ἐγνώριζεν ἂν ὁ βσιλεύς ἐγκρίνῃ τὴν δημοσίαν ἀνακοίνωσιν οὕτω ἐπέριτες βραδύτης τῆς ἀγγελίας, ἡ λεγομένη διατριβή, ἡ ὁποία ἐπιτείνει τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσδοκίαν τοῦ θεατοῦ.—'Ο διάλογος εἰς τοὺς στ. 87-97 διεξάγεται, ἑκατέρου προσώπου διαλεγόμενου διὰ στίχων ἀνὰ δύο.—88 *κατ' ὄρθον ἐξελεθόντα*, περιφρασις, ἀντὶ: *ὄρθωθέντα*.—93 *ἐς πάντας αὐδ' ὁ Οἶδ.* ἔχων τὴν συνειδήσιν τῆς ἀθωότητός του ζητεῖ, ὅπως ἀναοινωθῇ δημοσίᾳ ὁ χρησμός· ἡ δημοσία ἀνακοίνωσις γίνεται ἄλλωστε καὶ χάριν τῶν θεατῶν. Οὗτοι γνωρίζοντες τὸν μῦθον προαισθάνονται τὸν ἐπερχόμενον ὄλεθρον τοῦ Οἶδ.—97 *μίασμα χώρας*. . . *ἐλαύνειν κτλ.* ἡ ἀνακοίνωσις γίνεται κατ' ἀρχὰς μὲ γενικότητα καὶ ἀοριστίαν τοῦτο δίδει ἀφορμὴν εἰς ἐρωτήσεις καὶ διασαφήσεις, καὶ τοιουτοτρόπως ὁ διάλογος προσδίδει ζωηροτητα εἰς τὴν ἔκθεσιν—99 *ποιφ* . . . *τίς*; δύο ἐρωτήσεις ἀσύνδετοι δηλοῦσαι ἐκπληξίν· θέλει νὰ μάθῃ ποῖος ὁ τρόπος τῆς καθάρσεως, ἀλλὰ ἀμέσως σκέπτεται καὶ ἐρωτᾷ τὸν τὸ μίasma, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ τὸν καθαρόν· ὁ διάλογος εἰς τοὺς στ. 99-107 διεξάγεται συμμετρικῶς, τοῦ μὲν Οἶδ. ἐρωτῶντος δι' ἑνός στ., τοῦ δὲ Κρ. ἀπαντῶντος διὰ δύο—101 *χεμάζον*, μεταφορὰ ἐκ τῆς τρικυμίας (ἡ πόλις παραβάλλεται μὲ σκάφος).—104 *ἀπευθύνειν*, μετα-

φορὰ ἐκ τῆς διακυβερνήσεως τοῦ πλοίου.—103 ἦν ἡμῖν κτλ.· χάριν τῶν θεατῶν δίδονται λεπτομέρειαι γνωσταὶ εἰς τὸν Οἶδ.—105 οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πο' ὁ Οἶδ. ἐν τῇ ἀγνοίᾳ του λέγει ὅτι οὐδέποτε εἶδε τὸν φονευθέντα Λάιον, ἐνῶ ὁ θεατὴς γνωρίζει ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς αὐτοῦ: τραγικὴ εἰρωνεία (βλ. περὶ αὐτῆς εἰς στ. 58 Αἰσθητικά).—107 τοὺς αὐτοσέντας χερ', πλεονασμός.—108 οἱ δ' εἰσι ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθῆσεται' τὸ ἀσύνδετον τῶν δύο συνεχῶν ἐρωτήσεων δηλοῖ τὴν ἀνησυχίαν τοῦ ἐρωτώμενου.—'Ο διάλογος εἰς τοὺς στ. 108-131 διεξάγεται συμμετρικῶς, ἑκατέρου προσώπου διαλεγόμενου διὰ δύο στίχων.—110 τὸ δὲ ζητούμενον ἄλωτόν—ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον, σχ. χιαστὸν.—112 πότερα κτλ., αἱ ἐρωτήσεις ἀνιχνεύουσαι τὰ γεγονότα δηλοῦν τὴν ἀνησυχίαν τοῦ ἐρωτώμενου.—118 φόβρ φυγῶν, παρήχησις· καὶ διὰ ταύτης τονίζεται ἡ δειλία, τὴν ὅποιαν ὁ ποιητὴς θέλει νὰ ἐξάσῃ.—120 Ἐν γὰρ πόλλ' ἂν ἐξέρου, προσωποποιεῖα· τὸ ἐν αὐτῷ θὰ δυνηθῆ νὰ ἀποκαλύψῃ πολλά· (οἱ λόγοι τῶν στ. 120-121 εἶναι προσημантиκοί, διότι πράγματι πολλὰ βραδύτερον ἀπεκαλύφθησαν, ἀλλὰ πρὸς καταστροφὴν αὐτοῦ τοῦ ἴδιου).—128 ἐμποδῶν... εἶργε, πλεονασμός.—130 ποικιλῶδός, κοσμητικὸν ἐπιθετὸν τῆς Σφιγγός, διότι αὕτη ἔλεγε τὸ αἶνιγμα εἰς στίχους.—132 ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς... ἐγὼ φανῶ κτλ.· ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου τίθεται εἰς κίνησιν ἡ τραγῳδία ὁ Οἶδ. ἀφοῦ ἔλαβε τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, ἀναλαμβάνει ν' ἀποκαλύψῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ τὸν φονεὰ ὅμιλε δὲ μετὰ πεποιθήσεως ἐγὼ φανῶ (τραγ. εἰρωνεία, διότι ὁ ἴδιος ζητεῖ ν' ἀποκαλύψῃ καὶ νὰ τιμωρήσῃ ἑαυτὸν).—133 ἐπαξίως... ἀξίως, ἐπαναφορὰ μετὰ ποικιλίας ἐκφράσεως.—137 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων, ἐν τραγ. εἰρωνείᾳ ἀποκαλεῖ τὸν πατέρα τοῦ ἀπωτέρω φίλων καὶ οἱ ἀκόλουθοι στίχοι εἶναι μεστοὶ τραγ. εἰρωνείας, ἰδίᾳ ὁ στ. 140, ἔνθα ὁ Οἶδ. λέγει ὅτι ὁ φονεὺς θὰ τολμήσῃ νὰ πλήξῃ καὶ αὐτὸν διὰ τῆς ἰδίας χειρός, δι' ἧς ἐφρόνευσε τὸν Λάιον (καὶ πράγματι ὁ φονεὺς Οἶδ. ἐπληξεν ἑαυτὸν διὰ ἰδίας του χειρός).—141 ἡ ἀποστολὴ τοῦ δορυφόρου, διὰ νὰ καλέσῃ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ (τοὺς γέροντας τῶν Θηβῶν) προπαρασκευάζει τὴν πάροδον τοῦ Χοροῦ.

Γνωμικά: Τὸ δὲ ζητούμενον ἄλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰ μελούμενον (110—1).

Μέτρον: Ἰαμβικὸν τρίμετρον.

Σκηναὶ τοῦ ὅλου Προλόγου: Α' σκηνὴ στ. 1-77 (πρόσωπα: ὁ ἱερεὺς, ὁ Οἰδίπους καὶ πρόσωπα βωβὰ τὰ μέλη τῆς ὑπὸ τὸν ἱερέα Ἰκσσίας καὶ δύο δορυφόροι τοῦ Οἶδ.).—Β' σκηνὴ στ. 78-150 (Πρόσωπα: τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κρέων).

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ ἱερεὺς ἀγγέλλει ὅτι ἐπικαίρως ὁ Κρέων ἔρχεται περιχαρῆς (78-83)—2) Ὁ Κρ. ἐρωτώμενος ὑπὸ τοῦ Οἶδ. λέγει ὅτι φέρει εὐχάριστον χρῆσμον, ἀγνοεῖ ὅμως ἂν πρέπει ν' ἀνακοινώσῃ αὐτὸν δημοσίᾳ (84-92).—3) Κατόπιν διαταγῆς τοῦ Οἶδ. ἀνακοινώνει ἐνώπιον τῶν παρισταμένων ὅτι ὁ Ἀπόλλων ἀξιοῖ ν' ἀπαλαχθῆ ἡ χώρα τοῦ μιάσματος (93-101).—4) Μίασμα εἶναι οἱ φονεῖς τοῦ Λαῖου (102-107).—5) Οὗτοι κατὰ τὸν Ἀπόλλωνα εὐρίσκονται ἐν Θήβαις, ὁ δὲ Λάιος εἶχε φονευθῆ μικρὰν τῆς πόλεως (108-115)—6) Μετὰ τοῦ Λαῖου ἐφονεύθησαν καὶ οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Λαῖου, πλὴν ἑνός, ὁ ὅποιος ἀνήγγειλε ὅτι οἱ φονεῖς ἦσαν λησταὶ (116-123).—7) Ἴσως οἱ φονεῖς ἦσαν ὄργανα ἄλλων, ἀλλὰ δὲν ἐγένετο ἀνάγκη λόγῳ τῆς Σφιγγός (124-

131).—8) Ὁ Οἰδίπους λέγει ὅτι αὐτὸς θ' ἀποκαλύψῃ τοὺς φονεῖς χάριν τῆς χώρας καὶ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίας του ἀσφαλείας (132-141).—9. Καλεῖ τοὺς ἱκετεύοντας ν' ἀπέλθουν· ζητεῖ νὰ κληθῆ ἡ βουλή· οἱ ἱκέται ἀπέρχονται (142-150).

2. ΠΑΡΟΔΟΣ (151-214)

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ

[Διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσέρχεται εἰς τὴν κενωθεῖσαν ὀρχήστραν Χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν γερόντων Θηβαίων].

Στροφή α'.

ΧΟ. ᾠ ἄδυεπές φάτι Διός, τίς ποτε ἔβας (ἀπὸ) τᾶς πολυχρύσου Πυθῶνος (ἔς) ἀγλαᾶς Θήβας :

Ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, πάλλων δείματι, ἰήιε Δάλιε
155 Παιάν, ἀζόμενος ἀμφὶ σοί, τί χρέος ἐξανύσεις μοι ἢ νέον ἢ πάλιν περιτελλομέναις ὥραις :

Εἰπέ μοι, ὦ τέκνον χρυσέας Ἐλπίδος, ἄμβροτε Φάμα.

ΧΟ. ᾠ γλυκόλογε χρησμέ τοῦ Διός, ποῖος τέλος πάντων (: ποῖον εἶναι ἄραγε τὸ περιεχόμενόν σου, μὲ τὸ ὅποιον) ἦλθες ἀπὸ τὸ πολύχρυσον μαντεῖον εἰς τὰς λαμπράς Θήβας :

Εἶμαι ταραγμένος κατὰ τὴν περίτρομον ψυχὴν μου, τρέμων ἀπὸ φόβον, ἰήιε Δήλιε Παιάν, φοβούμενος ἐξ αἰτίας σου (: ἀναμένων μ' εὐλαβῆ φόβον τὸν χρησμόν σου), ποῖαν ὑποχρέωσιν θὰ μοῦ ἐπιβάλλῃς νὰ ἐκπληρώσω ἢ τώρα ἢ ἀργότερον μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.

Εἰπέ μοι, ὦ τέκνον τῆς Χρυσῆς Ἐλπίδος, θεῖε Χρησμέ.

'Αντιστροφή α'.

ΧΟ. Πρῶτα κεκλόμενος σέ, 160 θύγατερ Διός, ἄμβροτε Ἀθάνα, γαῖάχόν τ' ἀδελφεᾶν Ἄρτεμιν, ἃ θάσσει κυκλόμενα εὐκλέα θρόνον ἀγορᾶς (= εὐκλεᾶ θρόνον κυκλοῆσσης ἀγορᾶς) καὶ ἑκαβόλον Φοῖβον, ἰώ, τρισσοὶ προσφάνητέ μοι ἀλεξίμοροι.

Εἰ καὶ ποτε ἠνύσα' ἰο φλόγα 165 πῆματος ἐκτοπιᾶν ὑπὲρ προτέρας ἄτας ὀρρυμένας πόλει, ἔλθετε καὶ νῦν.

ΧΟ. Πρῶτα πρῶτα ἐπικαλούμενος σέ, ὦ θυγατέρα τοῦ Διός, ἀθάνατη Ἀθηνᾶ, καὶ τὴν προστάτριαν τῆς χώρας ἀδελφὴν σου Ἄρτεμιν, ἡ ὅποια ἀθήηται εἰς τὸν ἔνδοξον θρόνον τῆς κυκλοτερῆς ἀγορᾶς, καὶ τὸν τοξευτὴν Φοῖβον, ὦ (σᾶς παρακαλῶ), φανήτε καὶ οἱ τρεῖς εἰς ἐμὲ προστάται ἀπὸ τὸν (ἀπειλοῦνιά με) θάνατον.

Ἐὰν κατορθώσατε καὶ ἄλλοτε (νὰ φέρετε) τὴν φλόγα τῆς συμφορᾶς ἔξω τῆς χώρας μας πρὸς ἀποτροπὴν προηγουμένης δυστυχίας ἢ ὅποια ὠρθῶνετο κατὰ τῆς πολέως, ἄς ἔλθετε καὶ τώρα (βοηθοί).

Στροφή β'.

ΧΟ. Φέρω γάρ. ὦ πόποι, ἀνάριθμα πῆματα'

ΧΟ. Διότι ὑποφέρω, ἀλίμονόν μου, συμφορᾶς ἀναριθμήτους'

170 νοσεῖ δέ μοι πρόπας στόλος,
οὐδ' ἔνι ἔγχος φροντίδος, ᾧ
τις ἀλέξεται.

Οὔτε γάρ ἔκγονα κλυτὰς
χθονὸς αὐξεται οὔτε γυναῖ-
κες ἀνέχουσι ἰηίων καμάτων
τόκοισιν·

175 προσίδοις δ' ἄν ἄλλον (ἐπ')
ἄλλω, ὄρμενον πρὸς ἀκτάν
ἐσπέρου θεοῦ, ἅπερ εὔπτε-
ρον ὄρην, κρεῖσσον ἀμαίμα-
κέτου πυρός.

πάσχει δὲ ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς μου καὶ δὲν
ὑπάρχει ὄπλον φροντίδος (: δύναμις σκέ-
ψεως), μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ δυνηθῆ κανεῖς ν'
ἀποκροῖσθαι (τὸ κακόν).

Διότι οὔτε τὰ προϋόντα τῆς περιφήμου (διὰ
τὴν εὐφορίαν τῆς) χώρας ἀναπτύσσονται, οὔ-
τε αἱ γυναῖκες ὑπερνεκρῶν τοὺς θρηνητικούς
πόνους εἰς τοὺς τοκετούς·
δύνασαι δὲ νὰ ἴδῃς τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ
ἄλλου νὰ τρέψῃ πρὸς τὴν ἀκτὴν τοῦ δυτικοῦ
θεοῦ (ἦτοι τοῦ Ἄδου), ὡς καλλίτερον πτη-
νόν, ὄρμητικώτερον ἀκαταμαχίτου πυρός.

Ἄντιστροφή β'.

ΧΟ. ὦν (= τούτων δέ, δηλ.
τῶν πημάτων) ἀνάριθμος πό-
λις ὄλλυται·

180 γένεθλα δὲ νηλέα κεῖται ἀ-
νοίκιως πρὸς πέδω θανατη-
φόρα·

ἐν δὲ ἄλοχοι ἐπὶ τε (ταύταις)
πολιαὶ ματέρες ἐπιστενάχου-

185 σιν πορὰ βώμιον ἀκτάν, ἄλ-
λαι ἄλλοθεν, ἰκτῆρες λυγρῶν
πόνων.

Παῖαν δὲ στενέοσσά τε γῆ-
ρος λάμπει δμαυλος·

ὑπὲρ ὄν, ᾧ χρυσέα θύγατερ
Διός, πέμψον εὐῶπα ἀλκάν.

Ἀπὸ αὐτὰς δὲ τὰς συμφορὰς, πού δὲν ἔχουν
μετρημούς, (πλημμυρισμένη) ἢ πόλις ἀφανί-
ζεται·

καὶ τέκνα μὴ τυχόντα εὐσπλαγχίνιας κεῖνται
ἀλύπητα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μεταδίδοντα (διὰ
τῆς μόλυνσεως) τὸν θάνατον

ἐν μέσῳ δὲ τούτων τῶν κακῶν αἱ σύζυγοι
καὶ μαζί μὲ αὐτὰς αἱ λευκότεριχες μητέρες
στενάζουν δι' ὅλα αὐτιά, κοντὰ εἰς τὰ σκα-
λοπάτια τοῦ βωμοῦ, ἄλλαι ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄλ-
λαι ἀπ' ἐκεῖ, ἴκετεύουσαι διὰ τὴν ἀπολύ-
τρωσιν ἀπὸ τὰς θλιβερὰς δοκιμασίας.

Ἐξίλαστήρια δὲ ἔσονται καὶ θρηνητικαὶ
φωναὶ ἀντηχοῦν ἀπὸ τὰ στόματα δλων (= δ-
μαυλος),

πρὸς ἀπόκρουσιν τούτων τῶν κακῶν, ᾧ χρυ-
σῆ θυγατέρα τοῦ Διός, στείλε (μας) εὐμενῆ
βοήθειαν.

Στροφή γ'.

190 ΧΟ. (Δός, Ἀθηνᾶ) μαλερόν
τε Ἄρεα, δς νῦν ἀχαλκος ἀ-
σπίδων ἀντιάζων φλέγει με
περιβόητος,

νωτίσαι δράμημα παλίσσυ-
τον, ἄπουρον πάτρας,

195 εἶτε εἰς μέγαν θάλαμον Ἀμ-
φιτρίτας, εἶτε ἐς τὸν ἀπόξε-
νον ὄρμον, Θρήκιον κλύδωνα·

ΧΟ. Καὶ (κάμε, ᾧ Ἀθηνᾶ, ὥστε) ὁ ὄρμητι-
κὸς Ἄρης, ὁ ὁποῖος τώρα χωρὶς χαλκᾶς ἀ-
σπίδας (: χωρὶς πόλεμον) ἐπερχόμενος μὲ
κατακαίει, περικυκλούμενος ἀπὸ τὰς φωνὰς
(τῶν θυμάτων του),

νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν ὄρμητικὴν πρὸς τὰ ὀπί-
σω, μακρὰν τῶν ὄρειων τῆς πατρίδος μου,
ἢ εἰς τὸν μέγαν θάλαμον τῆς Ἀμφιτρίτης
(: τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν) ἢ εἰς τὸν Εὐ-
ξείνιον πόντον, εἰς τὴν Θρακικὴν τρικυμίαν·

εἰ γὰρ νῦξ ἀφῆ τι τέλει ἤ-
μαρ ἐπ' ἔρχεται (= ἐπέρχε-
ται) τοῦτο.

200 ὦ νέμου κράτη τῶν πυρ-
φόρων ἀστρῶν, ὦ Ζεῦ πά-
τερ, φθίσον τὸν ὑπὸ σῶ κε-
ραυνῶ.

διότι ἂν ἡ νύξ ἀφήσῃ κάτι (ἄθικτον) κατὰ
τὸ τέλος αὐτῆς, ἐπέρχεται ἡ ἡμέρα ἐναντίον
τούτου (πρὸς συμπλήρωσιν τῆς καταστροφῆς).
ὦ σὺ ὁ ὅποιος διευθύνεις τὴν δύναμιν τῶν
πυρφόρων κεραυνῶν, ὦ Ζεῦ πάτερ, ἀφάνισε
αὐτὸν (τὸν Ἄρην) ὑπὸ τὰ πλήγματα τοῦ κε-
ραυνοῦ σου.

'Αντιστροφή γ'.

ΧΟ. Λύκειε ἄναξ, θέλωμι ἂν
205 τὰ τε σὰ ἀδάματα βέλεα
ἐνδατεῖσθαι ἀπὸ χρυσοστρό-
φων ἀγκυλᾶν, προσταθέντα
ἀρωγά,

τάς τε πυρφόρους αἴγλας
Ἄρτέμιδος (ἐνδατεῖσθαι), ξὺν
αἷς διᾶσσει Λύκια ὄρεα.

210 κικλήσκω τε τὸν χρυσομή-
τραν, ἐπώνυμον τᾶσδε γᾶς,
οἰνώπα Βάκχον εὔιον, ὁμό-
στολον Μαινάδων,

πελασθῆναι σύμμαχον φλέ-
γοντα ἀγλαῶπι πεύκᾳ ἐπὶ
τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν.

ΧΟ. Λύκειε βασιλεῦ (Ἀπόλλων), θὰ ἤθελα
καὶ τὰ ἰδικά σου ἀδάματα βέλη νὰ ἐκ-
σφενδονίζονται (κατὰ τοῦ Ἄρεως) ἐκ τῶν
χρυσοπλέκτων τόξων σου, ταχθέντα πρὸ ἡ-
μῶν προστατευτικά,

καὶ (ἐπίσης νὰ ἐκσφενδονίζονται κατ' αὐτοῦ)
αἱ πυρφόροι λαμπάδες τῆς Ἄρτέμιδος, μὲ
τάς ὁποίας διατρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας
καὶ ἰκειεύω τὸν ἔχοντα χρυσοῦν διάδημα,
τὸν φερόντων τῆς χώρας ταύτης, τὸν ἔχον-
τα τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου Βάκχον, πρὸς τὸν ὁ-
ποῖον φωνάζουν εὐοὶ εὐάν, τὸν συνοδοιπόρον
τῶν Μαινάδων,

νὰ ἐπιτεθῆ ἕκ τοῦ πλησίον ὡς σύμμαχος μὲ
φλογεράν λαμπράν πεύκην κατὰ τοῦ θεοῦ
(Ἄρεως) τοῦ ἀποξενωμένου πάσης τιμῆς με-
ταξὺ τῶν θεῶν.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: 151 *ἀδυεπής* (δωρ.) = ἡδυεπής (ἐκ τοῦ
ἡδὺς καὶ *ἔπος*) γλυκύλογος. — *φάτις* (ἐκ τοῦ *φήμι*) φήμη, χρησμός. — *τίς* = τί δη-
λοῦσα (κιγρμ.). — 152 *ἔβας*, συνετάχθη μετὰ τῆς γεν. ἀπὸ τόπου (*Πυθῶνος*) καὶ
αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως (*Θήβας*). — *Πυθῶν*, -ῶνος, ὁ τόπος ἐνθα τὸ μαν-
τεῖον. — 153 *ἐκτέταμαι*, πρkm. τοῦ *ἐκτείνωμαι*. — *φρένα* αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — *πάλλων*,
μτχ. τροπ. — *δείματι*, δοτ. τῆς αἰτίας: *δείμα* = φόβος (ἐκ τοῦ *δεῖδω*, *δέδοικα*) —
ἔήσις, ἐκεῖνος ὃν ἐπεκαλοῦντο διὰ τῆς ἐπιφωνήσεως «ἰή ἰή», δηλοῦσης ἰκε-
σιαν. — 154 *Δάλιος* (δωρ.) = Δήλιος (ὁ ἐκ Δήλου) — *Παιάν*, προσωνυμία τοῦ
Ἀπόλλ. ἀντὶ *Παιήων*, ἐκ τοῦ προσηγορικοῦ *παιαν* (βλ. Πράγματι). — 155 *ἄζομαι*
(ἐκ θ. *ἄγιος*, *ἀγνός*) εὐλαβοῦμαι, φοβούμαι — *τί μοι κτλ.*, πлаг. ἔρωτ. πρότ. ἐκ
τοῦ *ἄζομενος*. — *ἡ νέον*, ἡ διαίεσις γίνεται μεταξὺ τοῦ *νέον* καὶ τοῦ *παλιν*: *ἡ*
νέον ἢ παλιν = ἡ τώρα ἢ ἀργότερον. — 156 *περιτελλομέναις ὄραις*: ἐπεξηγεῖ τὸ
παλιν περιτέλλομαι = περιστρέφομαι (πρβλ. Ὀμήρου *περιτελλομένων ἐνιαυτῶν*). —
157 *ἔξανύσεις*, μέλ. τοῦ *ἔξανύω* καὶ *ἔξανύω* = ἐκτελῶ ἔδῶ = ἐπιβάλλω τι πρὸς
ἐκτέλεσιν

159 *κεκλόμενος*, μτχ. ἀορ. β' μετ' ἀναδιπλ. τοῦ *κέλωμαι* = καλῶ, ἐπικαλοῦ-
μαι *κεκλόμενος*... *προφάνητέ μοι*, σχῆμα ἄ ν α κ ὀ λ ο υ θ ο ν (ὄνομ. ἀπόλυτος).
ἀντί: *κεκλόμενῳ*, . . *προφάνητέ μοι*: ἡ ἀνακολουθία δικαιολογεῖται ἐκ τῆς σημα-
σίας τῆς προστ. = *κεκλόμενος*. . . *ἰκτεῖνω*, *προφάνητέ μοι*. — 161 *ἄ* = ἡ (ἡ ὁποία). —

κυκλόεντα ἀγορᾶς θρόνον ἀντί: κυκλοέσεως ἀγορᾶς θρόνον δηλ. τὸ ἐπίθ. ἀποδίδεται εἰς τὸ θρόνον ἀντί εἰς τὸ ἀγορᾶς (σχ. ὑ π α λ λ α γ ἦ ς).—*εὐκλέα* ἀντί *εὐκλεία* (*εὐκλεᾶ*).—162 *εκαβάλος* ὁ ἐκάς (=μακρὸν) βάλλον.—*ἀλεξίμορος*, κτγμ.—*ἀλεξίμορος*=ὁ ἀλέξων (=ἀποκρούων) τὸν μόρον (τὸν θάνατον), ὁ προστατεύων τινὰ ἀπὸ τὸν ἀπειλοῦντα θάνατον.—164 *εἴ ποτε*. . . *ἠγύσατε* (ὑπόθ.).—*ἔλθετε καὶ νῦν* (ἀπόδ.). ὑποθ. λόγος α' εἵδους (τὸ ὑποτιθέμενον λαμβάνεται ὡς πραγματικόν).—*ἄτας ὑπερ*, ἀναστροφή τῆς προθ.—*ὑπὲρ ἄτας* (=ἄτης) πρὸς ἀποκρυσιν τῆς συμφορᾶς ἐννοεῖ τὴν Σφίγγα.—*δρυνμαι* ὀρθοῦμαι.—*ἠγύσατε* τοῦ *ἀνύτω* ἢ *ἀνύω* καταορθῶναι (τὸ ρ. εἰς τὴν Ἄττ. διὰ τὸ ἐδασύνετο, ἐνῶ εἰς τὰς ἄλλας ἐψιλοῦτο).—*πῆματος*, γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ *φλόγα*: τὸ *πῆμα* (τὸ πάθημα. ἢ συμφορὰ) *φλέγει*.—*ἐκτοπία*, προσηλυτικὸν κτγμ.= ὥστε νὰ γίνῃ ἐκτοπία (ἔξω τῆς χώρας)

167 *ἀναρίθμα*, κτγμ.—*πρόπας* σύμπας, ὅλος ἐν γένει.—170 *στόλος*, ἐδῶ =λαός—*ἐν ὄνεσι*.—*ἔγχος* δόρυ, λόγχη' ἐν γένει πᾶν ὄπλον καὶ ἰδία τὸ ξίφος: ἐδῶ μεταφορικῶς δύναμις (σκέψως).—171 *φ*, δοτ. ὄφ. (δὲ οὐ ἔγχους, διὰ τῆς ὁμοίας δυνάμεως).—*ἀλέξετα*, ἐδῶ μέλλ. τοῦ *ἀλέξομαι* (ἐνεστ. καὶ μέλλ.).—172 *τόκοισιν*, δοτ. τοπ. μὲ χρον. σημ.—*ἀνέχω* μετ' αἰτ' =κρατῶ τι ὑψηλά, ἀνυψῶ ἐδῶ μετὰ γεν.=παύομαι ὑποφθρον, ἐλευθεροῦμαι, ὑπερνικῶ.—175 *ἄλλον ἄλλω*=ἄλλον ἐπ' ἄλλω, τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου.—*ἄπερ*=ὡσπερ.—*δρμενον*, μέσ. ἀόρ. τοῦ *δρνμαι* (βλ. στ. 165), ἢ *μτχ.* κτγμ.—*ἀμαιμάκτος* ἐκ τοῦ α *στερητ.* καὶ *μαχητός* (κατὰ τι εἶδος ἀναδιπλ.)—177 *ἔσπερος* δυτικὸς (διότι ὁ Ἄδης καίφκει ἐν τῇ ἔσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ τῆς γῆς).

178 *ἀναρίθμος* ἀναρίθμητος, ὁ μὴ ἔχων μετρημόν.—*ὦν* (οὐδ.) δηλ. *πημάτων*, τῶν ἐκτεθέντων ἐν τῇ β' στροφῇ: τὸ *ὦν* γεν. τοῦ περιεχομένου ἐκ τοῦ *ἀναρίθμος* ὡς πλησιονῆς σημαντικοῦ: ἡ πόλις πλημυρισμένη πρὸ ἀμετρήτους συμφορᾶς.—180 *νηλῆς* (καὶ *νηλής*), παθητ. σημασίας=ὁ μὴ ἀπὸ ἀνθρώπου ἐλέους (ἐκ τοῦ *στερητ.* *νη* + *ἔλεος*).—*θανατηφόρα*, κτγμ.—*ἀνοίκτως* ἀνοικτιρμόνως, ἀλύπητα.—184 *ἐν δὲ* (ὄπως καὶ εἰς στ. 27)=ἐν δὲ τούτοις τοῖς πῆμασι (: ἐν μέσφ δὲ τούτων τῶν κακῶν).—*ε' ἐπι*=ἐπὶ *τε ταύταις* (ταῖς ἀλόχοις) καὶ *μαζι* μὲ αὐτάς τὰς συζύγους.—185 *βώμιος ἀκτὰ* (ἐξοχή)=αἱ βαθμίδες τῶν βωμῶν (ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν φράσιν τῆς στροφῆς: *ἀκτὰν ἐσπέρον θεοῦ*: αἱ μὲν ψυχαὶ τῶν ἀποθνησκόντων σπεύδουν πρὸς τὸν Ἄδην, οἱ δὲ ἐπιζῶντες πρὸς τοὺς βωμούς).—186 *ἰκτιήρες*, κτγμ (τίθεται τὸ *ἰκτιήρ* ὡς θηλ = ἰκέτις, ὡς τὸ *σωτήρ* στ. 81 = σώτειρα).—187 *λάμπει*, μτφρ.=ἔχει ἀνάψει, ἀντηχεῖ ζωηρῶς.—*γῆρς*, *υος* (θηλ) φωναί.—*δμανυος* (ὁμοῦ+*αὐλός*):=ὁμοῦ ἡχῶν, ὁ ἀκούμενος ἀπὸ τὰ στόματα ὄλων.—188 *ὦν ὑπερ*=ὑπὲρ ὦν, ὑπὲρ τούτων δὲ τῶν κακῶν (πρὸς ἀποκρυσιν τούτων).—189 *εὐὼψ* καὶ *εὐὼπός* ὁ ἔχων ὠραίαν ὄψιν, εὐμενής.

190 *μαλερός* (ἐκ τοῦ *μία*) ἰσχυρός, ὀρηκτικός.—191 *περιβόητος* κτγμ.—*ἀντιάζων*, μτχ. τροπ.—192 *νωτίσαι* ἐκ τοῦ ἐνν. δὸς ἢ *ποιεῖ* *νωτίζω* στρέφω τὰ νῶτα—*δράμημα* (*τρέχω*, *ἔδραμον*), σύστ. ἀντικ. τοῦ *νωτίσαι*: *δράμημα* *νωτίσαι* νὰ στρέψῃ τὰ νῶτα ὥστε νὰ κάμῃ τρέξιμον=νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν.—*παλίσσυτος*, ἐπίθ. δικατάλ. (ἐκ τοῦ τοπ *πάλιν* *πάλιν*=ὀπίσω καὶ *οἰόμε*=κινουμαι)=ὁ ὀρῶν πρὸς τὰ ὀπίσω' ἐδῶ τὸ *παλίσσυτον* (οὐδέτ. αἰτ.) ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ *δράμημα* *δράμημα* *παλίσσυτον*=φυγὴν ὀρηκτικὴν πρὸς τὰ ὀπίσω.—195 *ἄπουρος*, ἐπίθ. δικατάλ. (ἐκ τοῦ ἀπὸ καὶ ἰων. *σῆρος*=ὄρος, ὄριον)

= ὁ ἀπομακρυνόμενος τῶν ὁρίων ἐδῶ τὸ *ἄπουρον* (ἀρσ. αἰτ.) προληπτικὸν κτγρμ. εἰς τὸ *Ἄρεα*.—*πάτρας*, γεν. ἀφαιρ. ἐκ τοῦ *ἄπουρον* (ὡς ἀπαλλαγῆς σημαίν.).—*μέγας θάλαμος Ἀμφιτέρας* (μτφρ) ὁ Ἄτλαντ. ὠκεανὸς (ὡς ἀπομακρυσμένος τῶν ἑλλήν. χωρῶν)—196 *ἀπόξενος* ἄξενος, ὁ κατ' εὐφημισμὸν κληθεὶς Εὐξείνου. —*θρμος* πόντος, θάλασσα.—*Θρηῖκιον κλύδωνα*, παράθεσις εἰς τὸ *ἀπόξενον θρμον*.—198 *ἀφῆ*, ὑποκ. ἀορ. β. τοῦ *ἀφίημι* = ἀφήνω ἄθικτον· *εἰ ἀφῆ* ἄνευ τοῦ ἀοριστολ. ἄν (σύνθηθεσ παρά τραγικοῖς καὶ παρ' Ὀμήρωι.—*τέλει*, δοτ. τοῦ χόρον = κατὰ τὸ τέλος (ὅταν λήγῃ).—*ἐπ'*... *ἔρχεται*, τμησίς = *ἐπέρχεται* ὑποκ. *ἦμαρ*, ἀντικ. τοῦτο· *ἐπέρχομαι* ιι=ἐπέρχομαι ἐναντίον τίνος.—200 *τὸν*, δεικτ. ἀντ. = τοῦτον (τὸν Ἄρη), ἀντικ. τοῦ *φθίσον*.—*τῶν*... *ἀστραπῶν* (δωρ) = τῶν ἀστραπῶν (=τῶν κεραυνῶν), γεν. ὑποκ. εἰς τὸ *κράτη*.—202 *φθίσον*, προστ. ἀορ. τοῦ *φθίνω*, μτβτ.=ἀφανίζω.

204 *Δύκειος*, ἐδῶ ὁ ἐκ τῆς Λυκίας (Ἀπόλλων) ἄλλαχού παράγει τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ *λύκος* (Ἠλέκτρα β) ἢ ἀληθῆς ἐτυμολογία ἐκ τῆς ρίζης *λυκ-* ἐξ ἧς καὶ *λύκη*, *λυκόφως*, *λύχνος* καὶ λατ. *lux*.—τὰ *σά βέλεα* ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. ἐνδαιεῖσθαι.—*χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλῶν* (δωρ γεν. πληθ.)=ἀπὸ χρυσοστρόφων ἀγκυλῶν ἀγκύλη = ἡ νευρὰ τοῦ τόξου, καὶ αὐτὸ τὸ τόξον (τὸ ἐπιθ. προπαροξ. *Χρυσόστροφος*).—205 *ἐνδατεῖσθαι*, ἀντικ. τοῦ *θέλωμι* ἄν *ἐνδατέομαι*, ἐδῶ παθ = διασκορπιζομαι ἐδῶ καὶ ἐλεῖ, ἐκσφενδονίζομαι.—*ἀδάματα*, ἐπιθ. προσδ. τοῦ *βέλεα*.—206 *προσταθέντα* (προ-σταθέντα), μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ προῦτομαι=ἴστανται πρὸ τίνος, τάσσομαι ἐμπρὸς (ὡς προστάτης).—*ἀρωγά*, κτγρμ.—*τάς τε...* *αἴγλας*, ὑποκ. τοῦ ἐνν καὶ ἐδῶ *ἐνδατεῖσθαι*.—*διάσσω* (ἀίσσω) διατρέχω (περβλ. *διάτιοντες ἀστέρες*)—210 *χρυσομήτρας* (μήτρα=ταῖνια ἀναδένουσα τὴν κόμην) ὁ ἐστεφανωμένος διὰ χρυσοῦς ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα.—*κικλήσκω* ἐπικυλοῦμαι (ἐκ θ. *κλη* τοῦ *καλέω* μετ' ἐνεστ. ἀναδιπλ. *κι-* καὶ προσφύματος *-ισκ-*).—211 *ἐπώνυμος τῆς γῆς* ὁ φέρων τὸ ὄνομα ἐκ τῆς χώρας (φερώνυμος) ὁ Βάκχος ἐλέγετο Θηβαῖος.—*οἴνωψ* (γεν. *οἴνωπος*) ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου (ἐκ τοῦ *οἴνος* καὶ *ὦψ*, γεν. *ὠπός*=ὄψις, πρόσωπον)—*εὐεὸς* πρὸς ὃν φωνάζουν εὐοῖ, εὐάν· τὰ *χρυσομήτραν*, *ἐπώνυμον*, *εὐιον*, ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ *Βάκχον*—213 *δμόστολον*, παράθεσις εἰς τὸ *Βάκχον* *δμόστολος* (ὁμοῦ + στέλλω) συνοδοιπόρος.—*πελασθῆναι*, ἐκ τοῦ *κικλήσκω* *πελάζομαι* καὶ *πελάζω* πλησιάζω, ἐπιτίθεμαι ἐκ τοῦ πλησίον.—*φλέγοντα* συμφωνεῖ πρὸς τὸ *σύμμαχον*, ἀντι νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ *πέυκη* (: *φλεγούση* ἀγλαῶπι *πέυκη*) κατὰ σχ. ὕπαλλαγῆς.—*σύμμαχον*, κτγρμ.—*ἐπὶ τὸν*... *θεόν*, προσδιορίζει τὸ *πελασθῆναι*.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 151 ὃ *Δεὸς φάτι* ὁ χρησμός τοῦ Ἀπόλλωνος ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ Ἀπόλλων ἔλεγε τοὺς χρησμούς κατ' ἐντολὴν τοῦ πατρὸς του (Διὸς πάρα θέσφατα πάντα).—*πολυχρύσον* τὸ μαντεῖον καὶ κατὰ τοὺς ὁμηρικὸς χρόνους ἦτο πολυθρύλητον διὰ τοὺς θησαυροὺς του.—152 *Πυθῶν* (καὶ *Πυθῶ*) λέγεται ὁ τόπος, ὅπου ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος, *Δελφοὶ* δὲ ἡ πόλις (Ἡροδ. 1,54).—*Δάλις Παιῶν* ὁ Ἀπόλλων λέγεται *Δάλιος* (=Δήλιος) ὡς γεννηθεὶς ἐν Δήλῳ· *Παιῶν* δὲ (καθ' Ὀμηρον καὶ Ἡσίοδον *Παιῶν*) ὀνομάζετο ὁ ἱατρός τῶν θεῶν. ἀλλὰ τὸ ὄνομα ἐδόθη ἀργότερον καὶ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα ὡς ἔχοντα καὶ ἱατρικὴν ἰδιότητα.—158 *τέκνον* Ἐλπίδος ὀνομάζει τὸν χρησμὸν τῆς Ἐλπίδος, διότι οἱ ζητοῦντες χρησμὸν ἐλπίζουσι ὁ χρη-

σμός ἐδῶ λέγεται *Φάμι* (φῆμι). ὡς ἐν στ. 151 *φάμι* εἶναι δὲ ἄμβροτος (θεῖος) ὡς διδόμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ.—160 *γαιήχοχος* λέγεται συνήθως ὁ Ποσειδῶν καὶ παρ' Αἰσχύλου ὁ Ζεὺς· ἐδῶ τὸ α' συνθετ. *γῆ* σημαίνει τὴν χώραν (τὴν πόλιν)· ὀνομάζεται δὲ ἢ Ἄρτεμις γαιήχοχος, δηλ. πολιοῦχος, προστάτις τῶν Θηβῶν.—164 *προτέρας ἄτας ὑπερ'* ἐννοεῖ τὴν Σφίγγα, ἡ ὅποια ἦτο συμφορὰ διὰ τοὺς Θηβαίους καὶ ἡ ὅποια ἐξωντόθη ὑπὸ τοῦ Οἰδ. τῇ βοηθείᾳ τῶν θεῶν.—177 *ἀκτὰ ἐσπέρον θεοῦ* ὁ Ἄδης ὀνομάζεται Ἐσπερος (= δυτικὸς) θεός, διότι κατὰ τὴν ὁμηρ. περιγραφήν κατόκει ἐν τῷ δυτικῷ πέρατι τῆς γῆς.—190 *Ἀρεά τε τὸν μαλερόν* εἰς τὸν Ἄρην, θεὸν αἰμοχαρῆ καὶ σκληρόν, οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον ὄχι μόνον τοὺς πολέμους, ἀλλὰ καὶ τὰς θανατηφόρους νόσους (βλ. καὶ στ. 215).—195 *εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτης* ἢ Ἀμφιτρίτη ἦτο θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος· μέγας θάλαμος αὐτῆς ἦτο ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός· ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ἐθεωρεῖτο ἰκανὴ νὰ ἐκπλύνῃ πᾶν κακόν, λέγει ὅτι εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἐξαποσταλῇ ὁ αἴτιος τοῦ κακοῦ Ἄρης.—196 *εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον, Θράκιον κλύδωνα* ὁ Ἄρης εἶχε πατρίδα τὴν Θράκην, ἐκεῖ λοιπὸν πρέπει νὰ ἐκπεμφθῇ ὁ Ἄρης εἰς τὸν παρὰ τὴν πατρίδα τοῦ Εὐξείνου πόντου ὥστε ὁ ποιητὴς λέγει ὅτι ὁ προξενος τόσων κακῶν Ἄρης πρέπει νὰ ἐξαποσταλῇ ἢ εἰς τὴν δυτικὴν θάλασσαν τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἢ εἰς τὴν ἀνατολικὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου, ὅπου ἦτο ἡ πατρίς του (καὶ εἶσι νὰ πάῃ ἀπὸ ἐκεῖ πού ἤλθε) — 204 *Λύκει' ἀναξ'* ὁ Ἀπόλλων ἐλατρεύετο ἐν Λυκίᾳ, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν διέμενε τοὺς 6 χειμ. μῆνας, ἐνῶ τοὺς θερινούς διέτριβεν ἐν Δήλῳ· ἐπειδὴ προσωποποιεῖ τὸν ἥλιον ρίπτοντα εἰς τὴν γῆν τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνας του, παριστάνεται ὡς τοξότης μετὰ χρυσοστόφου τόξου.—207 *πυρφόρους Ἀρτέμιδος αἴγλας*· ἐπειδὴ ἡ Ἀρτεμις προσωποποιεῖ τὴν σελήνην, παριστάνεται κρατοῦσα ἀνημμένας δῆδας, σύμβολον τοῦ σεληνιακοῦ φωτός· μετὰ αὐτὰς διατρέχει ὡς ἀγοστῆρα καὶ κνηγὸς τὰ ὄρη τῆς Λυκίας, συνοδευομένη ὑπὸ νυμφῶν· τὰς δῆδας ταύτας καλεῖται τῶρα νὰ ἐκσφενδονίσῃ κατὰ τοῦ Ἄρεως.—212 *Βάκχος*· καὶ αὐτὸς πολιοῦχος τῶν Θηβῶν, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου.—213 *Μαινάδων δμόστολον*· αἱ Μαινάδες, καλούμεναι καὶ Βάκχαι, Θυῖαι ἢ θυιάδες, ἦσαν ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου· ἢ ἐν τοῖς στίχοις τούτοις παράστασις τοῦ ποιητοῦ προέμχεται ἐκ τῆς ἐορτῆς τῆς τελουμένης κατὰ πᾶν δευτερον ἔτος ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, ὅπου γυναῖκες ἐκ Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς ἐτέλουν νυκτερινὰς ἐορτάς, φέρουσαι ἀνά χεῖρας δῆδας πενῆς ἀνημμένας· ὑπετίθετο δὲ ὅτι καὶ ὁ ἴδιος Διόνυσος προηγεῖτο τῆς πομπῆς κρατῶν δῆδα.—215 *ἀπότιμον*· ὁ Ἄρης ὡς αἰμοχαρῆς ἦτο μισητὸς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ἐν Ἰλιάδι E 890·1 ὁ Ζεὺς λέγει πρὸς τὸν Ἄρην: «*Ἐχθιστος δέ μοι ἔσαι θεῶν, οἱ Ὀλυμπον ἔχουσιν· αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε*».—

Γ' ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ: Εἰς τὸν «Πρόλογον» (στ. 144) εἶδομεν ὅτι προπαρεσκευάσθη καταλλήλως ἡ ἐμφάνισις τοῦ Χοροῦ διὰ τῆς δοθείσης ὑπὸ τοῦ Οἰδ. διαταγῆς, ὅπως κληθῇ ὁ λαὸς ἐνώπιόν του. Ἦδη ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ προσέρχονται εἰς τὴν κενωθεῖσαν ὀρχήστραν 15 σεβάσμοι γέροντες Θηβαῖοι, ἀποτελοῦντες τὸν Χορόν, τοῦ ὁποῦ ἢ προσέλευσις καλεῖται «Πάροδος». Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄσμα, τὸ ὁποῖον ψάλλει ὁ Χορὸς εὐθύς μετὰ τὴν πάροδόν του καὶ, ἀφοῦ λάβῃ τὴν προσήκουσαν ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ θέσιν, καλεῖται ἐπίσης «Πάροδος». Ἐδῶ αὕτη περιέχεται εἰς τοὺς στ. 151·215, ὅπου ὁ Χορὸς ἐκφράζει τὴν ἀγω-

νώδη προσδοκίαν του και διερωτᾶται ποῖον νά εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου θά σωθῆ ἡ πόλις ἀπὸ τὰ δεινά. Διεκτραγωδεῖ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χορὸς τὰ δεινά ταῦτα καὶ ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῶν ἀγαπώντων τὴν πόλιν θεῶν. Ὡστε ἡ Πάροδος ἔχει στενὴν σχέσιν πρὸς τὸ δράμα καὶ εἶναι «παῖαν» ἐπὶ τῇ προσδοκωμένῃ καταπαύσει τοῦ λοιμοῦ.—Ἡ Πάροδος ἐδῶ ἀπαρτίζεται ἀπὸ τρεῖς *στροφάς* μὲ τὰς τρεῖς *ἀντιστροφάς* των. Αἱ στροφαὶ καὶ ἀντιστροφαὶ φέδόμεναι ἐκ περιτροπῆς ὑπὸ τῶν δύο ἡμιχορίων εὐρίσκονται εἰς λογικὴν ἀντιστοιχίαν πρὸς ἀλλήλας.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 151 - 214.—151 ὦ Διὸς... φάτι, προσωποποιία τοῦ χρησμοῦ καὶ περιπαθῆς προσφώνησις πρὸς αὐτόν, διότι ἐκ τούτου ὁ Χορὸς προσδοκᾷ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως.—*ἀδυεπές*, εὐφρημον κοσμητ. ἐπίθ., διότι ὁ Χ. θέλει εὐφρημα ν' ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ (καὶ ὁ Κρῶν ἐξαπατήρησεν αὐτὸν *εὐδολόν*).—*τίς ποτε*... ἐρώτησις πλήρης ἀγωνίας: ποῖος εἶσαι λοιπόν, ὦ χρησμέ; ποῖον τὸ περιεχόμενόν σου;—152 *ἔβας*, λόγῳ τῆς προσωποποιίας—153 *φοβερὰν, δείματι, πάλλων*, ἐπισώρευσις συνωνύμων δηλούντων ἀγωνίαν.—154 *ἦγε Δάλιε Παιάν*, ἀγωνιώδης προσφώνησις πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα.—155 *τί μοι... χρέος* ἔπαναλαμβάνει δι' ἄλλων λέξεων τὴν ἐρώτησιν (*τίς ποτε... ἔβας*), πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐναγωνίου ἀνησυχίας καὶ ἀβεβαιότητος.—158 ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, περιφραστικὴ προσφώνησις (τὸ *χρυσέας* μτρ., διότι ἐκεῖνο, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐλπίζομεν σωτηρίαν, εἶναι πολύτιμον).—*ἄμβροτε Φάμα*, ἐπανάληψις τῆς προσφωνήσεως διὰ συνωνύμου ἐκφράσεως (ἡ β' καθορίζει συγκεκριμένως τὴν α') τὸ κοσμητ. ἐπίθ. *ἄμβροτε*, διότι ἡ Φάτις ἦτο θεὰ καὶ διότι ὁ χρησμός ἐδίδετο ὑπὸ τοῦ Φοῖβου.—159 *Θύγατερ Διός, ἄμβροτ' Ἀθάνα*, καὶ ἐδῶ διπλῆ προσφώνησις ὡς ἀνωτέρω.—160 *γαίχορον*, κοσμ. ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος (ὡς πολιοῦχου τῶν Θηβῶν): πάντα τὰ ἐν τῷ χορικῷ ἀναφερόμενα ὀνόματα τῶν θεῶν συνοδεύονται μὲ κατάλληλα κοσμ. ἐπίθετα (πρβλ. στ. 162 *Φοῖβον ἐκάβολον*).—165 *δρυνμένας*, μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀρπακτικῶν ὀρνέων.—167 ὦ πόποι, ἐπιφώνησις δηλοῦσα ψυχικὸν ἄλγος διὰ τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἤδη ἐνθυμεῖται καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν ὁποίων προβαίνει ὁ Χορὸς.—170 *φροντίδος ἔγχος*, μεταφορὰ ἐκ τῶν πολεμικῶν ὄπλων.—174 *ἀνέχοσι*, μεταφορὰ ἐκ τοῦ ναυαγοῦ, τοῦ ἀνυψώνοντος τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὸ κύμα, ἵνα ὑπερνικήσῃ αὐτό.—175 *ἄπερ εὐπτερον δρυν*, παρομοίωσις τῶν ψυχῶν πρὸς τὰ πτηνά (εἰκονίζεται ἡ ὁμαδικὴ πτήσις τῶν ψυχῶν πρὸς τὸν Ἄδην, δηλ. ἡ σωρεία τῶν νεκρῶν).—176 *κρεῖσσον... πυρός* καὶ ἐδῶ παρομοίωσις τοῦ ὀλέθρου τῆς πόλεως πρὸς τὸ πῦρ, τὸ κατακαῖον διὰ τῶν φλογῶν του πᾶν ὅ,τι συναντήσῃ.—179 *ὦν πόλις ἀνάριθμος ἄλλυται* ὁ πρῶτος στίχος τῆς β' ἀντιστρ. ἀντιστοιχεῖ πλήρως κατὰ τὸ νόημα καὶ κατὰ τὸν ρυθμὸν πρὸς τὸν πρῶτον στίχον τῆς στροφῆς (στ. 167) ἡ ἀντιστοιχία ἐξαιρεται ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς λέξεως *ἀνάριθμος* ἐν τῇ αὐτῇ θέσει στροφῆς καὶ ἀντιστροφῆς.—180-1 *νηλέα... θανατοφόρα... ἀνοίκτως*, ἐπισώρευσις συνωνύμων δι' ὧν προκαλεῖται ὁ οἶκτος διὰ τὴν συμφορὰν (καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς στίχοις συνεχίζεται ἡ διὰ τοιούτων συνωνύμων εἰκόνισις τοῦ κακοῦ: *λυγρῶν σόνων, ἐπιστενάχουσιν, στονόεσσα*).—185 *ἀκτάς* ὁ στ. οὗτος τῆς ἀντιστρ. ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν στ. 177 τῆς στροφῆς *ἀκίαν πρὸς ἐσπέρον θεοῦ*: ὅπως αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθνησκόντων σπεύ-

δου πρὸς τὴν ἀκτὴν τοῦ Ἄδου, οὕτω καὶ οἱ ἐπιζῶντες προστρέχουν εἰς τὴν ἀκτὴν τῶν βωμῶν πρὸς ἱκεσίαν (ἀντιστοιχία μεταφορᾶς).—187 *λάμπει*, μεταφορᾶ ἐκ τοῦ δυνατοῦ πυρός· συνήθης ἢ μεταφορᾶ λέξεων καὶ φράσεων ἐκ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὀράσεως, ὡς κυριωτέρας· εἰς ἄλλην αἰσθησὶν (πρβλ. *διαυγῆς φωνή*, ἀκούεται *λαμπρὰ* κ. ἄ.).—*δμῆυλος*, μεταφορᾶ ἐκ τοῦ αὐλοῦ· ἀντὶ τοῦ αὐλοῦ συνηγεῖ πρὸς τὸν παιᾶνα ἢ θρηνώδης κραυγῆ.—188 *ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός*, ἐπιφώνησις καὶ ἀντονομασία διὰ περιφράσεως, ἀντὶ: ᾧ Ἀθηναῖα.—Ἡ ὅλη ἀντιστροφή περιέχει τὴν εἰκόνα τῶν συμφορῶν τῆς πόλεως, αἱ ὁποῖαι ἐξαίρονται διὰ τοῦ πλήθους τῶν καταλλήλων κοσμητ. ἐπιθέτων.—190 Ἄρεα· ὁ λοιμός προσωποποιεῖται ἢδη συγκεκριμένως διὰ τοῦ αἰμοχαροῦς Ἄρεως (εἰς στ. 27 ἀορίστως ὀνομάσθη *πυρφόρος θεός*).—*τὸν μαλερόν*, κοσμητ. ἐπιθέτων τοῦ ὀρητικοῦ Ἄρεως—192 *φλέγει*, μεταφορᾶ ἐκ τοῦ πυρός ὡς καὶ ἀνωτέρω (στ. 27 *πυρφόρος θεός*, 106 *φλόγα πῆματος*, 176 *κρεῖσσον πυρός*).—195 *εἴτε... εἴτε*· διὰ δύο συγκεκρι. εἰκόνας δηλοῦται ἡ γενικὴ ἔννοια τοῦ ἀφανισμοῦ τοῦ Ἄρεως.—199 *ἐπ' ἔρχεται*· μεταφορᾶ ἐκ τοῦ πολέμου· ἡ ἡμέρα ἔρχεται νὰ συμπληρωσῇ τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον τῆς νυκτός.—200 *ᾧ... νέμων* προσφώνησις περιφραστικὴ, ἡ ὁποία καθορίζεται ἀκριβέστερον διὰ τῆς δευτέρας προσφανήσεως: *ᾧ Ζεῦ πάτερ*.—203 *Δύκει*· Ἀναξ· ἀντονομασία διὰ περιφράσεως, ἀντὶ: Ἀπόλλων.—204· 6 *τά τε σά... βέλεα... ἀρωγὰ προσταθέντα*, προσωποποιία (ἀποδίδεται εἰς τὰ βέλη ἢ ἰδιότης τοῦ προστάτου, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Ἀπόλλων).—207 *αἴγλας* (=λάμπεις) σχ. συνεκδοχῆς ἀντὶ: *δαῖδας* (τίθεται ἡ λ. ἢ δηλοῦσα τὸ φαινόμενον ἀντικειμένου ἀντὶ τῆς λ. τῆς δηλούσης τὸ ἀντικείμενον).—210· 3 *χρυσομίτραν, ἐπώνυμον, οἰνώπα, εὖιον, δμόστολον*, ἐπισώρευσις κοσμητ. ἐπιθέτων τοῦ Βάχου, δι' ὧν ἐξαιρείται ἡ ἐναγώνιος πρὸς αὐτὸν ἐπίκλησις τοῦ Χοροῦ.—215 *πέυκα*, σχ. συνεκδοχῆς (ἡ ὕλη ἀντὶ τοῦ ἐκ τῆς ὕλης κατεσκευασμένου, δηλ. τῆς δαδός).

Δ' ΠΕΡΙΑΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Χορὸς διερωτᾶται ἐναγωνίως: τί ἄραγε διαλαμβάνει ὁ χρησμός; (151-158).—2) Ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηναῖς, τῆς Ἀρτεμίδος καὶ τοῦ Φοῖβου (159-166).—3) Διεκτραγφθεῖ τὰς ἀναριθμητοὺς συμφορὰς· οὔτε ἡ γῆ παράγει οὔτε αἱ γυναῖκες γεννοῦν σωρηδὸν οἱ νεκροὶ ἀπέρχονται εἰς τὸν Ἄδην (167-178).—4) Σωρεία οἰκτρῶν πτωμάτων κεῖται κατὰ γῆς· αἱ σύζυγοι καὶ αἱ μητέρες σπεύδουν πρὸς τοὺς βωμούς, παντοῦ θρηῆνος· ἡ Ἀθηναῖα ἄς ἔλθῃ ἀρωγὸς (179-189).—5) Ὁ Ἄρης ὁ κακοποιὸς ἄς ἐκδιωχθῆ μακρὰν ὁ Ζεὺς ἄς τὸν ἐξαφανίσῃ διὰ τοῦ κεραυνοῦ του (189-202).—6) Ὁ Φοῖβος ἄς βοηθήσῃ διὰ τῶν βελῶν του· ἡ Ἀρτεμις καὶ ὁ Βάκχος ἄς καταδιώξουν τὸν Ἄρην διὰ τοῦ πυρός τῶν δάδων (203-214).

3. ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Α' (216 - 462)

Ο ΜΑΝΤΙΣ

α) Ἀνακοινώσεις Οἰδίποδος (216 - 275)

[Ὁ Οἰδίπους ἐξερχόμενος τῶν ἀνακτόρων ἀκούει τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Χοροῦ καὶ πληοιάζων λέγει πρὸς αὐτόν :]

ΟἰΔΙΠΟΥΣ. Αἰτεῖς· λάβοις δ' ἂν ἅ αἰτεῖς, ἀλκὴν καὶ ἀνακούφισιν κακῶν, ἐὰν θέλῃς, κλύων τὰ ἐμὰ ἔπη, δέχεσθαι ὑπηρετεῖν τε τῇ νόσῳ·

ἀγῶ (= ἅ ἐγῶ = ταῦτα δὲ τὰ ἔπη ἐγῶ) ἐξερω ξένος μὲν λόγου τοῦδε, ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος·

οὐ γὰρ ἂν ἴχνευον αὐτὸς μακρὰν, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.

Νῦν δέ, τελῶ γὰρ ἄστος εἰς ἄστους ὕστερος, προσφώνω πᾶσιν ὑμῖν Καδμείois τάδε·

“Ὅστις ποτὲ ὑμῶν κάτοιδε Λάιον τὸν Λαβδάκου, ἐκ τίνος ἀνδρὸς διώλετο, κελεύω τοῦτον σημαίνειν πάντα ἐμοί. Καὶ εἰ μὲν φαβεῖται ὑπέξελῶν τὸ ἐπίκλημα αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ, (ἐνν. μὴ φοβείσθω)· πείσεται μὲν οὐδὲν ἄλλο ἄστεργές, ἅπεισι δὲ γῆς ἀσφαλής·

εἰ δ' αὖ τις οἶδε τὸν αὐτόχειρα (δντα) ἄλλον ἢ ἐξ ἄλλης χθονός, μὴ σιωπάτω· ἐγὼ γὰρ τελῶ τὸ κέρδος χῆ (=καὶ ἡ) χάρις προσκεισεται.

ΟΙΔ. (Ἦκουσα τί ζητεῖς· δύνασαι δὲ νὰ λάβῃς ὅσα ζητεῖς, δηλ. ἐνίσχυσιν καὶ ἀνακούφισιν ἀπὸ τὰς συμφορὰς, ἐὰν θέλῃς, ἀκούων τοὺς λόγους μου, νὰ δέχεσαι (αὐτούς) καὶ νὰ προσφέρῃς τὰς ὑπηρεσίας σου κατὰ τῆς νόσου·

τούτους δὲ τοὺς λόγους ἐγὼ θ' ἀνακοινώσω, ἀμέτοχος μὲν τῆς ἱστορίας αὐτῆς (τὴν ὁποῖαν ἀνακινεῖ ὁ χρησμός), ἀμέτοχος δὲ τοῦ γεγονότος (δηλ. τοῦ φόνου τοῦ Λαίου)· (ἐπικαλοῦμαι δὲ τὴν συνδρομὴν σας), διότι δὲν θὰ ἠμποροῦσα ν' ἀνιχνεύσω (τὸν μυστηριώδη φόνον) μόνος μου ἐπὶ μακρόν, ἂν δὲν εἶχα κάποια ἐνδείξειν.

Τώρα ὅμως, ἐπειδὴ ἀνήκω ὡς πολίτης εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν μετὰ τὸν διαπραχθέντα φόνον (= ὕστερος) διακηρύττω ἐνώπιον ὅλων ὑμῶν τῶν ἀπογόνων τοῦ Καδμου τὰ ἑξῆς :

Ἐποιοσδήποτε ἀπὸ σᾶς γνωρίζει ἀπὸ ποῖου ἀνδρα ἐφονεύθη ὁ Λάιος, ὁ υἱὸς τοῦ Λαβδάκου, διατάσσω τοῦτον ν' ἀποκαλύψῃ ὅλα εἰς ἐμέ.

Καὶ ἐὰν μὲν φοβῆται (νὰ τὰ ἀποκαλύψῃ) ἀνασφύρων τὴν κατηγορίαν ὁ ἴδιος ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ του (ἄς μὴ φοβῆται)·

διότι δὲν θὰ πάθῃ μὲν τίποτε ἄλλο δυσάρεστον, ἀλλὰ θ' ἀπέλθῃ ἀπὸ τὴν χώραν ἀσφαλής·

ἐὰν δὲ πάλιν κανεὶς γνωρίζῃ ὅτι ὁ δράστης (τοῦ φόνου) εἶναι ἄλλος (Θηβαῖος) ἢ ἀπὸ ἄλλην χώραν, ἄς μὴ σιωπήσῃ·

διότι ἐγὼ θὰ τοῦ πληρώσω τὴν (προσέκουσαν) ἀμοιβὴν καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη θὰ προσυπάρχῃ (: καὶ πρὸς τούτοις θὰ τοῦ εἶμαι εὐγνώμων).

εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καί τις ἀπώσσει τοῦπος (= τὸ ἔπος) τότε, δεῖσας ἢ φίλου ἢ χαῦτοῦ (= ἢ καὶ ἑαυτοῦ), χρῆ
235 κλύειν ἔμοῦ ταῦτα, ἃ 'κ (= ἔκ) τῶνδε δράσω.

Ἄπαυδῶ μήτε τινὰ (πολίτην) γῆς τῆσδε, ἧς ἐγὼ νέμω κράτη τε καὶ θρόνους, εἰσδέχεσθαι (ἐς οἴκους) τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὅστις ἔστι, μήτε προσφωνεῖν,

240 (μήτε) ποιῆσθαι (αὐτὸν) κοινόν, μήτε ἐν εὐχαίσι θεῶν μήτε θύμασιν, μήτε νέμειν χέρνιβας,

(κελεύω δὲ) ὠθεῖν πάντας ἀπ' οἴκων, ὡς τοῦδε ὄντος μιάσματος ἡμῖν, ὡς τὸ Πυθικὸν μαντεῖον θεοῦ ἐξέφη νεν ἄρτίως ἔμοι.

Ἐγὼ μὲν οὖν πέλω τοιοῦδε σύμμαχος τῷ τε δαίμονι τῷ
245 τε θανόντι ἀνδρῖ.

Κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότα εἶτε λέληθεν ὦν εἰς τις εἶτε μετὰ πλειόνων, ἐκτρίψαι νιν (ὄντα) κακὸν ἄμороν βίον κακῶς·

ἐπεύχομαι δέ, εἰ (ὁ δεδρακῶς) γένοιτο ξυνέστιος ἐν τοῖς ἔμοις οἴκοισιν ἔμοῦ ξυνειδότος, παθεῖν (ἐγὼ) ἄπερ
250 ἠρασάμην ἀρτίως τοῖσδε.

Ἐπισκῆπτω δὲ ὑμῖν τελεῖν ταῦτα πάντα ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε τοῦ θεοῦ τε τῆσδε τε γῆς ἐφθαρμένης ὧδε ἀκάρπως καὶ ἀθέως.

255 Οὐδ' εἰ γὰρ (= καὶ εἰ γὰρ) ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, (οὐκ ἂν) ἦν εἰκὸς ἕαν ὑμᾶς

Ἐὰν δὲ πάλιν σιωπήσετε καὶ κανεῖς (ἀπόσας) ἀδιαφορήσῃ διὰ τὴν διαταγὴν μου αὐτήν, φοβούμενος διὰ τὸν φίλον του ἢ καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν του, πρέπει ν' ἀκούσετε ἀπὸ ἐμὲ αὐτά, τὰ ὅποια μετὰ ταῦτα θὰ κάμω :

Ἀπαγορεύω μήτε κανεῖς (πολίτης) τῆς χώρας αὐτῆς, τῆς ὁποίας ἐγὼ ἔχω τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν βασιλείαν, νὰ δέχεται (εἰς τὸν οἶκον του) τὸν ἄνδρα τοῦτον (δηλ. τὸν φονέα), ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι, μήτε νὰ ὀμιλῇ (πρὸς αὐτόν),

μήτε νὰ κάμῃ (αὐτόν) κοινὸν (: νὰ ἐρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ αὐτόν) μήτε κατὰ τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς δεήσεις μήτε κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θυσιαῶν, μήτε νὰ διδῇ (εἰς αὐτόν) ἡγιασμένον διὰ τὰς θυσίας ἕδωρ, (διατάσσω δὲ) ν' ἀποδιώκουν αὐτὸν ὅλοι ἀπὸ τὸ σπῆτι τους, διότι (ὁ φονεὺς) οὗτος εἶναι μίasma δι' ἡμᾶς, καθὼς τὸ Πυθικὸν μαντεῖον τοῦ θεοῦ ἀνεκοίνωσε πρὸ ὀλίγου εἰς ἐμέ.

Λοιπὸν, ἐγὼ μὲν εἶμαι τοιοῦτος σύμμαχος (: παρέλω τοιαύτην συμμαχίαν) καὶ πρὸς τὸν θεὸν (Ἀπόλλωνα) καὶ πρὸς τὸν φονευθέντα ἄνδρα (δηλ. τὸν Λάιον).

Καταρῶμαι δὲ τὸν διαπράξαντα (τὸν φόνον) εἶτε παραμένει ἄγνωστος ἕνας μόνος εἶτε μαζί μὲ περισσοτέρους,

νὰ ἐξοφλήσῃ αὐτὸς ὁ ὁποῖος εἶναι κακοῦργος τὴν δυστυχισμένην ζωὴν του ἀθλίως· καταρῶμαι δέ, ἕαν (ὁ δράστης) ἤθελε γίνεαι σύνοικος εἰς τὸν οἶκον μου ἐν γνώσει μου, νὰ πάθω (ἐγὼ) ὅσα κατηράσθη πρὸ ὀλίγου κατ' αὐτῶν (δηλ. τοῦ φονεῦς καὶ τῶν συνεργῶν του).

Λίδω δὲ ἐντολήν εἰς σᾶς νὰ ἐκτελήτε ὅλα αὐτά καὶ χάριν τῆς ἰδικῆς μου ἀσφαλείας καὶ χάριν τοῦ θεοῦ καὶ χάριν αὐτῆς τῆς χώρας, ἢ ὅποια ἔχει καταστραφῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὴν ἀφορίαν καὶ τὰς θεομηνίας.

Λιότι καὶ ἂν ἀκόμη τὸ ἔργον (αὐτὸ τῆς ἀναζητήσεως τοῦ φονεῦς) δὲν ἦτο ἐκ θεοῦ ἐντεταλμένον, (καὶ πάλιν) δὲν θὰ ἦτο ὀρθόν νὰ

ούτως ἀκάθαρτον, ἀλλ' (εἰ-
κός ἄν ἦν) ἐξερευνῶν, ὄλω-
λότος γε ἀνδρὸς ἀρίστου
Βασιλέως τε.

Νῦν δὲ ἐπεὶ ἐγὼ τε κυρῶ
ἔχων μὲν ἀρχάς, ἄς ἐκεῖνος
εἶχε πρῖν, ἔχων δὲ λέκτρα
καὶ γυναῖκα ὁμόσπορον,

κοινά τε ἄν κοινῶν παιδῶν
ἦν ἄν ἐκπεφυκότα, εἰ ἐκεῖνος
μὴ ἐδυστύχησε γένος·

νῦν δὲ ἡ τύχη ἐνήλατο εἰς
τὸ κράτα κείνου·

ἀνθ' ὧν ἐγὼ ὑπερμαχοῦμαι
τάδε (αὐτοῦ) ὥσπερ εἰ (ὑπε-
ρεμαχόμην) τοῦ ἐμοῦ πα-
τρὸς καὶ ἐπὶ πάντα ἀφίζομαι,
ζητῶν λαβεῖν τὸν αὐτόχειρα
τοῦ φόνου τῷ Λαβδακείῳ
παιδί Πολυδώρου τε καὶ τοῦ
πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι
τ' Ἀγήνορος.

Καὶ εὐχομαι τοῖς μὴ δρῶσι
ταῦτα μήτε θεοὺς ἀνιέναι
αὐτοῖς ἄροτόν τινα γῆς μήτε
οὖν παῖδας γυναικῶν, ἀλλὰ
φθερεῖσθαι τῷ πότμῳ τῷ
νῦν κᾶτι (= καὶ ἔτι) ἔχθιονι
τοῦδε.

Ἵμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις Κα-
δμείοις, ὅσοις τάδε ἐστί ἀρέ-
σκοντα, ἦ τε Δίκη σύμμαχος
χοί (= καὶ οἱ) πάντες θεοὶ εὐ-
ξυνεῖεν εἰσαεῖ.

β') Παρατηρήσεις τοῦ Χοροῦ.

Ἐν ἀναμονῇ τοῦ μάντεως (276 - 299)

ΧΟ. Ὡσπερ ἔλαβές με ἄ-
ραῖον, ἀνάξ, ὦδε ἐρῶ.

οὔτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε ἔχω
δειξάι τὸν κτανόντα.

ἀφήσετε σεῖς (τὸν φόνον) ἔτσι ἄνευ καθα-
μοῦ, ἀλλὰ (θὰ ἔπρεπε) νὰ (τὸν) ἐξερευνή-
σετε, ἀφοῦ βέβαια ἐφονεύθη ἀνὴρ ἀριστος
καὶ (μάλιστα) βασιλεὺς.

Τώρα ὁμως ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ συμβαίνει νὰ
ἔχω μὲν τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποῖαν ἐκεῖνος
εἶχε προηγουμένως, νὰ ἔχω δὲ κλίνην καὶ
γυναῖκα, ἡ ὁποία ἔγινε σύζυγος καὶ τῶν
δύο μας,

καὶ κοινότης κοινῶν τέκνων θὰ ἐγεννᾶτο
(: θὰ ὑπῆρχον ἀπὸ τὴν ἰδίαν σύζυγον τέκνα
καὶ τῶν δύο μας), ἂν εἰς ἐκεῖνον δὲν ὑπῆρ-
χεν ἔλλειψις ἀπογόνων·

ἀλλὰ τώρα τὸ κακὸν ἐνέσκηψε κατὰ τῆς κε-
φαλῆς ἐκεῖνου·

δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐγὼ θὰ καταβάλω
αὐτὴν τὴν προσπάθειαν (ὑπὲρ αὐτοῦ) ὅπως
(θὰ ἔκαμνα) ὑπὲρ τοῦ πατρὸς μου καὶ θὰ
πράξω τὸ πᾶν,

ζητῶν νὰ συλλάβω τὸν διαπράξαντα τὸν φό-
νον τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαβδάκου, τοῦ γεννηθέν-
τος ἐκ τοῦ Πολυδώρου, υἱοῦ τοῦ ἀρχαίου,
Κάδμου, τέκνου τοῦ παλαιοῦ Ἀγήνορος.

Καὶ εὐχομαι εἰς ἐκεῖνους οἱ ὁποῖοι δὲν πράτ-
τουν αὐτὰ (δηλ. ὅσα διέταξα ἀνωτέρω) μήτε
οἱ θεοὶ ν' ἀφήνουν ν' ἀναβλαστήσῃ καρπὸς
ἀπὸ τὴν γῆν μήτε βεβαίως τέκνα ἀπὸ τὰς
γυναῖκας των, ἀλλὰ νὰ καταστραφοῦν μὲ
θάνατον τοιοῦτον ὅπως τώρα καὶ μὲ ἀκόμη
φρικτότερον ἀπὸ αὐτόν.

Εἰς σᾶς δὲ τοὺς ἄλλους Καδμείους, εἰς ὅσους
αὐτὰ (τὰ ὁποῖα λέγω) εἶναι ἀρεστά, εἶθε καὶ
ἡ Δίκη ὡς σύμμαχος καὶ ὅλοι οἱ θεοὶ νὰ
εἶναι μαζί σας εὐμενεῖς πάντοτε.

ΧΟ. Ὡπως μὲ ἔδεσες μὲ τὴν κατάραν σου,
βασιλεῦ, ἔτσι (δεμένος μὲ τὴν κατάραν) θὰ
ὀμιλήσω (: ἀποδεχόμενος τὴν κατάραν, μὲ
τὴν ὁποῖαν μὲ ἔδεσες, θὰ ὀμιλήσω)·

δηλαδή (= γὰρ) οὔτε ἐγὼ ἐφόνευσα οὔτε
δύναμαι νὰ (σου) δεῖξω τὸν φονεύσαντα.

Ἦν δὲ Φοῖβου τοῦ πέμπαντος τὸ ζήτημα εἰπεῖν, ὅστις ποτὲ εἶργασται τόδε.

- 280 ΟΙΔ. Ἐλεξας δίκαια ἄλλ' οὐδ' ἂν εἰς ἀνὴρ δύναιτο ἀναγκάσαι θεούς, ἂν μὴ θέλωσιν (·· εἰπεῖν ἄ ἂν μὴ θέλωσιν εἰπεῖν).

ΧΟ. Ἐκ τῶνδε λέγοιμι ἂν τὰ δεύτερα, ἄ δοκεῖ μοι.

ΟΙΔ. Εἰ ἔστι καὶ τρίτα, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.

ΧΟ. Ἐπίσ' χμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρῶντα ταῦτ' (= τὰ αὐτά) ἄνακτι Φοῖβῳ,

- 285 παρ' οὗ τις σκοπῶν τάδε, ὄναξ (= ὄ ἄναξ), ἐκμάθοι ἂν σαφέστατα.

ΟΙΔ. Ἄλλ' οὐκ ἐπραξάμην οὐδὲ τοῦτο ἐν ἀργοῖς·

ἐπεμψα γὰρ διπλοῦς πομπούς, Κρέοντος εἰπόντος· θαυμάζεται δὲ μὴ παρῶν πάλοι.

- 290 ΧΟ. Καὶ μὴν τὰ γε ἄλλα (ἔστι) κωφὰ καὶ παλαιὰ ἔπη.

ΟΙΔ. Τὰ ποῖά (ἔστι) ταῦτα· Σκοπῶ γὰρ πάντα λόγον.

ΧΟ. Ἐλέχθη θανεῖν πρὸς τιῶν ὀδοιπόρων.

ΟΙΔ. Ἦκουσα κἀγὼ οὐδεὶς δ' ὄρᾳ τὸν ἰδόντα.

- ΧΟ. Ἄλλ' εἰ μὲν δὴ ἔχει γε μέρος τι δειμάτος, ἀκούων τὰς σὰς (ἀράς), οὐ μενεῖ τοιάσδε ἀράς.

ΟΙΔ. Οὐδ' ἔπος φοβεῖ (τοῦτον) ᾧ μὴ ἴστι (= ἔστι) τάρβος δρῶντι.

Ἦτο δὲ (ἔργον) τοῦ Φοῖβου, ὁ ὁποῖος στείλει τὸ πρόβλημα (αὐτὸ) νὰ εἴπῃ ποῖος ἔχει διαπράξει τὸν φόνον τοῦτον.

ΟΙΔ. Ὁμίλησες σωσιὰ· ἀλλὰ κανεῖς δὲν θὰ ἠμποροῦσε ν' ἀναγκάσῃ τοὺς θεοὺς (νὰ εἴπουν) ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν θέλουν (νὰ εἴπουν).

ΧΟ Κατόπιν αὐτῶν (: μετὰ τὴν πρώτην παρατήρησίν μου), ἠμπορῶ νὰ λέγω ὅσα κατὰ δεύτερον λόγον νομίζω (ὅτι πρέπει νὰ γίνουν πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ φονέως).

ΟΙΔ. Ἄν ὑπάρχῃ καὶ τρίτη γνώμη, μὴ παραλείψῃς νὰ τὴν εἴπῃς.

ΧΟ. Γνωρίζω ὅτι ὁ εὐγενὴς Τειρεσίας ὑπὲρ πάντα ἄλλον (= μάλιστα) γνωρίζει τὰ ἴδια (= ἔχει τὴν ἰδίαν μαντικὴν δύναμιν) μὲ τὸν ἄνακτα Φοῖβον,

ἀπὸ τὸν ὁποῖον (Τειρεσίαν) ἂν κανεῖς ἐρωτήσῃ αὐτὰ, ὃ βασιλεῦ, δύναται νὰ πληροφωρηθῇ ἀκριβέστατα.

ΟΙΔ. Ἄλλὰ οὐδὲ τοῦτο ἔχαμα, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν ἀνεκτελέστων (: ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦτου ἐφρόντισα, ὥστε νὰ γίνῃ)· διότι ἔστειλα δύο κλητῆρας (τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου) κατὰ συμβουλήν τοῦ Κρέοντος· εἶναι δὲ ἄξιον ἀπορίας, διότι δὲν εἶναι ἐδῶ πρὸ πολλοῦ.

ΧΟ. Καὶ ἀκόμη κάτι ἄλλα (τὰ ὁποῖα γνωρίζω) εἶναι ἀδέσποτα καὶ πεπαιωμένα λόγια.

ΟΙΔ. Ποῖα εἶναι αὐτά; Διότι ἐξετάζω κάθε λόγον (σχετικὸν μὲ τὸν φόνον).

ΧΟ. Ἐλέχθη ὅτι ἐφρονεῦθη ἀπὸ κάποιους ὀδοιπόρους.

ΟΙΔ. Ἦκουσα καὶ ἐγὼ (αὐτό) ἀλλὰ κανεῖς δὲν βλέπει ἐκεῖνον πού εἶδε (: ἀλλὰ δὲν φαίνεται κανεῖς αὐτόπτης μάρτυς).

ΧΟ. Ἄλλ' ἐὰν βέβαια (ὁ φονεὺς) ἔχῃ ἔστω καὶ εἰς μικρὸν βαθμὸν φόβον (θεοῦ), ἀκούων τὰς κατάρας σου, δὲν θὰ περιμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶν τοιαῦτα κατάραι.

ΟΙΔ. Οὔτε ὁ λόγος (: ἡ κατάραι) φοβίζει αὐτόν, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ὑπάρχει τρόμος (: ὁ ὁποῖος δὲν τρομάζει) νὰ διαπράτῃ τὸ κακόν.

(Διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσέρχονται οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος δύο πομποὶ καὶ ὁ τυφλὸς μάντις· Τρισοῖας ὀδηγούμενος ὑπὸ παιδός).

ΧΟ. Ἄλλ' ἔστιν οὐξελέγξων
(= ὁ ἐξελέγξων) αὐτόν· οἶδε
γάρ ἄγουσιν ἤδη ὄδε τὸν
θεῖον μάντιν, ᾧ μόνῳ ἀν-
θρώπων τὸ ἄληθές ἐμπέ-
φυκεν.

ΧΟ. Ἄλλ' ὑπάρχει ἐκείνος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀ-
ποκαλύψῃ αὐτόν· διότι ἰδοὺ αὐτοὶ (οἱ πομποὶ)
ὀδηγοῦν ἤδη ἐδῶ τὸν θεῖον μάντιν, εἰς τὸν
ὁποῖον μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀλήθεια
εἶναι ἔμφυτος.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 216 αἰτεῖς = ἤκουσα τί αἰτεῖς.—*ἄδ' αἰτεῖς*, ἀντικ. τοῦ *λάβοις ἄν'* ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ κείμενον ἐμεσολάβησεν ἡ ὑποθ. πρὸτ. ἐτέθη ἐκ νέου ὡς ἀντικ. τὸ *ἀλκὴν κτλ*, τὸ ὅποιον εἰς τὴν συντ. σειρὰν καὶ εἰς τὴν ἐξήγησιν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπέξηγ. : δηλαδὴ (δύνασαι νὰ λάβῃς) ἐνίσχυσιν κτλ. 219 *ἀγῶ*, κρᾶσις = *ἂ ἐγῶ* (ἀναφέρεται εἰς τὸ *ἐπη*) τὸ ἀναφορ. *ἂ ἐν ἀρχῇ* περιόδου ἢ κώλου = ταῦτα δέ.—*ἔξεργῶ*, μέλ. τοῦ *ἐξαγορεύω* — *ξένος*, κτηρμ. (συντάσσ. μὲ γεν. ὡς καὶ τὸ *ἄπειρος*, δηλ. σημαίνει ἔλλειψιν μετοχῆς).—221 *μὴ οὐκ ἔχων*, μτχ. ὑποθ.—*εἰ μὴ εἶχον*, τῆς ὁποίας ἀπόδοσις εἶναι ἡ προηγουμένη πρὸτ. *οὐ γὰρ ἂν ἔχνευον* (ὑποθ. λ. β' εἶδους, ἀντιθ. τοῦ πραγμ.) ἢ διπλῆ ἄρνησις *μὴ οὐκ ἔχων* τίθεται, διότι ἡ κυρία πρὸτ. εἶναι ἄρνητικῆ.—222 *γάρ*, ἐδῶ ἀντί : *ἐπει* (αἰτιολ.).—*ἀστός*, κτηρμ.—*ὔστερος*, ἔνν. τοῦ *πραχθέντος* τὸ νόημα : ἐπειδὴ ἐγὼ προσῆλθον εἰς τὴν πόλιν σας μετὰ τὸν πραχθέντα φόνον, δύναμαι νὰ ὀμιλῶ ἀμερολήπτως.—224 *Λάϊον*, προλ. ἀντικ., δηλ. τίθεται ὡς ἀντικ. τοῦ *κάτοιδεν* τὸ ὑποκ. τῆς ἐπομ. πρὸτ. (*ἀνδρὸς ἐκ τίνος Λάϊος διώλετο*).—227 *καὶ εἰ μὲν φοβεῖται*. . . ἔνν. ἀπόδοσις : *μὴ φοβεῖσθω* (ὑποθ. λόγ. α' εἶδους, δηλοῖ τὸ πραγματικόν· καὶ οἱ ἐπόμενοι δύο ὑποθ. λ. ὁμοίως) — *ὑπεξαίρω*. μτχ. ἀορ. β' τοῦ *ὑπεξαίρω* = ἀνασύρω ἐκ τοῦ βάθους.—*τοῦπίκλημα*, κρᾶσις = τὸ *ἐπίκλημα* (= τὴν κατηγορίαν), ἀντικ. τῆς μτχ.—228 *αὐτός*, κτηρμ. προσδ.—*πείσεται*, μέλ. τοῦ *πάσχω*.—229 *ἀσφαλῆς*, κτηρμ.—232 *τελῶ*, ἐδῶ μέλλων.—233 *φίλου*. . . αὐτοῦ, ἀντικ. τοῦ *δεῖσας* ὡς φροντίδος σημαντικοῦ.—235 *κλύειν* (= ἀκούειν), ὑποκ. τοῦ ἀπροσ. *χορή* τὸ ὑποκ. τοῦ *κλύειν* ἔνν. *ὑμᾶς*, ἄμσ. ἀντικ. ταῦτα καὶ ἔμμ. *ἐμοῦ*.—236 *ἀπαυδῶ* (= ἀπαγορεύω) τούτου ἀντικ. τὰ ἀπαρ. *εἰσδέχεσθαι*, *προσφωνεῖν*, *ποιεῖσθαι*, *νέμειν* ὑποκ. τῶν ἀπαρ. *τινά*.—*τὸν ἀνδρα τοῦτον*, ἀντικ. τῶν ἀπαρεμφάτων.—*γῆς τῆσδε*, γεν. κτητ. ἐκ τοῦ *τινά* (= *τινά πολίτην γῆς τῆσδε*).—240 *κοινόν* (= κοινωνὸν) κτηρμ.—*ἡ χέρνιψ* (γεν. *τῆς χέρνιβος*) ἡγιασμένον ὕδωρ, δι' οὗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ φαγητοῦ ἢ πρὸ πάσης ἱεροπραξίας· εἶτα ἰδίως εἰς πληθ. *χέρνιβες*, τὸ διὰ τοιούτου ὕδατος ράντισμα κατὰ τὰς θυσίας.—241 *ὠθεῖν*, ἐκ τοῦ *αὐδῶ* ἢ *κελεύω*, τὸ ὁποῖον ἔνν. ἐκ τοῦ *ἀπαυδῶ* (236) κατὰ ζεῦγμα.—*πάντας* ὑποκ. τοῦ ἀπαρ.—*ὡς ὄντος*, μτχ. αἰτιολ. (γεν. ἀπόλ.) *τοῦδε* (τοῦ φονέως) ὑποκ. τῆς μτχ., *μιάσματος* κτηρμ.—243 *ἐξέφηγεν*, ἀορ. τοῦ *ἐκφαίνω* = ἀνακρινῶ.—245 *σύμμαχος*, κτηρμ.—247 *ὦν*, μτχ. κτηρμ. : *λέληθεν ὦν* = *λεληθῶτως ἐστὶ* = παραμένει ἄγνωστος.—*τις εἷς* (κάποιος μόνος, ἕνας μόνος), κτηρμ.—248 *νιν* (= αὐτόν) ὑποκ. τοῦ *ἐκτιψαί· κακόν*, κτηρμ. (*νιν ὄντα κακόν*)· *ἄμορον*, ἐπιθ. προσδ. τοῦ *βίον* (*ἄμορος*, ἄμοιρος, δυστυχής).—250 *ἐμοῦ ξυνειδότης*, γεν. ἀπόλ. μτχ. τροπ. (= ἐμοῦ γινώσκοντος = ἐν γνώσει μου).—251 *παθεῖν* (*ἐγῶ*), ἀντικ. τοῦ *ἐπεύ-*

χομαι.—*ήρασάμην*, μέσ. άόρ. του *άρασμαι-ώμαι* = καταρῶμαι (*άρά*=κατάρα).—
 252 *έπισκήπτω* έντέλλομαι· τούτου έμμ. άντικ. *ύμιν* και *άμεις*. *τελειν*.—254
έφθαρμένης, έπιθ. *μτχ.*—255 *οὐδ' εἰ γάρ ἦν*... ένδοτ. πρότ., ή δέ άρνησις
οὐδέ άνήκει κυρίως εις την άπόδοσιν ὡστε — *και εἰ γάρ ἦν* τὸ *πρᾶγμα μὴ θεή-*
λαιον, οὐκ (*αν*) *ἦν εἰκὸς εἰάν ὑμᾶς κτλ.*—*θεήλατος* (*θεός-έλαιών*) εκ θεοῦ
 προερχόμενος· *θεήλατον*, κτγρμ.—*έαν*, του *έάω-έω* = άφήνω.—257 *δλωλῶτος*,
 γεν. άπόλ. *μτχ.* αίτιολ.—*άλλ' έξερευνᾶν*=*άλλ'* εἰκὸς *αν ἦν έξερευνᾶν*—259 *έχων*
μτχ. κτγρμτ. εκ του *κυρῶ* (= τυγχάνω).—260 *δμόσπορος* (γυνή) = έκεινη ήν
 ὁμοῦ συνεξεύχθησαν, ὁ εις κατόπιν του άλλου.—*κοίν'* = *κοινά* (ὡςσ.) = κοινό-
 της, ή από κοινου άπόκτησις (*παίδων*, γεν. άντικειμ)· *κοινά αν*... *ἦν αν πε-*
φνωτά (άπόδ. εις ήν τὸ *αν* έτέθη δις λόγω άπομακρύνσεως του ὑποκ. εκ του
 ρήμ) — *εἰ μῆ*... *έδυστύχησεν*, (ὑπόθ.)· ὑποθ. λ. β' είδους, δηλοῖ τὸ αντίθ. του
 πραγματικοῦ· *γένος*, ὑποκ του *έδυστύχησεν*, *κείνω* δοτ. κτητική· εις έκεινον
 τὸ γένος έδυστύχησεν, έμεινεν άτυχές, άνευ άπογόνων.—263 *νυν* *δέ*, παρενθετ.
 πρότασις.—*ένηλάθ'* = *ένηλατο*, άόρ. του *ένάλλομαι* = πηδῶ κατά τινος, ένσκη-
 πτω.—*κράτα*, αἰτ του *κάρα* (οὐδ.).—264 *ανθ' ὦν* *έγώ*... *έδῶ* ή απόδ εις την
 αίτιολογ. πρότ. *έπει κυρῶ* (258) λόγω της άπομακρύνσεως και της μεσολαβού-
 σης παρενθ. προτ., ή άπόδοσις έτεθη διά του *ανθ' ὦν*... *ὑπερμαχῶμαι*, άντι
 διά του άπλου *ὑπερμαχῶμαι*· τὸ *ανθ' ὦν* (οὐδ.) = διά ταῦτα· *ὑπερμαχῶμαι*
 μέλ. του *ὑπερμάχομαι*.—267 *τῷ Λαβδακείῳ* = *τῷ υἱῷ Λαβδάκου*· διά τουτο συν-
 δέεται ή δοτ. μετά της γεν. *Πολυδώρου* = *τῷ* γεννηθέντι εκ του Πολυδώρου
 (αἰ γεν. της καταγωγής).—270 *άροτος* (*δ*) καρπὸς (διά της άρσεως άποιδιόμε-
 νος).—*γῆς*... *γυναικῶν*, γεν. άφαιρ. = εκ της γῆς... εκ των γυναικῶν.—*άνέ-*
νας, άντικ. του *εὔχομαι* (*άνήμι τι* = άφήνω τι ν' αναβλάστῆσῃ· τὸ *θεοὺς*
ὑποκ. του άπαρ. *άνειναι*, τὰ δέ άροτον και *παῖδας άντικ.*—271 *τῷ πότμῳ* δοτ.
όργαν.—272 *φθηρεῖσθαι*, άπαρ. μέλ. με παθ. σημ. του *φθίρομαι*· ένν. ὑποκ.
αὐτοῦς εκ του προηγηθέντος *αὐτοῖς*.—*τοῦδ'* = του νῦν πότμου (γεν. συγκριτ.)·
έχθίονι, συγκρ. του έπιθ. *έχθρός* (συγκρ. *έχθίων*, ὑπερθ. *έχθιστος*..—274 *σύμ-*
μαχος, κατά πρόληψιν ὡς σύμμαχος.—275 *ξυνείεν*, του *ξύνειμι* = εἶμαι μαζί.—
 εὔ εὔμενῶς.

276 *άραῖον*, κτγρμ (*άραῖος* ὁ δεσμευμένος με κατάραν).—277 *έκτανον*,
 άόρ. β' του *κτείνω*.—*έχω* με άπαρ. = δύναμαι.—278 *ἦν*· τούτου ὑποκ. τὸ *εἰ-*
πεῖν, τὸ δέ *Φοῖβον* γεν. κτγρμτ. κτητ., *τοῦ πέμψαντος* έπιθ. *μτχ.* εις τὸ *Φοῖ-*
βον, τὸ *ζήτημα*, άντικ. της *μτχ.*, *τόδε* άντικ. του *εἶργεσθαι*.—281 *αν* = *αν*
 άντικείμενα του *αναγκάσαι*· *άμεις*ον τὸ *θεοὺς* και *έμεις*ον τὸ *α* (διπλή αἰτ.
αναγκάζω τινά τι = *αναγκάζω κάποιον νά κάμῃ κάτι*).—283 *παρῆς*, ὑποτ. άόρ.
 β' του *παρίημι* = παραμελῶ, παραλείπω.—*τὸ μῆ οὐ φράσαι'* με διπλῆν πλεο-
 νάζουσαν άρνησιν, διότι έξαρτάται (ὡς άντικ.) εκ της άπαγορευτικῆς προτ. *μῆ*
παρῆς.—284 *δρῶντα*, *μτχ.* κτγρμτ.—*μάλιστα* εις τὸ *δρῶντα*.—286 *σκοπῶν*, *μτχ.*
 ὑποθ. (= *εἰ σκοποῖ*).—*εκμάθοι αν*, άπόδοσις της ὑποθ. *μτχ.* (γ' είδος ὑποθ. λ.
 δηλοῖ άλλῆν σκέψιν).—287 *έν άργοῖς* (οὐδ.) = έν τοῖς άπράκτοις—289 *θαν-*
μάζεται (ὁ Τειρεσίας) *μη παρών*, προσωπ. σύντ. άντι άπροσώπου· *θανμασιόν*
εἶσι μῆ παρῖνει (τὸν Τειρ.).—*τά γε άλλα* μερικὰ άλλα ιεκτός από ὅσα ειπε
 άνωτέρω).—*κωφός* ὁ μῆ άκούων και μῆ δίδων άπόκρισιν, άδέσποτος.—292
πρός τινων=ὑπό τινων (ποιητ. αίτιον).—294 *δειμα* ὁ φόβος (*δειδω* *δέδοικα*)—

τάρβος (οὐδ.) τρόμος.— *δρῶντι*, ἡδύνατο νὰ τεθῆ ἀπαρ. *δρᾶν*.—297 οἶδε οἱ πομποί.— 299 *μόνω*, κτηγμτ. προσδιορισμός.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ : 223 *πῖσι Καδμεΐοις*, διότι ὁ Χορός ἐξεπροσώπει ὅλους τοὺς Θηβαίους.— 230 *ἄλλον (Θηβαῖον) ἢ ἐξ ἄλλης χώρας*· κατὰ πρῶτον λόγον ὁ φονεὺς ὑποτίθεται ὅτι εἶναι Θηβαῖος· ἐπειδὴ ὅμως ὁ Λαῖος ἐφονεύθη ἐκτός τῆς πόλεως, ὁ φονεὺς δύναται νὰ εἶναι καὶ ἐξ ἄλλης χώρας.—240 *χέρνιψ* (καὶ ἰδίᾳ πληθ. *χέρνιβες*) τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ οἱ γινόμενοι δι' αὐτοῦ καθαρμοὶ πρὸ πάσης ἱεροτελεστίας, κυθῶς καὶ πρὸ τοῦ φαγητοῦ· κατὰ τὰς θυσίας ἐρρανεῖζοντο διὰ τοῦ ἡγιασμένου τούτου ὕδατος οἱ παριστάμενοι, ὁ βωμὸς καὶ τὸ θῦμα.—267 *τῷ Δεβδακείῳ παιδί*· ὁ Λαῖος ἦτο υἱὸς τοῦ Λαβδάκου, οὗτος δὲ τοῦ Πολυδώρου· οὗτος πάλιν ἦτο υἱὸς τοῦ Κάδμου, ὁ ὁποῖος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος.— 274 *Δίκη*· αὕτη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, πάρεδρος τοῦ πατρὸς· ἐπώπτευε δὲ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ δικαιοσύνην.— 285 *Τειρεσίας*, περίφημος μάντις Θηβαῖος τυφλός, λαβὼν παρὰ τῶν θεῶν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς τυφλώσεως τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς τέχνης.— *ἀνακτα Τειρεσίαν, ἀνακτι Φοίβω, ὠναξ* (= ὦ ἀναξ)· ἡ ἰδία λέξις ἐπαναλαμβάνεται τρις μὲ διάφορον ἐκάστοτε σημασίαν : *ἀναξ* καλεῖται ὁ Τειρεσίας διὰ τὴν εὐγένειαν τῆς καταγωγῆς του (διότι κατήγετο ἐξ ἑνὸς τῶν πέντε γενεαρχῶν τῆς πόλεως)· *ἀναξ* λέγεται ὁ Φοῖβος ὡς συνήθως οἱ θεοί· καὶ ὁ Οἰδίπους προσφωνεῖται *ἀναξ* ὡς βασιλεὺς τῆς πόλεως.

Γ' ΑἰΣΘΗΤΙΚΑ : Ἐκ τοῦ στ. 216 ἄρχεται τὸ *Α' Ἐπεισόδιον* (μέχρι στ. 462).— *Ἐπεισόδια* λέγονται τὰ κύρια μέρη τοῦ δράματος, τὰ παρεμβαλλόμενα μεταξὺ δύο ἁσμάτων τοῦ Χοροῦ (τῶν χορικῶν). Κατ' αὐτὰ ἐμφανίζονται εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ἠθοποιοὶ (ὑποκριταί) διαλεγόμενοι καὶ διὰ τῆς δράσεώς των συντελοῦντες εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ δράματος. Τὸ *Α'* ἐπεισόδιον ἔχει θέσιν τῆς *Β'* Πράξεως (διότι ὁ Πρόλογος ἀντιποιεῖ πρὸς τὴν *Α'* Πράξιν).— Εἰς τὸ παρὸν τμήμα (216·299) ἔχομεν τὴν *α'* σκηνὴν τοῦ *Α'* Ἐπεισοδίου, ὅπου δρῶν πρόσωπον εἶναι ὁ Οἰδίπους διαλεγόμενος μετὰ τοῦ Χοροῦ· Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν (στ. 216·275) προβαίνει εἰς ἀνακοινώσεις πρὸς τὸν Χορὸν τῶν 15 γερόντων, οἱ ὁποῖοι ἐκπροσωποῦν τὸν λαὸν τῶν Θηβῶν, καὶ δίδει ἐντολὰς σχετικῶς μὲ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ διαπράξαντος τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. Μετὰ ταῦτα δὲ (στ. 276·299) ἀκούει σχετικὰς παρατηρήσεις τοῦ Χοροῦ, ἕως ὅτου ἐμφανίζεται ὁ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος μάντις Τειρεσίας.— Οἱ λόγοι τοῦ Οἰδίποδος εἰς τὸ παρὸν μῆμα μαρτυροῦν τὴν στερεὰν ἀπόφασίν του, ὅπως ἀνεύρη τὸν φονεὰ τοῦ Λαῖου. Ὁ θεατὴς, γνωρίζων ὅτι ὁ ἀναζητούμενος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Οἶδ., μὲ ἀγωνίαν βλέπει τὸν Οἶδ. νὰ δρᾷ καθ' ἑαυτοῦ μὲ τόσον ζῆλον καὶ αἰσθάνεται ἀσυγκράτητον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 216 - 299 : 216 *αἰτεῖς, ἄδ' αἰτεῖς*, ἐπαναφορὰ, πρὸς ἐμφασίν τοῦ νοήματος : ὅλα ὅσα ζητεῖς θὰ τὰ λάβῃς, ἀλλὰ πρέπει νὰ συμμορφωθῆς πρὸς τὰς ὑποδείξεις μου.— 219 *ξένος*, τραγικὴ εἰρωνεία, διότι οὐδεὶς ἦτο τόσον ἐγγύτερον τοῦ πράγματος, ὅσον ὁ ἴδιος ὁ Οἶδ. (περὶ τῆς τραγ. εἰρωνείας βλ. Αἰσθητικὰ στ. 60, σελ. 18).— 222 *ἀστὸς εἰς ἀστὸς*, ἀναδιπλώσεις — 227 *ὑπεξελών*, μεταφορὰ ἐκ τῶν κεκρυμμένων πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνασύρονται ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.— 239 *ἢ φίλου... ἢ χαυτοῦ*, τίθενται χιαστί πρὸς τὰς δύο προηγηθείσας ὑπο-

θέσεις: α) *εἰ μὲν φοβέται* . . . αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ — β) *εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν* κτλ.—237 *κράτη καὶ θρόνους*, σχ. ἔν διὰ δυοῖν ἀντί: *κράτη θρόνων*.—238-40 *μήτ' . . . μήτε . . . μήτ' . . . μήτε . . . μήτε*, πενταπλῆ ἑπαναφορὰ τοῦ ἀπαγορευτικοῦ *μήτε*, ἵνα δηλώσῃ ἐντόνως τὴν ἀπαγόρευσιν οἰασθήποτε ἐπικοινωνίας πρὸς τὸν μιὰρὸν φονέα.—242-3 *ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ μαντεῖον ἐξέφηνεν ἀρτίως ἐμοί· ὁ Οἶδ.* ὀμιλεῖ ὡς ἔάν ὁ Χ. ἐγνωρίζε τὸν χρησμόν, διότι προϋποθέτει ὅτι ὁ καλέσας αὐτὸν δορυφόρος τὸν ἀνεκοίωσεν τοιοιτοτρόπως ἀποφεύγεται ἐπανάληψις, ἢ ὁποία θὰ ἦτο ἀνιὰρὰ διὰ τοὺς θεατάς — 248 *κακὸν κακῶς*, ἀναδίπλωσις μετὰ παρηγήσεως τοὺς ἔμφρασιν.—249 *οἴκοισιν ἐν τοῖς ἐμοῖς* κτλ., τραγ. εἰρωνεία (καταρᾶται ἑαυτὸν).—253 *ὑπὲρ ἑμαντοῦ* καὶ ἐδῶ τραγ. εἰρωνεία, διότι ὁ Οἶδ. νομίζει ὅτι ἐνεργεῖ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἐνῶ κινεῖται δραστηρίως πρὸς ἰδίαν καταστροφὴν.—260 *λέπτρα καὶ γυναικα*, πλεονασμός.—261 *κοινῶν . . . κοίη' ἄν, εἰ κείνῳ*, παρηγήσεις.—*εἰ κείνῳ γένος μὴ θυστύχησεν*, τραγ. εἰρωνεία, διότι ὁ ἴδιος Οἶδ. ἀνῆκεν εἰς τὸ γένος ἐκείνου.—264 *ὥσπερ τοῦμοῦ πατρός'* ὑπερμαχόμενος τοῦ φονεθέντος Λαῖου ὑπερμάχεται πράγματι τοῦ ἰδίου πατρός, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ (καὶ ἐδῶ τραγ. εἰρωνεία).—267 *τῷ Λαβδακείῳ παιδί* κτλ. ὁ Οἶδ. ἀπαριθμεῖ τοὺς προγόνους τοῦ Λαῖου, διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν ἔνδοξον καταγωγὴν του καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐκδικήσεως.—275 *εὐ ξυγεῖεν εἰσαεὶ θεοί'* ὁ Οἶδ. μετὰ τὴν κατάραν πρὸς τὸν φονέα καὶ πρὸς τοὺς ὑποθάλλοντας αὐτὸν καταλήγει μὲ θερμὴν εὐχὴν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πολιτῶν.—281 *οὐδ' . . . εἰς* ἐντονώτερον τοῦ *οὐδεὶς* — 284 *δρῶντα* τοῦτο λέγεται διὰ τὸν τυφλὸν Τειρεσίαν μεταφορικῶς ἀντὶ *γυγνώσκοντα* (ἐν τῇ κυριολεξίᾳ εἶναι σχ. ὁ ξύμωρον).—285 *ἄνακτα, ἄνακτι—Φόβῳ, Τειρεσίαν*, σχήμα χιαστοῦ.—288 *Κρέοντος εἰπόντος* ἢ συμβουλὴ αὐτῆ τοῦ Κρέοντος δὲν ἐλέχθη ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ ἐπομένως ἀφήνεται νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἐδόθη εἰς ἰδιαιτέραν συνομιλίαν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἢ ἐν παρόδῳ ἀναφερομένη ἐδῶ λεπτομέρεια ὅτι ὁ Κρέων συνεβούλευσε τὴν πρόσκλησιν τοῦ Τειρεσίου, ἔχει σπουδαίαν σημασίαν διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς πράξεως, διότι ὁ Οἶδ. ἀκούων τοὺς λόγους τοῦ μάντεως νομίζει ὅτι πρόκειται περὶ μηχανορραφίας τοῦ Κρέοντος.—290 *καφά*, μεταφορὰ, ἀντί: *ἄδηλα* (ἀνεξέλεγκτα).—293 *τὸν ἰδόντα οὐδεὶς δεῖ*, καὶ ἐδῶ τραγ. εἰρωνεία, διότι ὁ ἰδὼν καὶ διαπράξας τὸν φόνον ἦτο ὁ ἴδιος.—298 *ἦδη*, δεικνύει τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ Χοροῦ (: ἰδοῦ ἔρχεται ἐπὶ τέλους ὁ μάντις!)

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Οἰδίπους λέγει εἰς τὸν Χορὸν ὅτι πρὸς ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τῆς πόλεως πρέπει νὰ εὑρεθῇ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου (216-226).—2) Ὁ φονεὺς ἄς καταγγείλῃ ἑαυτὸν ἀφόβως καὶ ἄς ἀπέλθῃ εἰς ἔξοριαν ὁ καταδότης θ' ἀμειψθῇ (227-232).—3) Ν' ἀποκλεισθῇ ὁ δράστης πάσης ἐπικοινωνίας συμφώνως πρὸς τὸν χρησμόν τοῦ μαντείου (233-243).—4) Καταρᾶται τὸν δράστην καταρᾶται καὶ ἑαυτὸν, ἔάν ἐδέχετο ἐκείνον εἰς τὸν οἶκον του ταῦτα χάριν τοῦ θεοῦ καὶ τῆς πόλεως (244-258).—5) Ὁπωσδήποτε θὰ κάμῃ τὸ πᾶν πρὸς ἀνακάμψιν τοῦ δράστου (259-268).—6) Εὐχεται τὰ χειρίστα κατὰ τὸν μὴ συμμορφουμένων πρὸς αὐτά, πᾶσαν δὲ εὐτυχίαν ὑπὲρ τῶν ἐπιδοκιμαζόντων αὐτά (269-275).—6) Παρατηρήσεις τοῦ Χοροῦ, ὁ ὁποῖος συνιστᾷ τὴν πρόσκλησιν τοῦ Τειρεσίου (276-286).—7) Ὁ Οἶδ. εἶχεν ἤδη καλέσει δις αὐτόν. Ὁ Τειρεσίας ἐμφανίζεται (287-299).

γ') Οιδίποδος και Τειρεσίου σύρραξις (300 - 462).

- 300 ΟΙΔ. ὦ Τειρεσία, νωμῶν πάντα, διδακτά τε ἄρρητα τε, οὐράνια τε καὶ χθονοσιβῆ, πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσω σύνεστιν (= οὐ βλέπεις μὲν, φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσω πόλις σύνεστιν) ἦς, ὄναξ (= ὦ ἄναξ) ἐξευρίσκομεν σέ μόνον προστάτην σωτήρᾶ τε.
- 305 Φοῖβος γάρ—εἰ καὶ μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων—ἀντέπεμψεν ἡμῖν πέμψασιν, ἂν ἐλθεῖν ἔκλυσιν μόνην τοῦδε τοῦ νοσήματος, εἰ μαθόντες εὐ τοὺς κτανέντας Λάιον κτείναιμεν ἢ ἐκπεμψαίμεθα φυγάδας γῆς.
- 310 Σὺ νυν φθονήσας μήτε ἀπ' οἰωνῶν φάτιν μήτε ἄλλην τινα ὁδὸν μαντικῆς, εἰ ἔχεις, ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
Ἔσμεν γὰρ ἐν σοί· ὠφελεῖν δ' ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο, ἐστὶ κάλλιστος πόνος.
- 315 ΤΕΙΡ. Φεῦ φεῦ, ὡς δεινόν (ἐστιν) φρονεῖν (τινα), ἔνθα μὴ λύη τέλη φρονούντι.
ἐγὼ γὰρ εἰδῶς καλῶν ταῦτα διώλεσα· οὐ γὰρ ἂν ἰκόμην δεῦρο.
ΟΙΔ. Τί δ' ἔστιν, ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- 320 ΤΕΙΡ. Ἄφες με ἐς οἴκους· σὺ τε γάρ (διοίσεις) τὸ σὸν ῥῆστα καὶ ἐγὼ διοίσω τὸ ἔμόν, ἦν πίθη ἐμοί.
ΟΙΔ. Οὔτε ἔννομα εἶπας οὔτε
- ΟΙΔ. ὦ Τειρεσία, σὺ ὁ ὁποῖος ἀνιχνεύεις ὅλα, καὶ τὰ ρητὰ καὶ τὰ ἄρρητα, καὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, δὲν βλέπεις μὲν, ἀλλ' ὅμως ἔννοεῖς (: γνωρίζεις) ὑπὸ ποίας νόσου κατέχεται ἡ πόλις.
- Κατὰ ταύτης δὲ (τῆς νόσου), ὃ ἄρχοντα, ἔχουν εὖρει σέ ὡς μόνον προστάτην καὶ σωτήρα.
- Διότι ὁ Φοῖβος—(καὶ λέγω τοῦτο) ἂν τυχὸν δὲν τὸ ἔχῃς ἀκούσει ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους μου—ἔστειλεν ἀπόκρισιν εἰς ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι ἐστειλάμεν (νὰ τὸν ἐρωτήσου), ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἀπολύτρωσις ἀπὸ τὴν νοσηρὰν αὐτὴν κατάστασιν, ἂν μαθόντες ἀκριβῶς τοὺς φρονεύσαντας τὸν Λάιον ἠθέλωμεν φονεύσει (αὐτούς) ἢ ἠθέλωμεν ἐκδιώξει ὡς φυγάδας ἐκ τῆς χώρας.
- Σὺ λοιπὸν μὴ ἀρνούμενος μήτε τὴν ἐξ οἰωνοσκοπίας μαντείαν μὴ ἄλλον τινὰ τρόπον μαντικῆς, ἂν ἔχῃς, σῶσε τὸν ἑαυτὸν σου καὶ τὴν πόλιν, σῶσε καὶ ἐμέ, σῶσε δὲ (ὄλους) ἀπομακρύνων κάθῃ μόλυσμα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονευθέντα. Διότι ἡ σωτηρία μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ σέ· τὸ νὰ ὠφελῇ δὲ ὁ ἄνθρωπος μὲ ὅσα μέσα ἔχει καὶ (μὲ ὅσα μέσα) ἡμπορεῖ εἶναι ὠραιότατον ἔργον.
- ΤΕΙΡ. ὦ ἀλίμονον, πόσον φεβερὸν εἶναι τὸ νὰ γνωρίζῃ κανεὶς (τὴν ἀλήθειαν), ὅταν (τοῦτο) δὲν ὠφελῇ τὸν γνωρίζοντα. (καὶ λέγω ἀλίμονον), διότι ἐγὼ, ἂν καὶ ἐγνώριζα καλὰ αὐτὰ, (ὅμως τὰ) ἐξέχασα· διότι (ἄλλως) δὲν θὰ ἠρχόμην ἐδῶ.
- ΟΙΔ. Ἀλλὰ τί συμβαίνει; πόσον στενοχωρημένος ἔχεις ἔλθει!
- ΤΕΙΡ. Ἄφες με (νὰ ἐπιστρέψω) εἰς τὸ σπιτί μου· διότι καὶ σὺ θὰ ὑπομείνης μέχρι τέλους τὴν μοῖραν σου *χωρὶς μεγάλην λύπην* (= ἔῤῥστα) καὶ ἐγὼ θὰ ὑπομείνω τὴν ἰδικήν μου, ἂν πεισθῆς εἰς ἐμέ.
- ΟΙΔ. Οὔτε νόμιμα (λόγια) εἶπες οὔτε εὐχά-

προσφιλή τῆδε πόλει, ἢ ἔθρεψέ σε, ἀποστερῶν τήνδε φάτιν.

325 ΤΕΙΡ. Ὅρῳ γάρ οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοί' ὡς δ' οὐν μηδ' ἐγὼ πάθω ταῦτόν —

ΟΙΔ. Μὴ ἀποστραφῆς, πρὸς θεῶν, φρονῶν γε, ἐπεὶ πάντες οἶδε προσκυνοῦμέν σε ἰκτῆριοι.

ΤΕΙΡ. Πάντες γάρ οὐ φρονεῖτε· ἐγὼ δὲ οὐ μὴ ποτε γ' εἶπω τὰ μῶσαι, μὴ ἐκφήνω τὰ σά κακά.

330 ΟΙΔ. Τί φῆς; Ξυνειδῶς οὐ φράζεις, ἀλλ' ἔννοεῖς προδοῦναι ἡμᾶς καὶ καταφθεῖραι πόλιν;

ΤΕΙΡ. Ἐγὼ οὔτε ἑμαυτὸν οὔτε σὲ ἀλγυνῶ· τί ἐλέγχεις ταῦτα ἄλλως; οὐ γάρ ἄν πύθοιό μου.

335 ΟΙΔ. ὦ κάκιστε κακῶν—σὺ γάρ ἄν γ' ὀργάνειας καὶ φύσιν πέτρου—οὐκ ἐξερεῖς ποτε, ἀλλὰ φανῆ ὦδε ἄτεγκτος καὶ ἀτελεύτητος;

ΤΕΙΡ. Ἐμέμψω τὴν ἐμὴν ὀργήν, τὴν δὲ σὴν ναῖουσαν ὁμοῦ οὐ κατείδες, ἀλλὰ ψέγεις ἐμέ.

340 ΟΙΔ. Τίς γάρ ἄν οὐκ ἄν ὀργίζοιτο κλύων τοιαῦτα ἔπη, ἃ σὺ νῦν ἀτιμάζεις τήνδε πόλιν;

ΤΕΙΡ. Ἦξει γάρ αὐτά, κἄν ἐγὼ στέγω σιγῇ.

ΟΙΔ. Οὐκοῦν χρῆ καὶ σὲ λέγειν ἔμοι, ἃ γ' ἦξει.

ριστα εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν, ἢ ὅποια σὲ ἀνέθρεψεν, ἀποκορύπτων τὸν χρησμὸν αὐτὸν (τὸν ὅποιον ἀναμένομεν ἀπὸ σέ).

ΤΕΙΡ (Ἄρνούμαι νὰ ὁμιλήσω) διότι βλέπω ὅτι οὔτε οἱ λόγοι σου ἔρχονται πρὸς ὠφελειάν σου (: ὅτι καὶ τὰ λόγια, τὰ ὅποια λέγεις τώρα, δὲν σὲ ὠφελοῦν) διὰ νὰ μὴ πάθω λοιπὸν καὶ ἐγὼ τὰ ἴδια —

ΟΙΔ. Μὴ φύγης, δι' ὄνομα τῶν θεῶν, ἐνῶ γνωρίζεις τὴν ἀλήθειαν, διότι ὅλοι ἡμεῖς ἐδῶ σὲ προσκυνοῦμεν ὡς ἱκέται.

ΤΕΙΡ. Διότι ὅλοι σας δὲν γνωρίζετε τὴν ἀλήθειαν· ἐγὼ ὅμως ποτὲ βέβαια δὲν θὰ εἶπω ὅσα τόσον ζωηρῶς ἐπιθυμεῖς, (διότι φοβοῦμαι) μήπως φανερώσω τὰ ἰδικά σου κακά ἔργα.

ΟΙΔ. Τί λές; Ἐνῶ γνωρίζεις καλὰ τὸ πρᾶγμα, δὲν θὰ ὁμιλήσης, ἀλλ' ἔννοεῖς νὰ προδώσης ἡμᾶς καὶ νὰ καταστρέψης τὴν πόλιν;

ΤΕΙΡ. Ἐγὼ δὲν θὰ λυπήσω οὔτε τὸν ἑαυτόν μου οὔτε σέ· διατὶ ἐρωτᾷς αὐτὰ ματαιῶς; διότι δὲν θὰ τὰ μάθης ἀπὸ ἐμέ.

ΟΙΔ. ὦ κάκιστε μέσα εἰς τοὺς κακοὺς—διότι σὺ θὰ ἐξώργιζες καὶ τὸν λίθον ἀκόμη—δὲν θὰ ὁμιλήσης φανερά τέλος πάντων, ἀλλὰ θὰ φανῆς ἔτσι σκληρόκαρδος καὶ ἰσχυρογνώμων;

ΤΕΙΡ. Κατέκρινες τὴν ἰδικήν μου ἰσχυρογνωμοσύνην, τὴν δὲ ἰδικήν σου, ἢ ὅποια συγκατοικεῖ μαζί σου (: ὅποια εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν σου) δὲν τὴν διέκρινες, ἀλλὰ κατηγορεῖς ἐμέ;

ΟΙΔ. (Βεβαίως ὀργίζομαι), διότι ποῖος δὲν θὰ ὀργίζετο ἀκούων τοιοῦτους λόγους, με τοὺς ὁποίους σὺ τώρα ἀτιμάζεις αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν;

ΤΕΙΡ. (Σιωπῶ), διότι αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ ἔλθουν (: θὰ φανερωθοῦν μόνα των) καὶ ἄν ἀκόμη ἐγὼ τὰ καλύπτω με τὴν σιωπὴν μου.

ΟΙΔ. Λοιπὸν πρέπει καὶ σὺ νὰ λέγῃς εἰς ἐμέ αὐτὰ τὰ ὅποια ἄλλωστε θὰ φανερωθοῦν μόνα των.

ΤΕΙΡ. Οὐκ ἂν φράσαιμι πέ-
ρα· εἰ θέλεις, θυμοῦ πρὸς
τάδε δι' ὄργης, ἥτις (ἔστιν) ἀ-
γριωτάτη.

345 ΟΙΔ. Καὶ μὴν, ὡς ἔχω ὀρ-
γῆς, παρήσω γ' οὐδὲν (ἐκεί-
νων), ἃ ξυνίημι·

Ἰσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ καὶ ξυμ-
φυτεῦσαι τὸ ἔργον εἰργά-
σθαι τε, ὅσον μὴ καίνων
χεροῖ.

Ἴθι δὲ ἐτύγχανες βλέπων, ἔ-
φην ἂν τὸ ἔργον τοῦτο εἶ-
ναι σοῦ μόνου.

350 ΤΕΙΡ. Ἄλῃθεις; Ἐννέπω ἐμ-
μένειν σὲ τῷ κηρύγματι, ᾧ-
περ προεῖπας, καὶ ἀφ' ἡμέ-
ρας τῆς νῦν προσσαυδᾶν μήτε
τούσδε μήτε ἐμέ, ὡς ὄντι
ἀνοσίφη μιάστορι τῆσδε γῆς.

ΟΙΔ. Οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκί-
νησας τόδε τὸ ῥήμα; Καὶ
ποῦ δοκεῖς φεύξεσθαι τοῦτο;

ΤΕΙΡ. Πέφευγα· τρέφω γὰρ
τὸ ἀληθές ἰσχύον.

ΟΙΔ. Πρὸς τοῦ (= τίνος) δι-
δαχθεῖς (τὸ ἀληθές); Οὐ γὰρ
ἔκ γε τῆς τέχνης.

ΤΕΡ. Πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ προ-
τρέψω με λέγειν ἄκοντα.

ΟΙΔ. Ποῖον λόγον; Λέγε αὖ-
θις, ὡς μάθω μᾶλλον.

360 ΤΕΙΡ. Οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν,
ἢ ἐκπειρᾷ λόγων;

ΟΙΔ. Οὐχ (= σὺ ξυνῆκα οὐ-
τως) ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν·
ἀλλὰ φράσον αὐθις.

ΤΕΙΡ. *Φημί σε κυρεῖν φονέα*
τοῦ ἀνδρός, οὐ ζητεῖς (τὸν
φονέα).

ΟΙΔ. Ἄλλ' οὐ τι χαίρων γε

ΤΕΙΡ. Δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω περισσότε-
ρον· ἂν θέλεις, ἄς θυμῶννης ἀπέναντι τῆς ἀ-
ποφάσεώς μου αὐτῆς με τὴν ἀγριωτέραν ὀρ-
γῆν, ἢ ὅποια ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον.

ΟΙΔ. Καὶ ὅμως, με τὴν ὀργὴν ποῦ ἔχω, δὲν
θὰ ἀποκρύψω τίποτε ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια
ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου·

δηλαδή μάθε ὅτι μοῦ φαίνεται ὅτι καὶ ἐ-
σχεδιάσες μαζί με ἄλλον τὸ ἔργον καὶ τὸ ἔ-
χεις ἐκτελέσει, ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν ἐφόνευ-
σες (τὸν Λάϊον) με τὰ ἴδια σου τὰ χέρια·

ἂν δὲ συνέβαινε νὰ βλέπης, θὰ ἔλεγα ὅτι τὸ
ἔργον τοῦτο (: ὁ φόνος τοῦ Λαῖου) εἶναι πρῶ-
ξις ἰδική σου μόνον.

ΤΕΙΡ. Ἄλήθεια; Σοῦ λέγω (λοιπὸν) νὰ ἐμ-
μείνης εἰς τὸ κήρυγμα, τὸ ὅποιον πρὸ ὀλίγου
διεκλήρυσες, καὶ ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἡμέραν
νὰ μὴ προσφωνῆς οὔτε αὐτοὺς ἐδῶ οὔτε ἐ-
μέ, διότι κατὰ τὴν γνώμην μου σὺ εἶσαι ἐ-
κείνος, ὁ ὅποιος μολύνεις ἀνοσίως αὐτὴν ἐδῶ
τὴν χώραν.

ΟΙΔ. Μὲ τόσην ἀναιδείαν ἐξεστόμισες αὐτὸν
τὸν λόγον; Καὶ ποῦ (κρυπτόμενος) νομίζεις
ὅτι θὰ διαφύγης τὰς συνεπείας τοῦ τολμη-
ματός σου αὐτοῦ;

ΤΕΙΡ. Ἐχω διαφύγει (ἤδη) διότι ἔχω μέσα
μου τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὅποια μοῦ δίδει δύ-
ναμιν.

ΟΙΔ. (Ἐχεις τὴν ἀλήθειαν) διδαχθεῖς (αὐ-
τὴν) ἀπὸ ποῖον; Ὅχι βέβαια ἀπὸ τὴν μαν-
τικὴν σου τέχνην.

ΤΕΙΡ. Ἀπὸ σέ· διότι σὺ με ἐπροκάλεσες νὰ
λέγω, χωρὶς νὰ θέλω.

ΟΙΔ. Ποῖον λόγον; Λέγε (αὐτὸν) πάλιν, διὰ
νὰ ἐννοήσω καλύτερον.

ΤΕΙΡ. Δὲν μ' ἐκατάλαβες προηγουμένως ἢ
δοκιμάζεις τὰ λόγια μου (μήπως περιπέσω
εἰς ἀντίφασιν);

ΟΙΔ. Δὲν σὲ ἐνόησα τόσον, ὥστε βέβαια νὰ
τὸ εἶπω γνωστὸν (= ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ
ἐκατάλαβα)· ἀλλὰ εἰπέ το πάλιν.

ΤΕΙΡ. Λέγω ὅτι σὺ εἶσαι ὁ φονεὺς τοῦ
ἀνδρός, τοῦ ὁποῖου ζητεῖς τὸν φονέα.

ΟΙΔ. Ἄλλὰ ὄχι ἀτιμωρητὶ βέβαια θὰ ἐκτο-

ἔρεις δις πημονάς.

ΤΕΙΡ. Εἶπω δῆτα καὶ ἄλλο
τί, ἵνα ὀργίζη πλέον;

365 ΟΙΔ. Ὅσον γε χρῆξεις ὧς
εἰρήσεται μάτην.

ΤΕΙΡ. Φημί σε λεληθέναι ὁ-
μιλοῦντα αἰσχιστα τοῖς φιλ-
τάτοις, οὐδ' ὄραν, ἵνα κα-
κοῦ εἶ.

ΟΙΔ. Ἦ καὶ δοκεῖς γεγη-
θῶς λέξειν αἰεὶ ταῦτα;

ΤΕΙΡ. Εἴπερ γε ἔστι σθένος
τι τῆς ἀληθείας.

370 ΟΙΔ. Ἄλλ' ἔστι, πλὴν σοί'
οὐκ ἔστι τοῦτο σοί, ἐπεὶ εἶ
τυφλὸς τὰ τ' ὦτα τὸν τε
νοῦν τὰ τ' ὄμματα.

ΤΕΙΡ. Σὺ δὲ (εἶ) γε ἄθλιος,
ὄνειδίζων ταῦτα, ἃ οὐδεὶς
(ἔστι) τῶνδε, δς οὐχὶ ὄνει-
διεῖ σοι τάχα.

ΟΙΔ. Τρέφῃ πρὸς (= ὑπὸ)
μῆδς νυκτός,

ὥστε (μὴ) βλάβῃαι ποτ' ἂν
375 μῆτ' ἐμὲ μῆτ' ἄλλον, ὅστις
ὄρα φῶς.

ΤΕΙΡ. Οὐ γάρ (ἔστι) γε μοῖ-
ρα προσπεσεῖν σε πρὸς (= ὑπὸ)
ἐμοῦ, ἐπεὶ Ἀπόλλων ἱ-
κανός (ἔστιν), ᾧ μέλει ἐκ-
πραΐζει τάδε.

ΟΙΔ. Τὰ ἐξευρήματα ταῦτα
(ἔστι) Κρέοντος ἢ σοῦ;

ΤΕΙΡ. Κρέων δὲ οὐδέν (ἔστι)
σοι πῆμα, ἀλλὰ σὺ αὐτός (εἶ
πῆμα) σοί.

380 ΟΙΔ. ὦ πλοῦτε καὶ τυράννι
καὶ τέχνῃ ὑπερφέρουσα τέ-
χνης τῷ πολυζήλω βίῳ,

Ξεύσης δύο φορὰς τὰς ὕβρεις σου (: ἀλλὰ
δὲν δύνασαι νὰ ἐπαναλάβῃς τὴν ὕβριν ἀτι-
μωρητί).

ΤΕΙΡ. Νὰ εἶπω λοιπὸν καὶ κάτι ἄλλο, διὰ
νὰ θυμῶνῃς περισσότερο;

ΟΙΔ. (Λέγει) ὅσον βέβαια θέλεις; διότι τὰ
λόγια σου θὰ ἔχουν λεχθῆ ἄδικα.

ΤΕΙΡ. Λέγω ὅτι χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνῃς
ἔχεις αἰσχροτάτας σχέσεις μὲ τοὺς φιλιτάτους
σου καὶ δὲν βλέπεις εἰς ποῖον βαθμὸν δυ-
στυχίας εὐρίσκεισαι.

ΟΙΔ. Ἀλήθεια λοιπὸν, νομίζεις ὅτι χωρὶς τι-
μοριάν θὰ λέγῃς πάντοτε αὐτά;

ΤΕΙΡ. (Ναὶ νομίζω τοῦτο), ἂν βέβαια ὑπάρ-
χῃ κάποια δύναμις τῆς ἀληθείας (ἂν ἡ ἀλή-
θεια ἔχῃ κάποια δύναμιν).

ΟΙΔ. Ἄλλ' ἔχει δύναμιν ἡ ἀλήθεια, ὅχι ὁ-
μῶς εἰς σέ' καὶ δὲν ὑπάρχει ἡ δύναμις αὐτὴ
εἰς σέ, διότι εἶσαι τυφλὸς καὶ κατὰ τὰ ὦτα
καὶ κατὰ τὸν νοῦν καὶ κατὰ τοὺς ὀφθαλμούς.

ΤΕΙΡ. (Ἐγὼ μὲν εἶμαι τυφλός), ἀλλὰ σὺ εἶ-
σαι βέβαια δυστυχής, ἀφοῦ κατηγορεῖς ἐμὲ
μὲ τὰς κατηγορίας αὐτάς, διὰ τὰς ὁποίας
κανεὶς δὲν ὑπάρχει ἀπὸ τοὺς παρόντας ἐδῶ
(= τῶνδε), ὁ ὁποῖος δὲν θὰ σέ κατηγορήσῃ
ἀμέσως.

ΟΙΔ. Τρέφεσαι ἀπὸ ἓνα σκότος (: εὐρίσκεισαι
μέσα εἰς μίαν διαρκῆ τύφλωσιν),
ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῆς νὰ βλάβῃς ποτὲ οὔτε
ἐμὲ οὔτε κανένα ἄλλον, ὁ ὁποῖος βλέπει
τὸ φῶς.

ΤΕΙΡ. (Βεβαίως ἐγὼ δὲν θὰ σέ βλάβω),
διότι δὲν εἶναι πεπρωμένον νὰ πάθῃς σὺ
ἀπὸ ἐμέ, ἐπειδὴ εἶναι ἱκανός ὁ Ἀπόλλων, ὁ
ὁποῖος φροντίζει νὰ φέρῃ εἰς πέρας αὐτὰ
(ποῦ πρόκειται νὰ πάθῃς).

ΟΙΔ. Τὰ ἐπινοήματα αὐτὰ εἶναι τοῦ Κρέον-
τος ἢ ἰδικά σου;

ΤΕΙΡ. Ὁ Κρέων δὲν εἶναι βλάβῃ εἰς σέ,
ἀλλὰ σὺ ὁ ἴδιος εἶσαι βλάβῃ εἰς τὸν ἑαυτόν
σου (: ὁ Κρέων δὲν σέ βλάπτει, ἀλλὰ σὺ ὁ
ἴδιος βλάπτεις τὸν ἑαυτόν σου).

ΟΙΔ. ὦ πλοῦτε καὶ βασιλεία καὶ τέχνῃ ἄ-
νωτέρα ἀπὸ κάθε ἄλλην τέχνην εἰς τὸν πλή-
ρη φθόνου ἀνθρώπινον βίον,

ἄσος ὁ παρ' ὑμῖν φθόνος φυλάσσεται, εἰ οὐνεκα τῆσδέ ἐ ἀρχῆς, ἦν πόλις εἰσεχειρίσεν ἐμοὶ δωρητόν, οὐκ αἰτητόν, Κρέων ὁ πιστός, οὐξ (= ὁ ἐξ) ἀρχῆς φίλος, ὑπελθὼν λάθρα ἱμείρεται ἐκβαλεῖν με ταύτης, οὐφείς τοιόνδε μηχανορράφον μάγον, δόλιον ἀγύρτην, ὅστις δέδορκε μόνον ἐν τοῖς κέρδεσι, ἔφω δὲ τύφλός τὴν τέχνην.

90 Εἰπέ, φέρε εἰπέ, ποῦ σὺ εἶ σαφῆς μάντις;

“Ὅτε ἡ ραψῶδος κύων ἦν ἐνθάδε, πῶς οὐκ ἠῦδας ἐκλυτήριόν τι τοῖσδε ἀστοῖσιν;

Καίτοι διειπεῖν γε τὸ αἰνιγμα οὐχὶ ἦν τοῦ ἐπιόντος ἀνδρός,

ἀλλ' ἔδει μαντείας, ἦν σὺ προυφάνης (οὐκ) ἔχων γνωθὸν οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὐτ' ἐκ θεῶν του (= ἐκ τινος τῶν θεῶν);

ἀλλὰ μολῶν ἐγώ, ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν κυρήσας γνώμη οὐδὲ μαθὼν ἀπ' οἰωνῶν.

δν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν (τῶν θρόνων) δοκῶν παραστατήσιν πέλας τοῖς Κρεοντείοις θρόνοις.

Δοκεῖς μοι κλαίων καὶ σὺ χῶ (= καὶ ὁ) συνθεῖς τάδε ἀηλατήσεν·

εἰ δὲ μὴ ἐδόκεις εἶναι γέρον, ἔγνωσ ἄν παθὼν (τοι αὐτὰ) οἶά περ φρονεῖς.

ΧΟ. Ἕμῖν μὲν εἰκάζουσι δο-

πόσον μεγάλος εἶναι ὁ φθόνος, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς σᾶς (: πόσον μεγάλον φθόνον προκαλεῖτε ἐναντίον τας), ἀφοῦ (= εἰ) ἐξ αἰτίας βέβαια· αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, τὴν ὅποιαν ἡ πόλις ἀνέθεσεν εἰς ἐμέ δωρηθεῖσαν καὶ ὄχι ζητηθεῖσαν, ὁ Κρέων ὁ πιστός, ὁ ἐξ ἀρχῆς φίλος μου, φερόμενος ὑπούλως ἐπιζητεῖ νὰ μ' ἐκδιώξῃ ἀπὸ αὐτῆν,

χρησιμοποιήσας ὡς ὄργανον (= ὄφεις) ἕνα τέτοιον μηχανορράφον ἀπατεῶνα, δόλιον ἀγύρτην, ὁ ὁποῖος βλέπει μόνον μέσα εἰς τὰ κέρδη, εἶναι δὲ ἐκ φύσεως τυφλὸς ὡς πρὸς τὴν μαντικὴν τέχνην.

Εἰπέ μου, ἐμπρὸς λοιπὸν εἰπέ μου, εἰς ποίαν περίπτωσιν σὺ ἐφάνης ἀληθινὸς μάντις;

“Ὅταν ἡ τραγουδίστρια σκύλα (: ἡ Σφιγῆς) ἦτο ἐδῶ, πῶς δὲν ἔλεγες κανένα μέσον θεραπείας εἰς αὐτοὺς ἐδῶ τοὺς πολίτας;

Καὶ ὅμως τὸ νὰ ἐρμηνεύσῃ κανεὶς τὸ αἰνιγμα δὲν ἦτο ἔργον τοῦ τυχόντος διαβάτου (: ὅπως ἤμην ἐγώ),

ἀλλ' ἦτο ἀνάγκη μαντικῆς τέχνης, τὴν ὁποίαν σὺ ἀπεδείχθης ἐνώπιον ὄλων ὅτι δὲν ἔχεις γνωστὴν (: ὅτι δὲν τὴν γνωρίζεις) οὔτε ἀπὸ τοὺς οἰωνοὺς οὔτε ἀπὸ κανένα θεόν·

ἀλλ' ἀφοῦ ἤλθα ἐγώ, ὁ Οἰδίπους ποῦ δὲν εἶχα καμίαν ἰδέαν (ἀπὸ μαντικῆν τέχνην), ἔλυσα (τὸ αἰνιγμα) αὐτό, ἐπιτυχῶν (τὴν λύσιν) μὲ τὴν ἱκανότητα τῆς σκέψεώς μου καὶ χωρὶς νὰ (τὴν) μάθω ἀπὸ τοὺς οἰωνοὺς·

τοῦτον ὅμως ἦδη σὺ προσπαθεῖς νὰ ἐκδιώξῃς (τῆς ἀρχῆς) νομίζων ὅτι θὰ ἔχῃς δύναμιν πλησίον τῶν θρόνων τοῦ Κρέοντος.

Μοῦ φαίνεται ὅτι μὲ κλάματα καὶ σὺ καὶ ὁ σκευωρήσας αὐτὰ (Κρέων) θὰ ξεκαθαρίσετε τὸ μίσημα (δηλαδὴ ἐμέ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποδίδετε τὸ μίσημα).

καὶ ἂν δὲν ἦτο φανερόν ὅτι εἶσαι γέρον, θὰ ἔπαιρνες ἕνα καλὸ μάθημα, ἀφοῦ ἐπάθαινες τέτοια ποῦ νὰ ἀρμόξουν ἀκριβῶς εἰς ὅσα σκέπτεσαι.

ΧΟ. Εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, καθὼς συμπε-

405 κεί και τὰ ἔπη τοῦδε και τὰ
σὰ (ἔπη), Οἰδίπου, ὄργῃ λε-
λέχθαι.

Δεῖ δὲ οὐ τοιούτων, ἀλλὰ
(δεῖ) σκοπεῖν τόδε, ὅπως λύ-
σομεν ἄριστα τὰ τοῦ θεοῦ
μαντεῖα.

ΤΕΙΡ. Εἰ και τυραγνεῖς, ἐξι-
σωτέον γοῦν (ἔστι) τὸ ἀντι-
λέξει ἴσα·

κἀγὼ γὰρ κρατῶ τοῦδε.

410 Οὐ γὰρ ζῶ τι δοῦλος σοί,
ἀλλὰ Λοξίρα, ὥστε οὐ γεγρά-
ψομαι Κρέοντος προστάτου.

Λέγω δὲ (και τὰδε), ἐπεὶ ὦ-
νεῖδισάς με και τυφλόν· σὺ
και δέδορκας και οὐ βλέ-
πεις, ἵνα εἶ κακοῦ, οὐδ' ἔν-
θα ναίεις, οὐδὲ μετὰ ὄτων
(=μεθ' ὄντινων) οἰκεῖς.

415 Ἐρα οἶσθα, ἀφ' ὧν εἶ; Και
λέληθας ὧν ἐχθρὸς τοῖς σοῖ-
σιν αὐτοῦ (τοῖς τε) νέρθε και
(τοῖς) ἐπὶ γῆς ἄνω,

και δεινόπους Ἄρα ἐλῶ σέ
ποτε ἐκ γῆς τῆσδε ἀμφιπλήξ
(σῆς) μητρός τε και σοῦ πα-
τρός, βλέποντα νῦν μὲν ὄρθα,
ἔπειτα δὲ σκότον.

420 Ποῖος δὲ λιμὴν, ποῖος Κι-
θαιρῶν οὐκ ἔσται (οὐχὶ) σύμ-
φωνος τῆς σῆς βοῆς τάχα,
ὅταν κατασθῆ τὸν ὑμέναιον,
ὃν εἰσέπλευσας ἀνορμον δό-
μοις, τυχῶν εὐπλοίας;

ραίνομεν, φαίνεται ὅτι και οἱ λόγοι αὐτοῦ
ἐδῶ (τοῦ Τειρεσίου) και οἱ ἰδικοί σου, Οἰδί-
που, ἔχουν λεχθῆ με ὄργῃν.

Δὲν ὑπάρχει ὁμως ἀνάγκη ἀπὸ τέτοια, ἀλλὰ
(πρέπει) νὰ σκεφθῶμεν αὐτό, δηλ. πῶς θὰ
εὔρωμεν ἄριστην λύσιν εἰς τοὺς χρησμοῦς
τοῦ θεοῦ.

ΤΕΙΡ. Ἄν και εἶσαι βασιλεύς, πρέπει νὰ ἐ-
ξισωθῶ πρὸς σέ τοῦλάχιστον (= γοῦν) ὡς
πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ δώσω ἴσην ἀπάν-
τησιν·

διότι και ἐγὼ ἔχω δικαίωμα τούτου (δηλ.
τοῦ νὰ ἀπαντήσω).

Διότι δὲν εἶμαι καθόλου δοῦλος εἰς σέ, ἀλ-
λά εἰς τὸν Λοξίαν (Ἀπόλλωνα), ὥστε δὲν θὰ
γραφῶ ὡς ἔχων τὸν Κρέοντα προστάτην
(: ὥστε νὰ μὴ ἔχω ἀνάγκη τῆς προστασίας
τοῦ Κρέοντος).

Λέγω δὲ (και τὰ ἐξῆς), ἐπεὶ με κατηγορη-
σες και ὡς τυφλόν: σὺ ἂν και (= και) ἔχεις
μάτια, ὁμως (= και) δὲν βλέπεις εἰς ποῖον
σημεῖον συμφορᾶς εὐρίσκεισαι, οὔτε ποῦ δια-
μένεις οὔτε με ποίους κατοικεῖς.

Ἄραγε γνωρίζεις ἀπὸ ποίους κατάγεσαι:
Και χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃς εἶσαι ἐχθρὸς
πρὸς τοὺς ἰδικούς σου, και πρὸς ἐκείνους
ποῦ εὐρίσκονται κάτω (εἰς τὸν Ἄδην) και
πρὸς ἐκείνους ποῦ ζοῦν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὸν
ἐπάνω κόσμον,

και ἡ τρομερὰ διώκτρια Ἄρα θὰ σ' ἐκδιώ-
ξῃ κάποτε ἀπὸ τὴν χώραν αὐτήν, πλήτουςσα
και ἀπὸ τὰ δύο μέρη, και ἀπὸ τὸ μέρος τῆς
μητρός σου και ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ πατρὸς
σου, (σὲ) ὁ ὅποιος βλέπεις τώρα μὲν τὰ
πράγματα ὅπως εἶναι (= ὄρθα), ἔπειτα ὁμως
(θ' ἀντικρύξῃς) τὸ σκότος.

Ποῖα δὲ θάλασσα, ποῖος Κιθαιρῶν (: ποῖον
ὄρος) δὲν θ' ἀνηγήσῃ ἀπὸ τοὺς θρήνους
σου ἀμέσως, ὅταν καταλάβῃς τὸν γάμον, εἰς
τὸν ὅποιον ἀγκυροβόλησες ὡς εἰς τόπον χω-
ρὶς λιμένα μέσα εἰς τὸν οἶκον σου, ἀφοῦ ἐ-
πέτυχες εὐνοϊκὸν ταξίδι (: ἔπειτα ἀπὸ ἕνα
τόσον εὐνοϊκὸν ταξίδι, δηλ. μετὰ τὴν λύσιν
τοῦ αἰνίγματος);

425 Οὐκ ἐπαισθάνη δὲ πλήθος
ἄλλων κακῶν, ἃ ἐξισώσει σε
σοὶ καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις.

Πρὸς ταῦτα προπηλάκιζε καὶ
Κρέοντα καὶ τὸ ἔμόν στό-
μα· οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅσ-
τις ἐκτριβήσεται ποτε κά-
κιον σοῦ.

430 ΟἶΔ. Ἡ δῆτα ταῦτά (ἐστίν)
ἀνεκτὰ κλύειν πρὸς τούτου;
Οὐκ (ἅπει) εἰς ὄλεθρον; Οὐχὶ
θᾶσσον (ἅπει); Οὐκ ἅπει ἅ-
ψορρος πάλιν ἀποστραφεῖς
οἴκων τῶνδε;

ΤΕΙΡ. Οὐδ' ἰκόμην ἂν ἔγωγε,
εἰ σὺ μὴ ἐκάλεις;

ΟἶΔ. Οὐ γὰρ τι ἦδη (=ἦδειν)
φωνήσοντά σε μῶρα, ἐπεὶ
σχολῆ ἔστειλάμην ἂν σε
τοὺς ἐμούς οἴκους.

435 ΤΕΙΡ. Ἡμεῖς μὲν ἔφουμεν
τοιοῦτοι, μῶροι μὲν, ὡς δο-
κεῖ σοι, ἔμφρονες δὲ γονεῦ-
σιν, οἱ ἔφουσάν σε.

ΟἶΔ. Ποίοισι; Μείνον' τίς δὲ
βροτῶν ἐκφύει με;

ΤΕΙΡ. Ἦδε ἡμέρα φύσει σε
καὶ διαφθερεῖ.

ΟἶΔ. Ὡς ἄγαν αἰνικτὰ καὶ
ἀσαφῆ λέγεις πάντα.

440 ΤΕΙΡ. Οὐκουν σὺ ἔφυσ ἄρι-
στος εὐρίσκειν ταῦτα;

ΟἶΔ. Ὀνειδίζε τοιαῦτα, οἷς
ἐμὲ εὐρήσεις μέγαν.

ΤΕΙΡ. Αὕτη γε μέντοι ἡ τύ-
χη διώλεσέ σε.

ΟἶΔ. Ἄλλ' οὐ μέλει μοι, εἰ
ἐξέσωσα τήνδε πόλιν.

ΤΕΙΡ. Ἄπειμι τοῖνον' καὶ σὺ,
παῖ, κόμιζέ με.

Καὶ δὲν αἰσθάνεσαι τὸ πλήθος τῶν ἄλλων
κακῶν, τὰ ὅποια θὰ ἐξισώσουν ἐσὲ μὲ τὸν
ἑαυτὸν σου καὶ μὲ τὰ τέκνα σου.

Ἄπέναντι αὐτῶν (τὰ ὅποια προφητεύω διὰ
σέ) ἄς ἐξυβρίζῃς καὶ τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς
λόγους μου· διότι δὲν ὑπάρχει κανεὶς μεταξὺ
τῶν θνητῶν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐκμηδενισθῆ ἄποτε
χειρότερα ἀπὸ σέ.

ΟἶΔ. Ἀλήθεια λοιπὸν εἶναι ἀνεκτὸν ν' ἀ-
κούῃ κανεὶς αὐτὰ ἀπὸ τοῦτον; Δὲν πηγαίνει
νὰ χαθῆς; Δὲν φεύγεις τὸ γρηγορώτερον;
Δὲν πηγαίνεις ὀπίσω πάλιν φεύγων μακρὰν
ἀπ' αὐτὸ τὸ σπιτί;

ΤΕΙΡ. (Ὅχι μόνον θὰ φύγω, ἀλλὰ) οὔτε ἡ-
θελα ἔλθει ἐγὼ βέβαια, ἂν σὺ δὲν μ' ἐκα-
λοῦσες.

ΟἶΔ. (Σὲ προσεκάλεσα), διότι καθόλου δὲν
ἐγνώριζα ὅτι σὺ θὰ εἴπῃς ἀνοησίας, διότι
(ἄλλως) οὐδέποτε (=σχολῆ) θὰ σὲ προσκα-
λοῦσα εἰς τὰ ἀνάκτορά μου.

ΤΕΙΡ. Ἡμεῖς μὲν ἐκ φύσεως εἴμεθα τοιοῦ-
τοι, ἀνόητοι μὲν, ὅπως νομίζεις ἐσὺ, συνετοὶ
δὲ κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γονέων πού σ' ἐ-
γέννησαν.

ΟἶΔ. Ποίων (γονέων); Στάσου ποιὸς λοιπὸν
ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μ' ἔχει γεννήσει;

ΤΕΙΡ. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα θὰ δεῖξῃ τὴν
γέννησίν σου καὶ θὰ φέρῃ τὴν καταστρο-
φὴν σου.

ΟἶΔ. Πόσον πολὺ αἰνιγματώδη καὶ ἀσαφῆ
τὰ λέγεις ὅλα.

ΤΕΙΡ. Λοιπὸν σὺ δὲν εἶσαι ἐκ φύσεως ἐπι-
τηδειότατος εἰς τὸ νὰ εὐρίσκης τὴν λύσιν
αὐτῶν (τῶν αἰνιγμάτων);

ΟἶΔ. Ἄς λέγῃς τέτοιους χλευασμούς, μὲ
τοὺς ὁποίους (ἂν σκεφθῆς καλὰ) θὰ εὐρῆς
ὅτι ἐγὼ ἔχω ἀναδειχθῆ μέγας.

ΤΕΙΡ. Καὶ ὅμως (=μέντοι) αὐτὴ βέβαια ἡ
τυχαία ἐπιτυχία σου σὲ κατέστρεψε.

ΟἶΔ. Ἄλλὰ δὲν μὲ μέλει (ἂν ἡ τύχη ἐκείνη μὲ
κατέστρεψεν), ἀφοῦ ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν
πόλιν.

ΤΕΙΡ. Θὰ φύγω λοιπὸν· καὶ σὺ, παιδί μου,
ὀδήγει με.

445 ΟΙΔ. Κομιζέτω δῆτα, ὡς σύ
γε παρῶν ὄχλεις ἔμποδῶν
συθείς τε ἂν οὐκ ἂν ἀλγύ-
ναις πλέον.

(Ὁ Οἰδίπους εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ πρὸς αὐτὸν ὡς παρόντα, διότι ὡς τυφλὸς δὲν ἀνιελήφθη τὴν ἀναχώρησίν του).

ΤΕΙΡ. Ἄπειμι εἰπὼν (ἐκεῖ-
να), ὦν ἔνεκα ἦλθον, οὐ δεί-
σας τὸ σὸν πρόσωπον· οὐ
γὰρ ἔσθ' ὅπου ὄλεις με.

Λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον (= ὁ ἄνθρωπος οὗτος), ὃν

450 πάλαι ζητεῖς ἀπειλῶν καὶ
ἀνακηρύσσων φόνον τὸν Λαί-
ειον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε, λό-
γῳ ξένος μέτοικος (ὦν), εἶτα
δὲ φανήσεται ἔγγενής Θη-
βαῖος·

οὐδ' ἡσθήσεται τῇ συμφορᾷ·
ἔμπορεύσεται γὰρ ἐπὶ ξένην

455 γαῖαν προδεικνύς σκήπτρῳ,
τυφλὸς ἐκ δεδορκότος καὶ
πτωχὸς ἀπὸ πλουσίου.

Φανήσεται δὲ ξυνῶν τοῖς
παισὶν αὐτοῦ αὐτός (= ὁ αὐ-
τός) ἀδελφός καὶ πατήρ, καὶ
υἱὸς καὶ πόσις γυναικός, ἐξ
ἧς ἔφυ, ὁμοσπόρος τε καὶ
φονεὺς τοῦ πατρός.

460 Καὶ ἰὼν εἴσω λογιζοῦ ταῦτα·

καὶ ἂν λάβης (με) ἐψευσμέ-
νον, φάσκειν ἐμὲ μηδὲν φρο-
νεῖν ἤδη μαντικῆ.

ΟΙΔ. Μάλιστα (= δῆτα) ἄς σὲ ὀδηγῆ, διότι σὺ
βέβαια μὲ τὴν παρουσίαν σου μᾶς ἐνοχλεῖς
ἔμποδίζων (τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ)
ἐὰν δὲ ἀπέλθης ἀμέσως, καθόλου δὲν (= οὐ
πλέον) θὰ μᾶς ἐστενοχωροῦσες.

ΤΕΙΡ. Θὰ φύγω, ἀφοῦ προῆγουμένως εἶπω
ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια ἦλθα, χωρὶς νὰ φο-
βηθῶ τὸ πρόσωπόν σου διότι δὲν ὑπάρχει
τρόπος νὰ μὲ βλάψης.

Σοῦ λέγω λοιπόν· ὁ ἄνθρωπος αὐτός, τὸν ὅποιον
ἀπὸ πολλοῦ ζητεῖς ἀπειλῶν καὶ δημοσιεύων
προκηρυξείς διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου, αὐτὸς
εὐρίσκεται ἐδῶ, καὶ εἶναι, ὅπως λέγουν ξένος
μέτοικος, ἔπειτα ὁμως θ' ἀποδειχθῆ ἐντόπιος
Θηβαῖος·

ἀλλὰ δὲν (= οὐ δὲ) θὰ χαρῆ δι' αὐτὸ πού
θὰ τοῦ συμβῆ· διότι θὰ πορευθῆ πρὸς ξέ-
νην γῆν δεικνύων (τὸν δρόμον εἰς τὸν ἑαυ-
τόν του) μὲ τὴν ράβδον του, τυφλὸς ἐνῶ
πρὶν ἔβλεπε τόσον καλά, καὶ πτωχὸς ἐνῶ
πρὶν ἦτο πλούσιος.

Θὰ φανῆ δὲ ὅτι ἔχει σχέσιν (= ξυνῶν) πρὸς
τὰ τέκνα του ὁ ἴδιος ὡς ἀδελφός καὶ πατέ-
ρας, (ἐπίσης θὰ φανῆ) καὶ υἱὸς καὶ σύζυγος
τῆς γυναικός, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐγεννήθη, καὶ
(τέλος) ὡς ὁμόγαμος καὶ φονεὺς τοῦ πα-
τρός του.

Καὶ εἰσερχόμενος μέσα (εἰς τὰ ἀνάκτορα)
σκέψου αὐτὰ (πού σοῦ εἶπα)

καὶ ἂν εὔρης ὅτι ἔχω ἀπατηθῆ, νὰ λέγῃς
ὅτι δὲν καταλαβαίνω τίποτε ἀπὸ μαντικῆν.

(Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου).

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ.—300 *νωμάω* κινῶ (ἐν τῇ ψυχῇ), ἀνα-
κυκλῶ, ἀνιχνεύω.—*διδασκὰ* δυνάμενα νὰ λεχθοῦν, ρητά.—301 *χθονοστιβῆς*
(*στειβῶ* = πατῶ), ὁ πατῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπίγειος.—302 *πόλιον*, προληπτικῶς τίθε-
ται ὡς ἀντικ. τοῦ *βλέπεις*, ἐνῶ λογικῶς εἶναι ὑποκείμε. τῆς πλαγ. ἐρωτ. *οἶα*
νόσφ πόλις σίνεοισιν.—*φρονεῖς δέ*, ὡς ἐὰν προηγεῖτο κυρία πρὸτ' οὐ *βλέπεις*
μέν.—303 *προστάτην σωτῆρα*, κτηγρμ.—*μῶνον*, κτηγρμ. προσδ.—307 *ἂν ἐλθεῖν*,

εἶδ. ἀπαρ. ἀντικ. τοῦ ἀντίπεμψεν (ὡς λεκτικοῦ) ἔκλυσις, ὑποκ. τοῦ ἀπαρ., μό-
 γη, κτηρμτ. προσδ.—τοῦ ροσῆματος, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἔκλυσις.—309 εἶ. . .
 κτείναιμεν ἢ κατὰπεμψαίμεθα, ἢ ὑπόθ. τῆς ὁποίας ἀπόδοσις τὸ ἄν ἐλθεῖν=
 ὅτι ἔλθοι ἄν (ὑπόθ. λ. γ' εἶδους, ἀπλῆ σκέψις τοῦ λέγοντος).—310 νυν (νῦν)
 συμπερ.—λοιπὸν—312 εὖσαι, προστ μέσ. ἄορ. τοῦ ὀνόμοι=σφῆζω.—314 ὄφε-
 λεῖν, ὑποκείμ. τοῦ ἐννοοῦμαι. ἐστί, τὸ δὲ πόνος κτηρμ.. ἄνδρα, ὑποκ. τοῦ ἀπαρ.
 ὄφελειν.—316 φρογεῖν, ὑποκ. τοῦ δεινόν (ἐστί), ὑποκ. δὲ τοῦ ἀπαρ. φρογεῖν
 ἐνν. τινά.—λύω (τά) τέλη ἐκπληρῶ τὸν σκοπόν, λυσιτελῶ, ὄφελῶ.—φρονοῦντι
 ἀντικ. τοῦ μὴ τίλη λίη.—318 εἰδώς, μτχ. ἐνδοτ.—διώλεσα τὰ ἔχασα, ἐλησημό-
 νησα.—οὐ γὰρ ἄν δεῦρ' ἐκόμην, ἐνν. ἢ ὑπόθ. εἰ μὴ διώλεσα (ὑπόθ. λ. β' εἶ-
 δους, ἀντίθ. τοῦ πραγμ.).—320 ἄφες με, ἐνν. ἰέναι.—ἔῃστα, ἐπίρ =εὐκολώ-
 τατα, χωρὶς μεγάλην λύπην (ῥαδίως, ῥᾶον, ἔῃστα).—σὺ ἐνν. διοίσεις (ἔξ ἀνα-
 λόγου πρὸς τὸ ρ τῆς ἐπομ. προτ.).—321 διοίσα, μέλλ. τοῦ διαφέρω=φέρω, ὑπο-
 μένω μέχρι τέλους.—323 ἀποστερεῶν, μτχ. τροπ.—324 δεῶ γάρ, αἰτιολογεῖ πα-
 ραλειφθεῖσαν προτ. ἀποστερεῶ φά.ιν.—ἰδὼν μτχ. ἐνεστ. τοῦ ἔρχομαι (εἶμι).—325
 ὡς. . . πάθω, τελ. πρότ (=ἵνα μὴ πάθω .), μένει δὲ ἄνευ ἀποδόσεως, διότι
 ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Οἰδ.—326 φροσῶν, μτχ. ἐνδοτ.—327 προσκνυοῦ-
 μεν (ὑποκ. ἡμεῖς) πάντες οἶδε, κτηρμτ. προσδ, ἰκτῆγοι, ἐπιρρηματ. κτηρμ.—328
 οὐ μῆ. . . εἶπω τὸ οὐ μῆ μὲ ὀριστ. μέλλ. ἢ ὑποτ. ἄορ. δηλοῖ ἐντονον ἄρνησιν
 ἀντικ. τοῦ εἶπω ἢ ἀκολουθοῦσα ἀναφ. πρότ. τὰ μῶσαι (=ἂ βούλει) μῶσαι
 β' ἐνικ. ὀριστ. ἐνεστ. τοῦ μῶμαι=ζωηρῶς ἐπιθυμῶ (προστ. μῶσο, ἀπαρ. μῶσθαι,
 προκμ. μέμα) μῆ ἐκφήνω ἐνδοιαστ. πρότ.=διότι φοβοῦμαι (ἐκ φόβου) μήπως
 φανερώσω [Σημείωσις: Ἐνιαυθα ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἢ γραφή τῶν στ.
 328 29 ὡς ἔζης: ἐγὼ δ' οὐ μῆ ποτε τὰ μῶσαι γ' εἶπω, μῆ τὰ σ' ἐκφήνω κακὰ
 ὑπάρχει ὁμως καὶ ἡ γραφή: ἐγὼ δ' οὐ μῆ ποτε, τ' ἄμ' (=τὰ ἐμὰ) ὡς ἄν εἶπω,
 μῆ τὰ σ' ἐκφήνω κακὰ=ἐγὼ δὲ ποτέ, διὰ τὰ εἶπω τὸ ἰδικόν μου (δηλ. ὅτι μὲ
 παρῶρησε τὰ σιωπήσω) δὲν θὰ φανερώσω τὰ ἰδικὰ σου κακὰ ἔργα ἢ δηλ. ἢ
 προτ. τἄμ' ὡς ἄν εἶπω εἶναι παρενθετικῆ]—330 ξυγείδώς, μτχ. ἐνδοτ.—333
 πύθοιο, β' ἐνικὸν εὐκτικῆς ἀορίστου β' τοῦ πυνθάνομαι.—335 ὀργάνειας
 β' ἐνικ. εὐκτικ. ἄορ. β' τοῦ ὀργαίω = παροργίζω.—ἐξερεῖς, μέλλ. τοῦ ἐξα-
 γορεῖω = λέγω φανερά—336 ἄτεγκτος καὶ ἀτελεύτητος, κατηγορούμενα—
 339 ἄν οὐκ ἄν ὀργ' ἔοιτο (τὸ ἄν ἐπαναλαμβάνεται ἐνίοτε δις καὶ τρίς χάριν
 ἐμφάσεως τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι) ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθ. μτχ. κλύων=εἰ κλύοι
 (ὑπόθ. λ. γ' εἶδους, ἀπλῆ σκέψις τοῦ λέγοντος).—340 ἄ, ἔμμεσ. ἀντικ. σύστοιχον
 καὶ τήνδε τὴν πόλιν ἄμεσον ἀντικ. τοῦ ἀτιμάζεις (ἀτιμάζω τινά τι).—343
 πρὸς τὰδε φράσις λεγομένη ἐπὶ βεβαίας ἀποφάσεως: πρὸς ταῦτα, (ἀπέναντι
 αὐτῆς τῆς σταθερᾶς ἀποφάσεώς μου).—345 παρήσω, μέλλ. τοῦ παρήμι=παρα-
 λείπω, ἀποκρύπτω.—ὡς δεργῆς ἔχω, συνήθως ἐν τῇ φράσει ὡς ἔχω, ὅπως ἔχω,
 πῶς ἔχω τίθεται ἀντικ. κατὰ γενικήν δηλοῦται δὲ κατάστασις = ὡς νῦν ἐν
 ὀργῇ διάκειμαι.—346 ἴσθι, προστακτ. τοῦ οἶδα.—δοκῶν, μτχ. κτηρμτκ. (ἐκ ταύ-
 της ὡς ἀντικείμενα τὰ ἀπαρηφ. ξυμφωνεῖσαι καὶ εἰργάσθαι).—347 ὅσον μῆ
 ἐκτός τοῦ ὅτι δέν, ἐκτός μόνον πού δέν.. (περιορίζει τὴν ἐννοιαν τοῦ εἰργά-
 σθαι).—καίγω, φονεύω.—348 εἰ ἐτύχχανες—ἄν ἔφην (ὑπόθ. λ. β' εἶδους,
 ἀντίθ. τοῦ πραγμ.).—βλέπων, μτχ. κτηρμτκ.—349 σοῦ, γεν. κτηρμτκ.—μόνου,
 κτηρμτκ. προσδ.—350 ἄληθες, εἰς εἰρωνικὴν ἐρώτ. ἀναβιβάζει τὸν τόνον (ἀλή-

θεία ;).— *σέ*, ύποκ. τοῦ ἐμμένειν καί προσανδάν, — 353 *ὡς ὄντι*, κατὰ δοτ. ὡς ἐάν προηγεῖτο ἐννέπω σοι (ἂν ἐτίθετο αἰτ. ὡς ὄντι θά ἐγίνετο σύγχυσις πρὸς τὸ προηγ. ἐμέ). — *μιάστορι*, κτηγμ. εἰς τὸ ἐννοοῦμ. σοι. — *γῆς τῆσδε*, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ μιάστορι. — 356 *τρέφω*, ἀντί ἔχω (ἐν ἐμοί). — 357 *πρὸς τοῦ* = πρὸς τίνος (ὑπὸ τίνος), ποιητ. αἰτ. — 358 *προυτρέπω*, β' ἐν. μέσ. ἀορ. τοῦ προτρέπωμαι (μέσ. δυναμικόν). — 360 *ξυνηκας*, ἀορ. β' τοῦ ξυνηίμ = ἐννοῶ. — *ἐκπειράβ'* ἐν. ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ ἐκπειράωμαι = δοκιμάζω. — 361 *οὐχ* = οὐ ξυνηκα οὐτως. — 361 *ὥστε εἰπεῖν*, συμπερασμ. πρῶτ., ὑποκ. τοῦ εἰπεῖν ἐνν. ἐμέ, ἀντικ. τοῦτο (ὃ ξυνηκα), *γνωστόν*, κτηγμ. — 362 *κυρεῖν* (= τυγχάνειν), ἀντικ. τοῦ φημί *σέ*, ὑποκ. τοῦ κυρεῖν. — 364 *εἶπω τι* κτλ., ἐρωτ. ἀπορηματικῆ πρῶτ. — *νά εἶπω*: — 365 *εἰρήσεται*, τετελ. μέλ. μὲ παθ. σημ. τοῦ λέγομαι. — 366 *λεληθέναι* (ἀπορ. πρκμ. τοῦ λανθάνω), ἀντικ. τοῦ φημί. — *σέ*, ὑποκ. τοῦ *λεληθέναι*. — *δμιλοῦντα*, κτηγμτ. *μτχ.* — *αἴσχιστα*, σύστ. ἀντικ. τοῦ δμιλοῦντα (ὀμιλῶ αἴσχιστα = ἔχω αἰσχροτάτας σχέσεις). — 367 *οὐδ' ὄρα*, καὶ αὐτὸ ἀντικ. τοῦ φημί — *ἴνα*, ἀναφ. τοπ = ὅπου *ἴνα εἰ* κακοῦ, πλαγ. ἐρωτ. — 369 *ἦ*, βεβαιωτικόν *ἦ καὶ* ἀλήθεια λοιπόν. — *γέγηθα*, πρκμ. μὲ σημ. ἔνεστ. τοῦ γηθῶ = χαιρῶ *γεγηθῶς* (μτχ. τροπ) = χαιρῶν, ἀτιμωρητί. — 370 *πλὴν σοί*, συνεπτυγμένη πρῶτ. = *μόνον σοὶ οὐκ ἔστι τῆς ἀληθείας οὐθένος τι* (= ὄχι ὅμως εἰς σέ). — 371 *τὰ ὅτα* κλπ. αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — 372 *δνειδίξων*, μτχ. αἰτιολ. — *ταῦτα*, σύστ. ἀντικ. — *τῶνδε*, γεν. διαιρ. (= ἐκ τῶν ἐδῶ παρόντων). — *δνειδεῖ*, μέλ. τοῦ δνειδ'έω. — *τρέφῃ*, παθ. (= τρέφεσαι), β' ἐν. ὄριστ. ἔνεστ. τοῦ τρέφομαι. — *πρὸς μιᾶς νυκτός*, ποιητ. αἰτ. — *ὥστε... βλάψαι ποτ' ἄν*, συμπερασμ. πρῶτ. — 376 *πρὸς ἐμοῦ*, ποιητ. αἰτ. (= ὑπ' ἐμοῦ). — *πυσεῖν*, ὑποκ. τοῦ οὐ μοῖρά (ἔστι) *σέ* ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. *σέ πυσεῖν*. — *ᾧ μέλει* (= ᾧ φροντίς ἔστι) τούτου ὑποκ. τὸ ἐκπράξαι. — *τάδε* (τὸ παρ. *σῆν*), ἀντικ. τοῦ ἐκπράξαι. — 378 *Κρέοντος ἦ σοῦ* (ἔστι), γεν. κτηγμτ. — 379 *Κρέων*, ὑποκ. τοῦ ἐννοοῦμ. *ἐστί*. — *πῆμα*, κτηγμ. — *ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί* (*σεαυτῷ*) τίθεται ἢ προσ. ἀντων. ἀντί τῆς αὐτοπαθοῦς (σύνηθες εἰς τὰς ἀντιθέσεις). — 380 *καὶ τέχνη* διὰ τούτου δὲν προστίθεται τρίτον τι εἰς τὰ δύο προηγούμενα (*ὡς πλοῦτε καὶ τυραννί*), ἀλλὰ ἐκφέρεται ἐπεξήγ. εἰς τὸ *τυραννί*. ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ ὅτι ἡ βασιλικὴ τέχνη ὑπερέχει πασῶν τῶν τεχνῶν. — *τέχνης*, ἀντικ. τοῦ *ὑπερφέρουσα* (κατὰ γενικὴν, διότι τὸ *ὑπερφέρω* ἔχει ἐνοίαν συγκρίσεως). — 382 *δσος* κτηγμ. = πόσον μεγάλος. — 384 *δωρητόν, οὐκ αἰτητόν*, κτηγμ. = *δωρητήν, οὐκ αἰτητήν* (τὴν ἀρχήν) τὰ ἐπιθ. εἶναι θηλ. τιθέμενα ὡς δικατάλ. — 386 *μ** (= *μέ*) ἀντικ. τοῦ *ἐκβαλεῖν*. — 387 *ὑφείς*, μτχ. χρον., ἀορ. β' τοῦ *ὑφίημι* ὑποβάλλω χρησιμοποῦ ὡς ὄργανον ὑποῦλων σκοπῶν. — 389 *δέδορκε*, πρκμ. μὲ σημ. ἔνεστ. τοῦ ποιητ. *δέρομαι* = βλέπω (ἀορ. β' *ἔδρακον*). — 393 *σὺ εἰ*, ἰστορ. ἔνεστ. ἀντί ἀορ. *ἐγένου* (ἐφάρνης). — 393 *τοῦπιόντος ἀνδρός*, γεν. κτηγμτ. = *τοῦ ἐπιόντος* (ἐπέροχομαι) = τοῦ κατὰ τύχην διερχομένου. — *ἔδει*, ἀπρὸς ἄνευ ὑποκειμ. (= ἦτο ἀνάγκη) μὲ ἀντικ. κατὰ γενικὴν. — 395 *ἔχων*, μτχ. κτηγμτ. — *ἐκ θεῶν του* = *ἐκ του* (ἐκ τίνος) *θεῶν* (γεν. διαιρ.). — *γνωτόν*, θηλ. (= γνωτὴν = γνωστὴν), τὸ ἐπιθ. ἐδῶ δικατάλ. (ὁ καὶ ἡ γνωτός, τὸ γνωτόν). — *μολών*, μτχ. χρον. ἀορ. β' τοῦ ποιητ. *βλώσκω* = ἔρχομαι. — *δ μηδὲν εἰδῶς Οἰδίπους*, παρὰθ. εἰς τὸ *ἐγώ*. *δ μηδὲν εἰδῶς* τίθεται ὡς ἐπιθ. προσδ. τοῦ *Οἰδίπους*. — *γεν*, ἐδῶ οὐδ. = αὐτὸ (τὸ αἶνιγμα) ὁ ἐγκλιτ. τύπος *γεν*, αἰτ. τοῦ γ' προσ. τῆς προσ. ἀντων. κοινῶ γένους καὶ ἀριθμοῦ. — 399 *δν*, ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως = τοῦτον δὲ (δηλ. ἐμέ, τὸν Οἰδίποδα). — 401 *κλαίων* ταυτό-

σημον πρὸς τὸ οὐ τι χαιρών (στ. 363).—*συνθείς*, μτχ. ἄορ. β' τοῦ *συντίθημι* = πλέκω, σκευωρῶ.—*τάδε*, ὑστ. ἀντικ. τοῦ *συνθείς*.—*ἀγγλατῶ* ἐκδιώκω τὸ ἄγος (ἄγος = ἐλαύνω) τὸ ἀγγλιῶ δασύνεται, διότι ἡ λ. ἄγος ἐλέγετο καὶ ἄγος (ἐκ θ. ἄγ- ἐξ οὐ καὶ ἄγιος).—*εἰ μὴ ἐδόκεις*—*ἔγνωσ ἄν*, ὑποθ. λ. β' εἰδους, ἀντίθ. τοῦ πραγμα.—404 *μὲν*, ἄνευ ἀποδ.=τοῦλάχιστον.—*εἰκάζουσι*, (δοτ. πληθ.) μτχ. ἐπιθ.= οἱ ὅποιοι εἰκάζομεν, ὡς εἰκάζομεν.—405 *λελέχθαι*, ὑποκ. τοῦ *δοκεῖ*.—*καὶ τὰ σ'* = *καὶ τὰ σὰ ἔπη*: ὁ παθ. πρkm. *λέλεγμαι* σπανιώτερος ἀντί *εἴρημαι* (τοῦ *λέγομαι*).—406 *δεῖ*: ἐδῶ ἔχει καὶ τὰς δύο συντάξεις: α') μὲ ἀντικ. κατὰ γεν. ἄνευ ὑποκ. *δεῖ οὐ τοιοῦτων καὶ β')* μὲ ὑποκειμ. ἅπαρ. *δεῖ τόδε σκοπεῖν*—*ὅπως... λύσομεν*, πлаг ἐρωτ. ἐπεξηγοῦσα τὸ *τόδε*.—408 *εἰ κα* *τυραννεῖς*, ἐνδοτ. πρῶτ.—*ἐξισωτέον* (*ἐστί*) = *δεῖ ἐξισωθῆναι ἐμέ*.—*τὸ ἀντιλέξει* αἰτ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς.—*ἴσα*, ὑστ. ἀντικ. τοῦ ἀντιλέξει.—411. *γεγραμμαι*, τετελ. μέλ. τοῦ *γράφωμαι* ἢ φρ. *προτάτου γεγραμμαι* = *γράφωμαι* ὡς προστατευμένους τινος, ὡς διατελῶν ὑπὸ τὴν κηδεμονίην τινός (βλ. Πραγματ.).—*Κρέοντος*, γεν. κτηγμτ—*προστάτου*, κτηγμτ. εἰς τὸ *Κρέοντος*.—412 *τυφλόν*, κτηγμτ.—*ἴνα εἰ* *κακοῦ* (βλ. στ. 367), οὐδ' *ἔνθα...* οὐδ' *ὅτων* (*ὡν* *τινων*). . *μετα*, πλάγ. ἐρωτ. προτάσεις ἐκ τοῦ οὐ βλέπεις..—415 *ἄφ'* *ὣν εἰ*, πлаг. ἐρωτ. πρῶτ. ἐκ τοῦ *οἶσθα*.—*λέληθας ὦν* (μτχ. κτηγμτ.) = *λάθωρ εἰ* = ἀσυναίσθητως εἶσαι (ἢ μτχ. ἀποδίδεται ὡς ρῆμα καὶ τὸ ρῆμα ὡς ἐπίρ.).—417 ὁ καὶ ἡ *ἀμφιπλήξ* (γεν. -ῆγος) ἐπιθ. μονοκατάλ.= ἀμφιστομος, ὁ πλήττειν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη τὸ ἀμφιπλήξ ἐπιρρηματ. κτηγμτ., τὸ δὲ *δεινόςπους* ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ *Ἄρά*.—*ἐλά* μέλ. τοῦ *εἰλάνω*—*ῥθθ'*—*ῥθθά*, κτηγμτ. εἰς ἐννοοῦμ. τὰ *πράγματα*, ἀντικ. τοῦ *βλέποντα* ἢ φρ. *βλέπω ῥθθά* (τὰ *πράγματα*) = *βλέπω* τὰ *πράγματα* ὅπως εἶναι, βλέπω φῶς (ἀντιθ. κατὰ σχ. ὀξύφωνος: *βλέποντα σκότον*, ὅπου τὸ ὄνομα τίθεται κατὰ γένος ἄρσ. ὁ *σκότος*, τὸ δὲ οὐδ. τὸ *σκότος* σπανιώτερον).—421 *οὐκ ἔσται οὐχὶ σύμφωνος*: τὸ οὐχὶ πλεονάζει, τὸ δὲ *σύμφωνος* κατηγμτ.—*καταίσθη*, β' ἐν. ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ *καταισθάνομαι*.—*ὕμναιος* νυμφικὸν ἄσμα· ἐδῶ = γάμος (συνεκδοχή).—*δν* (*ὕμναιος*) *εἰσέπλευσας*: τὸ *δν* ἀναφέρεται εἰς τὸ *ὕμναιον*, ὅπερ ἐδῶ κεῖται ἀντί τοῦ *εἰσπλουν* ὡς ὑστ. ἀντικ. (*δν* *εἰσπλουν* *εἰσέπλευσας*). διότι ὁ γάμος μεταφορικῶς λαμβάνεται ὡς εἰσπλους εἰς λιμένα.—*ἄνορμον* κτηγμτ. προσδ. εἰς τὸ *δν* (*ὕμναιον*): *ἄνορμος* ὁ ἄνευ ὄρμ. η, τόπος χωρὶς λιμένα.—424 *ἂ σ'* *ἐξισώσει σοὶ* (= *σεαυτῷ*) τὰ ὅποια θὰ ἐξίσουσιν σὲ πρὸς τὸν ἑαυτὸν σου (διότι, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐφαίνετο ὅτι ἄλλος ἦτο ὁ Οἶδ. καὶ ἄλλο τὸ τέκνον τοῦ Λαίτου, τώρα θὰ ταυτισθοῦν τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα καὶ θ' ἀποκαλυφθῆ ὅτι αὐτὸς οὗτος εἶναι ἀμφότερα)—*καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις* = καὶ τὰ ὅποια θὰ ἐξισώσουν σὲ μὲ τὰ τέκνα σου (διότι θ' ἀποκαλυφθῆς ἀδελφὸς τῶν τέκνων σου, ἦτοι εἰς ἴσην βαθμίδα πρὸς αὐτά).—427 *σοῦ*, γεν. συγκριτ. ἐκ τοῦ *κάκισον*.—*οὐκ ἔστιν*, ὑποκ. τούτου ἐνν. *τίς* (= δὲν ὑπάρχει κανεὶς).—*βροτῶν*, γεν. διαριετ.—430 *οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θάσσον*; εἰς ἀμρότερα ἐνν. τὸ ρ. ἄπει ἐκ τοῦ ἐπομένου *θάσσον* ἐπίρ. συγκρ. (*ταχέως*, *θάσσον*, *ιάχιστα*).—441 *ἄφορρος*, κτηγμτ. = ὁ πρὸς τὰ ὀπίσω ἐρχόμενος (ἐκ τοῦ *ἄψ* = ὀπίσω καὶ *ῥέω*).—433 *ἤδη* (= *ἤδειν*), α' ἐν. πρτ. τοῦ *οἶδα*.—436 *γονεῦσι*, δοτ. τοῦ κρίνοντος προσώπου ἢ τῆς ἀναφορᾶς (= κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γονέων).—437 *ποίοισι*, ἐνν. *γονεῦσι*.—*ἐκφύει*, ἐδῶ μὲ σημ. πρkm.—*οὐκουν* λοιπὸν δέν.—*εὐρίσκειν*, ἅπαρ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς (ἐκ τοῦ *ἄριστος*).—441 *εὐρήσεις*, ἐνν. ἡ ὑπόθ. *εἰὰν σκέψη*—444 *παῖς* ὁ ὑπη-

ρέτης. — 445 παρὼν *μτχ.* τροπ. = διὰ τῆς παρουσίας σου. — *ἐμποδῶν*, ἔνν. *γιγνόμενος* = ἐμποδίζων. — *συθεΐς*, *μτχ.* ὑποθ., παθ. ἀόρ. τοῦ *σύνουμαι* = κινουμαι ταχέως, ἀπέρχομαι ἀμέσως. — *ἂν οὐκ ἂν ἀλγύναις*, δύο δυνητ. ἂν πληθίων ἀλλήλων (ὡς ἐν στ. 339), ἀπόδ. εἰς τὴν ὑποθ. *μτχ.* *συθεΐς* = εἰ *συθείης* (ὑποθ. λ γ' εἶδους, ἀπλή σκέψις τοῦ λέγοντος). — 448 οὐ γὰρ *ἔσθ'* *ἔπου* = οὐ γὰρ *ἔσθ'* *ἔπως* μετὰ *μτλ.* = δὲν ὑπάρχει τρόπος νά. — *ὄλεϊς*, μέλ. τοῦ *ὄλλυμι*. — 449 τῶν *ἄνδρα* τοῦτον, ἔλξις πρὸς τὸ *ὄν*, ἀντί: *ὁ ἄνθρωπος* οὗτος, ἐπαναλαμβάνεται δὲ τὸ *οὗτος* (στ. 451), ὑποκ. τοῦ *εἶσιν*. — 452 *λόγῳ*, δοτ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τὸν λόγον, καθ' ἃ λέγεται. — *ξένος μέτοικος*, ἔνν. ὤν. — 454 *ἡσθήσεται* μέλ. τοῦ *ἡδομαι*. — *ἡ συμφορὰ* ἢ φορὰ τῶν πραγμάτων, τὸ συμβαῖνον. — *τυφλός*, πτωχός, παραθέσεις εἰς τὸ ὑποκ. *οὗτος (ὁ ἄνθρωπος)*. — *ἐκ δεδορκότος*, ἀντὶ *πλουσίου* δεικνύον τὰς προηγ. καταστάσεις. ἐξ ὧν περιέπεσεν εἰς τὴν τυφλότητα καὶ πτωχείαν *δεδορκώς* *μτχ.* παθ. προκμ. τοῦ ποιητ. *δέρκομαι* (βλ. στ. 389). — 457 *ξυνῶν*, *μτχ.* κτηριτ. (*ξύνειμί τινα* = ἔχω σχέσιν πρὸς τινα). — *ἀδελφός*, *πατήρ*, *υἱός*, *πόσις*, *δμοσπόρος*, *φονεὺς*, κτηριμενα. — *δμοσπόρος* μ' ἔνεργ. σμῖ = ὁ λαμβάνων τὴν ἰδίαν γυναῖκα μετ' ἄλλον, ὁμόνυμφος (ἐνῶ στ. 260 *δμοσπορος* παθ. = ἡ γυνὴ ἢ γινομένη σύζυγος δύο ἀνδρῶν). — 460 *ζῶν*, *μτχ.* χροιν. (τοῦ *ἔρχομαι*, εἶμι). — *ἔφρασμα*, *μτχ.* κτηριτ. — 462 *φάσκειν*, ἄπαρ. ἀντὶ *πρῶστ.*

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ 311 *ἄλλην μαντικῆς δδόν* ἐκτός τῆς οἰωνοσκοτίας (μαντείας ἐκ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν) ἄλλος τρόπος μαντικῆς ἦτο ἡ ἱεροσκοπία (μαντεία ἐκ τῶν σπλάγγων τοῦ θύματος) καὶ ἡ διὰ πυρός μαντεία (τὰ ἔμπυρα ἱερά), καθ' ἣν παρατηρεῖτο τὸ σχῆμα τῆς φλογός· ἂν τὸ ἄκρον αὐτῆς ἦτο λαμπρὸν καὶ καθαρὸν, ἔθεορεῖτο αἴσιον, τοῦναντίον δέ, ἂν ἀπέληγεν εἰς καπνὸν καὶ ἦτο σκοτεινόν. — 380 *τετραννὶ καὶ τέχνη τέχνης* ἡ βασιλικὴ τέχνη κατὰ τοὺς ἀρχαίους εἶναι ἡ ὑψίστη τῶν τεχνῶν (πρβλ. Ξεν. Ἄποιν. IV. 2, 11: «*μνηστής ἐφέσιαι τέχνης*· *ἔστι γὰρ τῶν βασιλέων αἴτη καὶ καλεῖται βασιλική*») ὁ Οἰδ. λέγει ὅτι τὸ βασιλικόν του ἀξίωμα καὶ ὁ πλοῦτος του κινῶν τὸν φθόνον τῶν ἄλλων, ἀποτέλεσμα δὲ τοῦ φθόνου τούτου εἶναι ἡ σκευορία, τὴν ὁποίαν κατ' αὐτὸν ἐσχεδίασεν ὁ Κρέων χρησιμοποιῶν ὡς ὄργανον τὸν Τειρεσίαν. — 410 *Δοξίας*, λέγεται ὁ Ἀπόλλων, διότι ἔδιδεν χρησίμους λοξούς (ὄχι σαφεῖς). — 411. *Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι*· οἱ ἐν Ἀθήναις μέτοικοι κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ὄφειλον νά ἐκλέξουν ἕνα πολίτην Ἀθηναῖον ὡς *προστάτην*, ὁ ὁποῖος ἀντεπροσώπευεν αὐτοὺς πρὸ τῶν ἀρχῶν ὁ προστάτης ἐνεγράφετο εἰς τοὺς δημοσίους πίνακας, ὁ δὲ στερούμενος προστάτου κατεδιώκετο («*ἔφραγε γραφὴν ἀπροστασίου*») καὶ ἡ περιουσία του ἐδημεύετο ἐπομένως προστάτου γράφομαι = γράφομαι εἰς τὸν πίνακα ὡς *ἔχω* προστάτην ὀρισμένον πολίτην· ἐδῶ ὅμως εἶναι ἀναχρονισμός, διότι κατὰ τοὺς ἡρωικούς χρόνους, καθ' οὓς ὑποτίθεται ὅτι ἐξελέσσεται τὸ δρᾶμα, δὲν ὑπῆρχε τοιοῦτος θεσμός. — 418 Ἀρά· ἐν Ἀθήναις Ἀραὶ ἐκαλοῦνται αἱ Ἐρινύες (τὰ φαντάσματα τῶν φονευθέντων, τὰ ὁποῖα καταδιώκουν τὸν φονέα) καὶ ἀπὸ τούτων τὸ δικαστήριον τὸ δικάζον τοὺς φονεῖς ἐκαλεῖτο Ἀρειος Πάγος· ἐδῶ ἐννοεῖται ἡ Ἐρινὺς ἢ ἐκτελοῦσα τὰς ἀράς (κατάρας) τῶν γονέων.

Γ'. Αἴσθητικά: Τὸ τμήμα τοῦτο (300 - 460) τοῦ Α' ἐπεισοδίου περιέχει τὴν β' σκηνὴν μετ' ἄνδρα πρόσωπα τὸν Οἰδίποδα καὶ τὸν Τειρεσίαν. Ὁ Οἰδ. καλεῖ τὸν Τειρεσίαν νά προσφέρῃ ὡς σοφὸς μάντις τὴν βοήθειάν του διὰ τὴν

ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. Ὁ μάντις, ὁ ὁποῖος γνωρίζει καλά τὸν ἔνοχον, θέλει ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀνακοίνωσιν. Ὁ Οἶδ. ἐν τραγικῇ εἰρωνείᾳ ἐπιμένει. ἀγνοῶν ὅτι ἡ ἀποκάλυψις θὰ ἦτο κεραυνὸς ἐναντίον του! Ἐξοργίζεται, ὕβριζει τὸν μάντιν καὶ τὸν προκαλεῖ μέχρι σημείου, ὥστε ὁ μάντις ἀναγκάζεται ν' ἀναστῆρῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν πῆλον τοῦ μυστηρίου. Εἰς στ. 362 λέγει καθαρά «φονέα σέ φημι τάνδρός, οὐ ζητεῖς, κρεῖν». Καὶ ἔπειτα ἀρκετὰ σαφῶς ὑπαινίσσεται τὰς αἰσχίστας σχέσεις τοῦ Οἶδ. μετὰ τῆς μητέρας του. Καὶ ὅμως ἡ ὀργὴ ἔχει τυφλώσει τὸν ἀτυχῆ Οἶδ. καὶ δὲν ἀντιλαμβάνεται τὰ σαφῆ καὶ ἀληθῆ ἔπη τοῦ μάντεως. Ἀποδίδει τὰ πάντα εἰς μηχανορραφίας τοῦ Κρέοντος. Ἐπέρχεται οὕτω πλήρεις ἡ σύρραξις μετὰ τῶν δύο ἀνδρῶν καὶ τέλος ὁ μάντις ἐκ τοῦ στ. 447 ὁμιλεῖ σαφέστερον πλέον καὶ διὰ τὸν φονέα καὶ διὰ τὴν σημερινὴν ἐπαίσχυντον θέσιν του. Φαίνεται ὅμως ὅτι μετὰ τὸν στ. 416 ὁ Οἶδ. ἔφην γεν ὠργισμένος καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορά του. Πρέπει νὰ δεχθῶμεν τοῦτο διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ δράματος, διότι ἄλλως, ὅσον καὶ ἂν εἶχε τυφλωθῆ ἐκ τῆς ὀργῆς, θὰ ἀντελαμβάνετο προωρῶς τὰ πράγματα καὶ θ' ἀνεκόπτετο ἡ περὶ αὐτῶν ἐξίλιξις τῆς τραγωδίας. Ὁ Τειρεσίας βέβαια ὁμιλεῖ ὡς ἂν ἦτο παρὼν ὁ Οἶδ. διότι ὡς τυφλὸς δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του — Τοιουτοτρόπως ἐνημεροῦται μόνον ὁ θεατῆς, ὁ ὁποῖος ἀρχίζει ν' ἀγωνιᾷ διὰ τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶν.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 300-462: 300 ὡ πάντα νομῶν Τειρεσία! ὁ λόγος τοῦ Οἶδ. ἀρχίζει μ' ἐπαίνοους πρὸς τὴν σοφίαν τοῦ μάντεως· γρήγορα ὅμως θὰ ἔλθῃ ἡ ρῆξις καὶ τοὺς ἐπαίνοους θὰ διαδεχθῶν αἱ ὕβρεις.—303 νόσον σύνεστιν' προσωποποιία τῆς νόσου εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς νόσου ἔχει τιλιθῆ ἢ πόλις.—312 ῥῦσαι... ῥῦσαι... ῥῦσαι, τριπλῆ ἐπαναφορὰ πρὸς ἔξαρον τῆς εὐεργεσίας, τὴν ὁποίαν ζητεῖ.—316 φεῦ φεῦ, ἐπιφώνησις δηλοῦσα τὴν θλίψιν τοῦ μάντεως, διότι γνωρίζει μὲν τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τὴν ἀνακοινώσῃ εἰς τὸν βασιλέα· εἶχεν ἔλθει, φαίνεται, μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ τὴν ἀποκαλύψῃ, ἀλλ' ἤδη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς προσωποποιήσεως τοῦ Οἶδ. ἀρνεῖται νὰ ὁμιλήσῃ· οὕτω μετανοῶν λέγει ὅτι διώλεσε (ἐλησμόνησε) πόσον φοβερὸν εἶναι τὸ νὰ εἴπῃ τὴν φρικτὴν ἀλήθειαν.—325 ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω... (ἐνν. ἀπειμὶ) ὁ Τειρ. ἐτοιμάζεται ν' ἀπέλθῃ, ἀλλ' ἀνακόπτεται ὑπὸ τοῦ Οἶδ. ἐξορκίζοντος νὰ μείνῃ (μὴ πρὸς θεῶν...).—330 τί γῆς; ξυνειδῶς οὐ φράσεις... ἐρωτήσεις δηλοῦσαι ἀγανάκτησιν.—334 ὡ κακῶν κάκιστε ἀρχίζουν αἱ ὕβρεις (ὁποῖα ἀντίθεσις πρὸς τὴν ἀρχικὴν προσφώνησιν: ὡ παντα νομῶν Τειρεσία!).—337 τὴν ἐμὴν, τὴν σὴν, ἀντιθέσεις, γινομένη ἐντονωτέρα διὰ τῆς ἐν συνεχείᾳ θέσεως τῶν δύο κτητικῶν ἀνωθυμίων.—340 μοῦ γαίουσαν, φαινομενικῶς προσωποποιία τῆς ὀργῆς, ὡς ἐμφύτου εἰς τὸν Οἰδίποδα· πράγματι ὅμως ὑπαινίσσεται τὴν σχέσιν του πρὸς τὴν μητέρα του, μεθ' ἧς συνοικεῖ.—338 ἀλλ' ἐμὲ πύγεις, ἐπανάλυψις μετ' ἐμφάσεως τοῦ ὀργῆν ἐμέμνω.—341 ἤξει γὰρ αὐτό· δι' ἀορίστου ἐκφράσεως ὑπαινίσσεται ὅτι ἡ ἀλήθεια θ' ἀποκαλυφθῆ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του.—345 καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδὲν κτλ. μετὰ τοὺς προηγηθέντας διαξιφισμούς, ἤδη ἐκ τοῦ στ. τούτου ἀρχίζει ἡ σύρραξις: ὁ Οἶδ. ἐνοχοποιεῖ τὸν Τειρ. ὡς συνεργὸν τοῦ φόνου.—351 ἄληθες; εἰρωνεία.—353 ὡς ὄντι... μιάστορα· ἐξαγχαζόμενος ὁ μάντις προβαίνει εἰς σαφεστέραν ἀποκάλυψιν κατονομάζων τὸν Οἶδ. ὡς αἴτιον τοῦ μιάσματος τῆς πόλεως.—356 πέφευγα ὁ διάλογος διεξάγε-

ται ὁλοῦν ζωηρότερος : ἑκάτερος τῶν διαλεγομένων ὁμιλεῖ δι' ἐνός στίχου (στίχομουθία).— 362 *φονέα σέ φημι* κτλ., ἀνεπιφύλακτος ἀποκάλυψις, τὴν ὁποίαν ἐκ τυφλώσεως δὲν ἔννοεῖ ὁ Οἶδ.—365 *μάτην*, τραγ., εἰρωνεία (ὄλαι αἱ ἀποκαλύψεις θὰ εἶναι μάταιαι)— 371 *τυφλὸς τὰ τ' ὄτα* κτλ., παρήχησις τοῦ τ δηλοῦσα ταραχὴν καὶ ἔξαψιν ὀργῆς (ἢ φρ. κατέστη παροιμιώδης ἐπὶ σωματικῆς καὶ ψυχικῆς τυφλώσεως) *τυφλός*, συνδυασμὸς κυριολεξίας (τυφλὸς τὰ ὄμματα) καὶ μεταφορᾶς (*τυφλὸς τὰ τε ὄτα τὸν τε νοῦν*)— 374 *πρὸς νυκτός*, μεταφορᾶ ἐκ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς πρὸς δήλωσιν τῆς τυφλώσεως.— 380 *ὦ πλοῦτε καὶ τυραννί*, προσωποποιία.— 384 *δωρητόν*, οὐκ αἰτητόν, σχ. ἐκ παραλλήλου (ἢ αὐτῇ ἔννοια καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς).— 386 *ὑπελθόν*, μεταφορᾶ ἐκ τῶν παλαιόντων, οἱ ὅποιοι ὑποὺλως προσπαθοῦν νὰ ὑπεισέλθουν καὶ νὰ ἐκτοπίσουν τὸν ἀντίπαλον.— *λάθρα*, πλεονασμός.— 387 *μάγον-μηχανορράφον-δόλιον-ἀγύρτην* ἐπαλληλία. 397 *δ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους*, παρήχησις τοῦ δ (περιέχει τραγ. εἰρωνείαν, διότι πράγματι οὐδὲν γνωρίζει διὰ τὰ καθ' ἑαυτόν).— 401 *κλαίων δοκεῖς μοι*, ἀσύνδετον, δι' οὗ ἐνισχύεται ἡ ἀντίθεσις.— 404 *ὄργῃ λελέχθαι* ὁ Χορὸς θεωρεῖ τὰς προφητείας τοῦ μάντεως ὡς προερχομένας ἐκ τῆς ὀργῆς τοιοῦτοτρόπως, ἀντὶ νὰ διαφωτίσῃ, συσκοτίζει ἔτι μᾶλλον τὸν νοῦν τοῦ Οἶδ. παρεμποδίζον τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας.— 411 *προστάτον*, ἀναχρονισμός.— 415 *ἀρ' οἴσθ' ἀφ' ὧν εἰ*; ἐρωτησις ἀσύνδετος καὶ ἔντονος (χωρὶς ν' ἀναμένεται ἀπάντησις).— 418 *δεινόπους*, κοσμ. ἐπίθετον (πρβλ. χαλκόποδες, ποδώκεις Ἑρινύες).— 420 *Κιθαιρών*, συνεκδοχὴ (τὸ ἔν ἀντὶ τῆς γεν. ἔννοιας : ὄρος), περιέχει δὲ πικρὸν ὑπαινιγμὸν (πρὸς ὅσα θ' ἀποκαλυφθοῦν).— 422 *ὄν... ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν*, μεταφορᾶ, ὅπου ὁ γάμος παραβάλλεται πρὸς λιμένα.— 428 *ἐκτριβήσεται*, μεταφορᾶ ἐκ τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἐκτρίβονται πρόρριζα.— 429 *ἦ ταῦτα...* τέσσαρες ἀλλεπάλληλοι ἐρωτήσεις δηλοῦσαι ὀργὴν καὶ πάθος.— *πάλην*, ἄψορος, ἀποστραφεῖς, ἄπει, πλεονασμοί.— 436 *οἶ σ' ἔφυσαν* ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς νομιζομένους γονεῖς Πολύβιον καὶ Μερόπην.— 437 *μεῖνον*, διότι ὁ Τειρ. ἐτοιμάζεται ν' ἀπέλθῃ.— 438 *φύσει σε καὶ διαφθερεῖ*, ζωηρὰ ἀντιθέσις (ἡ ἡμέρα αὐτῇ θὰ δεῖξῃ τὴν γέννησίν σου καὶ θὰ φέρῃ τὴν καταστροφὴν σου).— 439 *ὡς πάντα* κτλ., ἐπιφώνησις δηλοῦσα τὴν ἀπόγνωσιν ἐκ τῶν αἰνιγματωδῶν λόγων τοῦ μάντεως.— 440 *ἄριστος εὐρίσκειν ἔφως*, πικρὰ εἰρωνεία.— 449 *λέγω δέ σοι* ἡδὲ ὁ μάντις ὁμιλεῖ σαφέστερον, ἀλλ' ὁ Οἶδ. εἶπεν εἰσελθεῖ εἰς τὰ ἀνάκτορα.

Γνωμικα : « *Ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος* » (314·5). — « *Φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη λύη φρονούντι* » (316).

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ : 1) Ὁ Οἶδ. προσφωνεῖ τὸν Τειρ., ἀνακοινώνει εἰς αὐτὸν τὸν χρησὸν καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ σώσῃ ὅλους ἀπὸ τὸ μῖασμα (300·315).— 2) Ὁ Τειρ. μετανοῶν διότι ἤλθε, θέλει νὰ φύγῃ ὁ Οἶδ. τὸν ἐξορκίζει νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' αὐτὸς ἀρνεῖται (316·333).— 3) Ὁ Οἶδ. ὀργίζεται καὶ μετ' ἀνταλλαγῆν ὕβρεων ἀποκαλεῖ τὸν μάντιν συνεργὸν τοῦ φόνου (334·349).— 4) Αἱ ὕβρεις συνεχίζονται ἀμοιβαίως καὶ ὁ Τειρ. σαφέστερον δηλοῖ ὅτι ὁ Οἶδ. εἶναι ὁ φονεὺς (350·362).— 5) Ὁ Οἶδ. τυφλὸς ἐξ ὀργῆς δὲν ἀντιλαμβάνεται τοὺς σαφεῖς ὑπαινιγμούς τοῦ μάντεως, ὁ ὅποιος ὁμιλεῖ περὶ τῶν αἰσχροῶν σχέσεων

τοῦ Οἰδ. με τοὺς φιλιτάτους του, ὑβρίζει καὶ ἀπειλεῖ τὸν μάντιν, ὁ ὁποῖος τοῦ προλέγει τὴν ἐκ τοῦ Ἄπολλωνος τιμωρίαν (463 - 377).— 6) Ὁ Οἰδ. φαντάζεται ὅτι ὁ Κρέων φθονῶν αὐτὸν ζητεῖ νὰ τὸν ἀνατρέψῃ ἔχων ὡς ὄργανον τὸν ἀγνοοῦντα τὴν τέχνην τοῦ μάντιν· δηλοῖ ὅτι θὰ τιμωρῆσῃ ἀμφοτέρους (378 - 403)— 7) Ὁ Χορὸς ἀποδίδει τὰ λεχθέντα εἰς ὄργην καὶ καλεῖ νὰ προσέξουν τὸν χρησμὸν (404 - 407).— 8) Ὁ Τειρ. ἐν ὄργῃ δηλοῖ ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκη τῆς κηδεμονίας τοῦ Κρέοντος· προλέγει τὰς συμφορὰς πού θὰ πλήξουν τὸν Οἰδ. (408 - 428).— Ἄνταλλάσσονται νέαι ὑβρεῖς (428 - 446).— 9) Ὁ Τειρ. μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Οἰδ. νομίζων ὅτι εἶναι παρῶν ἀποκαλύπτει τὴν ἐνοχὴν τοῦ Οἰδ., προβλέπει τὴν ἐπερχομένην συμφορὰν καὶ ὁμιλεῖ διὰ τὰς σχέσεις του μετὰ τὴν μητέρα καὶ τὰ τέκνα του (447 - 462).

4. ΣΤΑΣΙΜΟΝ Α' (463-512)

ΧΟΡΟΥ ΑΜΦΙΒΟΛΙΑΙ

Στροφή α'

ΧΟΡΟΣ. Τίς (ἔστιν ἐκεῖνος),
 ὄντινα ἄθεσπιέτεια Δελφίς
 465 πέτρα εἶπε τελέσαντα φο-
 νίασι χερσίν· ἄρρητα ἄρ-
 ρήτων;
 Ὡρα (ἔστιν) νωμᾶν νιν πό-
 दा φυγᾶ σθεναρώτερον ἀελ-
 λάδων ἴππων.
 Ὁ γὰρ γενέτας Διὸς ἐπεν-
 θρώσκει ἐπ' αὐτὸν ἔνοπλος
 470 πυρὶ καὶ στεροπαῖς·
 ἄμα δὲ ἀναπλάκῃτο Κῆρες
 ἔπονται δειναί.

ΧΟ. Ποῖος (εἶναι ἐκεῖνος), τὸν ὁποῖον ὁ προ-
 φητικὸς Δελφικὸς βράχος (: τὸ ἐπὶ τῶν βρά-
 χων κείμενον μαντεῖον τῶν Δελφῶν) εἶπεν,
 ὅτι ἐξετέλεσε μετὰ τὰ φονικά του χεῖρια τὰ
 πλέον ἀκατονόμαστα (ἔργα);
 Εἶναι καιρὸς νὰ κινήσῃ οὗτος (ὁ φονεὺς)
 τοὺς πόδας του διὰ τῆς φυγῆς γρηγορώτερα
 ἀπὸ τοὺς ἀνεμόποδας ἴππους.
 Διότι ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς (Ἄπόλλων) ὄρμῃ ἐναν-
 τίον του ὠπλισμένος μετὰ πῦρ καὶ μετὰ κεραυ-
 νούς (: μετὰ πυρφόρους κεραυνούς)
 συγχρόνως δὲ αἱ οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι
 τοῦ σκοποῦ των Ἑρινύες ἀκολουθοῦν τρο-
 μεραί.

Ἄντιστροφή α'

Φάμα γὰρ ἀρτίως φανεῖσα νι-
 φόντος Παρνασσοῦ ἔλαμψε
 πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν
 475 ἄδηλον ἄνδρα·
 φοιτᾶ γὰρ, ὡς ταῦρος, ὑπ' ἄ-
 γρίαν ὕλαν ἀνά τε ἄντρα καὶ
 πέτρας χηρεῶν μέλεος με-
 λέφ ποδί, ἀπονοσφίζων τὰ
 μεσόμφαλα γᾶς μαντεῖα·
 480 τὰ δὲ (ἐνν. μαντεῖα) περιπο-
 τᾶται αἰεὶ ζῶντα.

Διότι χρησμὸς, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου προηλ-
 θεν ἀπὸ τὸν χιονοσκεπῆ Παρνασσόν, ἐφωτο-
 βόλησε (προστάσων) νὰ ἀναζητῆ καθε Θη-
 βαῖος τὸν ἄγνωστον ἄνδρα·
 διότι (ὁ ἄγνωστος αὐτὸς ἄνθρωπος) πλανᾶται ὡς
 ταῦρος εἰς τὰ ἄγρια δάση καὶ εἰς τὰ σή-
 λαια καὶ εἰς τοὺς βράχους, ζῶν μόνος του,
 δυστυχῆς μετὰ τὰ δυστυχησμένα πόδια του,
 διότι προσπαθεῖ νὰ ἐκφύγῃ τοὺς χρησμοὺς
 πού πετοῦν ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς (: ἀπὸ
 τοὺς Δελφούς);
 Ἄλλ' οἱ χρησμοὶ αὐτοὶ περιτριγυρίζουν
 (γύρω ἀπ' αὐτὸν) πάντοτε ζωντανοί.

Σοφός μὲν οὖν οἰωνοθέτης
ταράσσει δεινά, δεινά, οὔτε
485 δοκοῦντα οὔτε ἀποφάσκοντα'

ἀπορῶ δὲ ὅτι λέξω.
Πέτομαι δὲ ἐλπίσιν, οὔτ' ἐν-
θάδε ὄρων οὔτε ὀπίσω.

490 "Εγῶγε γάρ οὔτε πάροισιν
ποτε οὔτε τανῦν πῶ ἔμαθον
τί νεῖκος ἔκειτο ἢ Λαβδακί-
δαις ἢ τῷ Πολύβου,

πρὸς ὅτου δὴ (νεῖκος) ἔχων
πίστιν βασάνῳ, εἶμι ἐπὶ τὰν
495 ἐπίδαμον φάτιν Οἰδίποδα
(=Οἰδίποδος),
Λαβδακίδαις ἐπικούρος ἀδή-
λων θανάτων.

'Ἄλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὁ τε
'Ἀπόλλων (εἰσί) ξυνητοὶ καὶ
εἰδότες (εἰσί) τὰ βροτῶν.
ὅτι δὲ μάντις ἀνδρῶν φέρε-
500 ται πλέον ἢ ἐγώ, κρίσις οὐκ
ἔστιν ἀληθής'
ἀνήρ δὲ παραμείψειεν ἂν σο-
φίαν σοφία.

505 'Ἄλλ' ἐγῶγε οὔποτε ἂν κα-
ταφαίην ἔπος μεμφομένον,
πρὶν ἴδοιμι (τοῦτο ὄν) ὀρθόν.

Πτερόεσσα γὰρ κόρα ἦλθέ
ποτε ἐπ' αὐτῷ φανερά'

510 καὶ ὦφθη βασάνῳ σοφός ἡ-
δύπολις τε.

Τῷ οὔποτε ὀφλήσει κακίαν
ἀπ' ἐμᾶς φρενός.

Στροφή β'

'Ἀλήθεια, ὁ μὲν σοφός οἰωνοσκόπος ἀνακι-
νεῖ πράγματα φοβερά, πολὺ φοβερά, τὰ ὅποια
δὲν εἶναι οὔτε πιστευτά οὔτε ἀπίστευτα (: τὰ
ὅποια δὲν ἤμπορῶ οὔτε νὰ πιστεύσω οὔτε ν'
ἀρνηθῶ)

δὲν γνωρίζω ὅμως τί νὰ εἴπω.

Καὶ βαυκαλίζομαι μ' ἐλπίδας μόνον, διότι δὲν
βλέπω φῶς οὔτε δι' ὅσα γίνονται τώρα
(=οὔτε ἐνθάδε) οὔτε δι' ὅσα ἔγιναν πρὶν
(=οὔτε ὀπίσω).

Διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον οὔτε ποτὲ προηγουμέ-
νως οὔτε τώρα ἀκόμη ἔμαθα ποῖα φιλονι-
κία ὑφίστατο μεταξύ τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαβδά-
κου (Λαῖου) καὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πολύβου (Οἰ-
δίποδος),

ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἀκριβῶς (φιλονικίαν ὁρμώ-
μενος) δίδων εἰς αὐτὴν πίστιν ὡς εἰς ἀσφα-
λῆ ἀπόδειξιν, νὰ προσβάλω τὴν κρατοῦσαν
παρὰ τῷ λαῷ καλὴν φήμην τοῦ Οἰδίποδος,
χάριν τῶν Λαβδακιδῶν ἐκδικητῆς τοῦ μυ-
στηριώδους θανάτου.

'Αντιστροφή β'

'Ἀλλὰ βεβαίως ὁ μὲν Ζεὺς καὶ ὁ 'Απόλλων
εἶναι σοφοὶ καὶ γνωρίζουν τὰς τύχας τῶν
θνητῶν

ὅτι δὲ ἓνας μάντις μεταξύ τῶν ἀνθρώπων
εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ ἐμέ, αὐτὴ ἢ κρίσις δὲν
εἶναι ὀρθή'

ἓνας ἀνθρώπος ὅμως ἠμπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ
τὴν σοφίαν (τοῦ ἄλλου) μὲ τὴν σοφίαν του
(καὶ ὄχι μὲ τὴν μαντικὴν).

'Ἄλλ' ἐγὼ τοῦλάχιστον ποτὲ δὲν ἠμπορῶ νὰ
παραδεχθῶ τοὺς λόγους ἐκείνων πού κατη-
γοροῦν (τὸν Οἰδίποδα), πρὶν ἴδω ὅτι (οἱ λό-
γοι οὗτοι) εἶναι ὀρθοί.

Διότι ἡ πτερωτὴ κόρη (: ἡ Σφίγξ) ὠρθώθη
κόποτε ἐναντίον αὐτοῦ παρουσίᾳ ὄλων
(=φανερᾶ).

καὶ ἀπεδείχθη διὰ τῆς δοκιμασίας ταύτης
(ὁ Οἶδ.) σοφός καὶ εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν.

Διὰ τοῦτο (=τῷ) ποτὲ δὲν θὰ χαρακτη-
σθῆ κακὸς κατὰ τὴν ἰδικὴν μου γνώμην.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ · ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : Στρ. α' 464 ἄ Δελφίς ἡ Δελφική (τὸ ἄ δωρ. = ἄττ. ἤ). — *Θεοπιπέτεια*, θηλ. ἐπίθ. (τοῦ ἄρσ. *θεοπιπέτης*) = ἡ λέγουσα θεόπνευστα ἑπηρ. προφητικὴ (ἐκ τοῦ *θέσις* = θεῖος καὶ *ἔπος*) — 465 ἀρρητὰ ἀρρητων, περιφρ. ὑπερθετικόν = τὰ πλέον ἀρρητα. — *τελέσαντα*, μτχ. κτγμτ. ἐκ τοῦ εἶπε (τὰ λεκτικὰ ἐνίοτε συντάσσονται μὲ κτγμτ. μτχ.). — 468 *νωμᾶν*, ὑποκ. τοῦ ὄρα (*ἔστι*) *νωμάω* - ὦ = κινῶ· *νιν* (= αὐτόν, τὸν φονέα), ὑποκ. τοῦ *νωμᾶν*. — *ἀελλὰς* (καὶ *ἀελλόπους*) ταχὺς ὡς ἡ θύελλα (*ἄελλα*), ἀνεμόπους. 469 *ἔνοπλος*, κτγμ. — *πυρὶ καὶ στεροπαῖς*, δοτ. ὄργ. εἰς τὸ ἔνοπλος· ἐν διὰ δυοῖν, ἀντί· *πυρφόροις κεραινοῖς*. — δωρ. *γενέτας* (= ἄττ. *γενέτης*) = ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱός· ἐδῶ = υἱός. — 471 *δειναί*, ἐπιρ. κτγμτ. — *Κῆρες* αἱ Ἐρινύες (*ἡ κῆρ* = ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου) — *ἀναπλάκητοι* (ἐπίθ. προσδ.) αἱ οὐδέποτε ἀστοχοῦσαι τοῦ σκοποῦ των (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ *ἀμπλακίσω* = ἀποτυγχάνω).

Ἄντιστρ. α'. 474 τοῦ *νιφόεντος Παργασσοῦ*, γέν. ἀφαιρετ. = ἐκ τοῦ νιφ. Π. — *φάμα*, ἐδῶ = χρησιμός. — *ἰχθυέειν*, τελ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ *φάμα* (= χρησιμὸς προστάσων νά...). — *πάντα* ὑποκ. τοῦ ἀπαρ. (= πάντα Θηβαῖον). — *φοιτᾷ* συχάζει, πλανᾶται (ὑποκ. ὁ *ἄδηλος ἀνήρ*). — 479 *μελέω ποδ'*, δοτ. ὄργ. μὲ τὰ δυστυχησμένα του πόδια (ὡς ἀδιακόπως τρέχοντα). — *ὡς ταῦρος* ὅπως τρέχει ὁ ταῦρος, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς φυγῆς προσπαθεῖ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν ἐνοχλοῦντα αὐτὸν οἰστρον (ἀλογόμυριαν). — 480 τὰ *μεσόμφαλα γῆς μαντεῖα* = τὰ μεσομφάλου *γῆς μαντεῖα* (σχ. ὑπ ἀλλαγῆς) = τοὺς χρησίμους ποῦ ἐκπηδοῦν ἀπὸ τὸν κέντρον τῆς γῆς, δηλ. ἀπὸ τοὺς Δελφούς· *μεσόμφαλος* ὁ εὐρισκόμενος ἐν τῷ μέσῳ ὅπως ὁ ὀμφαλὸς (τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν *μεσόμφαλον* ὡς εὐρισκόμενον εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς). — *ἀπονοσφίζω* ζητῶ ν' ἀπομικρύνω τι ἀπ' ἐπάνω μου, προσπαθῶ νά ἐκρύψω (*ἀπονόσφιν* = μακράν) ὑποκ. τῶν μτχ. ὅπως καὶ τοῦ *φοιτᾷ* εἶναι ὁ *ἄδηλος ἀνήρ*, ὁ ὁποῖος παραβάλλεται πρὸς ταῦρον οἰστρηλατούμενον. — 482 *ζῶντα*, κατηγορούμενον.

Στρ β'. 485 *δειναί*, σύστ. ἀντικ.: ταράσσει δεινὰς ταραχάς, ἀνακινεῖ πράγματι φοβερά. — *οὔτε δοκοῦντα οὔτε ἀποφάσκοντα*, μτχ. ἐπίθετ. = ἂ οὔτε δοκοῦσιν (*εἶναι*) οὔτε ἀποφάσκοσι (τὰ ὅποια δὲν εἶναι οὔτε πιστευτὰ οὔτε ἀπίθανα). — 487 *οὔτ' ἐνθάδε οὔτε δπίσω*, χρονικῶς = οὔτε ἐν τῷ παρόντι οὔτε ἐν τῷ παρελθόντι. — *Δαβδακίδαις* (ἐννοεῖ μόνον τὸν Λάϊον) = *Δαβδακίδη*. — *τῷ (υἱῷ) Πολύβου* = τῷ Οἰδίποδι. — 494 *πρὸς ἴτου* (νείκους) = ἀπὸ τὴν ὁποῖαν (φιλονικίαν) ὀρμώμενος. — *πίστιν ἔχων*, ἐνν. αὐτῷ (τῷ νείκει). — *βασάνω*, κτγμτ. = ὡς εἰς ἀσφαλῆ ἀπόδειξιν. — 495 *εἶμι*, μέλ. ἐν τελ. προτ. = νά ἐπέλθω ἐπὶ τὴν... , νά προσβάλω τὴν... — *ἐπ' ἄματος (ἐπίδημος)* ὁ ἐνδημος, ὁ κρατῶν παρὰ τῷ λαῷ. — *Οἰδίποδα* (δωρ. γέν.) = Οἰδίποδος. — 496 *ἐπίκουρος βοηθός*· ἐδῶ = ἐκδιηγητής (ὁ βοηθὸν τὸν φονευθέντα)· *ἀδήλων θανάτων*, γέν. ἀντικ.

Ἄντιστρ. β'. 500 *εἰδότες (εἰσὶν)* περιφρ. = ἴσασι (γνωρίζουν). — *ἀνδρῶν* γέν. διαίρ. = μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. — *ὅτι δὲ μάντις (ἀνδρῶν) πλέον ἢ ἐγὼ φέρεται*, ἡ εἰδ. πρότ. εἶναι προτασσομένη ἀνάλυσις τῆς ἐχούσης γνωστικὴν σημασ. λέξ. *κρίσις*, ἡ ὁποία εἶναι ὑποκ. τοῦ *οὐκ ἔστιν*, τὸ δὲ *ἀληθῆς* κτγμτ. (κανονικῶς ἡ εἰδ. πρότ. ἔπρεπε νά τεθῆ μετὰ τὴν λέξιν, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ συμπλήρωμα: ἡ κρίσις οἷ... δὲν εἶναι ἀληθῆς). — *ἡ ἐγὼ*, β' ὄρος συγκρ. κατ' ἐννοιαν: ἡ οἰσοδήποτε ἄνθρ. ὡς ἐγὼ (ἐν ἀντιθ. πρὸς τοὺς θεούς). — *σοφία* δοτ. ὄργ. (: μόνον διὰ τῆς σοφίας καὶ ὄχι διὰ τῆς μαντικῆς). — 505 ἡ φράσις

τοῦ κειμένου δέον νά γραφῆ με τὴν ἀκόλουθον στίξιν: ἀλλ' οὔποτε ἔγωγ' ἄν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθόν, ἔπος μεμφομένων ἄν καταφαίην = ἀλλ' ἔγωγε οὔποτε ἄν καταφαίην (=ποτέ δὲν ἤμπορῶ νά παραδεχθῶ) ἔπος μεμφομένων (=τοὺς λόγους τῶν κατηγορούντων τὸν Οἰδίποδα) πρὶν ἴδοιμι (ἐνν. τοῦτο τὸ ἔπος) ὀρθόν, ἐνν. δ'ν (πρὶν ἴδω ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ὀρθοί) ἤτοι: ἔπος ἀντικ. τοῦ ἄν καταφαίην (κατάφημι = λέγω ναί, παραδέχομαι) μεμφομένων, γεν. ὑποκ., ὀρθόν κτηγμ.—509 φανερά, ἐπιρ. κτηγμ.—παρουσίᾳ ὄλων.— γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ οὔποτε ἄν καταφαίην.—510 ὄφθη, παθ. ἄορ. τοῦ ὀρῶμαι.—βασάνω δοτ. ὄργ.—σοφός, ἡδύπολις κτηγμ.—511 τῶ = διό, διὰ τοῦτο.—δφλισκάνω κακίαν χαρκατηρίζομαι κακός.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 463 Δελφίς πέτρα λέγεται τὸ μαντεῖον ὡς κείμενον παρὰ τοὺς Δελφούς, ἐπὶ κωνοειδοῦς ἀποφυάδος τοῦ Παρνασσοῦ, ἄνωθεν τῶν ὁποίων ἐκρέμαντο αἱ Φαιδριάδες πέτραι (νυνὸ τὸ χωρίον ὀνομάζεται Καστρί).—470 Διὸς γενέτας, ὁ Ἀπόλλων (ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς) οὗτος ὀπλίζεται διὰ τοῦ ὄπλου τοῦ πατρὸς του, δηλ. διὰ τοῦ κεραυνοῦ, ἵνα ἐπιβάλλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρησμάτων, οἱ ὅποιοι ἐκφράζουσι τὴν θήλησιν τοῦ Διὸς.—472 Κῆρες εἶναι αἱ μοῖραι τοῦ βιαίου θανάτου, δηλ. αἱ Ἐρινύες· αὐταὶ παρίστανται ὡς ἐκτελεστικὰ ὄργανα τῆς θείας δικαιοσύνης.—480 μεσόμαλα μαντεῖα· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο ἐν τῷ κέντρῳ τῆς οἰκουμένης, διὰ τοῦτο ὀνόμασαν αὐτὸ γῆς ὀμφαλόν.

Γ' Αἰσθητικά: Εἰς τοὺς στ. 463-512 περιέχεται τὸ α' Στάσιμον. Καλεῖται δὲ «Στάσιμον» τὸ μεταξύ δύο ἐπεισοδίων ζῆσμα τοῦ Χοροῦ, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς Παρόδου ἤδη κατέλαβε τὴν στάσι, ἤτοι τὴν ἐν ὀρχήστρᾳ θέσιν του. Τὰ ζῆσματα ταῦτα τοῦ Χοροῦ παρεμβαλλόμενα μεταξὺ τῶν ἐπεισοδίων εἶναι σύντομα διαλείμματα τῆς κυρίως δράσεως τοῦ ἔργου, κατὰ τὰ ὅποια προσφέρεται εἰς τὸν θεατὴν εὐχάριστον ἀκρόαμα καὶ συγχρόνος παρέχεται εἰς αὐτὸν ἡ εὐχαρία νά συνέλθῃ ἀπὸ τὴν ὑπερέντασιν τῆς προσοχῆς, μετὴν ὁποῖαν παρακολουθεῖ τὰ τελούμενα. Εἰς τὸ παρὸν Στάσιμον ὁ Χορὸς φαίνεται ὅτι τελεῖ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου ἀποκαλύψεων. Δὲν τολμᾷ νά πιστεύσῃ αὐτὰς καὶ ἐκφράζει τὴν ἀμηχανίαν του. Διερωτηθεὶς οὕτω τὴν ἀμηχανίαν τοῦ θεατοῦ. Ἐν τέλει ὅμως δηλοῖ τὴν πίστιν του εἰς τὸν Οἰδίποδα ὡς δεδοκιμασμένον «σοφὸν καὶ ἡδύπολι».—Τὸ ὄλον Στάσιμον ἀπαρτίζεται ἀπὸ δύο στροφικὰ ζεύγη: α') ἀπὸ τὴν 1ην στροφήν καὶ 1ην ἀντιστροφήν καὶ β') ἀπὸ τὴν 2αν στροφήν καὶ 2αν ἀντιστροφήν. Ἐκάστη στροφή καὶ ἀντιστροφή ἀντιστοιχοῦν μετρικῶς καὶ λογικῶς.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 463-512: Δελφίς πέτρα, σχ. συνεχδοχησις: Δελφικὸν μαντεῖον (δηλοῦται τὸ ὄλον τοῦ τόπου ἀντὶ τοῦ ἐν αὐτῷ μέρους) —468 φυγῆ πόδα νομᾶν, γραφικὴ εἰχλὼν τῆς φυγῆς: πόδα ὁ ἐν. ἀντὶ πληθ. (καὶ αὐτὸ σχ. συνεχδοχησις).—470 δ Διὸς γενέτας, ἀντονομασίᾳ διὰ περιφράσεως, ἀντί: Ἀπόλλων.—πυρὶ καὶ στεροπαῖς ἐν διὰ δυοῖν.—473 ἔλαμψε, μετὰ φορᾶ (ὁ χρησμός παρίσταται ὡς φῶς, τὸ ὁποῖον εἶναι σύμβολον τῆς ἐλπίδος).—478 ὡς ταῦρος, παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον· ὅπως ὁ ταῦρος θέλων ν' ἀπομακρύνῃ ἀπ' ἐπάνω του τὸν οἴστρον τρέχει μακρὰν τῆς ἀγέλης εἰς ἐρήμους τόπους, ἔτσι καὶ ὁ φονεὺς ζητῶν ν' ἀποφύγῃ τὸν χρησμὸν πλανᾶται μακρὰν τῆς πόλεως.—479 μέλεος μελέω, ἐπα-

ναφορά πρὸς ἔμφασιν.—480 ἀπονοσφίζω, μεταφορὰ ἐκ τοῦ ταύρου ζητοῦντος διὰ τῶν κινήσεων καὶ τῆς φυγῆς ν' ἀπαλλαγῇ τοῦ οἴστρου.—*μυσόμφαλα*, ὑπαλλαγή (ἀντὶ *μανεῖα μυσόμφαλου γῆς*).—485 *δεινὰ - δεινὰ*, ἐπαναφορὰ δηλοῦσα τὴν βαθεῖαν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποῖαν ἐπροκάλεσαν οἱ λόγοι τοῦ μάντεως.—486 *οὔτε... οὔτε*... ἐπανάληψις τοῦ *οὔτε* ἐξάκις ἐν τῇ β' Στρ. πρὸς δῆλωσιν τελείας ἀγνοίας καὶ ἀμφιβολίας.—487 *πέτομαι ἐλπίσιν*, μεταφορὰ δηλοῦσα τὴν ἀβεβαιότητα (: ταλαντεύομαι μετέωρος χωρὶς νὰ πιστεύσω).—500 *πλέον φέρεται, κρίσις, παραμείψειν*, μεταφοραὶ ἐκ τῶν ἀγώνων.

Δ' ΠΕΡΙΑΨΕΙΣ: 1) Ποῖος τάχα εἶναι ὁ φονεὺς; Ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι, ἄς φύγῃ, διότι τὸν καταδιώκουν ὁ Ἀπόλλων καὶ αἱ Ἑρινύες (463-472)—2) Ἄλλ' ὅποιοσδήποτε καὶ ἂν κρύπτεται, ὁ χρησμός τοῦ μαντείου τὸν καταδιώκει παντοῦ (473-484).—3) Οἱ λόγοι τοῦ μάντεως μὲ ταρώσσουν, ἀλλὰ ἀδυνατῶ νὰ τοὺς πιστεύσω (485-496).—4) Μόνον ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων εἶναι σοφοί. Ὁ μάντις ὡς ἄφθρωπος δυνατὸν νὰ πλανᾶται. Πῶς νὰ ἐνοχοποιήσω τὸν δεδοκιμασμένον σοφὸν καὶ ἡδύπολιν Οἰδίποδα; (497-512).

5. ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Β' (513-863)

ΟΙΔΙΠΟΥΣ - ΚΡΕΩΝ - ΙΟΚΑΣΤΗ

α) Οἰδίποδος καὶ Κρέοντος ἔρις (513-633)

[Ὁ Κρέων ἐρχεται εἰς τὴν σκηνὴν ἐκ τῆς δεξιᾶς παραόδου]

ΚΡ. Ἄνδρες πολῖται, πάρεμι ἀθλητῶν, πεπυσμένοι τὸν τύραννον Οἰδίπου κατηγορεῖν μου δεινὰ ἔπη.

515 Εἰ γὰρ νομίζει ἐν ταῖς ξυμφοραῖς ταῖς νῦν πεπονθέναι (τι) φέρον εἰς βλάβην πρὸς γ' ἔμοῦ λόγοισιν εἶτ' ἔργοισιν,

οὔτοι πόθος ἐστὶ μοι βίου τοῦ μακραιώνος φέροντι τὴν δε βάξιν.

520 Ἢ γὰρ ζημία μοι τοῦ λόγου τοῦτου οὐ φέρει εἰς ἀπλοῦν, ἀλλ' εἰς μέγιστον, εἰ κεκλήσομαι κακὸς μὲν ἐν πόλει, κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων.
ΧΟ. Ἄλλ' ἦλθε μὲν δὴ τοῦτο τὸ ὄνειδος βιασθὲν ἂν τάχα μᾶλλον ὀργῇ ἢ γνώμῃ φρενῶν.

ΚΡ. Ἄνδρες συμπολίται, ἤλθα ἐδῶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνω, διότι ἔχω μάθει ὅτι ὁ βασιλεὺς Οἰδίπους ἐκτοξεύει ἐναντίον μου φοβεράς κατηγορίας.

Διότι, ἂν νομίζῃ ὅτι κατὰ τὰς σημερινὰς συμφορὰς του ἔχει πάθει τίποτε βλαβερὸν ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον εἶτε μὲ λόγους εἶτε μὲ ἔργα,

δὲν ἐπιθυμῶ βέβαια (=τοι) τὸν μακρὸν βίον ἐφόσον διατελῶ ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῆς τῆς κατηγορίας.

Διότι ἡ ζημία (ἢ ὅποια προέρχεται) εἰς ἐμὲ ἐκ τοῦ λόγου τούτου δὲν εἶναι μικρά, ἀλλὰ πολὺ μεγάλη, ἂν θὰ ὀνομάζωμαι κακὸς μὲν εἰς τὴν πόλιν, κακὸς δὲ ἀπὸ σέ καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους.

ΧΟ. Ἄλλά, ναὶ ἀλήθεια (=μὲν δὴ), ἠκούσθη ἡ κατηγορία αὕτη, ἢ ὅποια ἀκουσίως θὰ προεκλήθῃ ἴσως μᾶλλον ἀπὸ στιγμιαίαν παραφρορὰν παρά ἀπὸ ἐσωτερικὴν πεποίθησιν.

525 ΚΡ. Ἐφάνθη δὲ τὸ ἔπος, ὅτι ὁ μάντις πεισθεὶς ταῖς ἐμαῖς γνώμαις λέγει τοὺς λόγους ψευδεῖς;

ΧΟ. Ἡδῶτο μὲν τάδε· οὐκ οἶδα δὲ τί νιν γνώμη.

ΚΡ. Κατηγορεῖτο δέ μοι τὸ ἐπικλημα τοῦτο ἐξ ὀρθῶν ὁμμάτων καὶ ἐξ ὀρθῆς φρενός;

530 ΧΟ Οὐκ οἶδα· οὐ γάρ ὀρῶ ἄδρῶσιν οἱ κρατοῦντες.

(Ἄ Οὐδὲν ἐμφανίζεται ἐξερχόμενος τῶν ἀνακτόρων).

ΧΟ. Αὐτὸς δὲ ὄδε ἤδη περᾶ ἐξῶ δωμάτων.

ΟἶΔ. Οὗτος σύ, πῶς ἤλθες δεῦρο; Ἦ ἔχεις τοσόνδε πρόσωπον τόλμης, ὥστε ἴκου τὰς ἐμάς στέγας, ὧν ἐμφανῶς φονεὺς τοῦδε τοῦ ἀν-

535 δρὸς ἐναργῆς τε ληστής τῆς ἐμῆς τυραννίδος;

Φέρε εἰπέ πρὸς θεῶν, ἐβουλεύσω ποιεῖν ταῦτα, ἰδὼν δειλίαν ἢ μορίαν τινὰ ἐμοί; ἢ (ἐνν. ὑπολαβῶν) ὡς οὐ γνωριῶμι τοῦργον τόδε σου προσέρπον δόλω ἢ (ὡς) οὐκ ἀλεξιόμη μαθών.

540 Ἔρα τὸ ἐγχειρήμα σου οὐκ ἔστι μῶρον, θηρᾶν τυραννίδα ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων, ὃ ἀλίσκεται πλήθει χρημασί τε;

ΚΡ. Οἶσθα ὡς ποίησον; Ἀντάκουσον ἴσα ἀντὶ τῶν εἰρημένων κᾶτα (=καὶ εἰτα) κρίνε αὐτὸς μαθών.

545 ΟἶΔ. Σὺ (μὲν εἰ) δεινὸς λέγειν, ἐγὼ δὲ (εἰμὶ) κακὸς μανθάνειν σοῦ· εὗρηκα γάρ σε δυσμενῆ καὶ βαρὺν ἐμοί.

ΚΡ. Ἄκουσόν μου τοῦτ' αὐ-

ΚΡ. Καὶ ἠκούσθη ὁ λόγος (=καὶ ἐλέχθη) ὅτι ὁ μάντις πεισθεὶς εἰς τὰς ἰδικὰς μου γνώμας ἔλεγε τοὺς λόγους του ψευδεῖς;

ΧΟ. Ἐλέγοντο μὲν ταῦτα· δὲν γνωρίζω ὅμως μὲ ποῖον νόημα (ἐλέγοντο).

ΚΡ. Ἐξετοξεύθη δὲ ἐναντίον μου ἡ κατηγορία αὐτὴ μὲ σηκωμένα μάτια καὶ μὲ σωστὰ μυαλά (: ἀλλὰ αὐτὸς ποῦ ἐξεστόμισεν αὐτὴν τὴν κατηγορίαν δὲν κατέβασε τὰ μάτια του ἀπὸ ἐντροπῆ καὶ ἦταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἰς τὰ καλὰ του);

ΧΟ Δὲν γνωρίζω· διότι δὲν (μοῦ ἐπιτρέπεται νά) βλέπω ὅσα πράττουν οἱ ἄρχοντες.

ΧΟ. Ἄλλ' ἰδοῦ αὐτὸς (ὁ βασιλεὺς) ἐξέρχεται ἤδη ἀπὸ τὰ ἀνάκτορα.

ΟἶΔ. Ἔ σύ, πῶς ἤλθες ἐδῶ; Ἀλήθεια, ἔχεις τόσον πολὺ μεγάλην τόλμην, ὥστε ἤλθες εἰς τὸν οἶκον μου, ἐνῶ εἶσαι ὀλοφάνερα φονεὺς αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς (=ἐμοῦ λέγει τοῦτο δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὸν ἑαυτὸν του) καὶ ὀλοφάνερος ληστής τῆς βασιλείας μου :

Ἔλα, εἰπέ μου δι' ὄνομα τῶν θεῶν, ἐσκέφθης νὰ κάμης αὐτά, διότι παρετήρησες κάποιαν δειλίαν ἢ μορίαν εἰς ἐμέ;

ἢ (διότι ἐνόμισες) ὅτι δὲν θά ἀποκαλύψω ὅτι τὸ ἔργον σου αὐτὸ ἦρχετο ὑποῦλα κατεπάνω μου ἢ (διότι ἐνόμισες ὅτι) δὲν θά τὸ ἀποκρούσω, ἂν τὸ μάθω;

Ἄραγε τὸ τόλμημά σου δὲν εἶναι ἀνόητον, νὰ ἐπιδιώκῃς χωρὶς μεγάλου ἀριθμὸν ὀπαδῶν καὶ χωρὶς φίλους τὴν βασιλείαν, πρᾶγμα τὸ ὅποῖον ἀποκίᾶται μὲ πολλοὺς ὀπαδοὺς καὶ

χρημάτα;

ΚΡ. Γνωρίζεις τί πρέπει νὰ κάμης; Ἄκουσε καὶ σὺ ἐπίσης τὴν ἀπάντησίν μου εἰς ὅσα ἔχουν λεχθῆ (ἀπὸ σέ) καὶ ἔπειτα σκέψου μόνος σου, ἀφοῦ ἀκούσης.

ΟἶΔ. Σὺ (μὲν) εἶσαι ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ λέγῃς, ἐγὼ ὅμως (εἰμὶ) ἀνίκανος νὰ σέ ἀκούω· διότι σέ ἔχω εὗρει ἐχθρικὸν καὶ κακὸν πρὸς ἐμέ.

ΚΡ. Ἄκουσε ἀπὸ ἐμέ αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ.

τὸ ὡς ἐρῶ πρῶτα νῦν.

ΟΙΔ. Μὴ φράζε μοι τοῦτ' αὐτό, ὅπως οὐκ εἶ κακός.

ΚΡ. Εἴ τοι νομίζεις τὴν αὐθαδίαν εἶναι κτήματι χωρὶς τοῦ νοῦ, οὐ φρονεῖς ὀρθῶς.

ΟΙΔ. Εἴ τοι νομίζεις δρῶν κακῶς ἄνδρα συγγενῆ οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὐφρονεῖς.

ΚΡ. Ξόμφημί σοι ταῦτα εἰρηῆσθαι ἔνδικα· δίδασκε δέ με τὸ πάθημα, ὁποῖον φῆς παθεῖν.

555 *Ἐπειθες ἢ οὐκ ἔπειθες, ὡς χρεῖή με πέμψασθαι ἄνδρα τινὰ ἐπὶ τὸν σεμνόμαντιν;

ΚΡ. Καὶ νῦν ἔτι εἰμί αὐτός (= ὁ αὐτός) τῷ βουλευέματι.

ΟΙΔ. Ὁ Λάιος δῆτα πόσον τινὰ χρόνον ἤδη...

ΚΡ. Δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἔννοῶ.

560 ΟΙΔ. Ἐρρεῖ ἄφαντος θανάσιμῳ χειρῶματι;

ΚΡ. Μετρηθεῖεν ἂν μακροὶ παλαιοὶ τε χρόνοι.

ΟΙΔ. Ὁ μάντις οὖν οὗτος ἦν τότε ἐν τῇ τέχνῃ;

ΚΡ. (*Ἦν) σοφός γε ὁμοίως καὶ ἐξ Ἰσου τιμώμενος.

ΟΙΔ. Ἐμνήσατό τι οὖν ἐμοῦ ἐν τῷ τότε χρόνῳ;

565 ΚΡ. Οὐκ οὖν οὐδαμοῦ (ἐμνήσατο σοῦ), ἐμοῦ γε ἐστῶτος πέλας.

ΟΙΔ. Ἄλλ' οὐκ ἔσχετε ἔρουναν τοῦ θανόντος;

ΚΡ. Παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; καὶ οὐκ ἠκούσαμεν.

ΟΙΔ. Πῶς οὖν οὗτος ὁ σοφός οὐκ ἠῤῥα τότε τάδε;

ὅτι μ' ἔχεις εὖρει ἐχθρικὸν πρὸς σέ) ὅπως θά σοῦ τὸ ἐξηγήσω ἀμέσως τώρα.

ΟΙΔ. Μὴ μοῦ λέγεις αὐτὸ ἴσα ἴσα, πῶς δὲν εἶσαι κακός (πρὸς ἐμέ).

ΚΡ. Ἄν βέβαια νομίζης ὅτι ἡ ἰσχυρογνωμοσύνη χωρὶς τὴν καθοδήγησιν τοῦ νοῦ εἶναι κάποιον (σπουδαῖον) ἀπόκτημα, δὲν σκέπτεσαι σωστά.

ΟΙΔ. Ἄν βέβαια νομίζης ὅτι κακοποιῶν ἄνδρα συγγενῆ σου δὲν θά ὑποστῆς τὴν (προσήκουσαν) τιμωρίαν, δὲν σκέπτεσαι καλά.

ΚΡ. Συμφωνῶ μαζί σου ὅτι αὐτὰ ἔχουν λεχθῆ σωστά (: ὅτι ἔχεις ὁμιλήσει σωστά) ἀλλὰ εἰπέ μου ποῖον εἶναι τὸ πάθημα, τὸ ὅποιο ἰσχυρίζεσαι ὅτι ἔπαθες (ἀπὸ ἐμέ).

Προσεπάθεις νὰ μὲ πεισῆς ἢ δὲν προσεπάθεις νὰ μὲ πείσῆς, ὅτι ἔπρεπε ἐγὼ ν' ἀποστείλω κάποιον ἄνδρα πρὸς τὸν σοβαρὸν (!) μάντιν;

ΚΡ. Καὶ τώρα ἀκόμη εἶμαι ὁ ἴδιος ὡς πρὸς τὴν γνώμην αὐτὴν (: καὶ τώρα ἀκόμη ἔχω τὴν ἴδιαν γνώμην).

ΟΙΔ. Ὁ Λάιος λοιπὸν πόσον καιρὸν τώρα...

ΚΡ. Ἐχει κάμει ποῖον ἔργον; διότι δὲν καταλαβαίνω.

ΟΙΔ. Ἐχει γίνεῖ ἄφαντος διὰ βιαιίου θανάτου;

ΚΡ. Θὰ ἠμποροῦσαν νὰ μετρηθοῦν πολλοὶ καὶ παλαιοὶ χρόνοι.

ΟΙΔ. Ὁ μάντις λοιπὸν αὐτὸς ἠσχολεῖτο τότε μὲ τὴν (μαντικὴν) τέχνην;

ΚΡ. Ναι (=γε) ἦτο σοφός ὅπως καὶ σήμερα καὶ ἐξ Ἰσου τιμώμενος.

ΟΙΔ. Ἐκαμε λοιπὸν καμμίαν μνειάν ἐμοῦ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον;

ΚΡ. Λοιπὸν ὄχι δὲν ἔκαμε καθόλου μνειάν σοῦ, ἐνόσφ τοῦλάχιστον ἐγὼ ἤμουν πλησίον αὐτοῦ (: τοῦλάχιστον ἐπὶ παρουσίᾳ μου).

ΟΙΔ. Ἄλλὰ δὲν ἐκάματε ἔρουναν διὰ τὸν φονευθέντα;

ΚΡ. Ἐρευνήσαμεν, πῶς ὄχι; ἀλλὰ δὲν ἐμάθαμεν (τίποτε ἀπὸ τούς ἐξετασθέντας).

ΟΙΔ. Πῶς λοιπὸν αὐτὸς ὁ σοφός δὲν ἔλεγε τότε αὐτὰ (ποῦ λέγει τώρα);

KP. Οὐκ οἶδα' ἐφ' οἷς γὰρ οὐ φρονῶ φιλῶ σιγαῶν.

570 ΟΙΔ. Οἶσθα δέ γε τόσον και λέγοις ἄν, εὖ φρονῶν.

KP. Ποῖον τόδε; εἰ γὰρ οἶδά γε, οὐκ ἀρνήσομαι.*

ΟΙΔ. Ὅθούνεκα, εἰ μὴ ξυνῆλθε σοί, οὐκ ἄν ποτε εἶπε τὰς ἐμάς διαφθοράς Λαῖτου.

KP. Εἰ μὲν λέγει ταῦτα, αὐτός οἶσθα' ἐγὼ δὲ δικαίῳ μαθεῖν σοῦ ταῦθ' (=τὰ αὐτά), ἅπερ κάμοῦ σὺ νῦν (=ἅπερ καὶ σὺ δικαιοῖς νῦν μαθεῖν ἐμοῦ).

ΟΙΔ. Ἐκμάνθανε' οὐ γὰρ δὴ ἀλώσομαι φονεύς.

KP. Τί δήτα; Γήμας ἔχεις τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν;

ΟΙΔ. Οὐκ ἔνεστιν ἄρνησις ὧν ἀνιστορεῖς.

KP. Ἄρχεις δὲ γῆς τὰ αὐτὰ ἐκείνη, νέμων ἴσον;

580 ΟΙΔ. Ἄν (=ἄ ἄν) ἦ θέλουσα, κομίζεται πάντα ἐμοῦ.

KP. Οὐκ οὖν ἰσοῦμαι ἐγὼ σφῶν δυοῖν τρίτος;

ΟΙΔ. Ἐνταῦθα γὰρ δὴ και φαίνεται κακὸς φίλος.

KP. Οὐκ, εἰ διδοίης γε λόγον σαυτῷ, ὡς ἐγὼ (ἐνν. δίδωμι λόγον ἑμαυτῷ).

Σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τινα ἄρχειν ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ (ἄρχειν) εὐδοντα ἄτρεστον, εἰ γε ἔξει τὰ αὐτὰ κράτη.

Οὗτ' ἐγὼ μὲν οὖν ἔφυν ἱμεῖρων μᾶλλον εἶναι αὐτὸς τύραννος ἢ δρᾶν τύραννα οὗτ'

KP. Δὲν γνωρίζω' διότι δι' ὅσα δὲν γνωρίζω συνηθίζω νὰ σιωπῶ.

ΟΙΔ. Ἄλλὰ γνωρίζεις τουλάχιστον τόσον ὀλίγον (: ἀλλὰ κάτι λίγο γνωρίζεις), και ἡμπορεῖς νὰ (μᾶς τὸ) ἀνακοινώσης, διότι τὸ γνωρίζεις καλά.

KP. Ποῖον εἶναι αὐτό; διότι ἄν βέβαια τὸ γνωρίζω, δὲν θ' ἄρνηθῶ νὰ τὸ εἶπω.

ΟΙΔ. Ὅτι (=δοθούνεκα), ἐὰν δὲν συνηθῆτε μαζί σου (ὁ μάντις), δὲν θὰ ἔλεγε ποτὲ τὸν (δῆθεν) ὑπ' ἐμοῦ φόνον τοῦ Λαῖτου.

KP. Ἄν μὲν λέγῃ αὐτά, σὺ ὁ ἴδιος γνωρίζεις' ἐγὼ ὅμως κρίνω δίκαιον νὰ μαθῶ ἀπὸ σὲ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ὅπως και σὺ (κρίνεις δίκαιον νὰ μάθῃς) τώρα ἀπὸ ἐμέ.

ΟΙΔ. Μάθαινε ὅσα θέλεις' διότι ἐγὼ βέβαια δὲν πρόκειται νὰ ἀποκαλυφθῶ φονεύς.

KP. Τί λοιπόν; Ἐχεις νυμφευθῆ τὴν ἀδελφὴν μου;

ΟΙΔ. Δὲν ἡμπορῶ ν' ἄρνηθῶ ὅσα ἐρωτᾷς.

KP. Ἐξουσιάζεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῆς ἔχων τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς (και εἰς αὐτήν);

ΟΙΔ. Ὅσαδῆποτε και ἄν θέλῃ, τὰ παίρνει ὅλα ἀπὸ ἐμέ.

KP. Λοιπὸν δὲν ἔχω και ἐγὼ ἴσην τιμὴν μὲ σὰς τοὺς δύο, τρίτος κατὰ σειρᾶν;

ΟΙΔ. (Βεβαίως), διότι εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς γίνεται φανερὸν ὅτι εἶσαι ἄπιστος φίλος (διότι, ἄν και ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν βασιλείαν μου).

KP. Ὅχι, ἄν βέβαια συλλογισθῆς και σὺ, ὅπως ἐγὼ (συλλογίζομαι).

Και σκέψου αὐτὸ κατὰ πρῶτον, ἄν δηλ. παραδέχεσαι, ὅτι θὰ προτιμοῦσε κανεὶς νὰ ἄρχῃ μὲ φόβους μᾶλλον παρά νὰ ἄρχῃ κοιμώμενος ἡσυχος, ἐφ' ὅσον βέβαια θὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν.

Λοιπὸν οὕτε ἐγὼ βέβαια (=μὲν) εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπιθυμῶ περισσότερο νὰ εἰμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος βασιλεὺς παρά νὰ ἐνεργῶ ὡς

92

ἄλλος, ὅστις ἐπίσταται σω-
φρονεῖν.

990 Νῦν μὲν γὰρ φέρω πάντα ἐκ
σοῦ ἄνευ φόβου· εἰ δ' αὐτὸς
ἦρχον, ἔδρων ἂν πολλὰ καὶ
ἄκων.

Πῶς δῆτα τυραννὶς ἔφυ, ἔμοι
ἔχειν ἠδίων ἀρχῆς καὶ δυνα-
στείας ἀλύπου;

995 Οὐπῶ κυρῶ τοσοῦτον ἠπα-
τημένος, ὥστε χρῆζειν ἄλλα
ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά.

Νῦν χαίρω πᾶσι, νῦν πᾶς
ἀσπάζεται με, νῦν οἱ σέθεν
χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·

τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοῦς ἅπαν
ἔνι (= ἔνεστιν) ἐνταῦθα.

Πῶς δῆτα ἐγὼ λάβοιμι ἂν
κεῖνα ἀφείς τάδε;

600 Νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἂν
γένοιτο κακός, ἀλλ' οὔτε ἔ-
φυν ἔραστής τῆσδε γνώμης
οὔτε τλαῖν ἂν ποτε (ἐνν.
δρᾶν) μετ' ἄλλου δρῶντος.

Καὶ ἔλεγχον τῶνδε, τοῦτο
μὲν ἰὼν Πυθῶδε πεύθου εἰ
ἦγγειλά σοι σαφῶς τὰ χρη-
σθέντα·

605 τοῦτο ἄλλο, ἐὰν λάβῃς με
βουλευσάντά τι κοινῇ τῷ τε-
ρασκόπῳ, λαβὼν μὴ κτάνης
με ἀπλῇ ψήφῳ, διπλῇ δέ, τῇ
τ' ἔμῃ καὶ σῇ.

μὴ δέ χωρὶς αἰτιῶν με γνώμη
ἀδήλω' οὐ γὰρ δίκαιόν (ἔστι)
νομίζειν (τινὰ) μάτην τοὺς
κακοὺς χρηστοὺς οὔτε τοὺς
χρηστοὺς κακοὺς.

610

βασιλεὺς οὔτε ἄλλος, ὁ ὁποῖος γνωρίζει νὰ
σκέπτεται φρόνιμα.

Διότι τώρα μὲν λαμβάνω ὅλα ἀπὸ σέ χωρὶς
φόβον· ἐὰν δὲ ἦμην ἐγὼ ὁ ἴδιος βασιλεὺς,
θὰ ἔπραττα πολλὰ καὶ χωρὶς τὴν θέλησίν
μου.

Πῶς λοιπὸν ἡ βασιλεία συμβαίνει νὰ εἶναι
εἰς ἐμὲ ὡς πρὸς τὸ νὰ κατέχω αὐτὴν γλυκυ-
τέρα ἀπὸ ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν ἀμέριμον;

Δὲν εἶμαι ἀκόμη τόσο ἀνόητος, (: δὲν ἔχω
χάσει ἀκόμη τόσο πολὺ τὰ μυαλά μου), ὥστε
νὰ ἐπιθυμῶ ἄλλα ἐκτὸς ἀπὸ τὰς ἐπικερδεῖς
τιμᾶς.

Τώρα χαιρετίζομαι ἀπὸ ὅλους, τώρα καθέ-
νας μὲ ἀγκαλιάζει, τώρα ὅσοι ἔχουν ἀνάγκη
ἀπὸ σέ φωνάζουν ἐμὲ (διὰ ν' ἀκούσω
τὰς παρακλήσεις των)

διότι ἡ ἐπιτυχία αὐτῶν ὀλόκληρος ἔγκειται
εἰς αὐτὸ (δηλ. εἰς τὸ νὰ παρακαλοῦν ἐμὲ).

Πῶς λοιπὸν ἐγὼ θὰ ἠμποροῦσα νὰ προτι-
μήσω ἐκεῖνα (δηλ. τὴν ἀρχὴν μὲ τὰς ἀνησυ-
χίας καὶ τὰς μεριμνας τῆς) καὶ νὰ ἀφήσω
αὐτὰ (δηλ. τὴν συμμετοχὴν μου εἰς τὰς βα-
σιλικὰς τιμὰς χωρὶς τὸ βᾶρος τῆς εὐθύνης);
Νοῦς, ὁ ὁποῖος σκέπτεται φρόνιμα, δὲν ἠμ-
πορεῖ νὰ γίνῃ κακός (: δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀστο-
χῆ), ἀλλ' οὔτε εἶναι φυσικὸν νὰ προτιμήσω
αὐτὴν τὴν ἰδέαν (δηλ. νὰ ἐπιβουλευθῶ τὴν
βασιλείαν σου) οὔτε θὰ ἐτολμοῦσα (νὰ ἐπι-
χειρήσω τοῦτο) ἐν συμπράξει μὲ ἄλλον ἐπι-
χειροῦντα τοῦτο.

Καὶ εἰς ἐξέλεξιν τῶν λόγων μου τούτων,
ἀφ' ἐνὸς μὲν, ἀφοῦ πορευθῆς εἰς Δελφούς,
ἐρώτησε ἂν σοῦ ἀνήγγειλα εἰλικρινῶς τὸν
δοθέντα χρησμόν·

ἀφ' ἑτέρου δέ, ἐὰν ἀνακαλύψῃς ὅτι ἐγὼ ἔσχε-
διασα κάτι ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν μάντιν, ἀφοῦ
μὲ πιάσης, νὰ μὲ φονεύσῃς ὄχι μὲ μίαν ψή-
φον, ἀλλὰ μὲ δύο ψήφους, δηλ. καὶ μὲ τὴν
ἰδικήν μου καὶ μὲ τὴν ἰδικήν σου·

ὁμως μὴ μὲ κατηγορῆς αὐθαίρετως (= χωρὶς)
μὲ ὑπόνοιαν ἀναπόδεικτον· διότι δὲν εἶναι
δίκαιον νὰ νομίζῃ κανεὶς ἄνευ λόγου τοὺς
κακοὺς ὡς καλοὺς οὔτε τοὺς καλοὺς ὡς
κακοὺς.

Ἐκβαλεῖν γάρ φίλον ἐσθλὸν λέγω ἴσον (τῷ ἐκβαλεῖν) καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.

ἀλλὰ γνῶσει τάδε ἀσφαλῶς ἐν χρόνῳ· ἐπεὶ χρόνος μόνος δείκνυσι δίκαιον ἄνδρα, κα-
615 κὸν δὲ καὶ γνοίης ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ (= καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ γνοίης ἄγ).

ΧΟ. Ἄναξ, ἔλεξε καλῶς (παντί) εὐλαβουμένῳ πεσεῖν·

οἱ γὰρ ταχεῖς φρονεῖν οὐκ (εἰσιν) ἀσφαλεῖς.

ΟΙΔ. Ὅταν ὁ ἐπιβουλεύων χωρῇ λάθρα ταχύς τις, δεῖ καὶ ἐμὲ βουλεύειν πάλιν ταχύ·

620 εἰ δὲ προσμενῶ ἡσυχάζειν, τὰ τοῦδε μὲν πεπραγμένα ἔσται, τὰ ἐμὰ δὲ ἡμαρτημέ- να (ἔσται).

ΚΡ. Τί δῆτα χρήζεις; ἢ (χρή- ζεις) βαλεῖν με ἔξω γῆς;

ΟΙΔ. Ἥκιστα· βούλομαι θνή- σκειν, οὐ φυγεῖν σε.

ΚΡ. (Θαναοῦμαι), ὅταν προδεί- ξης οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.

625 ΟΙΔ. Λέγεις ὡς οὐχ ὑπέι- ξων οὐδὲ πιστεῦσων.

ΚΡ. Οὐ γὰρ βλέπω σε εὖ φρονοῦντα.

ΟΙΔ. (Εὖ φρονῶ) τὸ γοῦν ἐμόν.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐξ ἴσου δεῖ (εὖ φρονεῖν) κάμῶν (= καὶ τὸ ἐμόν).

ΟΙΔ. Ἄλλ' ἔφυς κακός.

ΚΡ. Εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;

ΟΙΔ. Ἀρκτέον γ' ὄμως.

Διότι τὸ νὰ χάσῃ κανεῖς ἓνα φίλον καλὸν τὸ θεωρῶ ἰσοδύναμον (μὲ τὸ νὰ χάσῃ) τὴν ἰδικὴν του ζωὴν, τὴν ὁποίαν ὑπεραγαπᾷ.

ἀλλὰ θὰ ἐννοήσῃς αὐτὰ ἀσφαλῶς μὲ τὸν καιρὸν· διότι μόνον ὁ χρόνος δείκνυει τὸν δίκαιον ἄνδρα, τὸν δὲ κακὸν καὶ εἰς διά-
στημα μιᾶς ἡμέρας ἤμπορεῖς νὰ τὸν ἐν-
νοήσῃς.

ΧΟ. Βασιλεῦ, οὗτος ὠμίλησεν ὀρθῶς κατὰ τὴν κρίσιν κάθε ἀνθρώπου ποῦ προσέχει νὰ μὴ ὑποπέσῃ εἰς σφάλματα·

διότι ὅσοι βιάζονται εἰς τὰς σκέψεις των δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (δὲν ἀποφεύγουν τὰ σφάλ-
ματα).

ΟΙΔ. Ὅταν ὁ ἐναντίον μου συνωμοτῶν ἐπέρ- χεται ὑπούλως μὲ μεγάλην ταχύτητα, πρέπει καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἀποφάσεις ἐπίσης μὲ
ταχύτητα·

ἂν ὅμως θὰ περιμένω ἀδρανῶν, τὰ μὲν σχέ- δια αὐτοῦ θὰ ἔχουν πραγματοποιηθῆ, τὰ δὲ ἰδικὰ μου θὰ ἔχουν ἀποτύχει.

ΚΡ. Τί λοιπὸν θέλεις; ἀλήθεια (θέλεις) νὰ μ' ἐκδιώξῃς ἀπὸ τὴν χώραν;

ΟΙΔ. Καθόλου· θέλω νὰ θανατωθῆς, ὄχι νὰ φύγῃς.

ΚΡ. (Θὰ θανατωθῶ), ὅταν προηγουμένως ἀπο- δείξῃς ποῖος εἶναι ὁ φθόνος μου (πρὸς τὴν βασιλείαν σου).

ΟΙΔ. Λέγεις αὐτὰ, διότι σκέπτεσαι νὰ μὴ ὑπακούσῃς μήτε νὰ πειθαρχήσῃς.

ΚΡ. (Δὲν θὰ πειθαρχήσω), διότι δὲν βλέπω νὰ σκέπτεσαι φρόνιμα.

ΟΙΔ. (Σκέπτομαι φρόνιμα) τοῦλάχιστον διὰ τὰ ἰδικὰ μου συμφέροντα.

ΚΡ. Ἄλλ' ἐξ ἴσου πρέπει (νὰ σκέπτεσαι φρό- νιμα) καὶ διὰ τὰ ἰδικὰ μου συμφέροντα.

ΟΙΔ. Ἄλλ' εἶσαι φύσις κακὴ.

ΚΡ. Ἄν ὅμως δὲν ἐννοῆς καθόλου (τὰ πράγματα);

ΟΙΔ. Ὅπωςδήποτε ὄμως πρέπει νὰ ὑπα- κούης.

ΚΡ. Οὔτοι, κακῶς γε ἄρχον-
τος.

ΟΙΔ. ᾠ πόλις, πόλις.

330 ΚΡ. Μέτεστι πόλεως καὶ ἐ-
μοί, οὐχὶ σοὶ μόνω.

ΚΡ. Καθόλου (δὲν πρέπει νὰ ὑπακούω), ὅταν
τουλάχιστον σὺ ἀρχῆς κακῶς.

ΟΙΔ. ᾠ πόλις, πόλις (: ὦ πολῖται, ἀκούετε
τί λέγει οὗτος;)

ΚΡ. Μετέχω τῆς πόλεως καὶ ἐγώ (: καὶ ἐγὼ
εἶμαι πολίτης), ὄχι σὺ μόνον.

(Ἡ Ἰοκάστη ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων συνοδοιμομένη ὑπὸ δύο θεραπειῶν).

ΧΟ. Παύσασθε, ἄνακτες· ὁ-
ρῶ δὲ τήνδε Ἰοκάστην στεί-
χουσαν καιρίαν ὑμῖν, μεθ' ἧς
χρεῶν (ἔστι) εἰς θέσθαι (ὕ-
μᾶς) τὸ νῦν παρεστῶς νείκος.

ΧΟ. Παύσατε (τὴν φιλονικίαν σας), ἄρχον-
τες· ἴδου (=τὴνδε) δὲ βλέπω νὰ ἔρχεται εἰς
κατάλληλον στιγμήν διὰ σᾶς ἡ Ἰοκάστη,
μαζὶ μὲ τὴν ὅποιαν πρέπει νὰ διευθετήσετε
τὴν παροῦσαν φιλονικίαν.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 513 *πεπυσμένος*, *μτχ.* παθ. *πρκμ.* τοῦ *πυνθάνομαι* (ἢ *μτχ.* αἰτιολ.).—515 *ἀτλητῶ* δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω (ἐκ τοῦ *ἀτλη-
τος*).—616 *πρὸς ἐμοῦ*, ποιητ. αἰτιολ.—*φέρον εἰς βλάβην* βλαβερόν τι.—518 *βίου*
γεν. ἄντικ. εἰς τὸ *πόθος*.—519 ἡ *βάξις* λόγος, κατηγορία (ἐκ θ. *βαγ.*, *βάξω* =
ὀμιλῶ, λέγω).—522 *κεκλήσομαι*, τετελ. μέλ. τοῦ *καλοῦμαι*.—524 *δργῆ*, *δοτ.* τῆς
αἰτίας.—ἡ *γνώμη*, β' ὄρ *συγκρ.* — *φρονῶν*, γεν. ὑποκ. (*γνώμη φρονῶν* = γνώμη
σηματιζομένη κατόπιν σκέψεως).—525 *γνώμαις* *δτι* . . . *λέγοι*, *εἰδ.* πρότ. κυρίως
ἐπεξήγ. τοῦ *τοῦπος*· δύναται ὁμως νὰ ληφθῆ ὡς μία ἔννοια τὸ *τοῦπος ἐφάνθη*
(= ἐλέχθη), ὅτε ἡ *εἰδ.* πρότ. εἶναι ὑποκ. (τὸ *λέγοι* εὐκτ. τοῦ *πλαγ.* λόγου). —
ψευδεῖς, *κτγρμ.*—527 *γνώμη τίνι*, ἔνν. *ηὐδᾶτο*, *πλαγ.* ἔρωτ. πρότ.—529 *μοι*, *δοτ.*
ἀντιχαρ.—532 *οὗτος σὺ*, *κλητ.*—*τόλμης*, γεν. τοῦ περιεχομένου—*τὰς ἐμὰς στέ-
γας*, αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως.—534 *ὦν*, *μτχ.* ἔνδοτ. — *τοῦδε ἀνδρός*, γεν.
ἀντικ. = ἐμοῦ (δεικνύει τὸν ἑαυτόν του). — 536 *φέρε*, *παρακελευσμ.* = ἔλα, ἐμ-
μπρός. — *ἰδῶν*, *μτχ.* αἰτιολ. — 538 *ὡς οὐ γνωρισίμι*, *εἰδ.* πρότ. ἐξαρτωμένη ἔκ
τινος *μτχ.* *ἐλπίσας* ἢ *ὑπολαβὼν*) ἔννοουμένης κα τὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ *ἰδῶν*. —
539 *προσέρπον*, *μτχ.* *κτγρμ.* — *ἀλεξοίμην*, εὐκτ. μέλ. τοῦ *ἀλέξω* = ἀποκρούω
(στ. 181) ἢ α' *εἰδ.* πρότ. (*ὡς οὐ γνωρισίμι* . . .) *διασαφεῖ τὸ μωρίαν*, ἢ β' (*ὡς*
οὐκ ἀλεξοίμην) *διασαφεῖ τὸ δειλίαν*.—542 *δ* (*πρᾶγμα*), ἀναφέρεται εἰς τὸ *τεραν-
νίδα* = πρᾶγμα τὸ ὅποῖον.—543 *οἶσθα ὡς ποίησον*· ἢ *προστ.* τίθεται μόνον
ἐν εὐθεί λόγῳ (εἰς *προστ.* ἐπιθυμίας), ἐνῶ ἐδῶ χρησιμοποιεῖται κατ' ἀόρ. ἐν
πλαγίῳ λόγῳ ἀντί: *οἶσθα δ δεῖ σε ποιεῖν* τοῦτο συμβαίνει μόνον παρὰ ποιη-
ταῖς ἐπὶ τοῦ *οἶσθα*, ὅταν παρέχεται συμβουλή: *γνωρίζεις τί πρέπει νὰ πρά-
ξεις*;—544 *ἴσα* κυρίως *σύστ.* ἄντικ. = *ἀντάκουσον ἴσα ἀκούομαι* (: ἀκουσε καὶ
σὺ ἐπίσης τὴν ἀπάντησίν μου).—545 *λέγειν*, *μανθάνειν*, ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς.
—549 *κτῆμα*, *κτγρμ.*—552 *ὑφέξειν*, ἀπαρ. μέλ. τοῦ *ὑπέχω* (*ὑπέχω* *δίκην* = δί-
δομι *δίκην*, τιμωροῦμαι. — *οὐκ εὐ φρονεῖς*, ἀπόδ. εἰς τὴν ὑπόθ. *εἰ τοι νομίζεις*
(ὑπόθ. λόγ. α' εἰδους, δηλοῖ τὸ πραγματ.).—553 *ἐνδिका*, *κτγρμ.*—*δοστοῖον*, *κτγρμ.*
—556 *πέμψασθαι*, ὑποκ. τὸ *με*.—557 *τῷ βουλευμάτι*, *δοτ.* τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς
ἀναφ.—*ἔρρω* χάνομαι, γίνομαι ἄφαντος (συνήθ. μὲ *σημ.* *πρκμ.*).—561 *μακροὶ*
παλαιοὶ τε κτλ., ἐδῶ *συνεπτύχθη* ἢ ὑπόθ. μετὰ τῆς ἀποδόσεως, ἀντί: *μακροὶ πα-
λαιοὶ τε χόνοι ἄν εἰεν, εἰ μετρηθεῖεν*.—565 *ἐμοῦ ἐστῶτος*, γεν. ἀπόλ. (*μτχ.* *χρον*).
—566 *τοῦ θανόντος*, γεν. ἀφαιρ. = ἀφορμὴν λαμβάνοντες ἐκ τοῦ φονευθέντος,

διὰ τὸν φονευθέντα.—*ἔρευναν ἔχω* (ἢ *παρέχω*) ἔχω ἐνδιαφέρον νὰ ἐρευνήσω, ἐρευνώ.— 569 *φιλῶ*, μετ' ἀπαρ.= συνηθίζω.— 571 *τόσον δέ γε* ἀλλὰ τοῦλάχιστον τόσον ὀλίγον (: κά τι λίγο) ἄλλοι γράφουν: τὸ *σὸν δέ γε* = ἀλλὰ τὸ ἰδικόν σου τοῦλάχιστον μέρος, αὐτὸ ποῦ ἔχεις παίζει σὺ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν.— 572 *δοθούνεκα* (ἐκ τοῦ *δοῦν ἔνεκα*, ὡς τὸ *οὔνεκα* ἐκ τοῦ *οὔ ἔνεκα*) κυρίως ἔχει αἰτιολ. σημ.= διότι· ἐδῶ εἰδ.= ὅτι.— 575 *ταῦθ'* = τὰ αὐτὰ (ἀναφέρεται ὄχι εἰς τὸ περιεχόμενον, ἀλλ' εἰς τὸν τρόπον) = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἄπερ ὅπως.— 576 *ἐκμανθάνω* μανθάνω καλῶς· *ἐκμάνθανε* = μάθαινε ἐξ ὀλοκλήρου, μάθαινε ὅσα θέλεις.— 577 *γήμας ἔχω*, περιφρ. πρκ.= ἔχω νυμφευθῆ.— 578 *ὦν* (ἔλξεις) = *ἐκείνων* (γεν. ἀντικ.) ἢ *ἀνιστορεῖς*.— 580 *ἄν* = *ἂ ἄν* (ἂ ἢ ἢ *θέλουσα* = ὁσαδήποτε καὶ ἂν θέλῃ)— 581 *σφῶν*, δοτ. δυϊκ. β' προσ. προσωπ. ἀντων.— *εἰς*, κτηρμ.— 583 *δίδωμι λόγον ἐμαντῶ* ἀναλογίζομαι κατ' ἐμαυτὸν, συλλογίζομαι.— 584 *εἰ... δοκεῖς*, πλαγ. ἐρωτ. πρότ.— 585 *ἢ* (*ἄρχειν*) *εὐθόνη*, β' ὄρος συγκρ. (ἢ *μηχ. τροπ.*).— *ἄτρεστον* ἐπιρ. κτηρμ.— *εἰ ἔξει*, ὑποθ. ἔχουσα ὡς ἀπόδοσιν τὸ *ἐλεῖσθαι ἄν* = *δοι εἴλειο ἄν*.— *τὰ αὐθ'* = τὰ αὐτά.— 587 *μὲν* (χωρὶς ν' ἀκολουθῆ δὲ) = τοῦλάχιστον.— 588 *τύραννα* (ἐπιθ.= τυραννικά), σύστ. ἀντικ.— 591 *κἄν* = καὶ ἂν· *κἄν ἄκων ἔδρων* = καὶ ἄκων ἔδρων ἂν (τὸ ἄκων ἐπιρ. κτηρμ.).— 592 *ἔχειν*, ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς.— 596 *πᾶσι χαίρω πᾶς με χαίρειν λέγει*, χαιρετίζομαι.— 597 *σέθεν* = σοῦ.— 598 *τὸ τυχεῖν* = τὸ ἐπιτυχεῖν αὐτοῦς ὑποκ.= τὸ νὰ ἐπιτύχουν αὐτοί, ἢ ἐπιτυχία αὐτῶν.— *ἐνε ἔνεσι*.— 600 *κακός*, κτηρμ.— 602 *τλαίην*, εὐκτ. ἀορ. τοῦ ἀρχέστου κατ' ἔνεστ. *τλάω* (ἀορ. β' ἔτλην) ὁ δυνητ. ἂν δις.— 603 *ἔλεγχον*, προσεγγεγλτ. παράθ. εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν πρότ.— *Πυθῶδε* (εἰς τόπον κινήσις) = εἰς Πυθῶν (βλ. στ. 157) = εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου τὸ μαντεῖον.— *πέυθομαι* (ποιητ.) = πυνθάνομαι.— *χρησθέντα* τὸ ἐνεργ. *χρήω* - ὦ = δίδω χρησμόν· *χρῶμαι* (τῶ *μαντεῖω*) = συμβουλευομαι τὸ μαντεῖον· τὰ *χρησθέντα* = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, ὁ δοθεὶς χρησμός.— 606 *βουλεύσαντα*, *μηχ. κτηρμ.*— 608 *χωρὶς* ἄνευ λόγου, ἀφαιρέτως.— 610 *νομίζεις*, ὑποκ. τοῦ *δικαίον* (ἔστι) ὑποκ. τοῦ *νομίζεις* ἐνν. τινὰ, ἀντικ., τοὺς κακοὺς, κτηρμ. *χρηστοὺς*· ἐπίσης: τοὺς *χρηστοὺς* ἀντικ., τοὺς *κακοὺς* κτηρμ.— 611 *ἴσον λέγω καί*· ὁ *καί* ἔχει ὁμοιωματ. σημασ.= *ἴσον λέγω τῶ ἐκβαλεῖν* κτλ.— 613 *γνώσει*, β' ἐν. ὄριστ. μέλλ. τοῦ *γινώσκω*.— *κἄν* = καὶ ἂν (δυνητ.).— 616 (*παντὶ*) *εὐλαβουμένω*, δοτ. τοῦ κρίνοντος προσώπου ἢ τῆς ἀναφορᾶς = κατὰ τὴν κρίσιν παντὸς εὐλαβουμένου· *εὐλαβοῦμαι* προφυλάσσομαι, προσέχω.— 618 *ταχύς τις*, ἐπιρ. κτηρμ. (τὸ *τις* ἐπιτακτικόν) = με μεγάλην ταχύτητα.— 620 *ἡσυχάζων*, *μηχ. κτηρμ.* ἐκ τοῦ *προσμενῶ* ὡς καρτερίας σημαντικοῦ.— 624 *οἶον*, κτηρμ.— 625 *ὡς οὐχ ὑπέξων*, *μηχ. αἰτιολ.*, τὸ δὲ ὡς δηλοῖ αἰτιολογίαν ὑποκειμενικήν = διότι σκεπτεσαι νὰ μὴ ὑπακούσης (*ὑπέκω* = ὑποχωρῶ, ὑπακούω).— 628 *ἀρκεῖον παθ.* = *δεῖ σε ἀρχεσθαι* (: *δεῖ σε ὑπακούειν*).— 629 *κακῶς ἀρχοντος*, γεν. ἀπόλ. (*μηχ. χρον.*) = ὅταν σὺ ἀρχῆς κακῶς.— 630 *κἄμοι μέτεστι πόλεως* (ἀπρὸς. ἄνευ ὑποκ) = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως.— 631 *καιρίαν*, ἐπιρ. κτηρμ. = ἐν καιρῶ.— *στείχουσαν*, *μηχ. κτηρμ.*— 633 *χρῶν* (ἔστι) = *χρή*.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 514 *τύραννος*· διὰ τῆς λέξεως ταύτης ὁ Κρέων ὑπαινίσσεται ὅτι ὁ Οἶδ. δὲν ἦτο ἐκ κληρονομίας βασιλεύς· ἴσως ἐκ τοῦ στίχου τούτου προσετέθη ὁ προσδιορισμὸς «τύραννος» εἰς τὸ δράμα.— 567 *παρέσχομεν*, *πῶς δ' οὐχί*; ἐδῶ ὁ Κρ. βεβαίωσι ὅτι ἐγένετο ἔρευνα πρὸς ἀναζητήσιν τοῦ φονέως, ἐνῶ εἰς στ. 130·131 εἶχεν εἶπει ὅτι ἡ Σφιγξ ἐγένεν ἐμπόδιον τῆς

ερεύνης· πρὸς ἄρσιν τῆς ἀντιφάσεως πρέπει νὰ ὑποτεθῆ ὅτι οἱ Θηβαῖοι ἤρξαν μὲν τὴν ἔρευναν, ἀλλὰ δὲν ἔφερον αὐτὴν εἰς πέρας ἐξ αἰτίας τῆς Σφηγύδος.—568 *πῶς οὖν... οὐκ ἤῤῥα τάδε*· ἂν ὁ μάντις ἐγνωρίζε πράγματι κάτι, ἔπρεπε νὰ τὸ εἴπῃ εἰς τὸν Κρέοντα, ὁ ὁποῖος εἶχε καθήκον ν' ἀναζητήσῃ τὸν φονέα.

Γ' Αἰσθητικά : Εἰς τοὺς στ. 513-862 περιέχεται τὸ Β' *Ἐπεισοδίου*, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸ Α' Στάσιμον καὶ ἀποτελεῖ τὴν Γ' πράξιν τῆς τραγῳδίας. Τὸ παρὸν τμήμα (513-633) τοῦ Β' Ἐπεισοδίου περιλαμβάνει δύο σκηνάς : 1) στ. 513-531, ἐν ἧ πρόσωπα εἶναι ὁ Κρέων καὶ ὁ Χορὸς καὶ 2) 532-633, ἐν ἧ πρόσωπα τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Οἰδίπους.

Εἰς τὰς δύο αὐτὰς σκηνὰς παρουσιάζεται ζωηρὰ ἡ ἀντίθεσις χαρακτῆρος τοῦ Κρέοντος καὶ τοῦ Οἰδίποδος. Ὁ πρῶτος ψύχρσιμος, νηφάλιος καὶ συνετός, προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸν Οἰδίποδα ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἡ ἐναντίον του ὑπόνοια. Ἀντιθέτως οὗτος ἐμφανίζεται καὶ πάλιν τυφλωμένος ἐκ τῆς ὀργῆς, πείσμων καὶ ἰσχυρογνώμων. Τοιοτοτρόπως ἐπέρχεται πλήρης ρῆξις μεταξὺ τῶν δύο. Ὁ Χορὸς ματαιῶς προσπαθεῖ μετὰ ταπεινῆς εὐλαβείας νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν Οἰδ. ὅτι δὲν πρέπει νὰ σπεύδῃ εἰς τὰς κρίσεις του. Ὁ Οἰδ. ἐπιμένει, ὁ Κρέων ἀποχωρεῖ μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι γρηγόρα θ' ἀποδειχθῆ ἡ ἀθώωσις του, ὁ δὲ θεατὴς μένει μὲ τὴν ἀγωνίαν διὰ τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. Καθ' ὅλον τὸν διάλογον Οἰδίποδος καὶ Κρέοντος ἐκλάμπει ἡ τραγικὴ εἰρωνεία, διότι ὁ ἔνοχος ἐν ἀγνοίᾳ του ἐλέγχει ἀθῶους.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 513-633 : 513 Ὁ Κρ. ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου· εἰσῆλθε μὲν εἰς τὰ ἀνάκτορα μετὰ τοῦ Οἰδίποδος (ὡς δεικνύουν οἱ στ. 146 καὶ 288), ἀλλὰ κατόπιν ἐξῆλθε (ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ στ. 532).—517 *εἰς βλάβην φέρον*, μεταφορὰ ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς τέρμα (εἰς τὸν σκοπὸν).—521, *εἰ κακὸς μὲν... κακὸς δέ*, ἐπαναφορὰ πρὸς ἔμφασιν.—522 *πρὸς σοῦ*· ἀπειθύνεται πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ.—527 *οἶδα δ' οὐ*, τὸ οὐ τίθεται μετὰ τὸ ρῆμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.—528 *ἐξ δμμάτων δρθῶν—κάξ δρθῆς φρενός*· τὸ ἐπίθ. τίθεται κατ' ἐπαναστροφὴν (ἐπιτάσσεται τοῦ α' οὐσιαστ. καὶ προτάσσεται τοῦ β').—532 *οὗτος σύ*, κλητ. προσφώνησις δηλοῦσα ὀργήν.—534-5 *ἐμφανῶς, ἐναργῆς*, ποικιλία συνωνύμων λ. καὶ ὑπερβολή, διότι ἀπλᾶς ὑπονοίας παρουσιάζει ὡς ἀναμφισβήτητα γεγονότα—538 *ὡς οὐ γνωρίζομι*· ἐπεξηγεῖ τὸ *μωρίαν*—*οὐκ ἀλεξοίμην τὸ δειλίαν* (σχ. χιαστὸν).—539 *προσέρπον*, μεταφορὰ ἐκ τοῦ ὄψεως.—542 *θηρᾶν... ἀλίσκεται*, μεταφορὰ ἐκ τῆς θήρας.—543 ἐκ τοῦ στ. τούτου ὁ διάλογος διεξάγεται μὲ ἴσον ἀριθμὸν στίχων δι' ἕκαστον πρόσωπον : μὲ δύο στίχους ἡ μὲ 1 στίχον (στιχομουθία), εἰς δὲ τοὺς στ 626-9 μὲ ἐναλλασσόμενα τὰ διαλεγόμενα πρόσωπα ἐντὸς αὐτοῦ στίχου (ἀντιλαβαί).—545 *μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός*, τραγ. εἰρωνεία, διότι πράγματι ἦτο ἀνίκανος ν' ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ὁποῖαν τοῦ ἔλεγον οἱ ἄλλοι.—548 *τοῦτ' αὐτό*, σκωπτικὴ ἐπανάληψις ἐν τῇ ἀποκρίσει τῶν ἰδίων λέξεων τῆς ἐρωτήσεως (δηλοῖ δριμύτητα τοῦ ἀπαντῶντος) τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς στ. 551 καὶ 570.—551 *εἴ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ δρθῶν* κτλ.· ὁ Οἰδ. ἀσυνειδήτως ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἐγκλήματός του καὶ τῆς ἀναποφεύκτου τιμωρίας (τραγ. εἰρωνεία).—555 *ἐπειθες ἢ οὐκ ἐπειθες* ; διαζευκτ. ἐρώτη.

σις ὑπὸ τύπου διλήμματος· ἂν μὲν ἀπαντήσῃ ὅτι ἔπειθε, πρέπει νὰ παραδεχθῆ ὅτι ὑπούλως τὸν ἔπειθε νὰ προσκαλέσῃ τὸν μάντιν· ἂν δὲ ἀπαντήσῃ ὅτι δὲν ἔπειθε, τότε ψεύδεται, διότι πραγματι ὁ Κρ. εἶχεν ὑποδείξει τὴν προσκλήσιν τοῦ μάντεως.—556 *σεννόμαντιν*, εἰρωνικῶς.—557·71 *στιχομυθία* (διάλογος ἀνὰ 1 στίχον).—558 *πόσον... χρόνον*, φράσις ἀσυμπλήρωτος, διότι ὁ Κρ. σπεύδει νὰ ὑποβάλῃ τὴν ἐρώτησιν (δεικνύει τὴν ταραχὴν).—561 *μακροὶ παλαιοί, πλεονασμός*.—568 *σοφός*, μετὰ πικρᾶς εἰρωνείας.—576 *ἀλώσομαι, μεταφορὰ* ἐκ τῆς θήρας.—577 *τί θῆρ'*; *ἀδελφὴν... ἔχεις*; αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τοῦ Κρ. (577, 579, 581) τείνουν εἰς τὸ νὰ συναγάγουν ὠρισμένον συμπέρασμα (μαιευτικὴ μέθοδος).—583 *ἐνταῦθα γὰρ δὴ...* ἐκ τοῦ στ. τούτου ἀρχίζει ἡ μακρηγορία τοῦ Κρ. πρὸς ἀνασκευὴν τῶν ἐναντίον του κατηγοριῶν.—588 *τύραννα* ἀντι τυραννικά, χάριν ἀναλογίας πρὸς τὸ *τύρανος*.—596 *νῦν... νῦν... νῦν*, ἐπαναφορὰ, πρὸς δήλωσιν τῶν πολλῶν ὠφελημάτων.—605 *Πυθώδε πύθου, παρήχησις*.—613 *ἐν χρόνῳ*, ὑπαινιγμὸς τῆς ἐπικειμένης ἀναγνωρίσεως τοῦ Οἰδ.—617 *φρονεῖν γὰρ...*, πλαγία μομφὴ τοῦ Χ. κατὰ τοῦ Οἰδ.—626·9 *ἀντιλαβή* (ἐναλλαγὴ τῶν διαλεγόμενων προσ. ἐν τῷ αὐτῷ στίχῳ) δηλοῦσα μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διαλόγου.—629 οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοτος· ὁ Κρ. διὰ τοῦ στίχου τούτου διακηρύττει τὰς δημοκρ. ἀρχὰς τῶν θεατῶν Ἀθηναίων.

Γνωμικά: «*Οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν*» (600). — «*Οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην καλοὺς νομίζειν, οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς*» (609·10). — «*Χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσι μόνος, κακὸν δὲ κἂν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μῆδ'*» (614·5). — «*Φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς*» (617).

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Κρ. ἐκφράζει τὴν δυσανασχέτησίν του διὰ τὰς ἐναντίον του δεινὰς κατηγορίας τοῦ Οἰδίποδι, ὁ δὲ Χορὸς παρατηρεῖ ὅτι αἱ κατηγορίαι ἐλέχθησαν εἰς στιγμὴν ὀργῆς (512·31). — 2) Ὁ Οἰδ., ἐμφανιζόμενος ἀποκαλεῖ τὸν Κρ. φονέα του, ληστὴν τοῦ θρόνου του καὶ ὑπονομευτὴν τῆς βασιλείας του (532·42). — 3) Δεινὰ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν δύο· ὁ Κρ. ἀνακρινόμενος ὁμολογεῖ ὅτι τῇ εἰσηγήσει του ἐκλήθη ὁ Τειρεσίας, ὅτι ὁ Λάιος ἐφονεύθη πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ἄγνοεῖ διατί δὲν κατηγόρησε τότε τὸν Οἰδ (543·70). — 4) Ὁ Οἰδ. ἐπιμένει ὅτι ὁ Τειρ. τὸν κατηγορεῖ σήμερον τῇ ὑποδείξει τοῦ Κρ., οὗτος ὅμως ἀρνεῖται (571·82). — 5) Ὁ Κρ. δι' ἐπιχειρημάτων ἀποδεικνύει ὅτι ἡ σημερινὴ θέσις του εἶναι προτιμότερα τῆς τοῦ τυράννου (583·602). — 6) Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀθωότητός του ἄς ἐρωτήσῃ ὁ Οἰδίπους, τὸ μαντεῖον διὰ τὸν δοθέντα χρησμὸν (603·15). — 7) Παρὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Χοροῦ καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ Κρέοντος ὁ Οἰδ. καταδικάζει αὐτὸν εἰς θάνατον (616·30) 8) Ὁ Χορὸς ἀγγέλλων τὴν ἐμφάνισιν τῆς Ἰοκάστης συνιστᾷ τὴν διευθέτησιν τῆς ἔριδος (631·33).

β') Ἰοκάστης καὶ Χοροῦ ἰκεσίαι ὑπὲρ Κρέοντος (634·696)

(*Συνέχεια Β' Ἐπεισοδίου*)

ΙΟΚΑΣΤΗ. Τί, ὦ ταλαίπωροι, ἐπήρασθε τὴν ἄβουλον
535 στάσιν γλώσσης οὐδ' ἐπαι-
ΙΟΚ. Διατί, ὦ ταλαίπωροι, ἐσηκώσατε αὐ-
τὴν τὴν ἀπερίσκεπτον λογομαχίαν καὶ δὲν
ἐντρέπεσθε ν' ἀνακινήτε προσωπικὰς ἔχθρας,

σχύνεσθε κινουῦντες ἴδια κακά, γῆς οὕτω νοσοῦσης; Οὐκ εἶ σύ τε οἴκους σύ τε, Κρέων, κατὰ στέγας καὶ (οὐ) μὴ οἴσετε τὸ μηδὲν εἰς μέγα ἄλλος;

ΚΡ. Ὅμαιμε, Οἰδίπους, ὁ σὸς πόσις, δικαιοὶ δρᾶσαι με δεινά, ἀποκρίνας δυοῖν κακοῖν, ἢ ἀπῶσαι (με) γῆς πατρίδος ἢ λαβῶν κτεῖναι. ΟἶΔ. Ξύμφημι· εἴληφα γάρ νιν, ὦ γύναι, δρῶντα κακῶς τὸ ἐμὸν σῶμα σὺν κακῇ τέχῃ.

ΚΡ. Μὴ νῦν ὀναίμην, ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι, ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν.

ΙΟΚ. ὦ Οἰδίπους, πρὸς θεῶν, πίστευσον τάδε, αἰδεσθεῖς μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον θεῶν, ἔπειτα κάμει τούσδε τε, οἱ πάρεσιί σοι.

ἐνῶ ἡ χώρα πάσχει ἀπὸ τοιαύτην νόσον;

Δὲν θὰ ὑπάγῃς καὶ σύ (ὦ Οἰδίπου) εἰς τὰ ἀνάκτορά σου καὶ σύ, ὦ Κρέων, εἰς τὸ σπίτι σου (: φύγετε καὶ οἱ δύο ἀπ' ἐδῶ) καὶ μὴ φέρετε ἓνα μηδαμινὸν ζήτημα εἰς μεγάλην λύπην (: καὶ μὴ δώσετε εἰς ἓνα ἀσήμαντον ζήτημα τόσον λυπηρὰς διαστάσεις).

ΚΡ. Ἀδελφή μου, ὁ Οἰδίπους, ὁ σύζυγός σου, θεωρεῖ δίκαιον, ἀφοῦ διαχωρίση (: ἀφοῦ ἐκλέξῃ τὸ ἓνα) ἀπὸ τὰ δύο κακά, ἢ νὰ μ' ἐξορίση, ἀπὸ τὴν πατρικὴν μου γῆν ἢ ἀφοῦ μὲ πιάσῃ, νὰ μὲ φονεύσῃ.

ΟἶΔ. Συμφωνῶ· διότι ἔχω συλλάβει (ἐπ' αὐτοφώρῳ) αὐτόν, ὦ γυναῖκα μου, νὰ προσπαθῇ νὰ κακοποιήσῃ ἐμὲ τὸν ἴδιον (= τὸ ἐμὸν σῶμα) μὲ ἀθέμιτα τεχνάσματα.

ΚΡ. Λοιπὸν νὰ μὴ χαρῶ τὴν ζωὴν μου καὶ νὰ χαθῶ καταραμένος, ἂν ἔχω κάμει ἐναντίον σου κάτι ἀπὸ ὅσα μὲ κατηγορεῖς ὅτι ἔκαμα.

ΙΟΚ. ὦ Οἰδίπου, δι' ὄνομα τῶν θεῶν πίστευσε τοὺς λόγους αὐτούς, σεβασθεῖς πρῶτον μὲν τὸν ὄρκον τοῦτον (τὸν δοθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος) πρὸς τοὺς θεοὺς, ἔπειτα καὶ ἐμὲ καὶ αὐτούς ἐδῶ, οἱ ὅποιοι παρευρίσκονται πλησίον σου.

Κομμός (650 - 697)

Στροφή

ΧΟΡΟΣ. Ἄναξ, λίσσομαι, πιθοῦ θελήσας φρονήσας τε.

ΟἶΔ. Τί δήτα θέλεις εἰκάθω σοι;

ΧΟ. Καταίδεσαι τὸν οὔτε πρὶν (δντα) νήπιον νῦν τε (δντα) μέγαν ἐν ὄρκῳ.

ΟἶΔ. Οἴσθα οὖν ἃ χρῆζεις;

ΧΟ. Οἶδα.

ΟἶΔ. Φράζε δή, τί φῆς.

ΧΟ. Μὴ ποτε σὺ γε βαλεῖν τὸν ἐναγῆ φίλον ἄτιμον ἐν ἀφανεί αἰτίᾳ λόγων.

ΧΟ. Βασιλιά μου, σὲ παρακαλῶ, ἀκουσέ την, δεῖξε καλὴν θέλησιν καὶ φρόνησιν.

ΟἶΔ. Εἰς τί λοιπὸν θέλεις νὰ ὑποχωρήσω πρὸς χάριν σου;

ΧΟ. Νὰ σεβασθῆς αὐτόν (δηλ. τὸν Κρέοντα), ὁ ὅποιος καὶ πρὶν δὲν ἦτο ἀνάξιος λόγου καὶ τώρα ἔχει μεγάλην ἠθικὴν δύναμιν λόγῳ τοῦ ὄρκου (τὸν ὅποιον ἔδωκε).

ΟἶΔ. Γνωρίζεις λοιπὸν τί θέλεις;

ΧΟ. Γνωρίζω.

ΟἶΔ. Λέγε λοιπὸν, τί θέλεις νὰ εἶπῃς.

ΧΟ. Ποτὲ σὺ τοῦλάχιστον νὰ μὴ κατηγορήσῃς τὸν δεσμευμένον μὲ τὸν ὄρκον του φίλον ὡς ἄτιμον μὲ ἀόριστον κατηγορίαν στηριζομένην εἰς λόγους.

ΟΙΔ. Εὖ νῦν ἐπίστω ζητῶν
 ὄλεθρον ἐμοί ἢ φυγὴν ἐκ
 τῆσδε γῆς, ὅταν ζητῆς ταῦτα.)

660 ΧΟ. Οὐ (μὰ) τὸν θεὸν Ἄ-
 λιον, πρόμον πάντων θεῶν·
 ἐπεί, εἰ ἔχω τάνδε φρόνη-
 σιν, ὀλοίμαν ἄθεος, ἄφιλος
 ὅτι (ἔστι) πύματον.

665 Ἄλλὰ γὰρ φθίνουσα τρύχει
 ψυχὴν μοι δυσμόρῳ, εἰ τάδε
 κακὰ τὰ πρὸς σφῶν προσά-
 φει τοῖς πάλαι.

ΟΙΔ. Ὅ δ' οὖν ἴτω, καὶ εἰ
 670 χρὴ με θανεῖν παντελῶς ἢ
 ἀπωσθῆναι βίᾳ τῆσδε γῆς
 ἄτιμον.

Ἐποικτίρω γὰρ τὸ σὸν (στό-
 μα), οὐ (=οὐκ ἐποικτίρω) τὸ
 στόμα τοῦδε. Οὗτος δὲ στυ-
 γήσεται, ἔνθα ἂν ᾖ.

ΚΡ. Δῆλος μὲν εἰ εἶκων στυ-
 γνός, βαρὺς δὲ (ἔσει), ὅταν
 περάσης θυμοῦ·

675 αἰ δὲ τοιαῦται φύσεις εἰσι
 δικαίως ἄλγισται ἑαυταῖς
 φέρειν.

ΟΙΔ. Οὐκουν ἐάσεις με καὶ
 εἰ ἐκτός;

ΚΡ. Πορεύσομαι, τυχὼν μὲν
 σοῦ ἀγνώτος, (ὦν) δὲ ἴσος ἐν
 τοῖσδε.

(Ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου)

Ἄντιστροφή

ΧΟ. Γύναι, τί μέλλεις κομί-
 ζειν τόνδε ἔσω δόμων;

680 ΙΟΚ. (Κομιῶ), μαθοῦσά γε,
 ἦτις (ἦν) ἡ τύχη.

ΧΟ. Ἦλθε δόκησις λόγων
 ἀγνώς· δάπτει δὲ καὶ τὸ μὴ
 ἔνδικον.

ΙΟΚ. Ἄπ' αὐτοῖν ἀμφοῖν;

ΟΙΔ. Γνώριζε λοιπὸν καλὰ, ὅτι ζητεῖς τὴν
 καταστροφὴν δι' ἐμέ ἢ τὴν ἐξορίαν μου ἀπὸ
 αὐτὴν τὴν χώραν, ὅταν ζητῆς αὐτά.

ΧΟ. Ὅχι μὰ τὸν θεὸν Ἥλιον, τὸν πρῶτον
 ἐξ ὄλων τῶν θεῶν·

διότι, ἂν ἔχω τοιαύτην ἰδέαν, εἴθε ἐγκατα-
 λελειμμένος ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φίλου
 νὰ ὑποστῶ τὸν ὄλεθρον ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος
 εἶναι ὁ χειρότερος (: τὸν χειρότερον θάνατον).
 Ἄλλ' ἢ χώρα, ἢ ὁποῖα φθίνει (: ἄλλ' ὁ μα-
 ρασμὸς τῆς χώρας) κατατρύχει τὴν ψυχὴν
 μου, ἂν αὐταὶ ἐδῶ αἰ συμφοραὶ, αἰ ὁποῖαι
 προέρχονται ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο, προστεθοῦν
 εἰς τὰς παλαιάς.

ΟΙΔ. Τέλος πάντων (=δ' οὖν) αὐτὸς ἄς πη-
 γαίη (ἐλεύθερος) καὶ ἂν ἀκόμη πρέπει ἐγὼ
 ν' ἀποθάνω τελείως ἢ νὰ ἐκδιωχθῶ βιαίως
 ἀπὸ αὐτὴν ἐδῶ τὴν χώραν ἀτιμασμένος.

Διότι συγκινοῦμαι ἀπὸ τοῦ ἰδικού σου λό-
 γου, ὄχι ἀπὸ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐδῶ. Αὐτὸς
 δὲ θὰ μισηταί (ἀπὸ ἐμέ), ὅπου καὶ ἂν εὐρί-
 σκεται.

ΚΡ. Φαίνεται μὲν ὅτι ὑποχωρεῖς γεμάτος
 μίσος, ἀλλὰ θὰ αἰσθανθῆς βάρος εἰς τὴν ψυ-
 χὴν σου, ὅταν ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὸν θυμὸν σου·
 οἱ δὲ τοιούτου χαρακτῆρος ἄνθρωποι (ποῦ κυ-
 ριεύονται ἀπὸ τὸν θυμὸν καὶ δὲν ὑπακούουν
 εἰς τὴν φρόνησιν) προξενοῦν δικαίως μέγιστα
 καὶ ἀνυπόφορα βάσανα διὰ τὸν ἑαυτὸν των.

ΟΙΔ. Λοιπὸν δὲν θὰ μὲ ἀφήσης (ἦσυχον) καὶ
 δὲν θὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ;

ΚΡ. Θὰ φύγω, παρεγνωρισμένος μὲν ἀπὸ σέ,
 πάντοτε ὅμως ὁ ἴδιος κατὰ τὴν κρίσιν αὐ-
 τῶν ἐδῶ.

ΧΟ. Κυρία μου, διατὶ βραδύνεις νὰ συνο-
 δεύσης τοῦτον ἐδῶ μέσα εἰς τὰ ἀνάκτορα;
 ΙΟΚ. (Θὰ τὸν συνοδεύσω), ἀφοῦ τοῦλάχιστον
 μάθω, ποῖον ἦτο τὸ γεγονός (: τί συνέβη).

ΧΟ. Ἦλθεν εἰς τὸ μέσον κάποια ὑποψία
 στηριζομένη εἰς λόγους, ἀγνοοῦσα (τὴν ἀλή-
 θειαν)· πειράζει δὲ (κάθε ἄνθρωπον) καὶ ἡ
 ἄδικος κατηγορία.

ΙΟΚ. (Ἡ ὑποψία αὐτὴ ἦλθε) καὶ ἀπὸ τοῦς
 δύο αὐτοῦς;

ΧΟ. Ναίχι.

ΙΟΚ. Καί τίς ἦν ὁ λόγος :

685 ΧΟ. Ἄλις (ἔστιν) ἔμοιγε, ἄλις φαίνεται μένειν αὐτοῦ, ἔνθα ἔληξε, γὰρ προπονουμένας.

ΟΙΔ. Ὅρῳς ἴνα ἤκεις παριεῖς τὸν ἔμὸν καὶ καταμβλύνων κέαρ, ὦν ἀνὴρ ἀγαθὸς γνῶμην.

ΧΟ. Ἄναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἄπαξ μόνον, ἴσθι δὲ πεφάνθαι με ἄν παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα,

690 εἰ νοσφίζομαί σε, δς τ' οὐρίας κατ' ὄρθον ἔμάν φίλαν γὰν ἀλύουσαν ἐν πόνοις·

τὰ νῦν δὲ γενοῦ εὐπομπος, εἰ δύναι.

ΧΟ. Ναί, βέβαια.

ΙΟΚ. Καί ποῖος ἦτο ὁ λόγος (ὁ ὅποιος ἐπρόκάλεσε τὴν ὑποψίαν);

ΧΟ. Ἀρχετὸν εἶναι δι' ἐμὲ τοῦλάχιστον, ἀρχετὸν μοῦ φαίνεται νὰ σταματήσῃ (ὁ λόγος) ἐκεῖ ὅπου ἔληξεν, ἐπειδὴ ἡ χώρα ὀλοῦν καὶ περισσότερον ταλαιπωρεῖται.

ΟΙΔ. Βλέπεις ποῦ ἔχεις καταγῆσι παραβλέπων τὰ δίκαιά μου καὶ ἐξασθενίζων τὴν καρδίαν μου, ἐνῶ εἶσαι ἀνθρώπος καλῆς διαθέσεως.

ΧΟ. Βασιλιά μου, σοῦ τὸ εἶπα (καὶ προηγουμένως) ὄχι μόνον μίαν φορὰν, μάθε το ὅμως (καὶ τώρα), ὅτι ἤθελα ἀποδειχθῆ παράφρων, ἀνίκανος νὰ σκεφθῶ φρόνιμα, ἂν ἀπαρνηθῶ σέ, διότι ἔφερες εἰς εὐτυχῆ δρόμον ἀνορθώσας τὸ σκάφος τῆς προσφιλοῦς πατρίδος, ἡ ὁποία ἐταράσσετο ἐν μέσῳ δοκμασιῶν·

καὶ τώρα ἄς δειχθῆς ἐπιδέξιος κυβερνήτης, ἂν ἠμπορῆς.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 634 *στάσις γλώσσης* λογομαχία.—*ἐπήρασθε*, μέσ. ἀόρ. τοῦ *ἐπαίρωμαι*.—*νοσοῦσης*, μτχ. ἐναντιωμ. (εἰς τὸ *κινῶντες*).—637 *εἶ*, β' ἐνικ. τοῦ εἶμι (ὡς μέλ. τοῦ *ἔρχομαι*)· *οὐκ εἶ*; = δὲν θὰ ὑπάγῃς; (ἡ ἐρώτησις ἀποφατικῶς ἀντὶ ἐντόνου προστακτικῆς: πῆγαινε ἀμέσως).—*οἴσσετε* μέλ. τοῦ *φίρω*· τὸ *οὐ* νοεῖται καὶ ἐδῶ: *οὐ μὴ οἴσσετε*; τὸ *οὐ μὴ* μετὰ μέλ. ὀριστ. ἐν ἐρωτήσει ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἔντονον ἀπαγόρευσιν: *μὴ ἐνέγκητε*—640 *δυοῖν κακοῖν*, γεν. διαίρ (δυσικοῦ), 642 *νευ*, αἰτ. γ' προσ. τῆς προσ. ἄντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· ἐδῶ = αὐτόν.—*δρῶντα*, μτχ. κτγρμτ—τὸ *ἐμὸν σῶμα* = *ἐμαυτόν*.—644 *δναίμην*, εὐκτ. μέσ. ἀόρ. τοῦ *δνίναμαι* = ὠφελοῦμαι· ἐν εὐχαίς μετὰ γεν. : *δναίμην τῶν τέκνων* = νὰ χαρῶ τὰ παιδιὰ μου· *μὴ δναίμην* (ἐνν. τοῦ βίου) = νὰ μὴ χαρῶ τὴν ζωὴν μου.—*νῦν*, χάριν τοῦ μέτρου, ἀντὶ: *νῦν* = λοιπόν.—645 *ἐπαιτιᾶ*, β' ἐν. ὄρ. ἔνεστ. τοῦ *ἐπαιτιῶμαι* = κατηγορῶ· *ὦν καθ' ἑλξιν* = *ἐκείνων ἄ* (τὸ *ἐκείνων* γεν. διαίρ τὸ δὲ ἄ ἄντικ. τοῦ *δρᾶν*).—647 *τὸν δ' ὄρκον*, δηλ. τὸν δοθέντα ὑπὸ τοῦ Κρ., διότι διὰ τοῦ *ἀραῖος δλοίμην* ὁ Κρ. ὠρκίσθη.—*θεῶν*, γεν. ἄντικ. = τὸν δοθέντα τοῖς θεοῖς.—*αἰδέσθεις*, μτχ. παῦ. ἀόρ. τοῦ *αἰδοῦμαι*.—650 *πειθοῦ*, προστ. μέσ. ἀόρ. β' τοῦ *πειθομαι*—*λίσσομαι* παρακαλῶ (πρτ. ἐλιτόμην, ἐκ θ. *λιτ* : *λιτή*, *λιτατεύω*, κ. ἄ.) *θελήσας*, *φρονήσας*, μτχ. τροπ. προσδιορίζουσαι προστακτ., λαμβάνουν σημασίαν προστακτ. = *θέλησον*, *φρόνησον* (= δεῖξε καλὴν θέλησιν καὶ φρόνησιν).—651 *εἰκάθω*, ὑποτ. ἀπορηματ. (τοῦ ἀόρ. *εἰκαθον*, ἄπαρ. *εἰκαθεῖν*· ἐκτενέστ. τύπος τοῦ *εἶκω* = ὑποχωρῶ)· *θέλεις*, παρὰ πεζοῖς τίθεται τὸ *βούλει* μετὰ τῆς ἀπορημ. ὑποτ.—*ἐν δρκῳ*, ἐμπρόθ. δοτ. τῆς αἰτίας (ἐνεκα τοῦ ὄρκου, ὃν ἔδωσεν ὁ Κρ. διὰ τοῦ *ἀραῖος δλοίμην* στ. 645).—*καταίδεσαι*, προστ. μέσ. ἀόρ. τοῦ *καταίδομαι* = σέβομαι).—655 *μὴ*... *βαλεῖν*, ἀντὶ προστ. ἡ ὑποτ. ἀπαγορ.—*ἐναγῆς* ὁ ἐν ἄγει διατελῶν, ὁ δεσμευμένος διὰ τῆς κατάρας του.—*ἄτιμον*, κτγρμ.—657

ἐπίστω (*ἐπίστασο*), προστ. ένεστ. τοῦ *ἐπίσταμαι*.—*ζητῶν*, μτχ. κτηγμτ. εἰς τὸ ὑποκ. τοῦ *ἐπίστω* (: ὅτι σὺ ζητεῖς)· ἐτέθη τὸ *ζητῶ* ἀντὶ τοῦ *αἰτῶ*.—660 *οὐ τὸν θεόν*, τὸ ὁμοῦ. *μὰ* παραλείπεται *οὐ μὰ τὸν θεόν*—*δωρ*. "*Ἄλιος* = ἄττ. "*Ἥλιος*.—666 *εἰ*, αἰτιολ. (διότι τὸ *τρέχει* σημαίνει ψυχ. πάθος)—*προσάψει*, ἀμτβτ.= προσαφθῆσεται, προστεθῆσεται (ὑποκ. κατ' Ἄττ. συντ. : τὰ *πρὸς σφῶν κακὰ* = τὰ ὑφ' ὑμῶν τελούμενα κακὰ)· *σφῶν*, γεν. *δουϊκοῦ γ'* προστ. τῆς προσ. ἄντων. (ὄν. καὶ αἰτ. *σφῶ*, γεν. καὶ δοτ. *σφῶν*).—669 *ἴτω*, προστ. τοῦ *εἶμι* (ἔρχομαι).—*καὶ εἰ χεῖ*... , ἔνδοτ. πρότ.—672 *στυγήσεται* (ένν. ὑπ' *ἐμοῦ*), μέσ. μέλ. με παθ. σημ. τοῦ *στυγέω*· *ῶ* = *μισῶ*.—*δῆλος εἶ*, σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἄπροσ.—*δταν θυμοῦ περάσῃς* (τοῦ *περάω*· *ῶ*) = ὅταν γένη *πέραν* θυμοῦ· ἡ γεν. κατὰ τὰ ἀπαλλαγῆς σημανικὰ.—675 *ἄλιστος* ὁ προκαλῶν μέγιστον ἄλγος (*ἀλγεινός*, *ἀλγίων*, *ἀλγιστος*)—*φέρειν*, ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς· *εἰσὶν ἄλισται φέρειν*, κατὰ λέξιν = προκαλοῦν βάσανα μέγιστα ὡς πρὸς τὸ νὰ ὑποφέρουν αὐτὰ· μέγιστα καὶ ἀνυπόφορα βάσανα.—*εἶ* (ὡς ἐν στ. 637)—677 *ἀγνώς*, *-ῶτος* με ἔνεργ. σημ.= ἀγνώων· *τυχῶν σου ἀγνώτος* = εὐρὼν σὲ παραγωνρίζοντά με : παρεγωνρισμένος ὑπὸ σου.—680 *ἡ τύχη* τὸ *τυχόν*, τὸ τί συνέβη.—*τὸ μὴ ἔνδικον*, σχ. λιτότητος = τὸ ἄδικον, ἡ ἄδικος κατηγορία.—686 *ναίχι*, ἔντονώτ. τοῦ *ναί*.—685 *ἄλις*, κυρ. ἐπίρ.= ἰκανῶς, ἀρκετὰ· *ἄλις (ἔστι)* = ἀρκεῖ, εἶναι ἀρκετόν.—*προσοποῦμαι* (ἡ *πρόθ*). *πρὸ ἐπιτακτικῆ*) = ὄλοεν καὶ περισσότερον *πονῶ* (πάσχω).—688 *παριεῖς*, τοῦ *παρήμι* *περιφρονῶ*, *παραμελῶ*.—*κέαρ* (= *κῆρ*) ἡ καρδία.—670 *ἴσθη*, προστ. τοῦ *οἶδα* (= μάθη)—*πεφάνθαι*, ἀντικ. τοῦ *ἴσθη*· ἐτέθη *εἶδ*. ἀπαρ. ἀντὶ μτχ. κτηγμτ. (τὸ *πεφάνθαι* ἀπαρ. παθ. πρκμ. τοῦ *φαίνομαι*).—691 *γοσφίζομαι τινα* ἀπομακρύνομαι ἀπὸ τίνος, ἀπαρνοῦμαι.—695 *ἀλύω* εἶμαι ἀνήσυχος, ταράσσομαι.—*οὔρεσσας* τοῦ *οὔριζω* = φέρω εἰς εὐτυχῆ δρόμον (οὔριον ἄνεμον).—*κατ' ὄρθων ὄρθως*, ἀνορθώσας (τὸ *σκάφος*).—*εὔπομπος* ἔνεργ.= ὁ καλῶς πέμπων, ἐπιδέξιος κυβερνήτης.—*εἰ δύνα* = *εἰ δύνη* (ἐὰν δύνασαι).

Γ' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ : 647 *τὸνδ' ὄρκον θεῶν* ὁ Κρέων εἶχεν ὄρκισθῆ (*εἰπὼν ἀραῖος δλοίμην*)· λέγει δὲ *τὸν ὄρκον τῶν θεῶν*, διότι οἱ θεοὶ ἦσαν οἱ ἐπόπται τῶν ὄρκων, οἱ τιμωροῦντες τὸν ἐπίορκον.—653 *ἐν ὄρκῳ μέγαν*, διότι ὁ ὄρκος ἔθεωρεῖτο τὸ ἰσχυρότερον μέσον ἀποδείξεως τῆς ἀθωότητος.—660 *θεὸν πρόμον Ἄλιον* ὁ ἥλιος βλέπει τὰ πάντα· διὰ τοῦτο εἶναι ὁ ἀψευδέστατος μάρτυς εἰς τοὺς ὄρκους.

Δ' Αἰσθητικά.—Τὸ τμήμα τοῦτο (634·696) τοῦ Β' Ἐπεισοδίου ἀποτελεῖ τὴν γ' σκηνήν, ἐν ἣ δρῶντα πρόσωπα εἶναι ἡ Ἰοκάστη, ὁ Κρέων, ὁ Οιδίπους καὶ ὁ Χορὸς· ἐκ τούτων ὁ Κρ. μετὰ τὸν στ. 678 ἀπέρχεται. Εἰς τὸ παρὸν τμήμα περιέχεται ὁ λεγόμενος *Κομμός*, (650·97), ἦτοι θρηνώδες ἔξιμα ἄδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζεται ὁ πόνος ὁ κατέχων τὸν Χορὸν καὶ τὰ δρῶντα πρόσωπα διὰ τὰ ἐπὶ σκηνῆς ἐκτυλισσόμενα θλιβερὰ γεγονότα (ἐδῶ διὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Κρέοντος)· οἱ Κομμοὶ παρενεβάλλοντο διὰ νὰ γοητεύσουν τὸν θεατὴν διὰ τοῦ μουσικοῦ αὐτῶν στοιχείου. Ὁ περιεχόμενος ἐνταῦθα Κομμός ἀπαρτίζεται ἐκ μιᾶς στροφῆς (650·78) καὶ μιᾶς ἀντιστροφῆς (679·96).

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 634·696 : 634 *ὦ ταλαίπωροι*, προσφώνησις πλήρης πικρίας.—637 *οὐκ εἶ* κτλ., ἀρνητ. ἐρώτ. δηλοῦσα ἔντονον προσταγὴν.—639 *δμαιμε*, ἡ προσφώνησις δηλοῖ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἀδελφὴν,

πρὸς τὴν ὁποίαν στρέφεται, διὰ τὴν ἐκφράση τὸ πικρὸν παράπονόν του.— 641 *λαβών*, προσετέθη χάριν γραφικότητος.— 644 *μὴ νῦν δναίμην, ἀλλ' ὀλοίμην* σχ. ἐκ παραλλήλου (ἡ αὐτὴ ἔννοια ἀποφατικῶς καὶ καταφατικῶς).— 650 *πιθοῦ*, προτάσσεται τοῦ στίχου καὶ τῆς ὅλης στροφῆς, διότι ἡ λ. περικλείει τὸ κυριώτερον νόημα.— 655 ὁ σι. διαιρεῖται εἰς τρία μέρη (ἀ ν τ ι λ α β α ἰ δηλοῦσαν τὴν συγκίνησιν τῶν διαλεγόμενων).— 660 *θεῶν θεόν, παρ ἡ χ η σ ι ς* ἐξαιρουσα τὴν ἔννοιαν τῆ: ἀποδιδομένης· εἰς τὸν ἥλιον ἰδιότητος ὡς πρῶτον μεταξὺ τῶν θεῶν.— 661 *ἄθεος, ἄφιλος*, ἀ σ ὦ ν δ ε τ ο ν ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως τοῦ Χοροῦ.— 669 *ὁ δ' οὖν ἴτω κτλ.* ἡ συγκατάβασις τοῦ Οἰδ. τιμᾶ αὐτόν.— 671 *τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδε, ἀ ν τ ἰ θ ε σ ι ς*.— 678 *σοῦ μὲν... ἐν δὲ τοῖσδε, ἀ ν τ ἰ θ ε σ ι ς* ἀνταποκρινόμενη πρὸς τὴν προηγουμένην.— 684 *ναίχι*, ἔντονος ἐπιβεβαιώσις.— *ἄλις — ἄλις*, ἐ π α ν α φ ο ρ ᾶ δηλοῦσα τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ Χοροῦ νὰ τερματισθῇ ἡ συζήτησις περὶ τῆς ἔριδος.— 690 *παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα*, πλεονασμοὶ πρὸς ἔμφασιν.— *κατ' ὄρθον οὔριςας*, μεταφορὰ ἐκ τοῦ κλυδωνιζομένου πλοίου, τὸ ὅποιον τέλος ἀνορθοῦται.

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ἡ Ἰοκάστη ἐλέγχει τοὺς ἐρίζοντας, διότι προσθέτουν νέας συμφορὰς εἰς τὴν τοσοῦτον νοσοῦσαν πόλιν (634·38) — 2) Ὁ Κρέων παραπονεῖται, ὃ δὲ Οἰδίπους δικαιολογεῖ τὴν ἀπόφασίν του (639·43). — 3) Ὁ Κρέων ὀρκίζεται ὅτι εἶναι ἀθῶος ἡ Ἰοκ. ἰκετεύει τὸν Οἰδ. νὰ τὸν πιστεύσῃ (644·48). — 4) Καὶ ὁ Χορὸς ὁμοίως ἰκετεύει (649·57). — 5) Ὁ Οἰδ. μετὰ δυσφορίας ὑποχωρῶν ἀπαλλάσσει τὸν Κρ. τῆς ποινῆς (658·72). — 6) Ὁ Κρ. ἀπέρχεται ἐλέγχων τὸν Οἰδ. (673·77). — 7) Ὁ Χορὸς ἀποφεύγει νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἰοκ. ἐξηγήσεις περὶ τῶν συμβάντων (678·86). — 8) Ἀπαντῶν εἰς παράπονόν τοῦ Οἰδ. ὁ Χορὸς διαβεβαίωσι καὶ πάλιν τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσίν του (687·696).

γ') Οἰδίποδος ἀγωνία (698·862)

(*Συνέχεια καὶ τέλος Β' ἐπεισοδίου*)

ΙΟΚ. Πρὸς θεῶν δίδαξον καὶ μ' (=καὶ ἐμέ), ἀναξ, ὅτου ποτὲ πράγματος στήσας ἔχεις τοσὴνδε μῆνιν.

700 ΟἰΔ. Ἐρῶ Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔπλεω γὰρ σέ, γύναι, εἰς πλεόν τῶνδε.

ΙΟΚ. Λέγε, εἰ σαφῶς ἐρεῖς ἐγκαλῶν (Κρέοντι) τὸ νεῖκος.

ΟἰΔ. Φησί με καθεστάναι φονέα Λαῖου.

ΙΟΚ. (Λέγει τοῦτο) αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν παρ' ἄλλου;

705 ΟἰΔ. (Λέγει τοῦτο) εἰσπέμψας μὲν οὖν κακοῦργον μάντιν, ἐπεὶ τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν ἔ-

ΙΟΚ. Δι' ὄνομα τῶν θεῶν ἀνακοίνωσε καὶ εἰς ἐμέ, βασιλιά μου, διὰ ποῖον πρᾶγμα τέλος πάντων ἔχεις ὀργισθῆ τόσον πολὺ.

ΟἰΔ. Θὰ σοῦ ὀμιλήσω διὰ τὸν Κρέοντα, τί ἔχει σχεδιάσει ἐναντίον μου' (καὶ θὰ σοῦ ὀμιλήσω), διότι σέ τιμῶ, γυναίκα μου, περισσότερο ἀπὸ αὐτοὺς ἐδῶ.

ΙΟΚ. Λέγε (διὰ τὴν νὰ μάθω) ἂν θὰ ὀμιλήσης καθαρά, ἐπιρριπτῶν εἰς τὸν Κρέοντα τὴν εὐθύνην τῆς φιλονικίας.

ΟἰΔ. Λέγει ὅτι ἐγὼ ὑπῆρξα φονεὺς τοῦ Λαῖου.

ΙΟΚ. (Λέγει τοῦτο), διότι τὸ γνωρίζεις ὁ ἴδιος ἢ διότι τὸ ἔμαθε ἀπὸ ἄλλου;

ΟἰΔ. (Λέγει τοῦτο ὁ Κρέων ὄχι ἄπ' εὐθείας ὁ ἴδιος) ἀλλὰ (= μὲν οὖν) ἀποστείλας τὸν κακοῦργον μάντιν, διότι αὐτὸς τοῦλάχιστον

λευθεροί πᾶν στόμα.

ΙΟΚ. Σὺ νῦν ἀφεις σεαυτὸν (ἐκεῖνων) περὶ ὧν λέγεις, ἐπάκουσον ἐμοῦ καὶ μάθε οὐνεκα οὐδὲν βρότειον ἔστιν ἔχον(τι) μαντικῆς τέχνης σοί.

710 Φανῶ δέ σοι σύντομα σημεῖα τῶνδε·

Χρησμὸς γὰρ ἤλθε ποτε Λαίῳ, οὐκ ἔρῳ γε ἅπ' αὐτοῦ Φοῖβου, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπηρετῶν, ὡς ἤξιοι αὐτὸν μοῖρα θανεῖν πρὸς παιδός, ὅστις γένοιτο παρ' ἐμοῦ τε καὶ ἐκείνου.

715 Καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γε ἡ φάτις (ἔστι), ξένοι λησται φονεύουσί ποτε ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς.

οὐ διέσχον δὲ τρεῖς ἡμέραι βλάστας παιδός, καὶ κείνος ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν ἔριψέ νιν χερσὶν ἄλλων εἰς ἄβατον ὄρος.

720 Καὶ ἐνταῦθα Ἄπόλλων (οὐκ) ἦνυσεν οὔτε ἐκείνον γενέσθαι φονέα πατρὸς οὔτε Λάιον παθεῖν πρὸς παιδός (ἐκείνο) ὃ ἐφοβεῖτο.

Τοιαῦτα διώρισαν μαντικαὶ φῆμαι·

ὧν (-τούτων οὖν) σὺ ἐντρέπου μηδέν· (ἐκείνα) γὰρ ὧν

725 ἂν θεὸς ἐρευνᾷ χρεῖαν, αὐτὸς βραδίως φανεῖ.

ΟΙΔ. Οἶον πλάνημα ψυχῆς καὶ (οἶα) ἀνακίνησις φρενῶν ἔχει με, γύναι, ἀκούσαντα ἀρτίως.

προσωπικῶς (=τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν) παρουσιάζει παντελῶς ἐλεύθερον τὸ στόμα του τοιαύτης κατηγορίας (: ἀπέχει ἀπὸ τὸ νὰ ἐκφράσῃ τοιαύτην κατηγορίαν).

ΙΟΚ. Λοιπὸν (=νῦν=νῦν) ἀφοῦ ἀφήσῃς τὸν ἑαυτὸν σου ἐλεύθερον ἀπὸ ἐκείνα (: ἀφοῦ παύσῃς νὰ σκέπτεσαι ἐκείνα), διὰ τὰ ὅποια ὁμιλεῖς, ἀκουσέ με καὶ μάθε ὅτι κανεὶς ἀνθρώπος δὲν ὑπάρχει ποὺ νὰ ἐχῆ κάποιαν δύναμιν μαντικῆς τέχνης, εὐτυχῶς διὰ σέ (=σοί). Καὶ θὰ σοῦ φανερώσω συντόμως ἀποδείξεις τῶν ἰσχυρισμῶν μου αὐτῶν :

Ἦλθε δηλαδὴ κάποτε χρησμὸς εἰς τὸν Λάιον, — δὲν θὰ εἶπω βέβαια ὅτι ἦλθε ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Φοῖβον, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς διατελοῦντας εἰς τὸν ὑπηρεσίαν του, — ὅτι θὰ εὗρη αὐτὸν μοιραῖος θάνατος ἀπὸ τὸν υἱόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐγεννᾶτο ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἀπὸ ἐκείνου.

Καὶ (ὁμως) αὐτὸν μὲν (τὸν Λάιον), ὅπως τοῦλάχιστον λέγουν, ξένοι λησται φονεύουσι κάποτε εἰς τὴν διασταύρωσιν τριῶν ἀμαξιτῶν (ὁδῶν)

ἀλλὰ δὲν ἐπέρασαν τρεῖς ἡμέραι ἀπὸ τὴν γέννησιν τοῦ παιδιοῦ, καὶ ἐκεῖνος (= ὁ Λάιος), ἀφοῦ τοῦ ἔδесе σφιχτὰ (διὰ περόνης) τὰς ἄρθρωσεις τῶν ποδῶν, ἔριψε αὐτὸ διὰ χερῶν ἄλλων εἰς ἓνα ἀπάτητο (: ἐρημικὸ) βουνό.

Καὶ ἔτσι ὁ Ἄπόλλων δὲν κατῶρθωσεν οὔτε ἐκεῖνος (ὁ υἱός) νὰ γίγῃ φονεὺς τοῦ πατρὸς του οὔτε ὁ Λάιος νὰ πάθῃ ἀπὸ τὸν υἱόν του ἐκείνο τὸ ὅποῖον ἐφοβεῖτο.

(Καὶ ὁμως) τοιοῦτου εἶδους πράγματα σαφῶς καθώρισαν οἱ μαντικοὶ λόγοι·

δι' αὐτοὺς λοιπὸν (τοὺς μαντικῶς λόγους) σὺ μὴ φροντίξῃς καθόλου· διότι ἐκείνα, τῶν ὁποίων τυχὸν ὁ θεὸς ἀναγνωρίζει τὴν χρησιμότητα (: διότι ὅσα τυχὸν ὁ θεὸς θεωρεῖ χρήσιμα), ὁ ἴδιος ἅπ' εὐθείας τὰ φανεράνει.

ΟΙΔ. Ποία σύγχυσις ψυχῆς καὶ ταραχὴ τοῦ νοῦ μὲ κατέχει, γυναίκα μου, ὅταν ἤκουσα πρὸ ὀλίγου (τοὺς λόγους σου).

- IOK. Ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς λέγεις τοῦτο;
- OIA. Ἔδοξα ἀκοῦσαί σου
- 730 τόδε, ὡς ὁ Λάιος κατασφαιγεῖ πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς.
- IOK. Ταῦτα γὰρ ἠδῶδατο, οὐδέ πω λήξαντα ἔχει (ἐνν. αὐδῶμενα).
- OIA. Καὶ ποῦ ᾽σθ' (=καὶ ποῦ ἔστιν) ὁ χῶρος οὗτος, οἷ ἦν τόδε πάθος;
- IOK. Ἡ μὲν γῆ κλήζεται Φωκίς, σχιστὴ δ' ὁδὸς (ἀπὸ) Δελφῶν καὶ ἀπὸ Δαυλείας ἄγει εἰς τὸ αὐτό.
- 735 OIA. Καὶ τίς ἔστιν ὁ ἐξεληλυθὼς χρόνος τοῖσδε;
-
- IOK. Ἐκηρύχθη τοῦτο πόλει σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ ἐφαίνου ἔχων ἀρχὴν τῆσδε χθονός.
- OIA. ᾧ Ζεῦ, τί βεβούλευσαι δρᾶσαι περὶ ἔμοῦ;
- IOK. Τί δ' ἔστι τοῦτο, Oιδίπους, (δ' ἔστι) ἐνθύμιόν σοι;
- 740 OIA. Μῆπω ἐρώτα με, τὸν δὲ Λάιον, φράζει, τίνα φύσιν εἶχε, τίνα δ' ἀκμὴν ἤβης (ἦν) ἔχων.
- IOK. (ᾗν) μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθὲς κάρα· οὐκ ἀπεστάτει δὲ πολὺ τῆς σῆς μορφῆς.
- OIA. Oἶμοι τάλας· ἔοικε οὐκ
- 745 εἰδέναι προβάλλων ἑμαυτὸν ἀρτίως εἰς δεινὰς ἀράς.
- IOK. Πῶς φῆς; Ὅκνῶ τοι ἀποσκοποῦσα σε, ἄναξ.
- OIA. Δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ ὁ μάντις ἢ βλέπων· δείξεις δὲ μάλλον, ἦν ἔν ἐξείπης ἔτι.
- IOK. Καὶ μὴν ὄκνῶ μὲν, ἐρῶ δὲ μαθοῦσα ἃ ἂν ἔρη.
- IOK. Ἀπὸ ποίαν φροντίδα ἀνησύχησες καὶ λέγεις αὐτό;
- OIA. Ἐνόμισα ὅτι ἤκουσα ἀπὸ σέ τοῦτο, ὅτι ὁ Λάιος κατεσφάγη κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν τριῶν ἀμαξιτῶν (ὁδῶν).
- IOK. (Ναί), διότι αὐτὰ ἐλέγοντο καὶ ἀκόμη δὲν ἔπαυσαν (νὰ λέγωνται).
- OIA. Καὶ ποῦ εἶναι ὁ τόπος αὐτός, ὅπου ἔγινε ὁ αὐτὸς ὁ φόνος;
- IOK. Ἡ μὲν χώρα ὀνομάζεται Φωκίς, μία δὲ ὁδός, ἣ ὅποια σχίζεται ἀπὸ τοὺς Δελφούς καὶ ἀπὸ τὴν Δαύλειαν, καταλήγει εἰς τὸ ἴδιον σημείον.
- OIA. Καὶ τοῖος εἶναι ὁ χρόνος ποῦ ἔχει περάσει (: καὶ πόσος καιρὸς ἐπέρασε) ἀπὸ τότε ποῦ ἔγιναν αὐτά;
- IOK. Ἐγνωστοποιήθη τοῦτο μὲ κήρυκας εἰς τὴν πόλιν, ὀλίγον πρὶν ἀπὸ τότε ποῦ ἀνεδείχθησιν σὺ ἄρχων τῆς χώρας αὐτῆς.
- OIA. ᾧ Ζεῦ, τί ἔχεις σχεδιάσει νὰ κάμῃς δι' ἐμέ;
- IOK. Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτό, ὦ Oιδίπου, τὸ ὀποῖον προξενεῖ ἀνησυχίαν εἰς τὴν ψυχὴν σου;
- OIA. Μὴ μ' ἐρωτᾷς ἀκόμη, ἀλλὰ λέγε μου, ποῖον ἀνάστημα εἶχεν ὁ Λάιος καὶ ἂν εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας του.
- IOK. Ἦτο ὑψηλός, καὶ μόλις ἄσπριζαν τὰ μαλλιά εἰς τὸ κεφάλι του· καὶ δὲν διέφερε πολὺ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν σου μορφῆν.
- OIA. Ἄχ, ἐγὼ ὁ δυστυχὴς! φαίνεται ὅτι χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω ἐξέσθετα τὸν ἑαυτὸν μου πρὸ ὀλίγου εἰς φοβερὰς κατάρας.
- IOK. Τί λέγεις; Φοβοῦμαι ἀκόμη καὶ νὰ σέ κοιτάξω, βασιλιά μου.
- OIA. Πολὺ φοβοῦμαι μήπως ὁ μάντις βλέπει· ἀλλὰ θὰ (μὲ) διαφωτίσῃ περισσότερον, ἂν (μου) εἴπῃ καθαρὰ ἕνα πρᾶγμα ἀκόμη.
- IOK. Καὶ φοβοῦμαι μὲν βέβαια, θὰ σοῦ εἴπω ὅμως, ἂν γνωρίζω, ὅσα τυχὸν ἐρωτήσῃς.

750 ΟΙΔ. Πότερον ἐχώρει βαιὸς ἢ ἔχων πολλοὺς ἀνδρας λοχιτάς, οἷα ἀνὴρ ἀρχηγέτης,

ΙΟΚ. Οἱ ξύμπαντες ἦσαν πέντε, κήρυξ δ' ἦν ἐν αὐτοῖσι· ἀπήνη δὲ μία ἦγε Λάιον· ΟΙΔ. Αἰαῖ, τάδε (ἔστιν) ἤδη

755 διαφανῆ. Τίς ἦν ποτε ὁ λέξας τούσδε τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι;

ΙΟΚ. Οἰκέυς τις, ὅσπερ ἴκετο ἐκωσθεὶς μόνος.

ΟΙΔ. Ἡ τυγχάνει παρῶν καὶ τὰ νῦν ἐν δόμοισιν;

ΙΟΚ. Οὐ δητὰ· ἀφ' οὗ γὰρ (ἐνν. χρόνου) ἦλθε κείμεν καὶ εἶδε σέ τε ἔχοντα κράτη

760 Λαίον τε δλωλότα, ἐξικέτευσε θιγῶν τῆς ἐμῆς χειρός, πέμψαι σφε ἀγρούς καὶ ἐπινομάς ποιμνίων, ὡς εἶη ἄπλοτος πλεῖστον τοῦδε ἄστεως. Καὶ ἐγὼ ἔπεμψά νιν· ἦν γὰρ ἄξιος — οἷα ἀνὴρ δοῦλος — φέρειν καὶ μείζω χάριν τῆσδε.

765 ΟΙΔ. Πῶς δητὰ μόλοι ἀν ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν;

ΙΟΚ. Πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί ἐφέσαι τοῦτο;

ΟΙΔ. Δέδοικα ἐμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ ἄγαν πολλὰ εἰρημένα ἦ μοι (=δέδοικα, ὦ γύναι, μὴ ἐγὼ εἰρηκῶς ὦ ἄγαν πολλά), δι' ἃ θέλω εἰσιδεῖν νιν.

ΙΟΚ. Ἄλλ' ἴζεται μὲν· καὶ 770 ἐγὼ δέ που (εἰμὶ) ἀξία μαθεῖν τά γε ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντα, ἄναξ.

ΟΙΔ. Καὶ οὐ μὴ στερηθῆς (ἐνν. τοῦ μαθεῖν), ἐμοῦ γε βεβῶτος ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων·

τῶ (=τίνι) γὰρ ἂν καὶ λέξαι-

ΟΙΔ. Ποῖον ἐκ τῶν δύο, ἐπορεύετο (ὁ Λάιος) μὲ μικρὰν ἀκολουθίαν (= βαιὸς) ἢ ἔχων μαζί του πολλοὺς ἀνδρας ὑπασπιστάς, ὡς ἀνὴρ μὲ βασιλικὸν ἀξίωμα;

ΙΟΚ. Ὅλοι ὄλοι ἦσαν πέντε, ἦτο δὲ καὶ ἕνας κήρυξ μεταξὺ αὐτῶν· μία δὲ ἄμαξα ἔφερε τὸν Λάιον.

ΟΙΔ. Πῶ πῶ, αὐτὰ πλεόν εἶναι καθαρά. Ποῖος ἦτο τέλος πάντων αὐτὸς πού σᾶς ἀνέφερε τὰς εἰδήσεις αὐτάς, γυναῖκα μου;

ΙΟΚ. Ἐνας ἀνθρώπος τοῦ σπιτιοῦ, ὁ ὁποῖος ἦλθε, ἀφοῦ διεσώθη μόνος αὐτός.

ΟΙΔ. Μήπως τυχαίνει νὰ εἶναι καὶ τώρα εἰς τὰ ἀνάκτορα;

ΙΟΚ. Ὅχι βέβαια· διότι ἀφ' οὔτου ἦλθεν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ εἶδεν ὅτι σὺ κατεῖχες τὸν θρόνον καὶ ὅτι ὁ Λάιος εἶχε φονεῦθῆ, μὲ παρεκάλεσε, ἀφοῦ μ' ἐπίασε ἀπὸ τὸ χέρι, νὰ τὸν (=σφε) στείλω εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ εἰς τοὺς τόπους τῆς βοσκῆς τῶν ποιμνίων, διὰ νὰ βλέπῃ ἀπὸ πολὺ μεγάλην ἀπόστασιν τὴν πόλιν αὐτήν.

Καὶ ἐγὼ τὸν ἔστειλα· διότι ἦτο ἄξιος — ὅσον ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἄξιος ἕνας δοῦλος — νὰ λαμβάνῃ καὶ μεγαλύτεραν χάριν ἀπὸ αὐτήν.

ΟΙΔ. Πῶς λοιπὸν ἤμπορεῖ νὰ ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς γρήγορα πάλιν;

ΙΟΚ. Εἶναι παρῶν (= θὰ ἔλθῃ ἀμέσως), ἀλλὰ διὰ τί ἐπιθυμεῖς τοῦτο;

ΟΙΔ. Φοβοῦμαι, γυναῖκα μου, μήπως ἔχω εἶπει πάρα πολλὰ, διὰ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ ἴδω αὐτόν.

ΙΟΚ. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν θὰ ἔλθῃ· καὶ ἐγὼ ὁ μὸς ἀξίζει βέβαια νὰ μάθω ὅσα τοῦλάχιστον σὲ στενοχωροῦν, βασιλιά μου.

ΟΙΔ. Καὶ ἀσφαλῶς δὲν θὰ στερηθῆς (νὰ μάθῃς αὐτὰ) τώρα μάλιστα (= γε) πού ἐγὼ ἔχω φθάσει, εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τῶν ἐλπίδων (: εἰς αὐτὸ τὸ κρῖσιμον σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξαρτῶνται αἱ ἐλπίδες μου)·

διότι εἰς ποῖον περισσότερον ἄξιον ἀπὸ σέ

μι μείζονι ἢ σοι, ἰὼν διὰ τοιαύδε τύχης; ✓
Πόλυβος μὲν Κορίνθιος ἦν πατὴρ ἐμοί, Μερόπη δὲ Δωρίς (ἦν) μήτηρ.

775 Ἦγόμην δὲ ἀνὴρ μέγιστος τῶν ἐκεῖ ἀστῶν, πρὶν τύχη τοιάδε ἐπέστη μοι, ἀξία μὲν θαυμάσαι, οὐκ ἀξία μέντοι τῆς ἐμῆς γε σπουδῆς.

780 Ἀνὴρ γὰρ ὑπερπλησθεὶς μέθῃ ἐν δειπνοῖς καλεῖ με, παρ' οἴνῳ ὡς εἶην πλαστός πατρὶ (= καλεῖ με εἶναι πλαστόν πατρί)

Καὶ ἐγὼ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν μόλις κατέσχον'

θατέρα δὲ ἰὼν πέλας μητρὸς πατρός τε ἤλεγχον' οἱ δὲ δυσφόρως ἦγον τὸ θνητός τῷ μεθέντι τὸν λόγον.

785 Καὶ ἐγὼ ἑτερπόμην μὲν τὰ κείνοι· ὅμως δ' τοῦτο ἔκνιζέ με ἀεὶ ὑφεῖρπέ (με) γὰρ πολῦ.

Λάθρα δὲ μητρός καὶ πατρὸς πορεύομαι Πυθῳδε. ✓

καὶ ὁ Φοῖβος ἐξέπεμψε μὲν με ἄτιμον ὦν (= ἐκείνων δι' αἰ) ἰκόμην, προεφάνη δὲ λέγων ἄλλα ἄθλια καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα, ὡς χρεῖη μὲν μειχθῆναι με μητρὶ, δηλώσοιμι δὲ ἀνθρώποισι γένος ἀτλητον ὄραν. ἐσοίμην δὲ φονεὺς τοῦ φυτεύσαντος πατρός.

795 Καὶ ἐγὼ ἐπακούσας ταῦτα, ἐκμετρούμενος τὸ λοιπὸν ἀστροῖς, ἔφευγον τὴν Κορινθίαν χθονά, ἔνθα μὴ ποτε ὀψοίμην τελούμενα ὄνειδῆ τῶν ἐμῶν κακῶν χρησῶν.

θὰ ἠμποροῦσα νὰ εἶπω αὐτά, τώρα πού περνῶ ἀπὸ τὸ μοναπάτι αὐτὸ τῆς τύχης; Πατέρα μου μὲν εἶχα τὸν Πόλυβον τὸν Κορίνθιον, μητέρα μου δὲ τὴν Μερόπην τὴν Δωριίδα.

Καὶ ἐθραυρούμην ἀνὴρ ἐπισημότητος μεταξὺ τῶν ἐκεῖ πολιτῶν (: τῶν Κορινθίων), ἕως οὔτου συνέβη εἰς ἐμὲ τὸ ἐξῆς τυχαῖον γεγονός, ἀξιον μὲν ἀπορίας, ἀλλ' ἀνάξιον τῆς ἰδικῆς μου τοῦλάχιστον προσοχῆς:

Δηλαδή, ἕνας ἀνθρώπος παραφουσκωμένος ἀπὸ τὸ πολὺ ποτὸν λέγει κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς οἰνοποισίας ὅτι δῆθεν ἐγὼ εἶμαι πλαστός (= ὄχι ἀληθινός) υἱὸς τοῦ πατρός μου.

Καὶ ἐγὼ θεωρήσας τοῦτο βαρῦ κατὰ μὲν τὴν παροῦσαν ἡμέραν (: κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν ἐκείνην) μόλις συνεκρατήθην'

κατὰ τὴν ἐπομένην ὅμως, ἀφοῦ ἐπῆγα πλησίον τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πατρός μου, ἐξηγοῦσα ἐξηγήσεις· αὐτοὶ δὲ διὰ τὴν γενομένην προσβολὴν (= τὸ θνητός) ἐθύμωναν πολὺ (= δυσφόρως ἦγον) ἐναντίον ἐκείνου πού ἄφησε νὰ τοῦ ξεφυγῇ ὁ λόγος.

Καὶ ἐγὼ ἔχαιρόμουν μὲν διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων· ἀλλ' ὅμως αὐτὸ (: ὁ λόγος αὐτός) μ' ἐβασάνιζε διαρκῶς· διότι σιγὰ σιγὰ εἰσέδουε πολὺ μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου.

Κρυφὰ δὲ ἀπὸ τὴν μητέρα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα πηγαίνω εἰς τοὺς Δελφούς·

καὶ ὁ Φοῖβος μὲ ἔστειλεν ὀπίσω χωρὶς νὰ ἐπιτύχω (= ἄτιμον) ἐκεῖνα διὰ τὰ ὁποῖα ἐπῆγα, ἐφανερῶθῃ δὲ νὰ λέγῃ (: ἀπροκαλύπτως δὲ μοῦ ἔλεγεν) ἄλλα ἄθλια καὶ φοβερὰ καὶ ἀπαίσια, ὅτι δηλ. ἦτο πεπωρωμένον νὰ συζευχθῶ ἐγὼ μὲ τὴν μητέρα μου, ὅτι θὰ παρουσίαζα εἰς τοὺς ἀνθρώπους γενεὰν ἀφορητον κατὰ τὴν ὄψιν, καὶ ὅτι θὰ ἐγινόμην φονεὺς τοῦ γεννήσαντός με πατρός.

Καὶ ἐγὼ, ὅταν ἤκουσα αὐτά, κανονίζων τοῦ λοιποῦ τὴν κατεύθυνσίν μου ἐκ τῶν ἀστερισμῶν, ἀπέφευγα τὴν χώραν τῆς Κορίνθου, διὰ νὰ μὴ ἴδω ποτὲ ἐκεῖ πραγματοποιούμενα τὰ αἴσχη τῶν δοθέντων εἰς ἐμὲ κακῶν χρησῶν.

Στείχων δὲ ἰκνοῦμαι τούσδε
χώρους, ἐν οἷς σὺ λέγεις τὸν
τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι.

800 Καὶ ἐξεργῶ σοί, γύναι, τὸ ἀ-
ληθές·

“Ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας
τῆσδε τριπλῆς κελεύθου, ἐν-
ταῦθα ξυνηντίαζόν μοι κή-
ρυξ καὶ ἀνὴρ ἐμβεβῶς ἐπὶ ἀ-
πήνης πωλικῆς, οἷον σὺ φῆς.
Καὶ ὅ τε ἡγεμῶν αὐτός τε ὁ
805 πρέσβυς ἠλαυνέτην με πρὸς
βίαν ἐξ ὁδοῦ.

Καὶ ἐγὼ ταίω δι’ ὄργης τὸν
ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλά-
την·

καὶ ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρα μὲ
(ἐνν. παίοντα), τηρήσας (μὲ)
παραστείχοντα ὄχρους καθι-
κετό μου μέσον κάρα δι-
πλοῖς κέντροισι.

810 Οὐ μὴν ἔτεισέ γ’ ἴσην, ἀλλὰ
συντόμως τυπεῖς σκήπτρω
ἐκ τῆσδε χειρὸς ἐκκυλίνδε-
ται εὐθύς ὑπτίος μέσης ἀ-
πήνης· κτείνω δὲ τοὺς ξύμ-
παντας.

Εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προ-
σῆκει συγγενές τι Λαίῳ,

815 τίς γε ἂν (ἦν) νῦν ἀθλιώτε-
ρος τοῦδε ἀνδρός;

Τίς ἀνὴρ γένοιτο ἂν μᾶλ-
λον ἐχθροδαίμων (ἐνν. τοῦδε
ἀνδρός);

ὄν μὴ ἔξεστί τινι (μηδὲ) ἀ-
στῶν δέχεσθαι δόμοις μηδὲ
προσφωνεῖν τινα, ὥθειν δὲ
ἀπ’ οἰκῶν·

820 καὶ ὁ προστιθεὶς τάδε, τάσδε

Πορευόμενος δὲ φθάνω εἰς τοὺς τόπους ἀ-
κριβῶς αὐτούς, εἰς τοὺς ὁποίους σὺ λέγεις
ὅτι ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐφονεύθη.

Καὶ θὰ εἶπω καθαρὰ εἰς ἐσέ, γυναῖκα μου,
τὴν ἀλήθειαν·

“Ὅταν ὁδοιπορῶν ἤμην πλησίον τῆς τριπλῆς
αὐτῆς ὁδοῦ, ἐκεῖ μὲ συναντοῦσαν κήρυξ καὶ
ἀνὴρ ἐποχούμενος ἀμάξης συρομένης ὑπὸ
νεαρῶν ἵππων, ὅπως σὺ λέγεις.

Τότε (=καὶ) καὶ ὁ ὁδηγὸς τῆς ἀμάξης καὶ
ὁ ἴδιος ὁ (ἐπιβαίνων αὐτῆς) γέρων προспа-
θοῦσαν νὰ μὲ ἀπομακρύνουν βιαίως ἐκ τῆς
ὁδοῦ (διὰ νὰ περάσῃ ἡ ἄμαξα).

Καὶ ἐγὼ κτυπῶ μὲ ὄργην ἐκείνον ποῦ προ-
σπαθοῦσε νὰ μ’ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τὸν δρόμον,
δηλ. τὸν ὁδηγὸν τῆς ἀμάξης.

καὶ ὁ γέρων, καθὼς μὲ βλέπει (νὰ τὸν κτυ-
πῶ), ἀφοῦ μὲ παραφύλαξε τὴν στιγμὴν ποῦ
περνοῦσα πλησίον τῆς ἀμάξης, μού κατέφερε
κτύπημα εἰς τὸ μέσον τῆς κεφαλῆς μὲ διπλὴν
μάστιγα.

Ἄλλ’ ὅμως δὲν τὸ ἐπλήρωσε βέβαια μὲ ἴσην
τιμωρίαν, ἀλλ’ ἀμέσως κτυπηθεὶς μὲ τὴν ρά-
βδον μου ἀπὸ αὐτὸ ἐδῶ τὸ χεῖρι κυλίνεται
παρευθὺς ὑπτίος ἔξω ἀπὸ τὸ μέσον τῆς ἀμά-
ξης· φονεύω δὲ καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους.

ἐὰν δὲ εἰς τὸν ξένον τοῦτον ἐνυπάρχη κά-
ποια συγγένεια μὲ τὸν Λαῖον (: ἐὰν δὲ ὁ
φονευθεὶς αὐτὸς ξένος ἔχη κάποιαν σχέσιν
συγγενείας μὲ τὸν Λαῖον),

ποῖος βέβαια θὰ ἦτο τώρα δυστυχέστερος
ἀπὸ αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἄνδρα; (δηλ. ἀπὸ ἐμέ;
διότι λέγων τοῦτο δεικνύει τὸν ἑαυτὸν του).
Ποῖος ἀνὴρ θὰ ἐγίνετο περισσότερο θηομί-
σητος (ἀπὸ ἐμέ);

ἐὰν τοῦτον (δηλ. ἐμέ) δὲν εἶναι ἐπιτετραμμέ-
νον εἰς κανένα οὔτε ἐκ τῶν ξένων οὔτε ἐκ
τῶν (Θηβαίων) πολιτῶν νὰ τὸν δέχεται εἰς
τὸν οἶκον του οὔτε νὰ τὸν χαιρετῇ κανεὶς,
ἀλλὰ (πρέπει ὅλοι) νὰ τὸν ἀποδιώκουν ἀπὸ
τῶν οἰκῶν·

καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐπέβαλε ταῦτα, δηλ.

άρας, ἐπ' ἑμαυτῷ ἦν οὐτις ἄλλος ἢ ἐγώ.

Χραίνω δὲ λέχη τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν, δι' ὧν περ ὦλετο.

* Ἄρα (οὐκ) ἔφυν κακός, ἄρα οὐχί (ἔφυν) πᾶς ἀναγνος, εἰ χρή με φυγεῖν καὶ μήστι (= μὴ ἔστι) μοι φυγόντι ἰδεῖν τοὺς ἐμούς, μὴ (ἔστι μοι) ἐμβατεύειν με πατρίδος ἢ δεῖ με συζυγῆναι γάμοις μητρὸς καὶ κατακτανεῖν πατέρα Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε καὶ ἐξέθρεψέ με;

* Ἄρα οὐκ ἂν τις ὀρθοίῃ ἂν λόγον κρίνων ταῦτα ἀπ' ὧ μοῦ δαίμονος ἐπ' ἀνδρὶ τῷδε; Μὴ δῆτα, μὴ δῆτα, ὦ ἀγνὸν σέβας θεῶν, ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν' ἀλλὰ βαίην ἄφαντος ἐκ βροτῶν πρόσθεν ἢ ἰδεῖν τοιάνδε κηλῖδα συμφορᾶς ἀφιγμένην ἑμαυτῷ.

ΧΟ. Ταῦτα μὲν, ὦ ἄναξ, (ἔστιν) ὀκνηρὰ ἡμῖν' ἕως δ' ἂν οὖν ἐκμάθῃς πρὸς τοῦ παρόντος, ἔχε ἐλπίδα.

ΟΙΔ. Καὶ μὴν τοσοῦτον ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος, προσμεῖναι μόνον τὸν ἄνδρα, τὸν βοτῆρα. ΙΟΚ. Πεφασμένου δέ, τίς ποτε (ἔστιν) ἢ προθυμία;

ΟΙΔ. Ἐγὼ διδάξω σε' ἦν γὰρ εὐρεθῆ λέγων ταῦτ' (= τὰ αὐτὰ) σοί, ἔγωγε ἐκπεφυγοίην ἂν πάθος.

ΙΟΚ. Ποῖον δὲ περισσὸν λόγον ἤκουσάς μου;

ΟΙΔ. * Ἐφασκες αὐτὸν ἐννεῖν ἄνδρας ληστὰς ὡς κατατείνειάν νιν (= ἔφασκες αὐτὸν ἐννεῖν, ὡς ἄνδρες λησταὶ κατατείνειάν νιν).

αὐτὰς τὰς κατάρας, εἰς τὸν ἑαυτὸν μου δὲν ἦτο κανεῖς ἄλλος παρὰ ἐγώ (ὁ ἴδιος).

Μολύνω δὲ τὴν σύζυγον τοῦ φονευθέντος με τὰ ἰδικά μου χέρια, με τὰ ὅποια (ἐκεῖνος) ἐφονεύθη.

* Ἄραγε δὲν εἶμαι ἐκ γενετῆς ἄθλιος, δὲν εἶμαι ὀλωσδιόλου ἀνόσιος, ἐὰν πρέπει ἐγὼ νὰ φύγω (ἀπὸ τὴν πατρίδα μου) καὶ δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται φεύγων νὰ ἴδω τοὺς ἰδικούς μου, (δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται) νὰ πατῶ τὸ πόδι μου εἰς τὴν πατρίδα, ἄλλως πρέπει ἐγὼ νὰ συζευχθῶ με τὴν μητέρα μου καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου Πόλυβον, ὁ ὅποιος μ' ἐγέννησε καὶ με ἀνέθρεψε;

* Ἄραγε δὲν θὰ ἔλεγε κανεῖς σωστὰ κρίνων αὐτὰ (ὡς προερχόμενα) ἀπὸ σκληρὸν θεὸν ἐναντίον αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ ἀνδρὸς (δηλ. ἐμοῦ); Εἶθε νὰ μὴ ἴδω λοιπόν, εἶθε νὰ μὴ ἴδω, ὦ ἄγνοὶ καὶ σεβαστοὶ θεοί, αὐτὴν τὴν ἡμέραν' ἀλλ' εἶθε νὰ ἐξαφανισθῶ ἐκ τοῦ μέσου τῶν ἀνθρώπων πρὶν νὰ ἴδω νὰ ἐπέλθῃ ἐναντίον μου τοιαύτη ἐπονείδιστος συμφορὰ.

ΧΟ. Αὐτὰ μὲν, ὦ βασιλεῦ, εἶναι φοβερὰ δι' ἡμᾶς' ἀλλ' ἕως ὅτου λάβῃς πληροφορίας ἀπὸ τὸν (τότε) παρόντα (δούλον), ἔχε ἐλπίδα.

ΟΙΔ. Καὶ ὅμως τόσον μικρὰ ἐλπίς μοῦ ὑπολείπεται, νὰ περιμένω μόνον τὸν ἄνδρα τὸν βιοσκόν (καὶ τίποτε περισσότερον).

ΙΟΚ. * Ὅταν δὲ αὐτὸς θὰ ἔλῃ ἐμφανισθῆ ἐνώπιόν σου, ποῖα εἶναι ἡ ἐλπίς (τί ἐλπίσεις ἀπ' αὐτόν);

ΟΙΔ. Ἐγὼ θὰ σοῦ εἴπω' διότι ἂν (ἐκεῖνος) τύχη νὰ ἐπῆ ταῖς ἴδια με σέ (: εὐτὰ πού λέγεις σύ), ἐγὼ τοῦλάχιστον ἔχω διαφύγει τὴν δυστυχίαν.

ΙΟΚ. Ποῖον δὲ παραξενὸν λόγον ἤκουσες ἀπὸ ἐμέ;

ΟΙΔ. * Ἐλεγεσ ὅτι αὐτὸς (ὁ βοσκός) διηγῆτο ὅτι ἄνδρες λησταὶ ἐφόνευσαν τοῦτον (τὸν Λάιον).

Εἰ μὲν οὖν λέξει ἔτι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον· οὐ γὰρ εἰς γε γένοιτο ἂν ἴσος τοῖς πολλοῖς.

Εἰ δὲ αὐδήσει ἄνδρα ἕνα οἰόζωνον, τοῦτο τὸ ἔργον ἔστι βέπον σαφῶς ἤδη εἰς ἐμέ.

ΙΟΚ. Ἄλλ' ἐπίστασο ὡς τὸ ἔπος φανέν γε ὦδε, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ γε ἐκβαλεῖν πάλιν τοῦτο·

850 πόλις γὰρ ἤκουσε τάδε, οὐκ ἐγὼ μόνη (ἤκουσα τάδε).

Εἰ δ' οὖν (οὔτος) καὶ ἐκτρέποιτό τι τοῦ πρόσθεν λόγου, οὔτοι πο' ἐ γε, ὦ ἄναξ, φανεῖ ὀρθὸν δικαίως τὸν φόνον Λαίου,

ὄν γε Λοξίας διεῖπε χρῆναι θανεῖν ἐξ ἐμοῦ παιδός·

855 καίτοι οὐ κείνός γε ὁ δύστηνος κατέκτανέ ποτέ νιν, ἀλλ' αὐτὸς ὦλετο πάροισεν. Ὡστε μαντεῖας γε οὐνεκα ἐγὼ (οὐ) βλέψαιμι ἂν οὔτε τῆδε οὔτε τῆδε ὕστερον.

ΟΙΔ. Καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως πέμψον τινὰ στελοῦντα τὸν ἐργάτην, μηδὲ ἀφῆς τοῦτο.

860 ΙΟΚ. Πέμψω ταχύνασα· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους· οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμι ἂν, ὦν οὐκ (ἔστι) φίλον σοί·

Λοιπόν, ἐὰν μὲν θά εἴπη πάλιν τὸν ἴδιον ἀριθμὸν (δηλ. ὅτι ἦσαν πολλοὶ οἱ φονεῖς), τότε ἐγὼ δὲν ἐφόνευσα (τὸν Λαίον)· διότι βέβαια (=γε) ὁ ἕνας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἴσος μὲ τὸς πολλούς.

Ἐὰν ὅμως θά εἴπη ὅτι ὁ ἀνὴρ (ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε τὸν Λαίον) ἦτο ἕνας μόνος, τότε αὐτὴ ἢ πρᾶξις βαρύνει καθαρά πλεόν ἐμέ.

ΙΟΚ. Ἄλλὰ ἔχε ὑπ' ὄψει σου ὅτι ὁ λόγος ἐκοινολογήθη ἀκριβῶς (=γε) ὑπ' αὐτὴν τὴν μορφὴν, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν εἰς αὐτὸν τοῦλάχιστον νὰ ἀνακαλέσῃ τοῦτον· διότι ἢ πόλις (ὀλόκληρος) ἤκουσε αὐτά, δὲν τὰ ἤκουσα ἐγὼ μόνη.

Ἄλλ' ἂν ἀκόμη (οὔτος) πασοεκκλίνῃ κάπως ἀπὸ τὸν προηγούμενον λόγον του, ποτὲ βέβαια, βασιλιά μου, δὲν θά ἀποδείξῃ πραγματοποιηθέντα (=δρθόν) κατὰ τὸ δίκαιον (: κατὰ τοὺς χρησμοὺς) τὸν φόνον τοῦ Λαίου, διότι περὶ αὐτοῦ (=δν) τοῦλάχιστον ὁ Λοξίας διεμήνυσεν ὅτι θά φονευθῆ ἀπὸ τὸν ἰδικὸν μου υἱόν·

καὶ ὅμως ἐκεῖνος (ὁ υἱός) βέβαια ὁ δυστυχὴς δὲν ἐφόνευσε ποτὲ αὐτόν, ἀλλ' αὐτὸς (ὁ υἱός) ἐχάθη προηγουμένως.

Ὡστε ὡς πρὸς τὴν μαντεῖαν τοῦλάχιστον ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ προσέξω οὔτε εἰς τοὺς λόγους τούτους (τοῦ δοθέντος χρησμοῦ) οὔτε εἰς αὐτοὺς τοὺς τελευταίους (τοῦ Τειρεσίου).

ΟΙΔ. Καλὰ σκέπτεσαι· ἀλλ' ὅμως στείλε κάποιον διὰ νὰ φωνάξῃ τὸν ἐργάτην (: τὸν βοσκόν) καὶ μὴ ἀμελήσῃς τοῦτο.

ΙΟΚ. Θά στείλω γρήγορα· ἀλλὰ ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα· διότι τίποτε δὲν θά κάμω ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὅποια σὺ δὲν θέλεις (νὰ κάμω).

(Ἄ Οὐδὶπὸς καὶ ἡ Ἰοκάστη εἰσέρχονται εἰς τὰ ἀνάκτορα).

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 698 *δτον πράγματος*, γεν. τῆς αἰτίας — *στήσας ἔχεις*, περιφρ. πρῆμ. (ἴσθημι μῆνιν = ὀργίζομαι). — 701 *Κρέοντος*, γεν. ὑποκ. εἰς τὴν ὄλην πρὸτ. *οἶά μοι βεβουλευσκῶς ἔχει*, ἢ ὅποια ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ *βουλευματα* (: *ἐρωτῶ βουλευματα Κρέοντος*), — 702 *εἰ... ἐρεῖς*, πλαγ. ἐρωτ. πρὸτ. διότι ἐξυπακούεται ἡ ἔννοια ἀποπειρας (: λέγε διὰ νὰ μάθω ἐάν...) — 704 *ἔσυνειδώς*, μτχ. τοῦ *ἔσυνόιδα* γνωρίζω ὁ ἴδιος (ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως). — 707 *σσαν-*

τόν, ἄμεσ. ἄντικ. τοῦ *ἀφείς*, ἐννοεῖται δὲ ἔμμ. ἄντικ. *ἐκείνων* (διότι τὸ *ἀφήμι* ἔχει σημ. ἀπαλλαγῆς).— 708 *οὐνεκα*, εἰδ.= ὄτι.— *μαντικῆς τέχνης*, γεν. διαιρ. = κάτι ἐκ τῆς μαντ. τέχνης, κάποιαν δύναμιν μαντ. τέχνης.— *σοί*, δοτ. ἡθικῆ= εὐτυχῶς διὰ σέ.— 710 *τῶνδε*, γεν. ἄντικ.— 713 *πρὸς παιδός*, ποιητ. αἰτιον.— 714 *γέννοιτο*, εὐκτ. πλαγ. λόγου.— 717 *αἱ βλάσται ἢ γέννησις βλαστας αἰτ.*, ἄντικ. τοῦ *διέσχον*= δὲν ἐχώρισαν τρεῖς ἡμέρας τὴν γέννησιν, δὲν παρήλθον τρεῖς ἡμέραι ἀπὸ τῆς γεννήσεως.— *παιδός*, γεν. ὑποκ.— 720 *ἐκείνον* (ἰὸν παιδα), ὑποκ. τοῦ *γενέσθαι*.— 725 *ἔρυνῶ* ἀναζητῶ, κατόπιν ἐξετάσεων ἀναγνωρίζω.— 726 *οἶον*, ἐπιφωνηματικῶς.— 728 *ποιῆς μερ' μνης ὑπο*, (ἀναστροφῆ τῆς προθ.)= ὑπὸ ποιῆς μερίμνης (ποιητ. αἰτιον εἰς τὸ *σραφείς*): ἐδῶ *στροφόμεαι* (ψυχικῶς)= ἀνησυχῶ.— 730 *κατασφαγήη*, εὐκτ. πλαγ. λόγου.— *λήξαντα ἔχει*, περιφρ. πρkm. (ἐνν. ἢ κτηρμτ. μτχ. *αὐδόμενα*)— 736 *ἔχων*, μτχ. κτηρμτ., *ἔχων ἀρχην*= ἄρχων.— 739 *ἐνθ' ὄμιον* (= ὅ, τι *ἔσιν ἐν θυμῷ*) ἐκείνο πού προξενεῖ ἀνησυχίαν.— 740 *Δάιον*, προιλ. ἄντικ.— 742 *χρῶσζω βγάζω χνούδι*.— *κάρα*, αἰτ. τοῦ κατὰ τι (κατὰ λέξιν: μόλις ἤρχιζε νὰ βγάξῃ τριχας εἰς τὸ ἀσπρισμένο κεφάλι του= μόλις ἀσπρίζαν τὰ μαλλιά του).— 745 *οὐκ εἰδέναι*= *λεληθέναι*.— *προβάλλων*, μτχ. κτηρμτ. περιέχουσα τὴν κυρίαν ἔννοιαν: *λεληθότως προέβαλλον*.— *ἀποσκοποῦσα*, μτχ. κτηρμτ. ἐκ τοῦ *ὀκνῶ* (ὡς ψυχ. πάθους).— 750 *βαίδς μικρός*, ὀλίγος: ἐδῶ= μὲ μικρὰν ἀκολουθίαν.— 753 *ἀπήνη ἄμαξα* (τετράτροχος).— 757 *κάν*= *καί* . . . *ἐν* (καὶ τὰ νῦν *ἐν* δόμοισιν).— *Δάιον τε δλωλότα*, συνδέεται ἢ μτχ. μὲ τὴν προηγ. ἀντὶ νὰ τεθῆ γεν. ἀπόλ.: = *καὶ εἶδε σέ ἔχοντα κράτη, Δάιον δλωλότος*.— 761 *σφε*, αἰτ. ἐν. γ' πρσο. (κοινου γένους καὶ ἀρίθ.), ἐδῶ= αὐτόν.— *ἄγρους*, αἰτ. τοῦ τέρατος.— 762 *ἄποπτος*, ενεργ.= ὁ βλέπων μακρόθεν.— 763 *οἶα ἀνήρ* *δοῦλος*, ἐνν. ἀξίος *ἔσει φέρειν χάριν* (μετριάζει τὴν ἔννοιαν τοῦ *ἄξιος*).— 767 *ἔμαντόν*, ἄντικ. προληπτ. τοῦ λογικοῦ ὑποκ. τῆς ἀκολουθοῦσας προτ.= *μὴ ἐγὼ πολλ' ἄγαν εἰρηκῶς* ὀ.— *μοι*, ποιητ. αἰτ.— 771 *οὐ μὴ* (ἐντονος ἄρνησις) ὡς ἐν στ. 328)= ἀσφαλῶς δὲν . . .— 772 *β:βῶτος* (= *β:βηκότος*), μτχ. χρον.= τῶρα ὅτε ἔχω φθάσει.— *τῷ*, ἐρωτ. ἄντων.= *τίνι*.— *μισίζονι*, κτηρμ.— 777 *θαυμάσαι*, ἐκ τοῦ *ἄξια*, ἀντὶ γεν. ἄντικ (= θαυμασμοῦ), ὡς κατωτέρω τὸ *σπουδῆς*; γεν. ἄντικ. εἰς τὸ *οὐκ ἄξια*.— 779 *μέθη*, δοτ. ὄργ.= διὰ τῆς μέθης, ἀπὸ τὸ πολὺ ποτόν.— 780 *καλεῖ με ὡς πλαστός εἶην*= *καλεῖ με πλαστόν εἶναι* (ἦ: *καλεῖ με πλατόν*).— *πατρ'*, δοτ. κτητ. ἀντὶ γεν.= πλαστός υἱός τοῦ πατρός.— 782 *θατέρρα*, δοτ. τοῦ χρόνου= τῇ εἰτέρᾳ (ἡμέρᾳ).— 781 *τοῦ νείδος* (= τὸ *ὄνειδος*), ἄντικ. ἄμεσον τοῦ *δυσφῶρος ἦγον'* ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ *ὠργίζοντο* δέχεται καὶ ἔμμεσ. ἀντ. κατὰ δοτ.= *τῷ μεθέντι μεθέντι*, μτχ. ἀορ. τοῦ *μεθίμι*= ἀφήνω (νὰ μοῦ ξεφύγῃ).— 785 *τὰ κείνοις*, δηλοῖ τὴν αἰτίαν τοῦ *εἰεργόμην'* τὸ δὲ *κείνοις* γεν. κτητ.= διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (διότι ἔβλεπον ὅτι ἠγανακτοῦν διὰ τὴν κατ' ἐμοῦ προσβολήν).— 786 *ὑφέτρπε*, ἐνν. ἄντικ. *με*= ὑπεσέδευ ἐντός ἐμοῦ (ὑποκ. *τοῦτο*= ὁ λόγος οὗτος).— 788 *ὦν*, ἔλξιν= ἐκείνων *ᾧ*= ἐκείνων δι' *ᾧ* τὸ ἐννοοῦμ. *ἐκείνων* (πρὸς ὃ ἐγένετο ἢ ἔλξιν) γεν. ἄντικ. τοῦ *ἄτιμον*= μὴ ἀξιοθέντα ἐκείνων.— 792 *δρᾶν*, ἀπαρ. τῆς ἀναφ.= κατὰ τὴν ὄψιν. 796 *ἔνθα*, ἀναφ. τελ. (ἢ ἄρν. μὴ)= ἴνα μὴ.— 799 *τόν τύραννον*, ὑποκ. τοῦ *ἄλλυθαί*.— 802 *μοι*, ἄντικ. τοῦ *ξυνηνιάζον* (*ξυνηνιάζω*= συναντῶ).— 805 *ἡλαυκέτην*, γ' δυτικ. προτ. (ταῦ *εἰλαύνω*)= προσεπάθουν νὰ μὲ ἀπομακρύνουν (ἀποπειρατ. προτ.).— *ἄχος* ἢ *ἄμαξα* (ἐτέθη ποιητικῶς πληθ.).— 810 *ἴσην* (ἐνν. *ἴσιον*)

συστ. ἀντικ.—*τυπείς*, μτχ. παθ. ἄορ. τοῦ *τύπω*.—814 *προσῆκω* εὐρίσκομαι πλησίον τινός, ἐνυπάρχω εἰς τινα (ἐκ τούτου ἢ δοτ. τῷ *ξέφω* ἀντικ.).—*Δαίφ*, δοτ. τῆς συναφείας εἰς τὸ *συγγενές*.—817 *δν*, ἀναφ. ὑποθ. = ἐάν τοῦτον (δηλ. ἐμὲ τὸν Οἶδ.).—819 *ὠθεῖν*, ἐκ τοῦ *χρή* ὅπερ ἐνν. ἐκ τοῦ *ἔξοσι* (κατὰ ζεύγμα).—820 *τάσδε ἀράς*, ἐπεξ. τοῦ *τάδε*.—822 *ἄρ' ἔφυν*, ἐνν. τὸ οὐκ ἐκ τῶν ἐπομένων.—*πῆς*, κτηγμτ. προσδ.= ὀλόκληρος, ὀλωσιόλου.—825 *ἐμβατεύω* πατῶ τὸ πόδι μου· συνήθ. μὲ αἰτ., ἐδῶ μὲ γεν. ὡς ἀφῆς σημαντικόν.—829 *δεθῶ λόγον* ὀρθολογῶ, λέγω σωστά.—835 *πρὸς τοῦ παρόντος*, ποιητ. αἰτ. εἰς τὸ *ἐκμάθης* (τὸ ὅποιον ἔχει παθ. σημ.= ἐκδιδαχθῆς) ἢ μτχ. *παρόντος*, μὲ σημ. πρτ = *ἐκείνου δεῖν τότε παρόν*.—836 *τῆς ἐλπίδος*, γεν. διαιω. (τοσοῦτον μέρος τῆς ἐλπίδος, τὸσον μικρὰ ἐλπίς).—838 *πεφασμένον* (αὐτοῦ), γεν. ἀπολ. μτχ χρον. (τοῦ *φαίνομαι*).—840 *ἐκ πεφευγὸν*, εὐκτ. πρkm παριστῆ μετὰ βεβαιότητος ὡς τετελεσμένην ἤδη μέλλουσαν *πρᾶξιν*.—842 *αὐτῶν (τὸν βοήτην)*, ὑποκ. τοῦ *ἐννέπειν*.—*ληστάς ἀνδρας*, προληψις, ἀντί: ὡς *λησται ἀνδρες νιν κατακτείνειαν*.—846 *οἰζῶνος* (οἶος = μόνος+ζώννιμαι) = μόνος· κυρίως = μόνος ὁδοιπορῶν (διότι οἱ ὁδοιπόροι ἀνεξώννυντο χάριν εὐκολίας εἰς τὸ βᾶδισμα).—848 ὡς *φανέν* ὅτι ἐγάνη, ἐκοινολογήθη (συνήθ. τὰ γνωστικά συντάσσονται μὲ μτχ. κτηγμτ. μετὰ τοῦ ὡς).—853 *ὄρθον*, κτηγμτ. = πραγματικόν, πραγματοποιηθέντα — *δικαίως* ὅπως δικαίως θὰ ἐπερίμενέ τις κατόπιν τοῦ θυθέντος χρησιμοῦ (= κατὰ τὸν χρησιμὸν) — *δν*, ἀναφ αἰτιολ. = διότι τοῦτον (ὑποκ. τοῦ *θανεῖν*).—857 *μαντείας οὐνεκα*, δηλοῖ ἀναφορὰν = ὡς πρὸς τὴν μαντείαν.—860 *στελοῦντα*, μτχ. τελική

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 716 *Τριπλαῖ ἄμαξιοι* ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας διεσταυροῦτο μὲ τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Δαυλίας πρὸς Ν εἰς Δελφούς, καλουμένην Σιτιστὴν ὁδὸν οὕτω κατὰ τὴν διασταύρωσιν συνηγνῶτον τρεῖς ὁδοὶ (πρὸς Δελφούς, πρὸς Θήβας καὶ πρὸς Δαύλιαν) ἐκεῖ ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαῖου καὶ Οἰδίποδος.—729 *ἔδοξα ἄκοῦσαι* (= ἐνόμισα ὅτι ἤκουσα)· τὸ πρᾶγμα εἶναι τόσον φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι πραγματι τὸ ἤκουσε.—753 *κῆρυξ*, ἦτο ὁ σπουδαιότερος τῶν θεραπόντων τοῦ βασιλέως.—760 *τῆς χειρὸς θιγῶν*· οἱ ἰκετεύοντες ἤπτοντο τῶν χειρῶν ἢ τῶν γονάτων ἢ τοῦ γενείου ἐκείνου, ὃν ἰκέτευον.—795 *ἄστροις ἐκμετρεῖσθαι* (*τεκμα' ρεσθαι* κλπ), *π α ρ ο ι μ ί α* ληφθεῖσα ἐκ τῆς ναυτιλίας καὶ λεγομένη δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐκ τῶν ἄστρον ὠδηγοῦντο διὰ τὴν κατεύθυνσιν τῆς πορείας των, ἰδίως δὲ διὰ τοὺς φυγάδας, οἱ ὅποιοι ἐκ τῶν ἄστρον ὑπελόγιζον τὴν θέσιν τῆς χώρας ἢ τῆς πατρίδος, ἣν ἤθελον ν' ἀποφύγουν.—805 *ἠλυνέτην*· ἀμφοτέρω, δηλ. ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἐκτελῶν τὰς διαταγὰς τοῦ κῆρυξ (ἠνίοχος ἢ τροχηλάτης)· τὸν κῆρυκα ὁ Οἰδίπους διακρίνει ἐκ' τοῦ σκῆπτρου του.

Γ' Αἰσθητικά: Τὸ γ' καὶ τελευταῖον τμήμα (698-862) τοῦ Β' Ἐπεισοδίου περιλαμβάνει τὴν δ' σκηνὴν αὐτοῦ μὲ πρόσωπα τὴν Ἰοκάστην, τὸν Οἰδίποδα καὶ τὸν Χορόν.—Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο ἡ Ἰοκ. ζητοῦσα νὰ καθιστήσῃ τὸν Οἶδ. τετραγαμμένον ἐκ τῆς ἀσφαλείας τῶν μαντειῶν, φέρει τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα: προκαλεῖ τὴν ἀγωνίαν του καὶ τὸν φέρει πλησίον τῆς φρικτῆς ἀληθείας. Ἰδίως ἡ φράσις ὅτι ὁ Λάιος ἐφονεύθη εἰς τὰς τριπλαῖς ἄμαξιτὰς ὑπεθυμίζει εἰς τὸν Οἶδ. τὸ γεγονός, τὸ ὅποιον ἐθεώρει ἄσχετον καὶ ἥδη συνδυάζει μὲ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. Αὐτὸς ἄραγε ἐφόνευσεν τὸν Λαῖον; Θὰ ἐπέπουν λοιπὸν αἱ κατάραι του εἰς τὸν ἑαυτὸν του: Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ ζη-

τοῦν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν θὰ δώσῃ καλούμενος ὁ ἄλλος αὐτόπτης μάρτυς. Ἀπὸ ὅσα θὰ εἴπῃ οὗτος ἐξαριᾶται ἡ τύχη τοῦ Οἰδίποδος, τοῦ ὁποίου τὴν ἀγωνίαν συµμεριζέται καὶ ὁ θεατὴς.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα 698-862: 698 *ἀναξ*, προσφώνησις πρὸς τὸν Οἰδ. (ἡ Ἰοκ. ἀφοῦ ματαίως ἠρώτησε τὸν Χορόν, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Οἰδ.).—705 *μάντιν κακοῦργον εἰσπέμπας* κτλ., τραγικὴ εἰρωνεία, διότι ὁ θεατὴς γνωρίζει ἤδη τὸ πρᾶγμα—710 *φανῶ δὲ σημεῖα* κτλ. ἐκ τῶν ἀκολουθοῦντων λόγων τῆς Ἰοκ. καὶ τοῦ Οἰδ. γίνονται γνωστὰ πολλὰ σημεῖα τῶν πρὸ τοῦ δράματος γεγονότων (πρὸ ἐκθεσεως).—716 *ἐν τριπλαῖς ἀμαξετοῖς* ἡ φράσις αὕτη τῆς Ἰοκ. δημιουργεῖ περιπέτειαν, διότι ἐνῶ λέγεται διὰ τὴν καθήσυχασιν τὸν Οἰδ., ἀπειναντίας προκαλεῖ εἰς αὐτὸν δεινὴν ταραχὴν, διὰ δὲ τοῦ ὅλων ἀπροσδοκίτου γενεῖ τὴν βαθυτάτην κατάπληξιν καὶ τοῦ θεατοῦ [*περιπέτεια* λέγεται ἡ ἀπότομος μεταστροφή τῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν] Ἡ παρούσα περιπέτεια, δημιουργουμένη ἀβιάστως, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐκζητήσεως, θεωρεῖται ἔξοχον δεῖγμα τῆς ὑψηλῆς τέχνης τοῦ μεγάλου δραματικοῦ ποιητοῦ.—723 *τοιαῦτα*, λέγεται περιφρονητικῶς.—738 *ὦ Ζεῦ*, ἐπιφώνησις δηλοῦσα ψυχικὸν ἄγος.—742 *χνοάζων ἄρτι* κτλ., γραφικὴ εἰκὼν.—749 *δκῶ*, ἐπαναλαμβάνει τοῦτο (στ. 746) πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀγωνίας. ὑπὸ τῆς ὁποίας κατέχεται ἡ Ἰοκάστη.—753 *ἀφ' οὗ γὰρ ἦλθε* κτλ., ἀνακρίβεια εἰς τὴν προέκθεσιν τῶν γεγονότων, διότι ὁ θεράπων ἐπανελθὼν εἰς Θήβας εὐθύς μετὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου καὶ ἀναγγέλλων αὐτόν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εὗρῃ ἐκεῖ τὸν Οἰδ. κατέχοντα τὸν θρόνον καὶ νυμφευθέντα ἤδη τὴν Ἰοκάστην. Πάντως τοιαῦτα λεπτομέρεια ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν ἐκτιθεμένων γεγονότων τοῦ μύθου δὲν γίνονται ἀντιληπταὶ οὔτε ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ οὔτε ὑπὸ τῶν θεατῶν, τῶν ὁποίων ἡ προσοχὴ στρέφεται ὅλη πρὸς τὴν τραγικὴν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως.—774 *ἐμοὶ πατὴρ μὲν* κτλ., ἐνευθεν ἄρχειται ἀφήγησις ἐπιφέρουσα ποιάν τινα ἡρεμίαν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἐν ἀγωνίᾳ τελούντων θεατῶν.—777 *8 ἀξία*. . . οὐκ ἀξία, ὁμοιοτέλεστον.—779 *ἐν δειπνοῖς, ὑπερπλησθεῖς μέθη, παρ' οἴνω*, συσώφρευσις συνωνύμων, ἵνα δηλωθῇ τὸ ἀκαταλόγιστον τοῦ ἕβρισσαντος καὶ τὸ ἀνυπόστατον τῆς ὕβρεως.—794 *τὴν Κορινθίαν*. . . *χθόνα ἔφρευγον*, τραγικὴ εἰρωνεία ὁ Οἰδ. ἔφρευγεν ἐκ τῆς Κορίνθου, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν κακῶν χρησμῶν, ἀλλ' ἐβάδιζεν ἀσφαλῶς ἐκεῖ ἀκριβῶς, ὅπου ἐπρόκειτο οὔτοι νὰ ἐκπληρωθῶν.—802 *κῆρυξ*, τοῦτον κατωτέρω ὀνομάζει ἡγεμόνα (στ. 804) καὶ *τροχηλάτην* 806, ποικιλία συνωνύμων.—812 *ἐκκυλίνδεται*, γραφικωτάτη ἡ εἰκὼν τοῦ ἀκουσίου φόνου.—815 *τίς*. . . *τίς*, ἐπαναφορὰ καὶ ἀσύνδετον πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀγωνίας.—825 *ἢ γάμοις με δεῖ* ὁ Οἰδ. φοβεῖται μὴ πληρωθῆ ὁ χρησμός, ὁ ὁποῖος πρὸ πολλοῦ ἔχει πληρωθῆ (τραγ. εἰρωνεία προκαλοῦσα τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν) —827 *Πόλυβον*, πλεοναστικῶς προσετέθη, ἵνα ἐξάρῃ τὴν πλάνην τοῦ Οἰδ.—847 *δέπον*, μεταφορὰ ἐκ τῆς πλάστιγγος.—855 *δ δύστηνος*, ἡ μόνη λέξις συμπαθείας τῆς Ἰοκάστης διὰ τὸ τέκνον τῆς.

Γνωμικά: «*Ὦν γὰρ ἂν θεὸς χρεῖαν ἐρευνᾷ, ἔαδ' ὡς αὐτὸς φανεῖ*» 724 - 5.

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ἡ Ἰοκ. ἐρωτᾷ ποῖος ὁ λόγος τῆς ἐριδος, ὁ δὲ Οἰδ. ἀπαντᾷ ὅτι ὁ Κρ. καὶ ὁ Τειρ. κατηγοροῦν αὐτὸν ὡς φονεὰ τοῦ Λαῖου

(698 - 706).— 2) Ἡ Ἰοκάστη πρὸς καθησύχασιν τοῦ Οἰδίποδος λέγει ὅτι μαντικὴ δὲν ὑπάρχει· πρὸς ἀπόδειξιν διηγείται ὅσα γνωρίζει διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου γενόμενον παρὰ τὸν χρησμόν ὅτι οὗτος θά ἐφονεύετο ὑπὸ τοῦ τέκνου του (707 - 25).— 3) Ὁ Οἶδ. ταρασσεται, διότι αἱ πληροφορίαι τῆς Ἰοκ. τοῦ ὑπενθυμίζου τὸν φόνον, τὸν ὁποῖον διέπραξεν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς (726 - 47).— 4) Ἡ Ἰοκ. ἐρωτωμένη δίδει συμπληρωματικὰς πληροφορίας καὶ λέγει ὅτι ὁ μόνος αὐτόπτης μάρτυς, παλαιὸς θεράπων, ζῆ ὡς ποιμὴν εἰς τοὺς ἀγρούς (748 - 64).— Ὁ Οἶδ. θέλει νὰ κληθῆ ἀμέσως ὁ θεράπων ἢ Ἰοκ. εὐχαρίστως δέχεται τοῦτο, ἀλλὰ ἐρωτᾷ διατὶ ἢ ταραχῆ (765 - 70).— 6) Ὁ Οἶδ. προβαίνει εἰς λεπτομερῆ ἐξιστορήσιν τῶν γενομένων πρὸ τῆς ἐλεύσεώς του εἰς Θήβας (771 - 97).— 7) Συνεχίζων ἐξιστορεῖ πῶς ἐν ἀμύνη διατελῶν καὶ χάριν τῆς προσβληθείσης φιλοτιμίας του διέπραξε φόνον εἰς τὰς τριπλαῖς ἀμαξιτοὺς (798 - 813).— 8) Φοβεῖται μήπως ὁ φόνος οὗτος ἔχει σχέσιν μὲ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου, ὅποτε θά ἦτο ἐπικατάρατος καὶ ἄξιος ν' ἀφανισθῆ ἐκ τῶν ἀνθρώπων (814 - 33).— 9) Εἰς συζήτησιν μὲ τὸν Χορόν καὶ τὴν Ἰοκ. ὁ Οἶδ. δηλοῖ ὅτι ἡ μονη ἀπομένουσα ἐλπίς του εἶναι ἡ πληροφορία, τὴν ὁποῖαν θά δώσῃ ὁ ποιμὴν περὶ τοῦ ἂν οἱ φονεῖς εἶναι πολλοὶ ἢ εἰς μόνον (834 - 862).

6. ΣΤΑΣΙΜΟΝ Β' (863-910)

ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΕΥΣΕΒΕΙΑ

Στροφή α'

ΧΟ. Εἰ μοῖρα ξυνείη μοι φέροντι τὰν εὖσεπτον ἀγνεῖαν
 865 λόγων ἔργων τε πάντων, ὦν
 πρόκεινται νόμοι ὑψίποδες,
 τεκνωθέντες δι' οὐρανίαν αἰθέρα,
 ὦν Ὀλυμπός (ἔστι) πατὴρ
 μόνος, οὐδὲ ἔτικτέ νιν θνατὰ
 870 φύσις ἀνέρων οὐδὲ μὴ ποτε
 λάθα κατακοιμάση.
 Μέγας θεὸς (ἔνεστιν) ἐν τούτοις,
 οὐδὲ γηράσκει.

ΧΟ. Εἴθε ἡ μοῖρα νὰ μὲ βοηθῆ νὰ ἔχω τὴν
 ἱερωτάτην ἀγνότητα εἰς ὅλους τοὺς λόγους
 καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔργα, περὶ τῶν ὁποίων (λόγων
 καὶ ἔργων) εἶναι προκαθωρισμένοι νόμοι
 ὑπέρτεροι (τῆς ἀνθρωπίνης αὐθαιρεσίας),
 γεννηθέντες ἐν μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος,
 τῶν ὁποίων (νόμων) ὁ Ὀλυμπος εἶναι ὁ μόνος
 πατὴρ καὶ δὲν ἐγέννησεν αὐτοὺς τὸ θνητὸν
 γένος τῶν ἀνθρώπων καὶ ποτὲ ἢ λήθη
 δὲν θά τοὺς νεκρώσῃ.
 Μεγάλῃ θεῖα δύναμις ἐνυπάρχει εἰς αὐτοὺς
 καὶ (ἡ δύναμις αὕτη) δὲν γηράσκει (ποτέ).

'Ἀντιστροφή α'

ΧΟ. Ὑβρις φυτεύει τύραννον· ὕβρις,
 εἰ μάταν ὑπερπλησθῆ
 875 πολλῶν, ἄ (ἔστι) μὴ ἐπίκαιρα
 μηδὲ συμφέροντα, εἰσαναβάσῃ
 ἄκραν ἀκροτάταν, ὥρουσεν
 εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν,
 ἔνθα οὐ χρῆται ποδὶ χρησίμῳ.

ΧΟ. Ἡ ἀλαξονεῖα γεννᾷ τὸν τύραννον· ἡ ἀλαξονεῖα,
 ἐὰν ἀσκόπως παραχορτάσῃ ἀπὸ πολλὰ,
 τὰ ὅποια εἶναι ἄκαιρα καὶ ἀνωφελῆ,
 ἀφοῦ ἀνοβῆ εἰς ὕψος ὑπέρτατον,
 συνήθως ἔπειτα κρημνίζεται εἰς ἀπόκρημον
 μοιραῖον ὄλεθρον,

ὅπου (αὕτη) δὲν ἠμπορεῖ νὰ βαδίσῃ σταθερά.

αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μὴ ποτε
 λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πό-
 λει πάλαισμα'
 οὐ ποτε λήξω ἴσχων θεὸν
 προστάταν.

Παρακαλῶ δὲ τὸν θεὸν νὰ μὴ σταματήσῃ
 ποτὲ τὸν καλὸν διὰ τὴν πόλιν ἀγῶνα (πρὸς
 ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)
 Δὲν θὰ παύσω ποτὲ νὰ ἔχω προστάτην μου
 τὸν θεόν.

Στροφή β'

ΧΟ. Εἰ δέ τις πορεύεται ὑπέ-
 ροπτα χερσίν ἢ λόγῳ, (ὦν)
 ἀφόβητος Δίκας οὐδὲ σέβων
 85 ἔδη δαιμόνων,
 κακὰ μοῖρα ἔλοιτό νιν χάριν
 δυσπότημου χλιδᾶς, εἰ μὴ κερ-
 δανεῖ τὸ κέρδος δικαίως καὶ
 90 (εἰ μὴ) ἔρξεται τῶν ἀσέπτων
 ἢ (εἰ) ματᾶζων ἔξεται τῶν
 ἀθίκτων.

ΧΟ. Ἐὰν δὲ κανεὶς βαδίξῃ ἀλαζονικὰ μὲ
 ἔργον ἢ μὲ λόγον, μὴ φοβούμενος τὴν (θεῖαν)
 Δίκην καὶ μὴ σεβόμενος τοὺς ναοὺς τῶν
 θεῶν,
 εἴθε κακὴ μοῖρα νὰ καταλάβῃ αὐτὸν ἔνεκα
 τῆς ἀσεβοῦς ὑπερηφανείας του, ἐὰν δὲν κερ-
 δήσῃ δικαίως τὸ (ἐπιδικωκόμενον ὑπ' αὐτοῦ)
 κέρδος καὶ ἐὰν δὲν ἀπόσχῃ τῶν ἀσεβῶν
 πράξεων ἢ ἐὰν ἀνοήτως φερόμενος ἐπιβάλλῃ
 βέβηλον χεῖρα ἐπὶ τῶν ἱερῶν καὶ ὁσίων
 (= τῶν ἀθίκτων : ἐπὶ ἐκείνων τὰ ὅποια δὲν
 ἐπιτρέπεται νὰ ἐγγίσωμεν).

Τίς ποτε ἀνὴρ ἔτι ἐν τοῖσδε
 95 ἔρξεται ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη
 θυμοῦ;
 Εἰ γὰρ αἱ τοιαῖδε πράξεις
 (εἰσὶ) τίμιαι, τί δεῖ με χο-
 ρεῦειν;

Ποῖος λοιπὸν ἀνὴρ πλέον ὑπὸ τοιαύτας συν-
 θήκας θὰ ἀπόσχῃ, ὥστε ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ
 τὴν ψυχὴν του τὰ βέλη τοῦ θυμοῦ;
 Διότι, ἂν αἱ τοιαῦται πράξεις εἶναι ἔντιμοι,
 τίς ἢ ἀνάγκη ἐγὼ νὰ μετέχω τοῦ ἱεροῦ χο-
 ροῦ (τοῦ Διονύσου);

'Αντιστροφή β'

ΧΟ. Οὐκέτι εἰμι ἐπὶ τὸν ἄθι-
 κτον ὀμφαλὸν γὰς σέβων
 100 οὐδὲ ἐς τὸν Ἄβαισι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν, εἰ μὴ
 τάδε ἀρμόσει χειρόδεικτα
 πᾶσι βροτοῖς.
 Ἄλλ' ὦ Ζεῦ κρατῶνων, εἴπερ
 ἀκούεις ὀρθᾶ, ἀνάσσαν πάν-
 105 τα, μὴ λάθοι (ταῦτα) σὲ τὰν
 τε αἰὲν σὸν ἀθάνατον ἀρχάν.

ΧΟ. Δὲν θὰ πορευθῶ πλέον εἰς τὸν ἱερὸν
 ὀμφαλὸν τῆς γῆς σεβόμενος αὐτὸν οὔτε εἰς
 τὸν ἐν Ἄβαις (τῆς Φωκίδος) ναὸν οὔτε εἰς
 τὴν Ὀλυμπίαν, ἂν οἱ χρησμοὶ αὐτοὶ δὲν ἐκ-
 πληρωθοῦν ὀλοφάνερα ἐνώπιον ὄλων τῶν
 ἀνθρώπων.

Ἄλλ' ὦ Ζεῦ παντοδύναμε—ἂν πράγματι ὀρ-
 θῶς ὀνομάζεσαι ἔτσι—σὺ πού κυβερνεῖς τὰ
 πάντα, εἴθε νὰ μὴ διαφύγουν αὐτὰ τὴν προ-
 σοχήν σου καὶ τὴν αἰωνίως ἀθάνατον ἐξου-
 σίαν σου.

Διότι (οἱ ἄνθρωποι) ἀπορρίπτουν πλέον τὰ
 περὶ Λαῖου μαντεύματα ὡς ἄκυρα καὶ που-
 110 θενὰ ὁ Ἀπόλλων δὲν φαίνεται νὰ τιμᾶται
 ἐξαφανίζεται δὲ ἡ λατρεία τῶν θεῶν.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 863 εἰ, ποιητ.— ἔϋνεμι συν-
 τροφεύω, βοηθῶ.— φέροντι, ἀντί ἀπαρ. φέρειν.— 865 πάντων εἰς ἀμφοτέρα :
 λόγων καὶ ἔργων.— 870 δωρ. λάθα=ἀτ. λήθη.— 868 νιν αὐτοὺς (τοὺς νόμους).—
 874 ὑπερπλησθῆ, ὑποτ. παθ. ἀορ. τοῦ ὑπερπλησθῆμαι = παραχορταίνο.—

μάταν (=μάτην) ἀσκόπως.— 877 *ῶρουσε*, γνωμ. ἀόρ. (τοῦ ὄρουο = φέρομαι ραγδαίως, κρημνίζομαι).— *ἀνάγκα* (·η), ἐδῶ = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος.— 878 *χεῶμαι ποδὶ χρησίμῳ* βαδίζω σταθερά — *ἴσχω* (= ἔχω) μτχ. κτηγμτ.—

882 *ὑπέροπτα*, ἐδῶ ἐπίρ. = ὑπεροπτικῶς. — *χερσὶν* ἔργῳ.— 884 *ἀφόβητος*, μὲ ἐνεργ. σημ. = μὴ φοβούμενος.— *Δίκας* (= Δίκης), γεν. ἀντικειμ.— τὸ *ἔδος* ἢ *ἔδρα*, ναὸς (καὶ ἄγαλμα).— 886 *ἔλοιτο*, εὐχειτικὴ εὐκτ.— εἶθε νὰ καταλάβῃ (τοῦ αἰρούμαι). — *χάριν χλιδῆς*, ἀναγκ. αἴτ. (χλιδὰ = χλιδὴ· ἐδῶ = ὑπερηφάνεια).— 890 *ἔρξεται*, ἐπικ. τύπος ἀντί: *εἴρξεται* (τοῦ εἴρωμαι = κωλύομαι· ἐδῶ μέσον = κωλύω ἐμαυτὸν, ἀφίσταμαι, ἀπέχῳ).— 881 *ἔχομαι τινος* ἐγγίζω κάτι, ἐπιβάλλω βέβηλον χεῖρα ἐπὶ τινος.— *ματῆζω* (ἐκ τοῦ *μάτην*) φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως.— 893 *ἔρξεται*, ὡς ἀνωτέρω.— *ἀμύνο τινός τι* ἀπομακρύνω ἀπὸ τινος (κακόν) τι.

898 *δμφαλὸς γῆς* (γῆς) τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν (στ. 480 *μεσόμφαλος*). — *Ἄβαισι*, τοπικὴ (Ἄβαι πόλις τῆς Φωκίδος).— 902 *ἀρμόζω* ἔχω ἐφαρμογὴν, ἐκπληροῦμαι.— 904 *μὴ λάθοι*, ὑποκ. ἐνν. ταῦτα (τὰ γιγνόμενα).— 906 *φθίνοντα*, κτηγρ.=ὡς μὴ ἔχοντα ἰσχύν, ὡς ἄκυρα.—

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 865 *νόμοι πρόκεινται ὑψίποδες* κτλ. ὁ ποιητὴς ἔννοεῖ τοὺς αἰώνιους ἠθικοὺς νόμους, περὶ τῶν ὁποίων εἰς τὴν «Ἀντιγόνην» λέγει: *εὐὸ γὰρ τι νῦν γε κάχθες ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα κοῦδεις οἶδεν ἐξ δτιο φάνη*.— 899 *Ἄβαι*, πόλις ἐν Φωκίδι ἔχουσα ναὸν καὶ μαντεῖον τοῦ Ἄβαιου Ἀπόλλωνος, ἀρχαιότερον τοῦ Δελφικοῦ.— 900 *οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν* ἐν Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρχε μαντεῖον τοῦ Διός, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένετο μαντεία δι' ἐμπύρον.

Γ' ΑἰΣΘΗΤΙΚΑ: Τὸ Β' Στάσιμον (863 - 910) εἶναι τὸ γ' χορικὸν ἔσμα (μετὰ τὴν Πάροδον καὶ τὸ Α' Στάσιμον). Τὸ στάσιμον τοῦτο ἐκφύεται ἐκ τοῦ Β' Ἐπεισοδίου καὶ ἐκφράζει τὴν ἐξ αὐτοῦ προκληθεῖσαν διάθεσιν τοῦ Χοροῦ. Οἷτος λαμβάνει ἀφορμὴν ἐκ τῶν λόγων τῆς Ἰοκάστης, ἡ ὁποία ἐξεφράσθη ἀνευλαβῶς πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, ἀποδοκιμάζει τὴν ἀσέβειαν καὶ αἰρεται εἰς ὑψηλὰς ἠθικὰς θεωρίας. Ὀμιλεῖ δὲ γενικώτερον, διὰ νὰ μὴ φαίνεται ὅτι ἀπαντᾷ ἐιδικῶς εἰς τοὺς λόγους τῆς Ἰοκάστης.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα 863 - 910: 865 *νόμοι πρόκεινται ὑψίποδες . . . τεκνωθέντες* κτλ., προσωποποιία (οἱ νόμοι βαδίζουν ὑψηλά, εἶναι τέκνα τοῦ Ὀλύμπου κτλ.).— 869 *Θνατὰ φύσις ἀνέρων*, ὑπαλλαγή, ἀντί: *φύσις θνητῶν ἀνδρῶν*.— 870 *μὴ ποτε* ἢ λέξις τίθεται ἀκριβῶς εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν τῆς Στροφῆς καὶ Ἀντιστροφῆς (ἀντιστοιχία)— 872 *ὑβρις . . . ὑβρις*, ἐπαναφορὰ πρὸς ἔμφασιν.— *φντεῦει*, μεταφορὰ καὶ προσωποποιία (ὅπως οἱ ἠθικοὶ νόμοι εἶναι τέκνα τοῦ Ὀλύμπου, οὕτω καὶ ἡ τυραννίς εἶναι τέκνον τῆς ὑβρεως).— 876 *ἀκροτάταν εἰσαναβῖσα ἄκραν . . . ῶρουσε* κτλ., συνεχίζεται ἡ προσωποποιία μὲ γραφικὴν εἰκόνα.— 878 *οὐ χρησίμῳ χοῦται*, παρήχησις καὶ ὀξύμωρον.— 879 *πόλει πάλασμα*, παρήχησις.— 889 *κέδος κερδαγεὶ δικαίως*, παρήχησις ἐντεινουσα τὸ νόημα.— 893-6 *τίς . . . τί;* ἐντονοὶ ἐρωτήσεις.— 897 *ἄδικτον*, ὡς ἐν στ. 891 (ἀντιστοιχία)— 898 *δμφαλόν*, συνεχδοχή, ἀντί: *τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον* (τίθεται ἡ λ. δι' ἧς δηλοῦται τὸ γνῶρισμα ἀντί τῆς λ. τῆς δηλοῦσης τὸν ἔχοντα τὸ γνῶρισμα).— 903 *ὦ κρατύων . . . Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω*, πολλαπλαῖ προσφωνήσεις δηλοῦσαι τὴν μεγάλην εὐσέβειαν τοῦ Χοροῦ.— 906 *φθίνοντα*, μεταφορὰ.

Γνωμικά: «*Υβρις φντεῦει τύραννον*» (872).

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Χορὸς εὐχεται νὰ εἶναι ἀγνὸς ἔργῳ καὶ λόγῳ κατὰ τοὺς θεῖους νόμους (†63·72) — 2) Λέγει ὅτι ἡ ὕβρις γεννᾷ τὴν τυραννίαν, ἀλλ' ἐπιτεινομένη συντρίβεται (873·82).—3) Ὁ περιφρονῶν τοὺς θεοὺς εἶθε κακῶς νὰ ἀποθάνῃ ἄλλως περιττὴ ἢ λατρεία τῶν θεῶν (883·96).—4) Τέλος ὁ Χορὸς εὐχεται, ἵνα ὁ Ζεὺς τιμωρήσῃ τὴν ἀπιστίαν, διότι ἄλλως ἢ λατρεία τῶν θεῶν ἐξαφανίζεται (897·910).

7. ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Γ' (911-1085)

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΕΚ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

(Ἡ Ἰοκάστη ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς μέσης πόλης συνοδοιμομένη ὑπὸ θύο θεραπευαίνιδων καὶ κρατοῖσα στεφάνους καὶ θυμιάματα).

ΙΟΚ. Ἐνακτες χώρας, δόξα παρεστάθῃ μοι ἰκέσθαι ναοὺς δαιμόνων λαβούση ἐν χερσίν τάδε στέφη καὶ ἐπιθυμιάματα.

Οἰδίπους γὰρ αἶρει θυμὸν ἄγαν ὕψοῦ παντοίαισι λύπαισιν, οὐδὲ τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι, ὅποια ἔννοους ἀνήρ, ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ λέγοι φόβους.

Ὅτε οὖν παραινοῦσα οὐδὲν ἐς πλεον ποιῶ, ἀφίγμαι ἰκέτις πρὸς σέ, ὦ Λύκειε Ἀπόλλων, σὺν τοῖσδε κατεύγμασιν, εἰ γὰρ ἄγχιστος, ὅπως πόρρης ἡμῖν λύσιν τινὰ εὐαγῆ

ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες βλέποντες κείνον ἐκπεπληγμένον ὡς κυβερνήτην νεῶς.

(Ἡ Ἰοκάστη καταθέτει τὴν θυσίαν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἐνῶ αἱ θεραπευαίνιδες ἀνάπτουν τὸ πῖρ. Συγχρόνως ἐμφανίζεται ἀγγελιαφόρος περιχαρὴς ἐρχόμενος ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου).

ΑΓΓΕΛΟΣ. ἘΑρα μάθοιμι ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, ὅπου ἔστι τὰ δώματα τοῦ τυράννου Οἰδίου;

ΙΟΚ. Ἄρχοντες τῆς χώρας, μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ ὑπάγω εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν, ἀφοῦ λάβω εἰς τὰ χεῖρια μου αὐτοὺς τοὺς κλάδους τῆς ἰκεσίας (=στέφη) καὶ αὐτὰ τὰ θυμιάματα.

Διότι ὁ Οἰδίπους ἐγείρει τὴν ψυχὴν τοῦ πολὺ ὕψ' ἄ (: διατελεῖ ἐν ψυχικῇ ὑπερδιεγέρσει) ἀπὸ τὰς παντὸς εἰδους λύπας καὶ δὲν κρίνει τὰ νέα ἀπὸ τὰ παλαιά, ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος, ἀλλὰ εἶναι (κτῆμα) τοῦ λέγοντος (: ἀλλὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν λέγοντα), ἂν τοῦ λέγει πράγματα φοβερά.

Ἐπειδὴ λοιπὸν συμβουλεύουσα (αὐτὸν) δὲν κατορθῶνω τίποτε, ἔγω ἔλθει ὡς ἰκέτις πρὸς σέ, ὦ Λύκειε Ἀπόλλων, μαζί με αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἀφιερῶματα, διότι εἶσαι πολὺ πλησίον μας (: διότι ὁ βωμὸς σου εὐρίσκειται πλησίον τῶν ἀνακτόρων), διὰ νὰ δώσης εἰς ἡμᾶς ἀπολύτρωσιν ἐξαγνιστικὴν (: ἢ ὅποια νὰ καταστήσῃ ἀγνὸν τὸν Οἰδίποδα).

διότι τώρα φοβούμεθα ὅλοι βλέποντες ἐκεῖνον ταραγμένον ὡς (φοβοῦνται οἱ ναῦται βλέποντες ταραγμένον) τὸν κυβερνήτην τοῦ πλοίου.

ΑΓΓ. Μήπως ἡμπορῶ νὰ μάθω ἀπὸ σᾶς, ὦ ξένοι, ποῦ εἶναι τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως Οἰδίου;

Μάλιστα δὲ εἶπατε αὐτόν, ὅπου (ἔστι) (: ὅπου αὐτός ἐστιν), εἰ κάτισθε.

ΧΟ. Αἶθε μὲν (εἰσι) στέγαι, καὶ αὐτὸς ἔνδον (ἔστιν), ὧ ξένη. Ἦδε δὲ (ἔστι) γυνὴ μήτηρ τῶν τέκνων κείνου.

930 ΑΓΓ. Ἄλλὰ γένοιο δλβία καὶ ζῆν δλβίοις ἀεὶ, οὐσά γε παντελῆς δάμαρ ἐκείνου.

ΙΟΚ. Αὐτως δὲ καὶ σύ γε, ὧ ξένη· εἰ γὰρ ἄξιος οὐνεκα τῆς εὐεπείας.

Ἄλλὰ φράζεο του χρήζων ἀφίξει χῶτι (= καὶ ὅ,τι) σημήναι θέλων.

ΑΓΓ. (Ἄφῆμαι θέλων σημήναι) ἀγαθὰ δόμοι τε καὶ τῶ σῶ πόσει, γύοιαι.

935 ΙΟΚ. Τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δὲ ἀφιγμένος;

ΑΓΓ. Ἐκ τῆς Κόρινθου· τὸ δὲ ἔπος (=τῶ δὲ ἔπει) ὃ ἐξεργῶ τάχα, ἥδοιο μὲν—πῶς δ' οὐκ ἂν (ἥδοιο);—ἀσχάλλοις δὲ (ἂν) ἴσως.

ΙΟΚ. Τί δ' ἔστι; Ποῖαν ἔχει ὄδω δύναμιν διπλῆν;

940 ΑΓΓ. Οὐπιχώριοι (= οἱ ἐπιχώριοι) τῆς Ἰσθμίας χθονὸς στήσουσιν αὐτὸν τύραννον, ὡς ἠυδατο ἐκεῖ.

ΙΟΚ. Τί δέ; Ὁ πρέσβυς Πόλυβος οὐκ ἐγκρατής (ἔστιν) ἔτι;

ΑΓΓ. Οὐ δῆτα, ἐπεὶ θάνατος ἔχει νιν ἐν τάφοις.

ΟΚ. Πῶς εἶπας; Ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ὧ γέρον;

ΑΓΓ. Εἰ μὴ λέγω τὸ ἀληθές, ἀξιῶ θανεῖν.

945 ΙΟΚ. ὦ πρόσπολε, οὐχὶ μολοῦσα ὡς τάχος λέξεις τάδε δεσπότη;

Καὶ πρὸ πάντων εἶπατέ μου ποῦ εὐρίσκειται ὁ ἴδιος, ἂν γνωρίζετε καλά.

ΧΟ. Αὐτὰ μὲν ἐδῶ εἶναι τὰ ἀνάκτορά του καὶ αὐτὸς εἶναι μέσα, ὧ ξένη. Αὐτὴ δὲ ἐδῶ εἶναι ἡ σύζυγός του, ἡ μήτηρ τῶν τέκνων ἐκείνου.

ΑΓΓ. Ἄλλ' εἴθε νὰ εἶσαι εὐτυχισμένη καὶ μαζί με εὐτυχισμένους πάντοτε, ἐφ' ὅσον τοῦλάχιστον εἶσαι τελεία σύζυγος ἐκείνου.

ΙΟΚ. Ἐπίσης καὶ σὺ βέβαια, ὧ ξένη· διότι τὸ ἀξίζεις διὰ τὰ καλά σου λόγια.

Ἄλλὰ λέγε τί ἐπιθυμῶν ἔχεις ἔλθει καὶ τί θέλων νὰ ἀναγγείλῃς (: διὰ ποῖον λόγον ἔχεις ἔλθει καὶ τί θέλεις ν' ἀναγγείλῃς).

ΑΓΓ. (Ἐλῶ ἔλθει διὰ ν' ἀναγγείλω) εὐχάριστα εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ εἰς τὸν σύζυγόν σου, κυρία μου.

ΙΟΚ. Ποῖα εἶναι αὐτὰ καὶ ἀπὸ ποῖον εἶσαι ἀπεσταλμένος;

ΑΓΓ. Ἀπὸ τὴν Κόρινθον· καὶ μετὸν λόγον μου, τὸν ὅποιον θὰ εἶπω ἀμέσως, θὰ εὐχαριστηθῆς μὲν—πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ εὐχαριστηθῆς;—ἀλλὰ ἴσως καὶ νὰ στενοχωρηθῆς.

ΙΟΚ. Ἄλλὰ ποῖος εἶναι (ὁ λόγος αὐτός); Πῶς ἔχει αὐτὴν τὴν διπλῆν δύναμιν (τοῦ νὰ εὐχαριστῆ καὶ νὰ στενοχωρῆ συγχρόνως);

ΑΓΓ. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσθμίας χώρας θὰ ἀνακηρύξουν αὐτὸν βασιλεῖα, καθὼς ἐλέγετο ἐκεῖ.

ΙΟΚ. Ἄλλὰ πῶς; Ὁ γέρον Πόλυβος δὲν βασιλεύει πλέον;

ΑΓΓ. Ὅχι βέβαια, ἀφοῦ ὁ θάνατος κρατεῖ αὐτὸν μέσα εἰς τοὺς τάφους.

ΙΟΚ. Πῶς εἶπας; Ἀλήθεια ἔχει ἀποθάνει ὁ Πόλυβος, γέροντά μου;

ΑΓΓ. Ἄν δὲν λέγω τὴν ἀλήθειαν, εἶμαι ἄξιος νὰ θανατωθῶ.

ΙΟΚ. (Πρὸς μίαν θεραπαινίδα:) ὦ θεραπαινίς, δὲν πηγαίνεις ὅσον ἠμπορεῖς γρήγορα νὰ εἴπῃς αὐτὰ εἰς τὸν βασιλεῖα;

(*Ἡ Θεραπεινὴ εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τὴν καλέσθη τὸν Οἰδίποδα*).

ΙΟΚ. ὦ μαντεύματα θεῶν,
ἵνα ἐστέ; Οἰδίπους πάλοι
τρέμων ἔφευγε μὴ κτάνοι
τοῦτον τὸν ἄνδρα, καὶ νῦν
ᾔδε ἄλωλεν πρὸς τῆς τύχης,
οὐδὲ ὑπὸ τοῦδε.

(*Ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων καὶ πλησιάζει πρὸς τὴν Ἰοκάστην*).

950 ΟΙΔ. ὦ φίλατον κάρα γυ-
ναικὸς Ἰοκάστης, τί ἐξεπέμ-
ψω με δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
ΙΟΚ. Ἄκουε τοῦ ἀνδρὸς τοῦ-
δε καὶ κλύων σκόπει, ἵνα
ἦκει τὰ σεμνὰ μαντεύματα
τοῦ θεοῦ.

ΟΙΔ. Οὗτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ
καὶ τί λέγει μοι;

955 ΙΟΚ. (Ἥκει) ἐκ τῆς Κορίν-
θου, ἀγγελῶν τὸν σὸν πατέ-
ρα Πόλυβον ὡς οὐκέτι ὄντα,
ἀλλ' ὄλωλότα.

ΟΙΔ. Τί φῆς, ξένε; Σὺ αὐτὸς
γενοῦ σημήνας μοι.

ΑΓΓ. Εἰ δεῖ με ἀπαγγεῖλαι
σαφῶς τοῦτο πρῶτον, εὖ ἴ-
σθι ἐκεῖνον βεβηκότα θανά-
σιμον.

960 ΟΙΔ. Πότερα δόλοισιν ἢ ξυ-
ναλλαγῇ νόσου;

ΑΓΓ. Σμικρὰ ροπή εὐνάζει
παλαιὰ σώματα.

ΟΙΔ. Ὁ τλήμων ἔφθιτο νό-
σοις, ὡς ἔοικε.

ΑΓΓ. Καί γε συμμετρούμε-
νος τῷ μακρῷ χρόνῳ.

ΟΙΔ. Φεῦ φεῦ τί δῆτ' ἄν, ὦ
965 γύναι, σκοποῖτό τις τὴν πυ-
θόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
κλάζοντας ὄρνεις, ὧν (ὄντων)
ὄφηγητῶν ἐγὼ ἔμελλον κτα-
νεῖν τὸν ἐμὸν πατέρα;

ΙΟΚ. ὦ μαντεῖαι τῶν θεῶν, ποῦ εἰσθε; Ὁ
Οἰδίπους ἀπὸ πολὺν καιρὸν τρέμων *ἔμενε*
μακρὰν τῆς πατρίδος του (= *ἔφευγε*) (φο-
βούμενος) μήπως φονεῖσθαι τοῦτον τὸν ἄνδρα,
καὶ τώρα αὐτὸς ἔχει ἀποθάνει ἀπὸ φυσικὸν
θάνατον καὶ ὄχι ἀπὸ αὐτὸν ἐδῶ.

ΟΙΔ. ὦ ἀγαπητή μου γυναίκα Ἰοκάστη, δια-
τί μ' ἐφώναξες ἐδῶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα;

ΙΟΚ. Ἄκουε αὐτὸν τὸν ἄνδρα καὶ ἀκούων
σκέψου ποῦ ἔχουν κατανήσει τὰ σεβαστὰ
μαντεύματα τοῦ θεοῦ (Ἀπόλλωνος).

ΟΙΔ. Ἄλλὰ ποιὸς λοιπὸν εἶναι αὐτὸς καὶ τί
μοῦ ἀναγγέλλει;

ΙΟΚ. (Ἥλθεν) ἀπὸ τὴν Κόρινθον, διὰ ν' ἀ-
ναγγεῖλαι ὅτι ὁ πατήρ σου Πόλυβος δὲν ζῆ
πλέον, ἀλλ' ἔχει ἀποθάνει.

ΟΙΔ. Τί λέγεις, ξένε; Σὺ ὁ ἴδιος ἀναγγεῖλέ
μου (αὐτά).

ΑΓΓ. Ἐὰν εἶναι ἀνάγκη ἐγὼ ν' ἀναγγεῖλω
καθαρὰ αὐτὸ πρῶτον, γινώριζε καλὰ ὅτι ἐκεῖ-
νος ἔχει ἀποθάνει.

ΟΙΔ. Ποῖον ἐκ τῶν δύο, ἀπὸ δολοφονίαν ἢ
ἀπὸ προσβολῆν νόσου;

ΑΓΓ. Μία παραμικρὰ ἀφορμὴ ρίπτει εἰς τὴν
κλίνην (: καταβάλλει) τὰ γηρασμένα σώ-
ματα.

ΟΙΔ. Ὁ δυστυχὴς ἀπέθανεν ἀπὸ νόσον, ὅ-
πως φαίνεται.

ΑΓΓ. Καὶ βέβαια ἔχων ἡλικίαν ἢ ὁποία
μετρεῖται μὲ μακρὸν χρόνον (: καὶ ἀπὸ τὴν
μεγάλην του ἡλικίαν, βέβαια).

ΟΙΔ. Ἀλίμονον, Ἀλίμονον, διατὶ λοιπὸν,
γυναίκα μου, θὰ ἐδίδο κανεῖς προσοχὴν εἰς
τὸν μαντικὸν βωμὸν τῆς Πυθίας (: εἰς τὸ
μαντεῖον τῶν Δελφῶν) ἢ εἰς τὰ πτηνὰ ποῦ
κράζουσι ὑψηλά, κατὰ τὰς προβλέψεις τῶν
ὁποίων ἐγὼ ἔμελλον νὰ φονεῖσω τὸν πα-
τέρα μου;

Ὁ δὲ θανῶν κεύθει δὴ κάτω γῆς, ἐγὼ δὲ ὄδε (εἰμί) ἄψαυστος ἔγχους·

970 εἴ τι μὴ κατέφθιτο τῷ ἐμῷ πόθῳ· οὕτω δ' ἂν θανῶν εἴη ἔξ ἐμοῦ.

Πόλυβος δ' οὖν συλλαβῶν τὰ παρόντα θεσπίσματα ἄξια οὐδενὸς κείται παρ' Ἄϊδι.

ΙΟΚ. Οὐκ οὖν ἐγὼ προύλεγον σοι ταῦτα πάλα;

ΟΙΔ. Ἡῦδας· ἐγὼ δὲ παρηγόμενην τῷ φόβῳ.

975 ΙΟΚ. Μὴ βάλλῃς ἐς θυμὸν νῦν ἔτι μηδὲν αὐτῶν.

ΟΙΔ. Καὶ πῶς οὐ δεῖ με ὀκνεῖν τὸ λέκτρον μητρὸς;

ΙΟΚ. Τί δ' ἂν φοβοῖτο ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ, πρόνοια δὲ σαφῆς οὐδενός ἐστι;

980 Κράτιστόν (ἐστι) ζῆν εἰκῆ, ὅπως (ἂν) δύναιτο τις. Σὺ δὲ μὴ φοβοῦ εἰς τὰ νυμφεύματα μητρὸς.

Πολλοὶ γὰρ βροτῶν ἤδη καὶ ἐν ὄνειρασι ξυνηυάσθησαν μητρί. Ἄλλὰ (ἐκεῖνος) ὄτῳ ταῦτα ἐστὶ παρ' οὐδέν, φέρει ῥᾶστα τὸν βίον.

985 ΟΙΔ. Ἄπαντα ταῦτα ἐξείρητο ἂν σοὶ καλῶς, εἰ μὴ ἐκύρει ζῶσα ἡ τεκοῦσα· νῦν δὲ ἐπεὶ ζῆ, πᾶσα ἀνάγκη (ἐστίν) ὀκνεῖν, καὶ εἰ καλῶς λέγεις.

ΙΟΚ. Καὶ μὴν οἱ τάφοι πατρὸς (εἰσι) μέγας ὀφθαλμός.

ΟΙΔ. Μέγας, ξυνήμι· ἀλλὰ (ἐστὶ) φόβος τῆς ζώσης.

ΑΓΓ. Ὑπὲρ δὲ καὶ ποίας γυναικὸς ἐκφοβεῖσθε;

Αὐτὸς δὲ ἀπέθανε καὶ εἶναι θαμμένος τώρα κάτω ἀπὸ τὴν γῆν, ἐγὼ δὲ ἰδοῦ εἰμαι ἐδῶ, χωρὶς νὰ ἔχω ἐγγίσει φονικὸν ὄπλον.

ἔκτος ἐὰν ἀπέθανεν ἀπὸ τὸν πόθον μου (: ἀπὸ τὸν πόθον νὰ μὲ ἴδῃ) τότε ἡμπορεῖ νὰ ἀπέθανεν ἐξ αἰτίας μου.

Ὅποσοδήποτε ὅμως (=δ' οὖν) ὁ Πόλυβος, ἀφοῦ ἐπῆρε μαζί του τοὺς χρησιμοῦς αὐτοῦς ποῦ μᾶς ἀπασχολοῦν τώρα (=τὰ παρόντα), καὶ ποῦ δὲν ἔχουν καμίαν ἀξίαν, κείται εἰς τὸν Ἄϊδην.

ΙΟΚ. Λοιπὸν ἐγὼ δὲν σοῦ προέλεγα αὐτὰ πρὸ πολλοῦ;

ΟΙΔ. Τὰ ἔλεγες· ἐγὼ ὅμως παρεσυρόμην ἀπὸ τὸν φόβον.

ΙΟΚ. Μὴ συλλογισθῆς τώρα πλέον τίποτε ἀπὸ αὐτὰ.

ΟΙΔ. Καὶ πῶς δὲν πρέπει νὰ φοβοῦμαι τὸν γάμον μὲ τὴν μητέρα μου;

ΙΟΚ. Ἄλλὰ διατί ἡμπορεῖ νὰ φοβῆται ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὸν ὅποιον ἡ τύχη κυβερνᾷ καὶ διὰ τίποτε δὲν ὑπάρχει ἀσφαλῆς πρόβλεψις;

Πολὺ καλύτερον εἶναι νὰ ζῆ κανεὶς ἀσκόπως, ὅπως ἡμπορεῖ. Καὶ σὺ μὴ φοβῆσαι διὰ τοὺς γάμους μὲ τὴν μητέρα σου.

Διότι πολλοὶ ἄνθρωποι ἕως τώρα καὶ εἰς τὰ ὄνειρά των ἐκοιμήθησαν μαζί μὲ τὴν μητέρα των. Ἄλλὰ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος δὲν λογαριάζει καθόλου αὐτὰ, περνᾷ πολὺ εὐχάριστο τὴν ζωὴν του.

ΟΙΔ. Ὅλα αὐτὰ θὰ εἶχαν λεχθῆ ἀπὸ σὲ καλῶς (: θὰ τὰ εἶχες εἶπει καλά), ἂν δὲν συνέβαινε νὰ ζῆ ἡ μητέρα μου· τώρα ὅμως, ἀφοῦ ζῆ, εἶναι σοβαρὸς λόγος νὰ φοβοῦμαι, ἔστω καὶ ἂν ὀμίλῃς σωστά.

ΙΟΚ. Καὶ ὅμως ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς σου εἶναι καλὸς ὁδηγὸς (διὰ νὰ κρίνῃς ὅτι καὶ τὰ περὶ μητρὸς μαντεύματα εἶναι ψευδῆ).

ΟΙΔ. (Ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς μου εἶναι πράγματι ὁδηγὸς) καλός, τὸ καταλαβαίνω· ἀλλὰ ἡ ζωντανὴ μὲ φοβίζει.

ΑΓΓ. Ἄλλὰ διὰ ποίαν *λοιπὸν* (=καὶ) γυναῖκα φοβεῖσαι;

990 ΟΙΔ. (Ὑπὲρ) Μερόπης, γηραιέ, ἥς μετὰ (=μεθ' ἧς) Πόλυβος ᾄκει.

ΑΓΓ. Τί δὲ ἐκείνης ἔστιν ἐς φόβον φέρον ὑμῖν :

ΟΙΔ. Δεινὸν θεήλατον μάντευμα, ὧ ξένε.

ΑΓΓ. Ὁ ρῆτόν (ἔστιν); ἢ οὐχὶ θεμιτόν (ἔστιν) ἄλλονεῖδέναι;

ΟΙΔ. Μάλιστα γὰρ εἶπε γάρ ποτε Λοξίας χρῆναι με μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ (= τῇ ἔμαυτοῦ) ἔλεῖν τε τὸ πατρῶον αἷμα ταῖς ἑμαῖς χερσί.

ἜΩν οὐνεκα ἢ Κόρινθος πάλα ἀπώκειτο μακρὰν ἐξ ἑμοῦ (= ὧν οὐνεκα ἐγὼ πάλα ἀπώκουν μακρὰν Κορίνθου) εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως ἡδιστόν (ἔστι) βλέπειν τὰ δμματα τῶν τεκόντων.

1000 ΑΓΓ. Ὁ γὰρ ἦσθα ἀπόπολις κείθεν ὀκνῶν τάδε;

ΟΙΔ. Χρήζων τε μὴ εἶναι φονεὺς πατρός, γέρον.

ΑΓΓ. Τί δῆτα, ἐγὼ οὐχὶ ἐξελυσάμην σε τοῦδε τοῦ φόβου, ἄναξ, ἐπεὶ περ ἦλθον εὐνους;

ΟΙΔ. Καὶ μὴν λάβοις γὰρ ἂν ἐμοῦ χάριν ἀξίαν.

1005 ΑΓΓ. Καὶ μὴν ἀφικόμην μάλιστα τοῦτο, ὅπως εὖ πράξαιμί τι, ἐλθόντος σοῦ πρὸς δόμου.

ΟΙΔ. Ἄλλ' οὐ ποτ' εἶμι ὄμοῦ γὰρ τοῖς φυτεύσασιν.

ΑΓΓ. Ὁ παῖ, δῆλος εἶ κἀλῶς οὐκ εἰδώς τί δρᾶς.

ΟΙΔ. Πῶς, ὧ γηραιέ; πρὸς θεῶν δίδασκέ με.

ΟΙΔ. Διὰ τὴν Μερόπην, γέροντά μου, με τὴν ὅποιαν ὁ Πόλυβος συνέζη.

ΑΓΓ. Καὶ τί πράγμα ἐκείνης εἶναι φοβερόν διὰ σῆς (: καὶ τί φοβεῖσθε σχετικῶς με ἐκείνην);

ΟΙΔ. Φοβερός θεόπεμπτος χρησμός, ξένε μου.

ΑΓΓ. Μήπως ἠμπορεῖ ν' ἀνακοινωθῆ; ἢ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ (τόν) γνωρίζῃ ἄλλος;

ΟΙΔ. Καὶ πολὺ μάλιστα εἶπε δηλαδὴ κάποτε ὁ Λοξίας (Ἀπόλλων), ὅτι εἶναι πεπρωμένον ἐγὼ νὰ γίνω σύζυγος τῆς μητρός μου καὶ νὰ χύσω τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου με τὰ χέρια μου.

Δι' αὐτούς δὲ τοὺς λόγους ἐγὼ πρὸ πολλοῦ ἐξοῦσα μακρὰν τῆς Κορίνθου με εὐτυχίαν μὲν, ἀλλ' ὅμως εἶναι γλυκύτερον πράγμα νὰ βλέπῃ κανεὶς τὰ μάτια τῶν γονέων του.

ΑΓΓ. Ἀλήθεια λοιπὸν ἦσουν ξενιτευμένος ἀπὸ ἐκεῖ φοβούμενος αὐτά;

ΟΙΔ. (Ναί) καὶ διότι ἦθελα νὰ μὴ γίνω φονεὺς τοῦ πατρός μου, γέροντά μου.

ΑΓΓ. Διατί λοιπὸν ἐγὼ (ἐνῶ ἠμπορῶ νὰ σὲ ἀπαλλάξω) δὲν σὲ ἀπῆλλαξα ἀπὸ αὐτὸν τὸν φόβον, βασιλιά μου, ἀφοῦ ἦλθα με φιλικὰς διαθέσεις;

ΟΙΔ. Καὶ ἀκόμη (ἐκτὸς δηλ. τοῦ ὅτι θὰ δεῖξῃς τὰς φιλικὰς σου διαθέσεις), θὰ ἔπαιρνες ἀπὸ ἐμὲ ἀνταμοιβὴν ἀξιόλογον.

ΑΓΓ. Καὶ πράγματι ἦλθα κυρίως διὰ τοῦτο, διὰ νὰ κερδίσω καμίαν καλὴν ἀμοιβήν, ἐὰν ἔλθῃς σὺ εἰς τὸν οἶκόν σου (: εἰς Κόρινθον).

ΟΙΔ. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ πορευθῶ εἰς τὸ ἴδιον μέρος βέβαια με τοὺς γονεῖς μου (: ἐκεῖ ὅπου εὐρίσκονται οἱ γονεῖς μου).

ΑΓΓ. Παιδί μου, φαίνεται καθαρά ὅτι δὲν γνωρίζεις τί κάμνεις.

ΟΙΔ. Πῶς, γέροντά μου: δι' ὄνομα τῶν θεῶν ἐξήγησέ μου.

1010 ΑΓΓ. Εἰ φεύγεις μολεῖν εἰς οἴκους οὐνεκα τῶνδε,

ΟΙΔ. (Φεύγω) ταρβῶν γε μὴ μὴ Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφῆς μοι.

ΑΓΓ. ᾧ (ταρβεῖς) μὴ λάβῃς μίασμα τῶν φυτευσάντων;

ΟΙΔ. Τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτο φοβεῖ με εἰσαεῖ.

ΑΓΓ. ᾧ Ἀρα δῆτα οἶσθα οὐδὲν πρὸς δίκης τρέμων;

1015 ΟΙΔ. Πῶς δ' οὐχί (πρὸς δίκης τρέμω), εἰ γε ἔφυν παῖς τῶνδε γεννητῶν;

ΑΓΓ. (Οὐδὲν πρὸς δίκης τρέμεις), ὀθούνεκα Πόλυβος ἦν σοι οὐδὲν ἔν γένει.

ΟΙΔ. Πῶς εἶπας; Οὐ γάρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με.

ΑΓΓ. Οὐκ (ἔφυσέ σε) οὐδὲν μᾶλλον τοῦδε ἀνδρός, ἀλλ' ἴσον.

ΟΙΔ. Καὶ πῶς ὁ φύσας (ἔστιν) ἐξ Ἰσου τῷ μηδενί (= τῷ μηδὲν φύσαντι);

1020 ΑΓΓ. Ἄλλ' οὐκ ἐγείνατό σε οὐτ' ἐκεῖνος οὐτ' ἐγώ.

ΟΙΔ. Ἄλλ' ἀντι τοῦ (= ἀντι τίνος) δὴ ὠνομάζετό με παῖδα;

ΑΓΓ. (ᾧ ὠνομάζετό σε παῖδα), ἴσθι, λαβῶν ποτε δῶρον τῶν ἐμῶν χειρῶν.

ΟΙΔ. Κᾶθ' (= καὶ εἶτα) ἔστερξεν ὠδε μέγα (λαβῶν) ἀπ' ἄλλης χειρός;

ΑΓΓ. Ἡ γάρ πρὶν ἀπαιδία ἐξέπεισεν αὐτόν.

1025 ΟΙΔ. Σὺ δὲ δίδως με αὐτῷ ἐμπολήσας ἢ τυχῶν;

ΑΓΓ. Εὐρῶν ἔν ναπαίαις πτυχαῖς Κιθαιρῶνος.

ΟΙΔ. Πρὸς τί δὲ ὠδοιπόρεις τοῦσδε τοὺς τόπους;

ΑΓΓ. (Δὲν γνωρίζεις τί κάμνεις), ἐάν ἀποφύγῃς νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν πατριδα δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους.

ΟΙΔ. (ᾧ Ἀποφύγω) φοβούμενος μήπως ὁ Φοῖβος βγῆ ἀληθινὸς πρὸς δυστυχίαν μου.

ΑΓΓ. Ἄληθεια (φοβεῖσαι) μήπως μολυνθῆς ἀπὸ τοὺς γονεῖς σου;

ΟΙΔ. Αὐτὸ ἀκριβῶς, γέροντά μου, αὐτὸ μὲ φοβίζει διαρκῶς.

ΑΓΓ. ᾧ Ἐλοιπὸν, γνωρίζεις ὅτι ὀλωσδιόλου ἄδικα τρέμεις;

ΟΙΔ. Πῶς τρέμω ἄδικα, ἂν βέβαια εἶμαι υἱὸς γεννημένος ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς γονεῖς;

ΑΓΓ. (ᾧ ὀλωσδιόλου ἄδικα τρέμεις), διότι ὁ Πόλυβος δὲν εἶχε καθόλου καμίαν συγγένειαν μὲ σέ.

ΟΙΔ. Πῶς εἶπες; Δηλαδή (= γὰρ) δὲν μὲ ἐγέννησεν ὁ Πόλυβος;

ΑΓΓ. ᾧ Ὀχι, δὲν σέ ἐγέννησε καθόλου περισσότερον ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀνδρα (= ἀπὸ ἐμέ διότι δεικνύει διὰ τῆς χειρὸς τὸν ἑαυτὸν του), ἀλλὰ ἐξ ἴσου (: τόσον εἶναι πατήρ σοι ὁ Πόλυβος ὅσον καὶ ἐγώ).

ΟΙΔ. Καὶ πῶς ἐκεῖνος πού μ' ἐγέννησεν εἶναι τὸ ἴδιον μ' ἐκεῖνον πού καθόλου δὲν μ' ἐγέννησε;

ΑΓΓ. Ἄλλ' οὐτε ἐκεῖνος σέ ἐγέννησεν οὐτε ἐγώ.

ΟΙΔ. Ἄλλὰ διὰ ποῖον λόγον λοιπὸν μὲ ὠνόμαζε παιδί του;

ΑΓΓ. (Σὲ ὠνόμαζεν παιδί του), διότι—μάθε το λοιπὸν—σὲ ἔλαβεν ὡς δῶρον ἀπὸ τὰ ἴδικά μου χέρια.

ΟΙΔ. Καὶ ἔπειτα μὲ περιέβαλε μὲ τόσον μεγάλην στοργήν, ἐνῶ μὲ ἔλαβεν ἀπὸ ξένα χέρια;

ΑΓΓ. (Ναί) διότι ἡ προηγουμένη ἔλλειψις τέκνων τὸν ἐξηνάγκασε.

ΟΙΔ. Καὶ σὺ μὲ παρέδωσες εἰς αὐτόν, ἀφοῦ μὲ ἀγόρασες ἢ ἀφοῦ μ' εὐρήκεις κατὰ τύχην;

ΑΓΓ. Ἄφοῦ σ' εὐρήκα εἰς τὰς δασυώδεις χαράδρας τοῦ Κιθαιρῶνος.

ΟΙΔ. Καὶ διὰ ποῖον λόγον ὠδοιποροῦσες εἰς αὐτοὺς τοὺς τόπους;

ΑΓΓ. Ἐπεστάτου ἐνταῦθα
δρείοις ποιμνίοις.

ΟΙΔ. Ἦσθα γάρ ποιμὴν καὶ
πλάνης ἐπὶ θητείᾳ;

1030 ΑΓΓ. (Ἦν) δὲ σωτήρ γε σοῦ,
ῶ τέκνον, ἐν τῷ τότε χρόνῳ.

ΟΙΔ. Τί δέ; Λαμβάνεις με ἴ-
σχοντα ἄλλος ἐν κακοῖς;

ΑΓΓ. Τὰ σὰ ἄρθρα ποδῶν
μαρτυρήσειεν ἄν.

ΟΙΔ. Οἴμοι τί τοῦτο ἀρχαῖον
κακὸν ἐννέπεις (τί ἐστὶ
τοῦτο τὸ ἀρχαῖο κακόν, ὃ
ἐννέπεις;

ΑΓΓ. Λύω σε ἔχοντα διατό-
ρους ἀκμάς ποδοῖν.

1035 ΟΙΔ. Ἄνειλόμην γε δεινὸν
δνειδος (ἐκ) σπαργάνων.

ΑΓΓ. Ὡστε ἐκ τύχης ταύτης
ὠνομάσθης, ὃς εἶ.

ΟΙΔ. Ὡ πρὸς θεῶν, πρὸς μη-
τρὸς ἢ πατρὸς; φράσον.

ΑΓΓ. Οὐκ οἶδα ὃ δοῦς φρο-
νεῖ ταῦτα λῶν ἐμοῦ.

ΟΙΔ. Ἦ γὰρ ἔλαβές με παρ'
ἄλλου οὐδ' αὐτὸς τυχών;

1040 ΑΓΓ. Οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλ-
λος ἐκδίδωσί μοι.

ΟΙΔ. Τίς (ἐστίν) οὗτος); Ἦ
κάποισθα δηλώσωι λόγῳ;

ΑΓΓ. Ὤνομάζετο (= ἦν) δή-
που τις τῶν Λαῖου.

ΟΙΔ. Ἦ τοῦ πάλαι ποτὲ τυ-
ράννου τῆσδε γῆς;

ΑΓΓ. Μάλιστα οὗτος ἦν βο-
τήρ τοῦδε τοῦ ἀνδρός.

1045 ΟΙΔ. Ἦ κἄστι (= καὶ ἐστίν)
οὗτος ᾧ ἔτι, ὥστε ἰδεῖν ἐμέ;

ΑΓΓ. Ὑμεῖς γε οὐπιχώριοι
(= οἱ ἐπιχώριοι) εἰδεῖτε ἂν
ἄριστα.

ΑΓΓ. Ἐφύλαγα ἐκεῖ κοπάδια ποῦ ἔβοσκαν
εἰς τὰ βουνά.

ΟΙΔ. Δηλαδή ἦσσαν ποιμὴν καὶ περιφερόμε-
νος ἐργάτης ἐπὶ μισθῷ;

ΑΓΓ. Ἀλλὰ ἦμουν σωτήρ μάλιστα (= γε)
ἰδικός σου, τέκνον μου, κατὰ τὸν χρόνον ἐ-
κείνον.

ΟΙΔ. Ἀλλὰ τί; Μ' εὐρήκεις νὰ ὑποφέρω
(= ἴσχοντα ἄλλος) εἰς κίνδυνον;

ΑΓΓ. Αἱ ἀρθρώσεις τῶν ποδῶν σου ἤμπο-
ροῦν νὰ τὸ μαρτυρήσουν.

ΟΙΔ. Ἀλίμονον, τί εἶναι αὐτὸ τὸ παλαιὸν
κακόν, τὸ ὅποῖον μοῦ λέγεις;

ΑΓΓ. Σὲ ἔλυσα, ἐνῶ εἶχες διατρυπημένα τὰ
ἄκρα τῶν ποδῶν.

ΟΙΔ. Ἐδέχθηκα ἀλήθεια φοβερὰν αἰσχύνην
ἀπὸ τὰ σπάργανα (: ἀπὸ τὴν βρεφικὴν μου
ἡλικίαν)!

ΑΓΓ. Καὶ ἔτσι ἀπὸ τὸ περιστατικόν αὐτὸ
ὠνομάσθηκες, ὅπως εἶσαι (: ἐπήρες τὸ ὄνομα
ποῦ ἔχεις δηλ. Οἰδίπους;).

ΟΙΔ. Ὡ, δι' ὄνομα τῶν θεῶν, (ἔπαθα αὐτὰ)
ἀπὸ τὴν μητέρα μου ἢ ἀπὸ τὸν πατέρα μου;
λέγε μου.

ΑΓΓ. Δὲν γνωρίζω ἐκεῖνος ὅμως ποῦ σὲ πα-
ρέδωσεν (εἰς ἐμέ) γνωρίζει αὐτὰ καλύτερα
ἀπὸ ἐμέ.

ΟΙΔ. Ἀλήθεια λοιπόν, μ' ἐπήρες ἀπὸ ἄλλον
καὶ δὲν μ' εὐρήκεις τυχαίως ὁ ἴδιος;

ΑΓΓ. Ὁχι, ἀλλὰ ἓνας ἄλλος βοσκὸς σὲ πα-
ρέδωσεν εἰς ἐμέ.

ΟΙΔ. Ποῖος εἶναι αὐτός; Μήπως τὸν γνωρίζεις
καλὰ, διὰ νὰ μᾶς τὸν περιγράψης μὲ λόγια;

ΑΓΓ. Ἦτο ἀσφαλῶς (= δήπου) ἀπὸ τοῦς
δούλους τοῦ Λαῖου.

ΟΙΔ. Ἀλήθεια, ἐκεῖνου ποῦ ἄλλοτε ἦτο βα-
σιλεὺς τῆς χώρας αὐτῆς;

ΑΓΓ. Μάλιστα αὐτός (ὁ δούλος) ἦτο βο-
σκὸς ἐκείνου τοῦ ἀνδρός.

ΟΙΔ. Καὶ μήπως ἀραγε ζῆ ἀκόμη αὐτός (ὁ
βοσκός), ὥστε νὰ τὸν ἴδω ἐγώ;

ΑΓΓ. Σεῖς βέβαια οἱ ἐντόπιοι ἠμπορεῖτε νὰ
γνωρίζετε πολὺ καλὰ (αὐτό).

ΟΙΔ. Ἔστι τις ὕμων τῶν παρεστῶτων πέλας, ὅστις κάτοιιδε τὸν βοτήρα, ὄν (οὗτος) ἐννέπει, εἰσιδὼν εἴτε οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε καὶ ἐνθάδε;

1050 Σημήνατε, ὡς ὁ καιρὸς (ἐστιν) ἠρῆσθαι τάδε.

ΧΟ. Οἶμαι μὲν (τοῦτον εἶναι) οὐδένα ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν (= ὄν ἐκέλευσας καλεῖν ἐξ ἀγρῶν), ὄν καὶ ἐμάτευες πρόσθεν εἰσιδεῖν ἄτάρ Ἰοκάστη ἦδε λέγει ἂν οὐχ ἥκιστα τάδε.

ΟΙΔ. Γύναι, νοεῖς ἐκείνον, ὄντινα ἀρτίως ἐφιέμεσθα μολεῖν τὸν (= ὄν) τε οὗτος λέγει (ἐνν. εἶναι τὸν αὐτόν);

ΙΟΚ. Τί δὲ ὄντινα εἶπε; Μηδὲν ἐντραπήξ, βούλου δὲ μηδὲ μεμνήσθαι τὰ μάτην ῥηθέντα.

ΟΙΔ. Οὐκ ἂν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγώ, λαβὼν τοιαῦτα σημεῖα, οὐ φανῶ τὸ ἐμόν γένος.

1060 ΙΟΚ. Πρὸς θεῶν μὴ ματεύσῃς τοῦτο, εἶπερ κήδη τι τοῦ σαυτοῦ βίου ἄλις (εἰμὶ) νοσοῦσα ἐγώ.

ΟΙΔ. Θάρσει· σὺ μὲν γὰρ (οὐκ) ἐκφανῆ κακῆ, οὐδ' ἐάν ἐγὼ φανῶ τρίδουλος τρίτης μητρός.

ΙΟΚ. Ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.

1065 ΟΙΔ. Οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ ἐκμαθεῖν σαφῶς τάδε.

ΙΟΚ. Καὶ μὴν εὖ φρονουσά γε λέγω σοι τὰ λῶστα.

ΟΙΔ. Τὰ λῶστα τοῖνον ταῦτα ἀλγύνει με πάλαι.

ΙΟΚ. ὦ δύσποτμε, εἴθε μήποτε γνοίης, δς εἶ.

ΟΙΔ. (Πρὸς τὸν Χορόν:) Εἶναι κανεῖς ἀπὸ σᾶς τοὺς παρευρισκομένους ἐδῶ, πού ξέρει τὸν βοσκόν, τὸν ὅποιον οὗτος ἀναφέρει, διότι τὸν ἐγνώρισεν εἴτε *τυχόν* (= οὖν) εἰς τοὺς ἀγρούς εἴτε καὶ ἐδῶ:

Φανερώσατέ του, διότι εἶναι ἡ ὄρα νὰ ἀποκαλυφθοῦν αὐτὰ ἐδῶ.

ΧΟ. Ἐγὼ μὲν νομίζω ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι κανεῖς ἄλλος παρὰ ἐκείνος τὸν ὅποιον διέταξες νὰ φωνάξουν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς, τὸν ὅποιον μάλιστα ἐξηγοῦσες προηγουμένως νὰ ἴδῃς ἄλλ' ἢ Ἰοκάστη αὐτὴ ἐδῶ ἡμπορεῖ πολὺ καλὰ νὰ τὰ εἴπῃ αὐτά.

ΟΙΔ. (Πρὸς τὴν Ἰοκάστην:) Γυναίκα μου, νομίζεις ὅτι ἐκείνος τὸν ὅποιον προηγουμένως ἐζητούσαμεν νὰ ἔλθῃ (ἐδῶ) καὶ ἐκείνος τὸν ὅποιον αὐτὸς λέγει (εἶναι τὸ ἴδιον πρόσωπον);

ΙΟΚ. Ἀλλὰ διὰ τί (ἐρωτᾷς) ποῖον εἶπεν (αὐτός); Μὴ σκοτίζεσαι (δι' αὐτό) καὶ προσπάθησε οὔτε νὰ τὰ θυμᾶσαι τὰ χαμένα αὐτὰ λόγια.

ΟΙΔ. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ αὐτό, ὥστε ἐγώ, ἀφοῦ ἔλαβα τέτοια σημάδια, νὰ μὴ φανερώσω τὴν καταγωγὴν μου.

ΙΟΚ. Δι' ὄνομα τῶν θεῶν μὴ ζητήσης αὐτό, ἂν βέβαια ἐνδιαφέρεσαι κάπως διὰ τὴν ζωὴν σου· ἀρκεῖ πού ὑποφέρω ἐγώ.

ΟΙΔ. Ἔχε θάρρος· διότι σὺ μὲν δὲν θὰ εὐρεθῆς ταπεινῆς καταγωγῆς (= κακῆ), ἀκόμη καὶ ἐάν ἐγὼ εὐρεθῶ δι' ὅτι ἀπὸ τριῶν γενεῶν ἐκ μητρός δούλης ἀπὸ τρίτης γενεᾶς.

ΙΟΚ. Ὅμως ἀκουσέ με, σὲ παρακαλῶ· μὴ κάμῃς αὐτά.

ΟΙΔ. Δὲν ἡμπορῶ νὰ πεισθῶ, ὥστε νὰ μὴ μάθω ἀκριβῶς αὐτά.

ΙΟΚ. Καὶ ὅμως, ἐπειδὴ θέλω βέβαια τὸ καλὸ σου, σοῦ λέγω τὰ ὠφελιμώτατα.

ΟΙΔ. Λοιπὸν αὐτά τὰ ὠφελιμώτατα μὲ στενοχωροῦν ἀπὸ πολὺν καιρόν.

ΙΟΚ. ὦ δυστυχισμένε, εἴθε ποτὲ νὰ μὴ μάθῃς ποῖος εἶσαι.

ΟΙΔ. Ἐλθὼν τις ἄξει μοι
δεῦρο τὸν βοτῆρα;

070 Ἐάτε δὲ ταύτην χαίρειν
πλουσίῳ γένει.

(*Εἰς τῶν ἀκολούθων ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀρσιτεράς παρόδου, διὰ τὴν
καλεῖσθαι ἐπιγόντως τὸν βοσκόν.*)

ΙΟΚ. Ἰοῦ Ἰοῦ, δύστηνε! ἔχω
γὰρ προσειπεῖν σε μόνον
τοῦτο, ἄλλο δ' οὐ ποτε ὕ-
στερον.

(*Ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἐν σπουδῇ διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα.*)

ΧΟ. Τί ποτε, Οιδίπους, ἡ γυνὴ
βέβηκεν ἄξασα ὑπὸ ἀγρίας
λύπης;

075 Δέδοικα ὅπως μὴ ἀναρρήξει
κακὰ ἐκ τῆς σιωπῆς τῆσδε.
ΟΙΔ. Ῥηγνύτω ὅποια χρῆ-
ζει ἔγῳ δὲ βουλήσομαι. Ἰδεῖν
τὸ ἐμὸν σπέρμα, καὶ εἰ ἐστὶ
σμικρὸν.

Αὕτη δ' ἴσως ἀσχύνεται τὴν
ἐμὴν δυσγένειαν· φρονεῖ γὰρ
μέγα ὡς γυνή. Ἐγὼ δὲ νέ-
μων ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύ-
χης τῆς εἰδιδούσης, οὐκ ἀ-
τιμασθήσομαι.

080 Πέφυκα γὰρ τῆς (= ταύτης)
μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς μῆ-
νες διώρισάν με μικρὸν καὶ
μέγαν.

Ἐκφύς δὲ τοιοῦδε οὐκ ἂν ἐ-
ξέλθοιμι ἔτι ποτὲ ἄλλος,
ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τὸ ἐμὸν
γένος.

ΟΙΔ. Ἀφοῦ ὑπάγῃ κάποιος, θὰ μοῦ φέρῃ
ἐδῶ τὸν βοσκόν: (: ἄς ὑπάγῃ κάποιος νὰ
μοῦ φέρῃ ἐδῶ τὸν βοσκόν!)

Καὶ ἀφήσετε αὐτὴν νὰ καμαρώνη διὰ τὴν
εὐγενῆ καταγωγὴν τῆς.

ΙΟΚ. Ὡχ, ὦχ, δυστυχησμένε! διότι αὐτὸν μό-
νον τὸν χαιρετισμὸν ἤμπορῶ νὰ σοῦ ἀπευ-
θύνω καὶ τίποτε ἄλλο ποτὲ ἔπειτα.

ΧΟ. Διατὶ τάχα, ὦ Οιδίπου, ἡ γυνὴ ἔχει
φύγει μὲ ὀρμὴν (κυριευμένη) ἀπὸ ἀγρίαν
λύπην;

Φοβοῦμαι μήπως ξεσπάσουν συμφοραὶ ἀπὸ
τὴν σιωπὴν τῆς αὐτῆς

ΟΙΔ. Ἄς ξεσπάσουν ὅσαι συμφοραὶ θέλουν·
ἐγὼ ὁμως θὰ θελήσω νὰ ἐξακριβώσω τὴν
καταγωγὴν μου, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ταπεινή.

Ἄλλ' αὐτὴ ἐντρέπεται διὰ τὴν ἀσημότητα
τοῦ γένους μου· διότι εἶναι ὑπερήφανη σὰν
γυναίκα. Ἐγὼ ἐν τούτοις θεωρῶν τὸν ἑαυ-
τόν μου τέκνον τῆς Τύχης, ἡ ὅποια μοῦ ἐδι-
δε πάντοτε καλά, δὲν θὰ προσβληθῶ.

Διότι ἐγὼ ἀπὸ αὐτὴν τὴν μητέρα ἔχω γεν-
νηθῆ, καὶ οἱ μῆνες πού ἐγεννήθησαν μαζί
μου (: τὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου) μὲ ἀνέδει-
ξαν (κατ' ἀρχάς) μικρὸν καὶ (ἔπειτα) μεγάλον.

Ἀφοῦ δὲ τοιαύτη εἶναι ἡ καταγωγὴ μου, δὲν
εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ἀποδειχθῶ διαφορε-
τικός, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὸ γένος μου.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 911 *δόξα μοι παρεστάθη* = *ἔδοξέ μοι*
(ὑποκ. *ἰκέσθαι*). — *ναούς*, αἰτ. τοῦ τέρατος (= εἰς ναούς). — 913 *στέφη* = *ἰκτε-
ρίους κλίθους* (στ. 3), τοὺς ὁποίους κρατεῖ ὡς ἰκέτις. — 914 *ἦψον*, ἐπιρ. — *ὑψηλά*.
— 715 *λύπαισι*, δοτ. τῆς αἰτίας. — 916 *τὰ καινά*, δηλ. τὰς νέας μαντείας τοῦ
Τειρεσίου. — *τοῖς πάλαι*: ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παλαιοῦ χρησιμοῦ τοῦ δοθέντος εἰς
τὸν Λάιον (ἐὰν ἔκαμνε τὴν σύγκρισιν αὐτῆν, θὰ κατέληγεν εἰς τὸ συμπερα-
σμά ὅτι, ὅπως ὁ παλαιὸς χρησμός δὲν ἐξεπληρώθη, οὕτω καὶ νέα μαντεία τοῦ
Τειρ. δὲν θὰ ἐκπληρωθῆ). — 917 *τοῦ λέγοντος*, γεν. κτηγμτ. κτητικῆ. — 919 *ἀγ-
χιστος*, ὑπερθ. ἐκ τοῦ ἐπιρ. *ἄγχι* = πλησίον (συγκρ. *ἀγγίων*, ἄνευ θετικοῦ). —

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ, Σοφοκλῆους Οιδίπους Τύραννος

7

920 *ἰκέτις*, κτηγρμ.— 921 *πόρρης*, ύποτ. άορ. β' (άχρ. ένεστ. *πόρω*, άορ. β' *έπορον*=έδωσα, πρμ. *πέρωται*).— 924 *μάθοιμι άν*; έρώτ. δηλούσα παράκλησιν.— *αυτόν*, προληπτ. άντικ. έκ τοϋ ύποκ. τής έπομ. προτ. (όπου αὐτός έστιν).— 930 *δάμαρ*, -τος (θήλ) ή σύζυγος.— 932 *δτον*... πλαγ. έρωτ. πρότ.— 934 *τά ποτα*, κτηγρμ. (τό άρθρ. μετά τής άνωτ. άναφέρεται εις κάτι προμνημονευθέν).— 936 *τό έπος*, αίτ. καθ' έλξιν προς τό *δ έξερω*, άντί *τῶ έπει* δοτ. τής αίτίας εις τό *ήλοιο* και *άσάλλοις*.— 938 *ποιαν*, άντί: *πώς*;— 945 *ούχι*... *λέξεις*, έρώτησις άντί έντόνου προσταγής.— 947 *ίνα*, τοπ. (*ίνα έσται*, έπιφών.—πού εισθε; πού είναι ή ισχύς σας;)— 950 *Ιοκάστης κάρα*, συνήθης περίφρ. (πρβλ. Σοφ. *Άντιγόνη* στ. 1 *ὦ κοινόν αὐτάδελφον Ἰομήνης κάρα*).— 956 *ώς οὐκ έντα*... *δλωλότα*, μτχ. κτηγρμ.— *γίγνομαι σημήνας*, περίφρ. = *σημαίνω*.— 959 *βεβηκότα*, μτχ. κτηγρμ.— *Θανάσιμον*, προλ. κτηγρμ. (παθ. σημ.) *έβην θανάσιμος* = έγενόμην νεκρός, απέθανον.— 963 *συμμετροῦμαι* (βλ. στ. 73). = μετροῦμαι μαζί (έφθίτο) *συμμετροῦμένος τῷ μακρῷ χρόνῳ* = απέθανεν έκ νόσου, αλλά και έχων διuinύσει μακρόν χρόνον ζωής (: και από την μεγάλην του ήλικίαν).— 966 *ὡν ύφηγητῶν (δντων)*, γεν. άπόλ. = κατά τās προρησεις τῶν όποίον.— 969 *τῷ έμῷ πόθῳ*, άντί: *τῷ πόθῳ έμοῦ* (γεν. άντικ. = *ποθῶν έμέ*).— 992 *άξια*, έπιρ. κτηγρμ.— 977 *ῶ*, δοτ. τής άναφ. = *ώς προς τόν όποίον*, διά τόν όποίον.— 979 *δπως δύνατο*, δυνητ. ευκτ. άνευ τοϋ *άν* (έπεξ. τοϋ *είχη*).— 985 *κυρῶ* - *ω* τυγχάνω.— *ζῶσα*, μτχ. κτηγρμ.— 986 *και ει καλῶς λέγεις*, ένδοτ. προτ.— 987 *μέγας δφθαλμός* τὸ νόημα: ό φυσικός θάνατος τοϋ πατρός σου Πολύβου άπέδειξε τόν χρησμόν τοϋ *Άπόλλωνος* ψευδῆ τούτο χρησιμεύει *ώς οδηγός* άσφαλής, διά νά συμπεράνωμεν *ότι* και τὰ σχετιζόμενα μέ τὴν μητέρα σου *μαντεύματα* αὐτοῦ δέν θ' *άληθεύσουν*.— 988 *ξυνίημι*, παρενθετικῶς - *τῆς ζώσης*, γεν. άντικειμ.— 991 *τί έκέ'νης*, γεν. κτητ.— *ές φόβον φέρον*, περίφρ. = *φοβερόν* (πρβλ. στ. 517 *ές βλάβην φέρον*).— 997 *ὡν* (ουδ.) *ούνεχ'* (ουνεκα) = *διά ταῦτα*.— *Κόρινθος* *έξ έμοῦ άπρκείτο*, σύντ. παθ. άντί ενεργ.: *έγῶ άπόκουν* (= *φκουν μακράν*) *Κορ*.— *εὐτυχῶς* εις τό έννοοῦμ. *άπόκουν* *έζων* (έν ευτυχίῳ).— *άλλ' δμως* = *άλλ' δμως* ή *εὐτυχία* δέν ἦτο πλήρης, *διότι*...— 1003 *τί δῆτ' έγῶ οὐχι*... *έξελευσάμην* μετά τό *τι οὐ* συνήθως τίθεται άόρ., *ένῳ* κανονικῶς *έπρεπε* νά τεθῆ *ένεστῶς* τὸ νόημα: *δύναμαι* μέ *μίαν* φράσιν μου (τήν όποίαν λέγει εις στ. 1016, δηλ. *ότι* ό Πόλυβος δέν ἦτο πατήρ του) νά σέ *άπαλλάξω* τοϋ φόβου *άλλά* *διατι* βραδύνω και δέν λέγω τήν φράσιν αὐτήν, *ώστε* νά σέ *άπαλλάξω* τοϋ φόβου;— 1008 *δῆλος ει*, σύντ. προσωπ. άντί άπροσ = *δηλόν* *έστι* *οὐκ ειδέναι σε*.— *καλῶς* = *σαφῶς*.— 1014 *τρέμων*, μτχ κτηγρμ.— *οὐδέν* *προς* *δίκης* *όλως* *άδίκως*.— 1016 *δθούνεκα* = *ότου* *ένεκα*, *διότι*.— 1020 *έγεινάμην*, μέσ. άόρ. *α'* τοϋ *γίνομαι* = *γεννῶμαι* (ό *ένεστ.* και *πρτ.* μέ *παθ.* σημ., ό *άόρ.* *έγεινάμην* μέ *ένεργ.* σημ. = *εγέννησα*).— 1021 *άντι τοῦ* (= *άντι τίνοσ*), προσδ. τής αίτίας.— *ίσθι*, παρενθετ. (τοῦ *οίδα*).— *λαβῶν* μτχ. ένδοτ.— 1025 *έμπολάω* - *ω* *άγοράζω* και *πωλῶ*, *έμπορευόμαι*.— *δίδως*, ίστορ. *ένεστ.*— 1029 *θητεία* *ύπηρεσία* *έπί* *μισθῷ* (έκ τοϋ *θής*, *θητός* = *έλεύθερος* *μισθοστός* *εργάτης*)— 1031 *άλγος* *ίσχω* (έχω) = *ύποφέρω*.— 1034 *ποδοῦν*, γεν. δυϊκοῦ.— 1035 *άνειλόμην* *άόρ.* β' τοϋ *άναιροῦμαι* *άναλαμβάνω*, *δέχομαι*.— 1036 *δς ει*, *όποίος* *είσαι*, *όπως* *είσαι*, δηλ. *όπως* *είσαι* *Οιδίπους*.— 1038 *λῶον*, *έπιρρ.* = *καλλιον* (θετ. *εὔ* μέ *παραθετ.* *έκ* τοϋ *έπιθ.* *άγαθός*).— 1045 *ώστε* *ιδεῖν*, *ύποκ.* *έμέ* (άντικ. *ένν.*

τοῦτον, τὸν βοτήρα).—1050 *ἠυρήσθαι*, ἀπαρ. πρkm.—1051 *οἶμαι*, ἀντικ. ἐνν. *εἶναι*, ὑποκ. τοῦτον (τὸν βοτήρα).—*οὐδέν** ἄλλον, κτηρμ.—*τὸν ἐξ ἀγρῶν* = *ὃν ἐξ ἀγρῶν ἐκέλευσας καλεῖν*.—1052 *κάματευσ* = *καὶ ἐμάτευσ* (ματεῦω = ζητῶ) —1054 *νοεῖς ἐκείνον*... *τὸν θ** (= *ὃν τε*) οὗτος λέγει· ἐν τέλει θά συνεπλήρωσεν: *εἶναι τὸν αὐτὸν* (= ὅτι... εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον;) ἀλλὰ διακόπτεται ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης.—1056 *ἐντρέπομαι* (ὡς ἐν στ. 724) ἐνδιαφέρομαι.—1061 *ἄλις* (*εἰμί*) συντ. προσωπ. ἀντί ἀπροσ. (*ἄλις ἐστί νοσεῖν ἐμέ*).—1066 *λῶστα*, ὑπερθ. τοῦ ἀγαθός (*λῶων*, *λῶστος*).—1069 *ἄξει τις*; ἐρώτ. ἀντί προστακτ.—1074 *ἄξασα*, μτχ. τροπ. (τοῦ *αἰσσω*= ὄρωμῶ, σπεύδω).—*ὄπως μῆ* (= *μήπως*) *ἀναρῶξαι*, ἐνδοιαστ. πρῶτ.: *ἀναρῶγγμι* = *ἕσσω*.—*καὶ* (= *καὶ εἰ*) *σμικρόν ἐστι*, ἐνδοτ. πρῶτ.—1084 *ἐκφῶς* μτχ. αἰτιολογική.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 919 *ἄγχιστος* (=πολὺ πλησίον μας), διότι ὁ βωμὸς τοῦ Ἀπόλλ. ἦτο πρὸ τῶν ἀνακτόρων καὶ πρῶτος κατὰ σειράν.—*Λύκεις* (βλ. στ 203), διότι ἐλατρεῦτο ἐν Λυκίᾳ τῆς Μ. Ἀσίας.—930 *παντελής δάμαρ*, ὡς νόμιμος καὶ μήτηρ τέκνων (τελεία σύζυγος).—940 *ὡς ἠθάτο*, διότι ὁ ἀγγελιαφόρος ἔσπευσε νὰ ἐκκινήσῃ ἐκ Κορίνθου, πρὶν ληφθεῖν ὀριστικὰ ἀποφάσεις —1080 *Τύχη*, θεὰ ἀγαθή· ἐν Θήβαις παρίστατο φέρουσα εἰς τὰς χεῖρας τῆς τὸν Πλούτων, ἐν δὲ Σμύρῃ κρατοῦσα τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας (σύμβολον ἀφθονίας).

Γ' ΑἲΣΘΗΤΙΚΑ: Τὸ Γ' Ἐπεισόδιον (911-1085) ἔχει θέσιν Δ' Πράξεως τοῦ δράματος, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς 4 σκηνάς: 1) Στ. 911-23, πρόσωπα Ἰοκάστη καὶ Χορὸς, 2) Στ. 924-49, πρόσωπα τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἄγγελος ἐκ Κορίνθου, 3) Στ. 950-1072, πρόσωπα τὰ αὐτὰ καὶ Οἰδίπους, 4) Στ. 1073-85, πρόσωπα Χορὸς καὶ Οἰδίπους.—Εἰς τὸ Ἐπεισόδιον τοῦτο παρουσιάζεται ἡ *δευτέρα περιπέτεια* διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀγγέλου. Αἱ ἀγγελίαι καὶ αἱ ἀποκαλύψεις του, εἰς τὰς ὁποίας προβαίνει, νομίζων ὅτι δι' αὐτῶν φέρει χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, προκαλοῦν θύελλαν ἐν μέσῳ ἀπεριγράπτου ψυχικῆς ἐντάσεως τῶν θεατῶν: διὰ μὲν τὸν Οἰδίποδα αἶρεται τὸ ἦμισυ τοῦ πέπλου τοῦ καλύπτοντος τὸ μυστήριον, διὰ δὲ τὴν Ἰοκάστην ἐπέρχεται τελεία ἡ ἀναγνώρισις τῆς φρικτῆς ἀληθείας. Τὸ δράμα βαίνει πρὸς τὴν λύσιν του καὶ δὲν ὑπολείπεται διὰ τὴν συμπλήρωσιν αὐτῆς παρὰ ἡ ἐξιχνίασις τοῦ β' μέρους τοῦ χρησιμοῦ. Αὐτὴν ἐπιζητεῖ ἐπιμοῦσος ὁ ἐν τυφλώσει διατελῶν Οἰδίπους καὶ αὐτὴν ἐν ἀγωνίᾳ προεικάζει ὁ θεατῆς.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 911-1085: 911 *χώρας ἄνακτες*, προσωφώνησις πρὸς τὸν Χορὸν (ὁ ὁποῖος ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς χώρας).—919 *πρὸς σέ, ὦ Λύκειε Ἀπολλον*,... *ἰκέτις ἀφίγμαι*· προσωφώνησις πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα· ἡ εὐλάβεια τῆς Ἰοκ. ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν προηγουμένην ἀσέβειάν τῆς ἐναντι τοῦ θεοῦ· ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἄξια τῆς ἐκδηλώσεως τῆς μετριάζεται, διότι ἔρχεται ὡς ἰκέτις πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, οὐχὶ διότι ἠσέβησεν, ἀλλὰ διότι κατὰ τύχην ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο πλησίον (*ἄγχιστος*).—924 *ἄρ** *ἂν παρ** *ὕμων μάθοιμι* κτλ., ἐρώτησις ἔχουσα θέσιν παρακλήσεως· ὁ ἄγγελος ἔρχεται εἰς τὴν μάλλον ἐπίκαιρον στιγμὴν χάριν τῆς περαιτέρω ἐξελιζέσας τοῦ δράματος.—928 *γυνή μήτηρ*· ὁ ποιητὴς διὰ τῶν δύο τούτων λέξεων ἐμφανίζει τὸν Χορὸν δεικνύοντα ἀσυνειδήτως τὴν παράδοξον σχέσιν Ἰοκ. καὶ Οἰδ. καὶ συγκλονίζει τὸν θεατὴν, γνώστην τοῦ πράγματος.—

930 *παντελής δάμαρ*· οί θεαταί διαβλέπουν πικράν ειρωνείαν· και γενικῶς οί λόγοι τοῦ ἀπλοϊκοῦ ἀγγέλου, ὁ ὁποῖος νομίζει ὅτι φέρει εὐχαρίστους εἰδήσεις ἐνέχουν τραγικὴν εἰρωνείαν, (μετ' ἐπιτυχίας δὲ διαγράφεται ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀπλοϊκοῦ ἀνθρώπου ἐπιδεικνύοντος ἀφελῆ εὐγένειαν και ὀμιλοῦντος μετὰ λαϊκῆς χαριτολογίας).—943 *πῶς εἶπας; ἢ τέθνηκε Πόλυβος*; ἐρωτήσεις δηλοῦσαι ὄχι λύπην διὰ τὸν θάνατον, ἀλλὰ ἄμετρον χαράν, διότι ἀναιρεῖται ὁ χρησμός· ἢ Ἰοκάστη θέλει ν' ἀκούσῃ ἐκ νέου τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν.—944 *εἰ μὴ λέγω τ' ἀληθές...*· μετ' ἀφελείας και ἀπλοϊκότητος ὁ ἄγγελος προκαλεῖ καθ' ἑαυτοῦ τιμωρίαν, ἐάν ἀποδειχθῇ ψευδόμενος.—950 *Ἰοκάστης κἀρα περιφρασις* (βλ. και στ. 40).—952 *ἄκουε· κλύων*, ποιικιλία ἐν τῇ ἐπαναφορᾷ—965 *τὴν ἐστίαν, προσωποποιία*.—979 *εἰκὴ κράτιστον ζῆν* κτλ. ὁ λόγος τῆς Ἰοκ. μαρτυρεῖ ἀδιαφορίαν πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν ἀρχὴν—1007 ἐντεῦθεν ἀρχίζει μακρὰ στιχομυθία (μέχρι στ 1016) μετὰξυ Οἰδ. και ἀγγέλου. Κατ' αὐτὴν προκαλεῖται ἡ β' Περιπέτεια, τῆς ὁποίας τὸ ἐπακολούθημα ἐν συνδουσαμῶ πρὸς τὸ τῆς α' Περιπέτειας ἐπάγεται τὴν ἐν μέρει λύσιν τῆς κλοχῆς τῆς πράξεως.—1016 *δθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει*· ἀποκάλυψις ἐκπληκτικὴ διὰ τὸν Οἰδίποδα· ἐντεῦθεν και ἡ ἀρχὴ τῆς Περιπέτειας (ἢ διὰ τῆς στιχομυθίας βαθμιαία ἐξήγησις και ἀποκάλυψις κρατεῖ ἐν ζωηρᾷ ἐντάσει τὸν θεατὴν).—1055 ἡ Ἰοκ. παρακολουθοῦσα ἐν ἀγωνίᾳ τὴν στιχομυθίαν ἐννοεῖ τὰ πάντα· δι' αὐτὴν συνεπληρώθη ἡ ἀναγνώρισις· ἤδη προσπαθεῖ ν' ἀποτρέψῃ τὸν Οἰδ. ἀπὸ τοῦ νά ἀναγνωρίσῃ και αὐτὸς τὴν φρικτὴν ἀλήθειαν.—1071 *ἰού ἰού, δύστηνε* κτλ.· ἢ Ἰοκάστη βυθίζεται εἰς ἀπόγνωσιν· ἐννοεῖ ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς ἀποκρίψεως εἶναι ματαία· ἀπέρχεται ἀποφασισμένη νά παραδώσῃ ἑαυτὴν εἰς τὸν θάνατον· τοῦτο δηλοῦται διὰ τῶν λέξεων *οὐ ποθ' ὕστερον* (δηλ. αἱ λέξεις αὐταί εἶναι οἱ τελευταῖαι). Ἀξία θαυμασμοῦ ἡ λεπτιότης τοῦ ποιητοῦ νά παρουσιάσῃ τὴν Ἰοκάστην ἀναγνωρίζουσαν πρῶτην τὴν τραγικὴν ἀλήθειαν· ἐάν ἡ ἀναγνώρισις ἐπὶ ἤρξατο συγχρόνως δι' ἀμφοτέρους, θά ἦτο ἀποκρουστικὸν τὸ ν' ἀνετίξουν ἀλλήλους μήτηρ και υἱὸς ἐν γνώσει τῆς ἀποτροπαιῆς σχέσεώς των.—1075 *σιωπῆς*, διότι ἡ Ἰοκ. ἀνεφώνησεν *ἰού, ἰού*, χωρὶς νά ἐξηγήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἀναφωνήσεως.—1080 *παῖδα τῆς Τύχης νέμων*· αἰσιοδοξεῖ ὁ Οἰδίπους και ἀναμένει τὴν λύσιν τοῦ μυστηρίου τῆς καταγωγῆς του, μὴ δυνάμενος νά προβλέψῃ τὰς συνεπείας (τραγικὴ εἰρωνεία).

Γνωμικά: «*Εἰκὴ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναται τις*» (979).—«*Τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἤϊστον βλέπειν*» (999).

Δ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ἡ Ἰοκ. ἔρχεται εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν ὡς ἰκέτις, ὅπως ἀπαλλάξουν τὸν Οἰδ. ἀπὸ τὰς λύπας και τοὺς φόβους 911·23)—2) Ἄγγελος ἐκ Κορίνθου ἀγγέλλει τῇ Ἰοκάστη ὅτι ὁ Πόλυβος ἀπέθανε και οἱ Κορίνθιοι ἀνακηρύσσουν βασιλέα τὸν Οἰδ. (921·44).—3) Ἡ Ἰοκ. μνησθῆναι τοὺς χρησμούς και καλεῖ τὸν Οἰδ. (945·49).—4) Ὁ Οἰδ. μανθάνει τὸν θάνατον τοῦ Πολύβου και οἰκτιρεῖ τὰ μαντεύματα ταφέντα μετὰ τοῦ πατρὸς (90·72).—5) Ὁ Οἰδ. ὅμως φοβεῖται μήπως ἐκπληρωθῇ ὁ χρησμός ὡς πρὸς τὸν μετὰ τῆς μητρὸς του γάμον· ἢ Ἰοκ. καθησυχάζει αὐτὸν λέγουσα ὅτι ὁ χρησμός ψευθεῖς κατὰ τὸ α' μέρος, θά ψευσθῇ και κατὰ τὸ β' (973·88).—6) Ὁ ἄγγελος ἐρωτᾷ και μανθάνει τὸν χρησμὸν (989·99).—7) Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι κέρ-

δους σπεύδει νά καθησυχάσῃ τὸν Οἶδ. λέγων ὅτι δὲν εἶναι υἱὸς τοῦ Πολύβου (1000 - 1020).—8) Ἐν στιχομυθίᾳ Οἶδ. καὶ ἀγγέλου ἀποκαλύπτεται πῶς ὁ Πόλ. υἰοθέτησε τὸν Οἶδ., διὰν ἦτο ἔκθετον βρέφος· πλείονας πληροφορίας δύναται νά δώσῃ ὁ τότε ποιμὴν τοῦ Λαῖου, ὁ ὁποῖος εἶχε παραδώσει εἰς τὸν ἄγγελον τὸ βρέφος (1021 - 41).—9) Ὁ ποιμὴν οὗτος εἶναι ὁ προσκληθεὶς ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἶδ. ὡς αὐτόπτης τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου· ἡ Ἰοκ. ἐξορκίζει τὸν Οἶδ. νά παύσῃ πᾶσαν ἔρρευαν (1045 - 61).—10) Ὁ Οἶδ. ἐπιμένει (1062 - 70).—11) Ἡ Ἰοκ. γνωρίζουσα τὸ πᾶν ἀπέρχεται ἀπελπισ, ὁ δὲ Χορὸς φοβεῖται τὰς συνεπείας τῆς ἐν σιωπῇ ἀποχωρήσεώς της (1071 - 75).— Ὁ Οἶδ. θέλει νά μάθῃ τὸ γένος του παρὰ τὴν αἰσχύνῃν τῆς συζύγου του 1076 - 85.

8. ΣΤΑΣΙΜΟΝ Γ' (1086 - 1109)

ΚΕΝΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ

Στροφή

ΧΟ. Εἴπερ ἐγὼ εἰμι μάντις
καὶ ἴδρις κατὰ γνώμαν,

οὐ (μά) τὸν Ὀλυμπον, ὦ Κι-
θαιρῶν, οὐκ ἔσει ἀπείρων
τᾶν αὖριον πανσέληνον,

1090 μὴ οὐχ (ἡμᾶς) αὖξιν σέ γε
καὶ πατριώταν καὶ τροφὸν
καὶ πατέρα Οἰδίποδος,
καὶ χορεύεσθαι (σὲ) πρὸς
1095 ἡμῶν ὡς φέροντα ἐπίηρα
τοῖς ἔμοις τυράννοις.
Εἴη δὲ ταῦτα ἄρεστὰ σοί,
λίη Φοῖβε.

ΧΟ. Ἄν βέβαια ἐγὼ εἰμαι μάντις καὶ σο-
φὸς κατὰ τὴν προαίσθησιν (: ἂν ἔχω κά-
ποιαν ἰκανότητα καὶ πείραν, ὥστε νά προαι-
σθάνωμαι τὰ πράγματα),
ὄχι μὰ τὸν Ὀλυμπον, ὦ Κιθαιρῶν, δὲν θά
εἶσαι χωρὶς νά δοκιμάσῃς (: μὰ τὸν Ὀλυμ-
πον, ὦ Κιθαιρῶν, ἀσφαλῶς θ' ἀντιληφθῆς)
κατὰ τὴν αὖριανὴν πανσέληνον,
διὲ ἡμεῖς θά σ' ἐγκωμιάζωμεν βέβαια καὶ ὡς
συμπατριώτην καὶ ὡς τροφὸν καὶ ὡς μητέρα
τοῦ Οἰδίποδος,
καὶ ὅτι θά τιμᾶσαι μὲ χοροῦς ἀπὸ ἡμᾶς.
διότι φέρεις *εὐχαρίστους εἰδήσεις* (= *ἐπίη-
ρα*) εἰς τοὺς βασιλεῖς μου.
Εἴθε δὲ αἱ ἐκδηλώσεις μας αὐταὶ νά εἶναι
ἄρεσταί εἰς σέ, ὦ λίη Φοῖβε.

Ἀντιστροφή

ΧΟ. Τίς σε, ὦ τέκνον, τίς
ἄρα τῶν μακραιώνων ἔτικτέ
1100 σε, πελασθεῖσα ὄρεσιβᾶτα
πατρός Πανός,
ἦ γε (ἔτικτέ) σε εὐνάτειρά
τίς Λοξίου;
τῷ γὰρ πᾶσαι πλάκες ἀγρό-
νομοι (εἰσί) φίλαι·
εἴθ' (= εἴτε) ὁ ἀνάσσων Κυλ-
λάνας εἴθ' (= εἴτε) ὁ Βακ-
1105 χεῖος θεὸς ναίων ἐπ' ἄκρων

ΧΟ. Ποία, ὦ τέκνον (Οἰδίπου), ποία τάχα
ἀπὸ τὰς μακροβίους (νύμφας) σὲ ἐγέννησε.
συνευρεθεῖσα μὲ τὸν ὄρεσιβιον πατέρα Πᾶνα.
ἦ μήπως, ἀλήθεια, σὲ ἐγέννησε καμία σύ-
νευνος τοῦ Λοξίου (Ἀπόλλωνος);
διότι εἰς αὐτὸν ὄλα τὰ ὄροπέδια, ὅπου βό-
σκουν κτήνη, εἶναι ἀγαπητὰ·
εἴτε (ὁ Ἐρμῆς) ὁ βασιλεύων ἐπὶ τῆς Κυλλή-
νης εἴτε ὁ θεὸς Βάκχος, ποὺ κατοικεῖ ἐπὶ
τῶν κορυφῶν τῶν ὄρέων, σὲ ἔλαβεν ὡς δῶ-

δρέων δέξατό σε εὔρημα ἔκ ρον ἀπό καμίαν ἔκ τῶν Νυμφῶν τοῦ Ἑλι-
του (= ἔκ τινος) Νυμφῶν Ἑ- κῶνος, μέ τὰς ὁποίας πλειστάκις συμπαίζει.
λικωνιάδων, αἷς πλειστα
συμπαίζει.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: 1087 Ἰδρεις (γεν. Ἰδρῖος) γνώστης, σο-
φός (ἔκ τοῦ οἶδα).—κατὰ γνώμαν, προσδ. τῆς ἀναφορᾶς.—οὐ τὸν Ὀλυμπον,
ἐνίστε ἐπὶ ὄρκου τίθεται τὸ οὐ ἄνευ τοῦ μὰ (βλ. στ. 660).—ἀπειρών (-ονος)=
ἀπειρος· οὐκ ἔσει ἀπειρών δὲν θὰ εἶσαι ἀπειρος (ἄγυστος)· αἱ δύο ἀρνήσεις
ἰσοδυναμοῦν πρὸς ἔντονον κατάφασιν=ἀσφαλῶς θὰ λάβεις πειραν, θὰ ἀντιλη-
φθῆς.—1090 μὴ οὐ' μετ' ἀπαρ. εἰς πρότασιν ἀρνητικὴν πλεονάζουον ἀμφοτέρω
(εἰς τὴν ἐρμηνεϊάν δὲν ἀποδίδονται)—αὔξειν, ὑποκ. ἔνν. ἡμᾶς, ἀντικ. σὲ (αὔζω=
μεγαλύνω, ἐγκωμιάζω).—πατριώταν, τροφόν, ματέρα, κτηγμ.—1095 χορευ-
σθαι (παθ)=χοροῖς τιμᾶσθαι· ὑποκ. ἔνν. σέ.—πρὸς ἡμῶν, ποιητ. αἰτιον.—
ἐπ' ἦρος (ἐπὶ + ἀραρίσκω)=εὐπρόσδεκτος· ἐπίηρα φέρω=φέρω εὐπρόσδεκτα
(πράγματα)· ἐδῶ=εὐχαρίστους εἰδήσεις (διὰ τοῦ ἐκ Κορίνθου ἀγγέλου).—
τοῖς ἐμοῖς τυράννοις, δηλ. εἰς τὸν Οἰδίποδα καὶ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας
του.—ἐήϊος (βλ. στ. 154)

1100 τῶν μακραιῶνων (ἔνν. νυμφῶν), γεν. διαίρ.· εὐρίσκειται καὶ ἡ γρα-
φή: τῶν μακραιῶνων κορᾶν, δωρ. (=κορῶν).—ἔτικτε, ὁ πρτ. ἀναφέρεται εἰς
τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως τοῦ Οἰδ.—πελασθεῖσα, μετὰ γεν. ὡς ἀφῆς σημαντι-
κόν.—πλάκες ἀργόνομοι=πλάκες ἀργῶν νεμομένων.—1106 εὔρημα, κτηγμ.—
Νυμφῶν (=νυμφῶν), γεν. διαιρητική.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 1086 μάντις· ὁ Χορὸς εἰς στ. 500 ἀρνεῖται τὴν δύ-
ναμιν τῆς μαντικῆς τέχνης· διὰ τοῦτο ἐδῶ μάντιν ἐννοεῖ τὸν δυνάμενον γὰ
προβλεψῆ τὰ πράγματα διὰ τῆς κεκτημένης πείρας καὶ σοφίας του—1088 ὦ
Κιθαιρῶν· ὁ Χορὸς ἀπευθύνει τοὺς λόγους του πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, ἐπὶ τοῦ
ὁποίου εἶχεν ἐκτεθῆ ὡς βρέφος ὁ Οἰδ. κατὰ τὰ προηγουμένως λεχθέντα ὑπὸ
τοῦ ἀγγελιαφόρου.—1090 τὰν αὔριον πανσέληνον· ὁ Χ. προσδοκᾷ ὅτι κατὰ
τὴν αὐριανὴν ἡμέραν, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, θὰ ἀποκαλυφθῆ πλήρως τὸ μυ-
στήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος. Τοῦτο λέγεται διὰ τοὺς Ἀθηναίους
θεατάς, διότι ἐν Ἀθήναις ἐωρτάζοντο τὰ Πάνδια πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς
κατὰ τὴν πανσέληνον τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς (Μαρτ. - Ἀπριλ.), εὐθὺς μετὰ
τὴν λήξιν τῶν μεγάλων Διονυσίων· φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδαξε τὸ
δρᾶμα του κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων (παραμονὴν
τῆς πανσελήνου), τελευταῖος εἰς τὴν σειρὰν τῶν δραματ. ποιητῶν.—1092 πα-
τριώταν, διότι κατὰ τὰ ἀποκαλυφθέντα ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ὁ Οἰδ. δὲν θεωρεῖ-
ται πλέον Κορίνθιος, ἀλλὰ Βοιωτός, ὡς γεννηθεὶς ἐν τῷ Κιθαιρῶνι.—1100
Πάν, Ἀρκαδικὸς θεὸς τῶν ποιμένων, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, συμπαίζων μετὰ τῶν
Νυμφῶν ἐπὶ τῶν ὄρέων καὶ ἐντὸς τῶν δασῶν.—1104 ὁ Κυλλήνας ἀνάσσων,
δηλ. ὁ Ἑρμῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας, γεννηθεὶς ἐν σπηλαίῳ τοῦ ὄρους
Κυλλήνης· οὗτος ἦτο ἐπίσης προστάτης τῶν ποιμένων, εὐρετῆς τοῦ ποιμενικοῦ
αὐλοῦ, συμπαίζων μετὰ τῶν Νυμφῶν.—1105 Βακχεῖος θεὸς ἢ Βάκχος ἐλέ-
νετο ὁ Διόνυσος, τοῦ ὁποίου ἀκόλουθοι ἦσαν Σάτυροι, Σειληνοὶ καὶ Νύμφαι·
ἦσαν γνωστά τὰ ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ ἄλλων ὄρέων ὄργια αὐτοῦ.—1108

*Ελικών ἐν Βοιωτίᾳ, ἱερὸν ὄρος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν, ἀρχαιοτάτη ἔδρα τῶν Νυμφῶν.

Γ' ΑΙΣΘΗΤΙΚΑ: Τὸ Γ' στάσιμον (1086-1109) ἐκφύεται ἐκ τοῦ Γ' Ἐπεισοδίου. Ὁ Χορὸς κατὰ τραγικὴν εἰρωνείαν ἐκλαμβάνει ὡς εὐφροσύνους τὰς εἰδήσεις καὶ τὰς ἀποκαλύψεις τοῦ ἐκ Κορίνθου ἀγγέλου. Ἀφοῦ ὁ Οἶδ. εὐρέθη ἐν Κιθαιρῶνι τῇ εὐνοίᾳ τῆς Τύχης, διεφυλάχθη δὲ ζῶν βασιλικῶς ἐν Κορίνθῳ καὶ ἔπειτα ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον τῶν Θεβῶν, ὁ Χορὸς συμπεραίνει ὅτι οὗτος εἶναι εὐνοούμενος τῶν θεῶν. Ἐλπίζει ὅτι συντόμως θ' ἀποκαλυφθῆ ὅτι ὁ Οἶδ. εἶναι θείας καταγωγῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐκφράζει τὴν ἀμετρον χαρὰν, ἣ ὅποια τὸν πλημμυρίζει.—Τοιαῦτα εὐφρόσυνα καὶ εὐθυμα μικρὰ Χορικά, τὰ ὅποια ἐξετελοῦντο μὲ ζωηρὰς ὀρχηστικὰς κινήσεις καὶ χειρονομίας, καλοῦνται Ὑπορχήματα καὶ παρεμβάλλονται ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους (ἀμέσως πρὸ τῆς Καταστροφῆς) ἐκεῖ ὅπου ὁ θεατὴς προαισθάνεται τὴν ἐπικειμένην συμφορὰν.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα 1086-1109: 1087 οὐ τὸν Ὀλυμπον... οὐκ ἔσει... οὐ μὴ, ἐπαναφορὰ τῶν ἀρνήσεων πρὸς ἔμφασιν.—1082 πατριώταν, τροφόν, μητέρα, σχῆμα κλιμακωτῶν κατὰ βαθμὸν σημασίας.—1096 ἴηγε Φοῖβε, προσφώνησις καὶ ἐπικλήσις πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα, τοῦ ὁποίου οἱ χρῆσιμοι ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς τὸ δράμα.—1098 τίς... τίς, ἐπαναφορὰ δηλοῦσι ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ Χοροῦ νὰ μάθῃ τὴν μητέρα τοῦ Οἰδίποδος.—1094 εἶθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσσω, ἀντονομασία διὰ περιφράσεως, ἀντί: Ἐρμῆς: ὁ Χ. ἐνῶ προηγουμένος ἐξήτει νὰ μάθῃ τὴν μητέρα τοῦ Οἶδ., ἥδη ἀναζητεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ (ἀμφοτέρους ὁμως τοὺς γονεῖς ἀναζητεῖ μεταξὺ τῶν Νυμφῶν καὶ τῶν θεῶν τῶν διατριβόντων ἐπὶ δασωδῶν ὄρεων, διότι νοσρῶς ἔχει μετατεθῆ εἰς τὴν σιγῆν, καθ' ἣν τὸ βρέφος εὐρίσκατο ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος καὶ διότι κατέχεται ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὅτι τοῦτο εἶναι θείας καταγωγῆς).

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Αὔριον θά ὑμνήσωμεν τὸν Κιθαιρῶνα ὡς γενέθλιον τόπον τοῦ Οἶδ. (1086-97).—2) Ποία Νύμφη ἐγέννησε τοῦτον καὶ μὲ ποῖον ἐκ τῶν ὄρεσιβίων θεῶν; (1098-1109).

9. ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Δ' (1110-1185)

Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ

(Ὁ Οἰδίπους, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τῆς ὀρχήστρας, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Γ' Στασίμου ἴστατο σύννοος καὶ περιέφερον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα του, ἀνυπομονῶν νὰ ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν προσκληθέντα β. σκόν. Ἡδὴ σιγήσαντος τοῦ Χοροῦ, ἐμφανίζεται ἐκ τῆς παρόδου ὁ γέρον βοσκὸς τῆ συνοδείᾳ δύο ὑπηρετῶν.

Ὁ Οἰδίπους ἰδὼν αὐτὸν μακρόθεν λέγει πρὸς τὸν Χορὸν:)

110 ΟἶΔ. Πρέσβεις, δοκῶ ὄρν
· ὄν βοτήρα, ὄνπερ πάλαι ζη
· οὔμεν, εἰ χρή τι σταθμᾶ
· σθαι κάμῃ, μὴ συναλλάξαν
· τά πω'

ζυγὰδει τε γὰρ τῷδε τάνδρι

ΟἶΔ Γέροντες, νομίζω ὅτι βλέπω τὸν βο
· σκόν, τὸν ὁποῖον ἀπὸ πολλοῦ ζητοῦμεν, ἂν
· πρέπει κάπως νὰ κρίνω καὶ ἐγώ, μολονότι
· ποτὲ ἕως τῶρα δὲν τὸν συνήνησα (: μολο
· νότι τὸν βλέπω διὰ πρώτην φορὰν)

διότι καὶ ὁμοιάζει μὲ αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἄνδρα

104 ἐν μακρῷ γῆρα σύμμετρος,

104 ἄλλως τε ἔγνωκα τοὺς ἄγοντας ὥσπερ (δυνας) οἰκέτας ἔμαυτοῦ,

1115 σὺ δὲ τάχα που προύχοις (= προέχοις) ἂν μου τῆ ἐπιστήμῃ, ἰδῶν πάρος τὸν βοτῆρα.

ΧΟ. *Ἐγνωκα γάρ, σάφ' (= σάφα) ἴσθι ἦν γάρ Λαίτου, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, πιστός, ὡς νομεὺς ἀνήρ.

Ἦθος
 Ὁ γέρον βοσκὸς ἐπλησίασε καὶ ἴσταιται πρὸ τοῦ Οἰδίποδος μετὴν κεφαλῆν κεκλιμένην πρὸς τὸ ἔδαφος.

ΟΙΔ. Ἐρωτῶ πρῶτα σὲ τὸν Κορίνθιον ξένον, ἢ φράζεις τόνδε;

1120 ΑΓΓ. Τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς ΟΙΔ. Οὗτος σὺ, πρέσβυ, βλέπων δεῦρο φώνει μοι, ὅσα ἂν ἐρωτῶ σε *Ἦσθα σὺ ποτε Λαίτου;

ΘΕΡΑΠΩΝ. *Ἦ (= ἦν) δοῦλος, οὐκ ἄνθρωπος, ἀλλὰ τραφεὶς ὄκω.

ΟΙΔ. Ποῖον ἔργον μεριμνῶν ἢ τίνα βίον (ἔχων);

1125 ΘΕΡ. Συνειπτόμην ποιίμαις τὰ πλείστα τοῦ βίου.

ΟΙΔ. Πρὸς τίσι χώροις μάλιστ' ἂν ξύναυλος;

ΘΕΡ. *Ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.

ΟΙΔ. Οἴσθα οὖν τὸν ἄνδρα τόνδε, μαθὼν τῆδέ που;

ΘΕΡ. Τί χρῆμα δρῶντα; Ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;

1130 ΟΙΔ. Τόνδε, ὃς πάρεστιν ἢ (οἴσθα) ξυναλλάξας τί πως;

ΘΕΡ. Οὐχ, ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει ἀπὸ μνήμης.

(δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον) κατὰ τὸ προχωρημένον γῆρας, συνομήλικος (μὲ αὐτόν), καὶ ἐξ ἄλλου ἔχω ἀναγνωρίσει αὐτοὺς πού τὸν φέρουν σὰν νὰ εἶναι ὑπηρέται μου,

σὺ ὅμως ἴσως ἠμπορεῖς νὰ μὲ ὑπερτερῆς κατὰ τὴν γνώσιν (: ἴσως γνωρίζεις καλύτερα ἀπὸ ἐμέ), διότι εἶδες (καὶ ἄλλοτε) προηγουμένως τὸν βοσκόν.

ΧΟ. (Ναί, αὐτὸς εἶναι), διότι τὸν ἔχω γνωρίσει, νὰ εἶσαι βέβαιος διότι ἦτο ἄνθρωπος τοῦ Λαίτου, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον πιστός, ὅσον (ἠμπορεῖ νὰ εἶναι πιστός) ἕνας ἀνὴρ βοσκός.

ΟΙΔ. Ἐρωτῶ κατὰ πρῶτον σὲ τὸν Κορίνθιον ξένον, ἀλήθεια ἐννοεῖς τοῦτον ἐδῶ;

ΑΓΓ. (Ναί), αὐτὸν ἀκριβῶς πού βλέπεις.

ΟΙΔ. (Πρὸς τὸν γέροντα βοσκόν.) *Ἔ σὺ γέροντα, κοίταξέ με ἐδῶ καὶ λέγε μου ὅσα σὲ ἐρωτῶ. *Ἦσουν ἐσὺ κάποτε εἰς τὴν ὑψηλείαν τοῦ Λαίτου;

ΘΕΡ. *Ἦμουν δοῦλος, ὄχι ἀγορασμένος, ἀλλὰ ἀναθρεμμένος στὸ σπίτι του.

ΟΙΔ. Ποῖαν ἀσχολίαν εἶχες ἢ πῶς ἐζουῦσες;

ΘΕΡ. Ἐπήγαινα μὲ τὰ πρόβατα τὸν περισσότερο καιρὸ τῆς ζωῆς μου.

ΟΙΔ. Εἰς ποῖα μέρη πρὸ πάντων συχνάζοντας (ἐπήγαινες μὲ τὰ πρόβατα);

ΘΕΡ. (Τὸ μέρος ὅπου ἐσύχναζα) κάποτε ἦταν ὁ Κιθαιρῶν καὶ κάποτε ἦταν ὁ γειτονικός ἐκεῖ τόπος.

ΟΙΔ. Ἐνθυμῆσαι λοιπὸν αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἄνθρωπον (δεικνύει τὸν Κορίνθιον), νὰ τὸν ἐγνώρισες κάπου ἐκεῖ;

ΘΕΡ. Πού ἔκανε τί; Καὶ ποῖον ἄνθρωπο μου λές;

ΟΙΔ. Νά, αὐτὸν πού εἶναι ἐδῶ μήπως ἐνθυμῆσαι νὰ τὸν συνήγησες κάποτε;

ΘΕΡ. *Ὁχι (δὲν τὸν ἔξερω ἔτσι), ὥστε νὰ εἰπῶ σὰ γέγορα ἀπὸ ὅσο θυμοῦμαι.

Πονίδα

Πονίδα

ΑΓΓ. Κούδέν γε θαυμά (έστι),
δέσποτα'

άλλ' έγώ σαφώς άναμνήσω
νιν άγνώτα'

εϋ γάρ σιδα ότι κάτοιδεν,
ήμος (ένέμομεν), ό μέν δι-

1135 πλοίοι ποιμνίοις, έγώ δέ ενί
έπλησίαζον τῷδε τῷ άνδρι

τόν Κιθαιρώνος τόπον τρεΐς
όλους έκμήνους χρόνους έξ

ήρος (= έξ έαρος) εις άρ-
κτοϋρον'

χειμῶνι δέ ήδη έγώ τε ήλαυ-
νον εις τά έμά έπαυλα, οϋ-

τός τε εις τά σταθμά Λαΐου.

1140 Λέγω ή οϋ λέγω τί τούτων
πεπραγμένον;

ΘΕΡ. Λέγεις άληθῆ, καίπερ
(δντα) έκ μακροϋ χρόνου.

ΑΓΓ. Φέρε ειπέ νϋν, οΐσθα
δούς μοι τότε παιδά τινα,

ώς έγώ θρεψαίμην θρέμμα
έμαυτῷ;

ΘΕΡ. Τί δ' έστι; Πρός τί ι-
στορεΐς τούτο τό έπος;

1145 ΑΓΓ. "Οδ' έστιν, ὡ τῶν, κει-
νος, δς τότε ήν νέος.

ΘΕΡ. Οϋκ (άπει) εις δλεθρον,
οϋ σιωπήσας έσει;

ΟΪΔ. "Α, μη κόλαζε τόνδε,
πρέσβυ, έπει τά σά μάλλον
δεΐται κολαστοϋ ή τά έπη
τουῦδε.

ΘΕΡ. Τί δέ άμαρτάνω, ὦ φέ-
ριστε δεσποτῶν;

1150 ΟΪΔ. (Άμαρτάνεις) οϋκ έννέ-
πων τόν παιδά, δν ιστορεΐ
οϋτος.

ΘΕΡ. Λέγει γάρ ειδώς οϋ-
δέν, άλλ' άλλως πονεΐ.

ΟΪΔ. Σύ πρὸς χάριν μέν οϋκ
έρεΐς, κλαίων δ' έρεΐς.

ΘΕΡ. Μη δήτα, πρὸς θεῶν,
αΐκίση με τόν γέροντα.

ΑΓΓ. Καί δέν εΐναι βέβαια καθόλου παρά-
δοξον, άρχοντά μου.

άλλά έγώ θα τοϋ τά ύπενθυμίσω καθαρά,
άφοϋ τά ξεχασε'

διότι εΐμαι βέβαιος ότι θυμᾶται καλά τὸν
καιρὸ πού (=ήμος) αὐτὸς μέν με δύο κο-

πάδια, έγώ δέ με ένα έπλησίαζα αὐτόν τὸν
άνθρωπον (: έπλησίαζαμεν ό ένας τόν άλλον)

κατά τά μέρη τοϋ Κιθαιρώνος τρία όλό-
κληρα έξάμηνα από τὴν άνοιξιν έως τότε

πού έβγαΐνε ό άρκτοϋρος (: από τὴν άνοιξιν
έως τὸ φθινόπωρον)'

καί κατά τόν χειμῶνα πλέον έγώ μέν τρα-
βοϋσα πρὸς τά μαντριά μου, αὐτὸς δέ πρὸς

τά χειμαδιά τοϋ Λαΐου.

Λέγω ή δέν λέγω τίποτε άπ' αὐτά πραγμα-
τικόν (: όσα λέγω εΐναι ή δέν εΐναι όλα ά-

ληθινά);

ΘΕΡ. Λέγεις άληθινα, αν και πέρασε πολὺς
καιρὸς από τότε.

ΑΓΓ. "Ελα πές μου τώρα, θυμᾶσαι πού μου
έδωσες τότε ένα παιδί, για να τὸ αναθρέψω

σαν θρέμμα δικό μου.

ΘΕΡ. Άλλά τί συμβαΐνει; Γιατί έρωτᾶς
αὐτό;

ΑΓΓ. Να αὐτὸς έδῶ εΐναι, καλέ, εκείνος
πού τότε ήταν παιδί.

ΘΕΡ. Δέν πᾶς να χαθῆς, δέν θα σιωπήσης;

ΟΪΔ. "Α, σιάσου! μη μαλώνης αὐτόν, γέ-
ροντά μου, επειδή τά δικά σου τά λόγια μάλ-
λον χρειάζονται τιμωριαν παρὰ τά λόγια
αὐτοϋ έδῶ.

ΘΕΡ. Καί τί κακὸ κάνω, γενναιοτάτε βασι-
λιά μου;

ΟΪΔ. (Κάνεις κακό), διότι δέν άπαντᾶς δια
τὸ παιδί, πού σ' έρωτᾶ αὐτός.

ΘΕΡ. Γιατί μιλεΐ, χωρὶς να ξερω τίποτε, άλ-
λά άδικο κοπιάζει.

ΟΪΔ. 'Εσϋ με τὸ καλὸ δέν θα μιλήσης, με
κλάματα όμως θα μιλήσης.

ΘΕΡ. Μη λοιπόν. πρὸς θεοϋ, βασανίσης
έμε τόν γέροντα.

- ΟΙΔ. Οὐχ ὡς τάχος τις ἀποστρέψει χέρας τοῦδε;
- 1155 ΘΕΡ. Δύστηνος· ἀντί τοῦ; Τί προσχρήζων μαθεῖν;
- ΟΙΔ. Ἐδωκας τῷδε τὸν παῖδα, ὃν ἱστορεῖ οὗτος;
- ΘΕΡ. Ἐδωκα· ὄφελον δ' ὀλέσθαι τῆδε ἡμέρα.
- ΟΙΔ. Ἄλλ' ἤξεις εἰς τόδε, μὴ λέγων γε τὸ ἔνδικον.
- ΘΕΡ. Πολλῶ γε μᾶλλον διόλυμαι, ἦν φράσω.
- 1160 ΟΙΔ. Ἄνῆρ ὄδε ἐλῶ ἔξ τριβάς, ὡς ἔοικε.
- ΘΕΡ. Οὐ δῆτ' ἔγωγε, ἀλλ' εἶπον πάλαι, ὡς δοίην.
- ΟΙΔ. (Ἐδωκας τὸν παῖδα) λαβὼν πόθεν; (ἔδωκας αὐτὸν ὄντα) οἰκεῖον ἢ ἔξ ἄλλου τινός;
- ΘΕΡ. Ἐγωγε ἐμὸν μὲν οὐκ (ὄντα τὸν παῖδα) ἔδωκα, ἐδεξάμην δέ του (=τινος).
- ΟΙΔ. Τίνος πολιτῶν τῶνδε (ἐδέξω) καὶ ἐκ ποίας στέγης;
- 1165 ΘΕΡ. Μὴ πρὸς θεῶν, μὴ ἱσθόρει πλέον, δέσποτα.
- ΟΙΔ. Ὀλωλας, εἰ ἐρήσομαι σε ταῦτα πάλιν.
- ΘΕΡ. Ἦν τις τοίνυν τῶν γεννημάτων Λαῖου.
- ΟΙΔ. Ἦ (γεγώς) δοῦλος ἢ γεγώς ἐγγενής τις κείνου;
- ΘΕΡ. Οἴμοι, εἰμὶ γε πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ λέγειν.
- 1170 ΟΙΔ. Κᾶγωγε (εἰμὶ πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῷ) ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον.
- ΘΕΡ. Ἐκλήζετο γέ τοι δὴ παῖς κείνου· ἢ δ' ἔσω σὴ γυ-
- ΟΙΔ. Δὲν θὰ δέσῃ πισθάγκωνα κανεῖς ἀμέσως τὰ χέρια τούτου ἐδῶ;
- ΘΕΡ. Ἄχ, ὁ δυστυχισμένος· γιὰ ποιὸ λόγο; γιατί τί ἀκόμα θέλεις νὰ μάθῃς;
- ΟΙΔ. Ἐδωσες εἰς τοῦτον ἐδῶ τὸ παιδί, πού σ' ἐρωτᾷ αὐτός;
- ΘΕΡ. Ἐδωσα· ἀλλὰ μακάρι νὰ πέθαινα ἐκείνη τὴν ἡμέρα.
- ΟΙΔ. Ἄλλ' αὐτὸ θὰ τὸ πάθῃς τώρα, ἂν βέβαια δὲν λέγῃς τὴν ἀλήθειαν.
- ΘΕΡ. Πιὸ πολὺ βέβαια εἰμαι χαμένος, ἂν μιλήσω.
- ΟΙΔ. Αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος θὰ ἐξωθῆ τὸ πρᾶγμα εἰς ἀνυβουλὰς (: θέλει νὰ ξεφύγῃ), ὅπως φαίνεται.
- ΘεΡ. Ὅχι μὰ τὴν ἀλήθεια, ἐγὼ τοῦλάχιστον (δὲν θέλω νὰ ξεφύγω), ἀλλὰ εἶπα προηγουμένως ὅτι τὸ ἔδωσα.
- ΟΙΔ. (Τὸ ἔδωσες) ἀφοῦ τὸ πῆρες ἀπὸ ποῦ; (ἔδωσες αὐτὸ πού ἦτο) ἰδικον σου ἢ ἀπὸ κανένα ἄλλον; (: Ἀπὸ ποῦ τὸ πῆρες, δικό σου ἦταν ἢ κανενὸς ἄλλου;)
- ΘΕΡ. Ἐγὼ τοῦλάχιστον (ἔδωσα τὸ παιδί) χωρὶς νὰ εἶναι δικό μου, τὸ ἐπῆρα ἀπὸ κάποιον ἄλλον.
- ΟΙΔ. Ἀπὸ ποῖον ἐκ τούτων τῶν πολιτῶν (τὸ ἐπῆρες) καὶ ἀπὸ ποῖον σπιτί;
- ΘΕΡ. Μὴ δι' ὄνομα τῶν θεῶν, μὴν ἐρωτᾷς περισσότερα, βασιλιά μου.
- ΟΙΔ. Χάθηκες, ἂν σὲ ἐρωτήσω αὐτὰ πάλιν.
- ΘΕΡ. Λοιπὸν, (ἀφοῦ ἀναγκάζομαι, σοῦ λέγω :) ἦταν κάποιο ἀπὸ τὰ παιδιὰ πού γεννήθησαν στὰ ἀνάκτορα τοῦ Λαῖου.
- ΟΙΔ. Ἀλήθεια (ἦτο παιδί πού εἶχε γεννηθῆ) δοῦλος ἢ (παιδί) πού ἀνῆκε εἰς τὴν γενεὰν ἐκείνου;
- ΘΕΡ. Ἀλίμονο, εὐρίσκομαι βέβαια εἰς αὐτὸ τὸ φοβερὸν σημεῖον νὰ τὸ εἶπω (:εἰμαι βέβαια ὑποχρεωμένος νὰ τὸ εἶπῶ).
- ΟΙΔ. Καὶ ἐγὼ (εἰμαι ὑποχρεωμένος) νὰ τὸ ἀκούσω· ἀλλ' ὅμως πρέπει νὰ τὸ ἀκούσω.
- ΘΕΡ. Λοιπὸν πραγματικὰ τὸ ἔλεγαν παιδί ἐκείνου· ἀλλὰ ἡ γυναῖκα σου πού εἶναι μέσα

νή εἴποι ἂν κάλλιστα, ὡς ἔχει τάδε.

ΟΙΔ. Ἡ γὰρ ἤδε δίδωσί σοι;
ΘΕΡ. Μάλιστα, ἄναξ.

ΟΙΔ. Ὡς πρὸς τί χρείας;

ΘΕΡ. Ὡς ἀναλώσαιμί νιν.

ΟΙΔ. Τεκούσα τλήμων;

1175 ΘΕΡ. Ὦκνφ γε κακῶν θεσφάτων.

ΟΙΔ. Ποίων;

ΘΕΡ. Ἦν λόγος κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας.

ΟΙΔ. Πῶς δῆτα σὺ ἀφήκας (νίν) τῷ γέροντι τῷδε;

ΘΕΡ. Κατοικτίσας, ὧ δέσποτα, ὡς δοκῶν ἀποίσειν ἄλλην χθόνα, ἔνθεν αὐτός ἦν ὁ δὲ ἔσωσεν εἰς μέγιστα κακά.

1180 Εἰ γὰρ εἶ οὗτος, ὄν φησιν οὗτος, ἴσθι γεγῶς δύσποτμος.

ΟΙΔ. Ἰοῦ Ἰοῦ, τὰ πάντα ἄρ' ἐξήκοι σαφῆ.

Ἔω φῶς, προσβλέψαιμι (ἄν) σε τελευταῖον νῦν (ἐγὼ),

ὅστις πέφασμαι φύς τε ἄφ' ὧν οὐ χρῆν ὀμιλῶν τε ζῦν

1185 οἷς οὐ χρῆν, κτανῶν τε οὐς οὐκ ἔδει με (κτανεῖν).

ἤμπορεῖ νὰ εἰπῇ πολὺ καλὰ πῶς ἔγιναν αὐτά.

ΟΙΔ. Ἀλήθεια λοιπὸν αὐτῆ σοῦ τὸ ἔδωσε;

ΘΕΡ. Μάλιστα, βασιλιά μου.

ΟΙΔ. Γιὰ νὰ τὸ κάμης τί;

ΘΕΡ. Γιὰ νὰ τὸ σκοτώσω.

ΟΙΔ. Ἄν καὶ τὸ ἐγέννησε, ἢ σκληρόψυχη;

ΘΕΡ. Ἀπὸ φόβου κακῶν χρησμῶν.

ΟΙΔ Ποίων;

ΘΕΡ. Ἦταν χρησμὸς ὅτι (τὸ παιδί) αὐτὸ θὰ σκοτώσῃ τὸν πατέρα του.

ΟΙΔ. Πῶς λοιπὸν ἐσὺ τὸ ἄφησες εἰς αὐτὸν ἐδῶ τὸν γέροντα;

ΘΕΡ. Ἐπειδὴ τὸ λυπήθηκα, ἄρχονιά μου, διότι ἐνόμιζα ὅτι θὰ τὸ φέρῃ εἰς ἄλλην χώραν, ἐκεῖ ἀπ' οὗπου αὐτὸς ἦταν ἄλλὰ αὐτὸς τὸ ἔσωσε πρὸς μέγιστην δυστυχίαν.

Διότι ἂν (ἀλήθεια) εἴσαι ἐκείνος ποὺ λέγει αὐτός, νὰ ξέρῃς πῶς ἔχεις γεννηθῆ δυστυχισμένος.

ΟΙΔ. Ἀλίμονον, ἀλίμονον, ὅλα ἔχουν ἐκκληρωθῆ καθαρά.

Ἔω φῶς, ἤμπορῶ νὰ σὲ ἴδω διὰ τελευταίαν φορὰν τώρα ἐγὼ, ὁ ὁποῖος ἔχω ἀποδειχθῆ

ὅτι ἐγεννήθηκα ἀπὸ ἐκείνους; ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ἔπρεπε, καὶ συνενώθηκα μ' ἐκείνους, μὲ τοὺς ὁποίους δὲν ἔπρεπε, καὶ ὅτι ἐφόνευσα ἐκείνους ποὺ δὲν ἔπρεπε ἐγὼ νὰ φονεύσω.

[Ὁ μὲν Οἰδίπους εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μεσαιᾶς πύλης, ὁ δὲ Κόρινθος ἀγέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς Κόρινθον, καὶ ὁ Θηβαῖος θεράπων διὰ τῆς αὐτῆς παρόδου, ἵνα πορευθῆ εἰς τοὺς ἀγρούς].

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 1110 *κἀμέ*, ὑποκ. τοῦ σταθμαῖσθαι (σταθμῶμαι=ὑπολογίζω, κρίνω).—1113 *σύμμετρος*, κτηρμ.—*ἐν μακροῦ γῆρα*, προσδ. τῆς ἀναφορᾶς.—1116 *ἰδῶν*, μτχ. αἰτιολ.—*Δαῖτον*, γεν. κτηρμτ. κτητικῆ. —1121 *βλέπων*, μτχ. τροπ. (κοιτάζων με λέγε: κοιτάξέ με καὶ λέγε), διότι ἀπέφευγε νὰ τὸν βλέπῃ κατὰ πρόσωπον.—1126 *ξύνανλος ὧν* (ἐνν. *συνείπου ποίμναις*): *εἰμι ξύνανλος* = ξυναυλιζμαι, συχνάζω.—*ἦν μὲν Κιθαιρών*, ἐνν. *ἐνθα ηὐλιζόμεν*.—1127 *μαθῶν*, μτχ. κτηρμτ. ἐκ τοῦ *οἶσθα*.—1133 *ἀγνώς*, -ῶτος (παθ. = ἀγνωστος, ἐνεργ. = ἀγνώων): ἐδῶ: *ἀγνώτα* ἐνεργ. = ἀγνωοῦντα, λησημονήσαντα.—1134 *ἦμος* ὅτε: μετὰ τὸ *μεμνηῖσθαι* καὶ *εἰδέναι* ἀκολουθεῖ ἐνίοτε χρόν. προσ. ἀντι εἰδικῆς.—1136 (*ἐγὼ*) *ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῃ* = *ἐπλησίαζομεν ἀλλήλοισι* (κανονικῶς θὰ ἔλεγεν: ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις ἐπλησίαζεν ἐμοί, ἐγὼ δ' ἐνί

ἐπιηροῖαον τῶδε τὰνδρῖ).— 1140 *πεπραγμένον* ἀληθές (κτγρμ.).— 1141 *ἀληθῆ*, σύστ. ἀντικ.— *καίπερ*, ἔνν. *ὄντα*, μτχ. ἔνδοτ. (= ἂν και ταῦτα ἐγένοντο πρὸ πολ-
λοῦ χρόνου = ἂν και πέρασε πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε).— 1143 *δοῦς*, μτχ. κτγρμτ.
(ἐκ τοῦ εἶδθα).— *θζέμμα*, κτγρμ.— 1145 *ὦ τᾶν*, ἴσως = *ὦ οὐ* (ἦ: *ὦ τάλαν*).—
σιωπήσας ἔσει, περιφρ. μέλ.— 1147 *ᾄ*, ἐπιφ. ἐφεκτικόν = *ᾄ*, στάσου! — 1149
φέριστος και φέριτατος = ἄριστος, γενναιοτάτος (ἐκ τοῦ *φίρω* = ὑποφέρω).—
1151 *εἰδώς*, μτχ. τροπ.— 1153 *μή... αἰκ' ὄση*, β' ἔνικ. ὑποτ. ἄορ. τοῦ *αἰκίζομαι* =
βλάπτω, βασανίζω.— 1154 *οὐχ ὡς τάχος τις... ἀποστρέψει*, ἐρώτ. ἀντι ἐντό-
νου προσταγῆς: *ἀποστρέφομαι* = στρέφω και δένω ὀπισθάγκωνα.— 1157 *ὄφελον*
(ἄορ. τοῦ *ὀφείλω*) με ἄπαρ. = εὐχὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ παρελθόν (ἐπομένως
ἀπραγματοποιήτων).— 116) *ἐλᾶ*, μέλλ. τοῦ *ἐλαύνω* (*ἐλᾶ ἐς τριβας* = θέλει νὰ
τραβᾶ εἰς ἀναβολάς, θέλει νὰ ξεφίγη).— 1163 *τοῦ* (= *τινός*), γεν. ἀφαιρετ. =
ἐκ τινος.— 116ῖ *ἐρήσομαι*, μέλ. τοῦ *ἐρωτῶ*.— *τίς* (ἀντί: *τίι γεννημάτων*, κα τ α
σ ὄ ν ε σ ι ν' ἢ λ. *γέννημα* (=καθετὶ πού γεννᾶται) περιλαμβάνει και τὸ ὄλον γέ-
νος τῶν δούλων τοῦ Λαῖου.— 1171 *ἐκλήζετο* = *ἐλέγγειο εἶναι*.— 1174 *ὡς πρὸς*
τί χρε' ἄς = πρὸς τίνα χρῆσιν; (διὰ τὰ τὸ κάμης τί:)' τὸ ὡς δηλοῖ ὑποκειμ.
πρόθεσιν τῆς διδούσης.— 1175 *θεσφάτων*, γεν. ἀντικ.— 1176 *τοὺς τεκόντας*,
ἀντί: *τόν τεκότα*.— 1179 *ὡς... δοκῶν*, μτχ. αἰτιολ. (τὸ ὡς δηλοῖ ὑποκειμ. αἰ-
τιολογίαν, ἀλλὰ πλεονάζει, διότι και τὸ *δοκῶν* ἐνέχει τὸ ὑποκειμενικόν).— 1182
τὰ πάντα ἄρ' ἐξήκοι = λοιπὸν (ὅπως βλέπω τώρα) ὅλα ἔδουν ἐκπληρωθῆ.—
1184 *ὄστις*, ἀναφ. αἰτιολ.— *φύς*, *δμιλῶν*, *κτανῶν*, μτχ. κτγρμτ. (ἐκ τοῦ *πέφα-*
σμι): *φύς* μτχ. ἄορ. β' τοῦ *φύομαι*.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 1137 *ἀρκετοῦρος*, ὁ λαμπρότερος ἐκ τῶν ἀστέρων
τοῦ Β ἡμισφαιρίου, ἀνήκων εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Βούτου ἢ ἐπιτολῆ αὐ-
τοῦ γίνεται περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου, ὁπότε οἱ ποιμένες ἐγκαταλείπουν τὰς
χειμερινὰς τῶν διατριβὰς.— 1168 *δοῦλος* και τὰ τέκνα τοῦ δούλου ἀνήκων εἰς
τὸν κύριον.

Γ' ΑἴΣΘΗΤΙΚΑ: Τὸ Δ' Ἐπεισόδιον (1110-1185) εἶναι τὸ συντομώτερον.
ἀλλὰ και τὸ σπουδαιότερον τοῦ ὄλου δράματος, διότι περιέχει τὴν *ἀναγνώρι-*
σιν και διὰ τὸν Οἰδίποδα. Αὕτη γίνεται τεχνικώτατα ἐξ αὐτῆς τῆς πηρείας
τῶν πραγμάτων και ἐπέρχεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τοῦ διαλόγου μεταξὺ τοῦ
Οἰδ και τοῦ βοσκῶ. Τὸ Ἐπεισόδιον περιλαμβάνει 2 σκηνάς: 1) Στ. 1110-20,
πρόσωπα Οἰδίπους, Χορὸς και ἄγγελος, 2) στ. 1121-31, πρόσωπα τὰ αὐτὰ και
ὁ θεράπων (βοσκὸς τοῦ Λαῖου). Καὶ εἰς τὸ Ἐπεισόδιον τοῦτο τὰ πρόσωπα
ἡ θ ο γ ρ α φ ο ὦ ν τ α ἰ χαρακτηριστικώτατα. Ὁ *Οἰδ' ὄπους* βαίνει ἐπιμόνως πρὸς
τὴν ἀναγνώρισιν, μὴ συγκρατούμενος ἀπὸ τὰς προβαλλομένας ὑπὸ τοῦ θεράπον-
τος ἀντιρροήσεις ὁ θεατῆς με κορυφωμένην τὴν ἀγωνίαν παρακολουθεῖ τὸν Οἰδ.
βαίοντα πρὸς τὸν δλεῦρον.— *Ὁ γέρων βοσκὸς* περιδεὴς ἴσεται πρὸ τοῦ
Οἰδίποδος, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ὁποίου αὐτὸς ἀναγνωρίζει μόνον τὸν φονέα
τοῦ Λαῖου. Προϊόντος ὅμως τοῦ διαλόγου ἐκπληκτος μανθάνει ὅτι αὐτὸς ὁ
Οἰδίπους εἶναι τὸ ἔκθετον ἐκεῖνο βρέφος, τὸ ὅποilon εἶχε παραδώσει ἄλλοτε
εἰς τὸν ἐκ Κορίνθου συνάδελφόν του. Ἐννοεῖ πλήρως τὸ μέρειος τῆς κατα-
στροφῆς και μόνον ὑπείκων εἰς τὴν βίαν ἀποκαλύπτει τὰ πράγματα, διὰ νὰ
πέση εἰς τὴν ἄβυσσον ὁ Οἰδίπους. Μόνος εὐδαιμών μέχρι τῆς τελευταίας σιγ-
μῆς μένει ὁ ἀφελὴς *Κορίνθιος ἄγγελος*, τοῦ ὁποίου ἡ μακαριότης ἐρχεται νὰ

καταστήσῃ ζωηροτέραν τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἀγωνίαν τῶν λοιπῶν ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ δρώντων προσώπων καὶ τῶν θεατῶν.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 1110 - 1185: 1110 *μὴ ξυναλλάξαντά πω, τραγική εἰρωνεία*, διότι ἔχει συναντήσει αὐτὸν εἰς τὸν τόπον τῆς πατροκτονίας ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς.—1113 *ξυγάδει ξύμμετρος, πλεονασμός*.—1129 *τί... ποῖον;* ἐρωτήσεις πρὸς ὑπεκφυγὴν.—1133 *εὐ οἶδ' ὅτι κάτοιδεν, παρήχησις*.—1140 *λέγω... ἢ οὐ λέγω, δίλημμα*, δι' οὗ ἐκβιάζει αὐτὸν πρὸς ὁμολογίαν.—1144 *δεῖται* κτλ., παρήχησις τοῦ τ ἐν τῷ στίχῳ.—1146 *οὐ σιωπήσας ἔσει, παρήχησις τοῦ σ*.—1149 *τί δ' οὐ φέριστε* κτλ. Ἡ σκηνὴ μεστὴ δραματικῆς δυνάμεως: ὁ Κορίνθιος ἄγγελος ἀφελῆς καὶ εὐθυμὸς· ὁ θεράπων ἐκκλητὸς καὶ ἐναγώνιος· ὁ Οἰδίπους ἐλίμονος ν' ἀποκαλύψῃ τὴν καταπληκτικὴν ἀλήθειαν καὶ ἔτοιμος νὰ πέσῃ εἰς τὴν ἄβυσσον· ὁ Χορὸς ἀνυποπτος παρακολουθεῖ τὴν στιχομυθίαν· τέλος ὁ θεατὴς, γνώστης τῶν πάντων, βλέπει προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν Μοῖραν.—1169 *οἶμοι πρὸς αὐτῶ γ' εἰμι τῷ δεινῷ λέγειν*· μία λέξις ὑπολείπεται καὶ τὸ πᾶν θ' ἀποκαλυφθῆ (ὁ Οἶδι. τοὺς κρέμαται ἀπὸ τὴν λέξιν αὐτὴν: *ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον*).—1171 *κείνου παῖς ἐκλήζετο*: ἡ ἀποκάλυψις ἔγινε· ἡ ἐπὶ πλέον στιχομυθία ἀπλῶς ἐπισφραγίζει αὐτήν.

Δ' ΠΕΡΙΔΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Οἶδ. βλέπει ἐρχόμενον τὸν ποιμένα· τοῦτο βεβαίῳ ὁ Χορὸς (1110-18).—2) Ὁ ποιμὴν ἐρωτώμενος ἀποκρίνεται ὅτι ἦτο δούλος τοῦ Λαῖου, βόσκων τὰ ποίμνια ἐν Κιθαιρῶνι (1119-27).—3) Ἐξαναγκαζόμενος ὁμολογεῖ ὅτι γνωρίζει τὸν Κορίνθιον ἄγγελον (1128-41).—4) Ἐπίσης ὁμολογεῖ ὅτι τοῦ παρέδωσε τὸ ἔκθετον βρέφος· ἔκκλητὸς δὲ μανθάνει ὅτι τοῦτο εἶναι ὁ βασιλεὺς (1142-61).—5) Τὸ βρέφος εἶχε παραλάβει παρὰ τῆς Ἰοκάστης ἐξ οἴκτου δὲ τὸ παρέδωκεν εἰς τὸν Κορίνθιον (1162-81).—6) Ὁ Οἰδίπους μαθὼν τὰ πάντα ὀδύρεται (1182-85).

10. ΣΤΑΣΙΜΟΝ Δ' (1186 - 1222)

ΑΒΕΒΑΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

Στροφή α'

- ΧΟ. Ἰὼ γενεαὶ βροτῶν, ὡς ἐναριθμῶ ὑμᾶς ζώσας ἴσα καὶ τὸ μηδέν.
 Τίς γάρ, τίς ἀνὴρ φέρει τᾶς
 1190 εὐδαιμονίας πλέον ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν καὶ δόξαντα ἀποκλίνειι;
 Ἐχων τοι τὸ σὸν παράδειγμα, τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν,
 1195 ὦ τλᾶμον Οἰδιπόδα, οὐδένα βροτῶν μακαρίζω·

- ΧΟ. ὦ, γενεαὶ τῶν θνητῶν, πῶς σᾶς θεωρῶ ὅτι ζῆτε ἐξ ἴσου ὅπως τὸ τίποτε (: ὅτι ἡ ζωὴ σας εἶναι ἓνα μηδέν)!
 Διότι ποῖος, ποῖος ἀνθρώπος ἀποκομίζει ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν περισσότερο μέρος παρὰ τὸσον μόνον, ὥστε νὰ φαίνεται (ὅτι εὐτυχεῖ) καί, ἀφοῦ φανῆ, νὰ καταπίπτῃ (εἰς τὴν δυστυχίαν);
 Ἐχων βέβαια τὴν ἰδικὴν σου ζωὴν ὡς παράδειγμα, τὴν ἰδικὴν σου μοῖραν, τὴν ἰδικὴν σου, ὦ δυστυχισμένε Οἰδίπου, δὲν καλοτυχίζω κανέναν ἀπὸ τοὺς θνητούς·

Ἀντιστροφή α'

ΧΟ. ὄστις (=σύ γάρ) καθ' ὑπερβολάν τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ πάντα εὐδαίμονος ἄλβου, κατὰ μὲν φθίσας (=καταφθίσας μὲν), ὦ Ζεῦ, τὰν γαμφώνυχα χρησφιδὸν παρθένον,

1200 ἀνέστας δὲ πύργος θανάτων ἐμῶ χώρᾳ.

Ἔξ οὗ καὶ καλῆ βασιλεὺς ἐμός καὶ ἐτιμάθης τὰ μέγιστα, ἀνάσσω ἐν ταῖς μεγάλασι Θήβαισιν.

ΧΟ. διότι σύ (ὦ Οἰδίπου). ἀφοῦ με καταπληκτικὴν εὐστοχίαν ἔρριψες τὸ βέλος σου (: ἀφοῦ με ἐπιτυχίαν ἐπαλαίσεις), ἔγινες κύριος τῆς καθ' ὅλα εὐτυχοῦς μακαριότητος ἐξολοθρευσας — ὦ θεέ μου! — τὴν ἔχουσαν γαμφοὺς ὄνυχας αἰνιγματοπλόκον παρθένον (δηλ. τὴν Σφίγγα),

ἠγέρθης δὲ ὡς προπύργιον κατὰ τῶν συμφορῶν τοῦ θανάτου χάριν τῆς πατρίδος μου.

Διὰ τοῦτο καὶ ὀνομάζεσαι βασιλεὺς ἰδικός μου καὶ ἔλαβες μεγίστας τιμὰς, βασιλεύων εἰς τὰς μεγάλας Θήβας.

Στροφή β'

ΧΟ. Τὰ νῦν δὲ τίς (ἔστιν) ἀθλιώτερος ἀκούειν :

1205 Τίς (ἔστι μᾶλλον ξύνοικος ἐν) ἀγρίαις ἄταις, τίς (ἔστι μᾶλλον) ξύνοικος ἐν πόνοις ἀλλαγῆ βίου;

Ἴώ, κλεινὸν κάρα Οἰδίπου, ᾧ αὐτὸς (=ὁ αὐτὸς) μέγας λιμὴν ἤρκεσεν παιδί καὶ πατήρ, (ὥστε) πεσεῖν θαλαμηπόλῳ.

1210 Πῶς ποτε, πῶς ποτε, τάλας, αἱ πατρῶαι ἄλοκες ἐδυνάσθησαν φέρειν σε σίγα ἐς τοσόνδε;

ΧΟ. Ἄλλὰ τώρα ποῖος εἶναι ἀθλιώτερος ὡς πρὸς τὸ νὰ τὸν ἀκούῃ κανεῖς (ποῖος ἄλλος ἀκούεται νὰ θρηγῆ θλιβερώτερα ἀπὸ σέ);

Ποῖος (ἄλλος) περισσότερον ἀπὸ σέ) εὐρίσκειται εἰς (τόσον) ἀγρίας συμφορὰς, ποῖος (ἄλλος) περισσότερον ἀπὸ σέ) εὐρίσκειται εἰς τόσους πόνους μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῆς ζωῆς :

Ἄλιμονον, ἔνδοξε Οἰδίπου, εἰς τὸν ὅποτον ὁ ἴδιος μέγας λιμὴν (:ἡ ἴδια νυμφικὴ κλινὴ) ἤρκεσε εἰς τὸν υἱόν' καὶ εἰς τὸν πατέρα, ὥστε (ὁ υἱός) νὰ πέσῃ, (ἐπ' αὐτῆς) ὡς σύζυγος.

Πῶς τέλος πάντων, πῶς τέλος πάντων, δυστυχισμένε, ἡ πατρικὴ κοίτη ἠδυνήθη νὰ σὲ κρατῆ σιωπηλῶς ἐπὶ τόσον χρόνον :

Ἀντιστροφή β'

1215 ΧΟ. Ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος ἐφευρέ σε ἄκοντα' δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλοι τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.

Ἴώ, ὦ Λαίτιον τέκνον, εἶθε σε, εἶθε σε μηδέποτε εἰδόμαν' δύρομαι γάρ ὡς περιάλλα λαχέων ἐκ στομάτων.

1220 Τὸ δ' ὀρθὸν εἰπεῖν, ἀνέπνευσά τε ἐκ σέθεν καὶ κατεκοίμασα τὸ ἐμὸν ὄμμα.

ΧΟ. Ὁ χρόνος που ὅλα τὰ βλέπει σὲ ἐφάνερωσε, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς (αὐτὸς τώρα) καταδικάζει τὸν ἀπρεπῆ γάμον. μὲ τὸν ὅποτον πρὸ πολλοῦ ἐγέννησες καὶ ἐγεννήθης.

Ἄλιμονον, ὦ παιδί τοῦ Λαίου, εἶθε, εἶθε νὰ μὴ σ' ἔβλεπα ποτέ διότι ὀδύρομαι περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον θρηγῶν μεγαλοφώνως.

Καὶ διὰ νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἀπὸ σέ ἐπῆρα ἀναπνοὴν καὶ (ἀπὸ σέ πάλιν) ἐθόλωσαν τὰ μάτια μου.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 1187 *ὡς*, επιφών.— *καί*, μετά λ. ὁμοιωματικὴν = ὅπως.— *ζώσας*, μτχ. κτηγμτκ. ἐκ τοῦ ἐναριθμῶ = θεωρῶ (γνώσεως σημαντ.).— 1190 *τᾶς* (= *τῆς*) *εὐδαιμονίας*, γεν. διαίρει ἢ μεριστική.— 1190 *Ἔσον* (= *ὥστε*) *δοκεῖν καί...* ἀποκλίνας, προτ. ἀποτελεσματ. (= ὥστε νά...) ὑποκ. τοῦ *δοκεῖν* ἐνν. *εὐδαιμονεῖν*.— *δόξαντα*, μτχ. χρον.— 1193 *τὸ σόν*, ἀντικ = τὸ ἰδικόν σου (: αὐτὸ ποῦ συμβαίνει μὲ σέ), τὴν ἰδικήν σου ζωήν.— *παράδειγμα* κτηγμ. = ὡς παράδειγμα.

§ 1196 *δοτις*, ἀναφ. αἰτιολ., ἐν ἀρχῇ τῆς φρ. = *οὗτος γάρ* ἐπειδὴ ὁμως ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Οἰδίποδα εἰς β' πρόσωπ. = *σύ γάρ* (ὦ Οἰδίπου).— 1198 *κατά... φθ'σας*, τμησις.— 1200 *πύργος*, κτηγμ.— *θανάτων*, γεν. ἀντικ.— *ἐμᾷ χῶρα*, δοτ. χαριστ.— 1201 *καλῆ*, β' ἐν. = καλεῖσαι.

§ 1201 *ἀκούειν*, ἀπαρ. τῆς ἀναφ. εἰς τὸ *ἀθλιώτερος*.— 1205 *τίς... ξύνοικος*, ἐνν. *μᾶλλον* (κατὰ τὸ *ἀθλιώτερος*) ἢ πρόθ. ἐν ἐκ τῶν ἐπομ. ἐννοεῖται καὶ εἰς τὴν α' δοτικὴν (πάντως πλεονάζει, ἐπειδὴ ὑπάρχει ἢ πρόθ. *σὺν* εἰς τὸ *σύνοικος*.— *ἀλλαγῆ*, δοτ. ὀργανική.— 1201 *θαλαμηπόλῳ*, κτηγμ. (*θαλαμηπόλος* = ὁ ἐν τῷ θαλάμῳ πελόμενος, σύζυγος).— *πυσεῖν*, ἐνν. πρὸ αὐτοῦ : *ὥστε*.— 1210 *ἢ ἄλοξ* αὐλαξ, κοίτη.— *φέρειν*, ἀντικ. τοῦ *ἐδυνασθησαν* (= *ἠδυνήθησαν*).

§ 1214 *ἄγαμος* ὁ μὴ ἀμύζων διὰ γάμων, ἀπρεπῆς (διὰ γάμων).— 1215 *τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον* αἱ μτχ. ἀποδίδονται εἰς τὸν γάμον, ἐνῶ λογικῶς ἀναφέρονται εἰς τὸν Οἶδ., τίθενται δὲ κατὰ σχ. *πρῶθ' ὅστις εἶρον* : δι' οὗ (γάμου) ἐτεκνοποιήθη καὶ ἐτεκνοποιεῖς.— 1218 *δύρομαι* ποιητ., ἀντὶ *δδύρομαι*.— *περίαλλα* (προσδ. τὸ *δύρομαι*) = ὑπὲρ τοὺς ἄλλους.— 1220 *τὸ δ' ὀρθόν εἰπεῖν*, ἀπαρ. ἀπολύτως λαμβανόμενον.— *ἐκ σέθεν*, προσδιορίζει καὶ τὰ δύο ρήματα.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ : 1193 *τὸν σόν δαίμονα* ἐπιστεύετο ὅτι ἔκτιστος τῶν ἀνθρώπων παρηκολουθεῖτο ὑπὸ τῶν δαίμονος, ρυθμίζοντας τὴν τύχην αὐτοῦ.— 1199 *χρησμοδός* λέγεται ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα ἦτο συντεταγμένον ἐν ἐξαμέτρῳ, ὅπως οἱ χρησμοί.— 1220 *ἀνέπνευσα* — *κατεκοίμῃσα* τὸ μὲν α' ἀναφέρεται εἰς τὴν παλαιάν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος ἀπαλλάξαντος τὴν πόλιν ἀπὸ τὴν Σφίγγα, τὸ δὲ β' εἰς τὴν σημερινὴν δυστυχίαν, ἧς αἴτιος εἶναι ὁ παλαιὸς τῆς πόλεως εὐεργετής.

Γ' ΑἴΣΘΗΤΙΚΑ : Τὸ Δ' Στάσιμον (1186 - 1222) εἶναι ἠγκιστρωμένον πρὸς τὴν πρᾶξιν Ὁ Χορὸς ἐκφράζει τὸν οἶκτον τοῦ διὰ τὴν ὀδυνηρὰν πτώσιν τοῦ λαμπροτάτου βυσιλέως. Θρηνεῖ τὴν συμφορὰν καὶ ἐνευθεν ὀρμώμενος ἀνάγεται εἰς γενικωτέρας θεωρίας διὰ τὸ εὐμετάβολον τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Τοιοῦτοτρόπος καὶ ἐν προκειμένῳ ὁ Χορὸς ἐκφράζει τὰ *συναισθήματα*, τὰ ὁποῖα ἐγενήθησαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ ἐκ τῶν ἐκτυλιχθέντων ἐν τῷ Δ' Ἐπεισοδίῳ.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 1186 - 1222 : στ. 1186 *ὡ γυνεαὶ βροτῶν*, ποιητ. ἐπιφώνησις ἐν ἀρχῇ προτάσσεται ἢ κυρία ἰδέα τοῦ χορικοῦ (πρβλ. Πινδάρου : « *τί δέ τις ; τί δ' οὔτις ; σκιάς ὄναρ ἄνθρωποι* » καὶ Σοφ. Ἄντιγ. « *τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντα αἶ* ».— 1189 *τίς... τίς*, ἐπαναφορὰ πρὸς ἔμφασιν.— 1193 *τὸν σόν... τὸν σόν... τὸν σόν*, ἢ ἐπαναφορὰ ἐξαιρεῖ τὴν προκειμένην περίπτωσιν τοῦ Οἶδ., ἐξ ἧς ὁ Χορὸς ὀρμάται εἰς τὰς σκέψεις του.— 1147 *τοξεύσας*, ζωηρὰ ἀντίθεσις πρὸς τὴν σημερ. δυστυχίαν τοῦ Οἶδ. καὶ ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν τοξευτῶν.—

1198 ὁ Ζεῦ, προσφώνησις παρενθετική πρὸς δῆλωσιν ἐκπλήξεως.—1201 *πύργος*, μετωνυμία κατὰ τὸ ὁμηρικόν: *πύργος*, *ἔρκος* Ἀχαιῶν.—1206 *ξύννοικος*, προσωποποιία τῶν δειῶν, μεθ' ὧν ὁ Οἰδῖπος συνοικεῖ.—1207 *κλειρὸν κἀρα Οἰδῖπον*, ὑπαλλαγή, ἀντί: *κἀρα κλεινοῦ Οἰδ.*—1208 *μέγας λιμήν*, μετωνυμία (πρβλ. στ. 42:).—1209 *πῶς . . . πῶς*, ἐπαναφορὰ, πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀδυναμίας τοῦ Χοροῦ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ πρᾶγμα.—1210 *ἄλοκες*, μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ.—1213 *δὲ πάνθ' ἄρῶν χρόνος*, προσωποποιία.—1214 *ἄγαμον γάμον* σχ. ὁξύμωρον.—1216 *ἰῶ*, ἐν τῇ αὐτῇ θέσει τῆς Στροφῆς (ἀντιστοιχία).—*ἰῶ*, *Δαΐειον ὦ τέκνον* ὁ στ. τῆς Ἀντιστρ. ἀντιστοιχεῖ καὶ ἐκφράζει ἰσχυρὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὸν στ. 1207 τῆς Στροφῆς: *ἰῶ κλεινὸν Οἰδῖπον κἀρα*.—1217 *εἶθε, εἶθε*, ἡ ἐπαναφορὰ δηλοῖ τὸ θερμὸν τῆς εὐχῆς.—1220 *ἀνέπνευσα . . . κατεκοίμασα*, ζωηρὰ ἀντίθεσις τῆς παλαιᾶς εὐεργεσίας πρὸς τὴν σημερινὴν δυστυχίαν.

Γνωμικά: «*ἰὼ γενεαὶ βροτῶν, ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μηδὲν ζώσας ἐναριθμῶ*» (1186).

Δ' ΠΕΡΙΔΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων εἶναι μηδέν· παράδειγμα ὁ Οἰδῖπος (1186·95)—2) Οὗτος ἄλλοτε ἔσωσε τὰς Θήβας ἀπὸ τὴν Σφίγγας, ἐγένετο βασιλεὺς καὶ ἐτιμήθη τὰ μέγιστα (1196·203).—3) Ἀλλὰ τώρα εἶναι ὁ δυστυχῆστερος τῶν ἀνθρώπων διὰ τὸν ἀνόσιον γάμον του (1204·12).—Τὸ κακὸν ἀπεκάλυψεν ὁ χρόνος· καὶ οὕτω ὁ ἄλλοτε σωτὴρ γίνεται αἰτίας συμφορᾶς (1213·22).

11. ΕΞΟΔΟΣ (1223-1530)

Η ΚΑΘΑΡΣΙΣ

α') Διπλῆ συμφορὰ (1223-1296)

(Ἐξάγγελος, δηλ. ἀγγελιοφόρος ἐξερχόμενος ἐκ τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐξαγγέλλων τὰ ἐν αὐτοῖς γεγόμενα, ἐμφανίζεται ἐκ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας).

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ. ὦ αἰεὶ μέγιστα τιμώμενοι τῆσδε γῆς, οἷα ἔργα ἀκούσεσθε, οἷα δ' ὄψεσθε, ὅσον δ' ἀρεῖσθε πένθος, 1225 εἴπερ ἐντρέπεσθε ἔτι ἐγγενῶς τῶν Λαβδακείων δωμάτων.

Οἶμαι γὰρ οὐτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν νίψαι καθαροῦ τήνδε τὴν στέγην,

ὄσα κακὰ κεύθει, τὰ δὲ (=ὄσα τε) αὐτίκα εἰς τὸ φῶς φανεί, ἐκόντα καὶ οὐκ ἄκοντα.

ΕΞ. ὦ σεῖς, ποῦ ἔχετε πάντα μεγίστην τιμὴν εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν χώραν, ποῖα ἔργα θ' ἀκούσετε, ποῖα θὰ ἴδετε, πόσον μεγάλην λύπην θὰ αἰσθανθῆτε, ἂν βέβαια ἐνδιαφέρεσθε ἀκόμη εἰλικρινῶς διὰ τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν.

Διότι νομίζω ὅτι οὔτε ὁ Ἴστρος (: ὁ Δούναβις) οὔτε ὁ (ποταμὸς τῆς Ἀσίας) Φάσις ἡμποροῦν ν' ἀποπλύνουν μὲ καθαρόν αὐτὸν τὸν οἶκον,

ἀπὸ ὄσα ἀνοσιουργήματα κρύπτει καὶ ἀπὸ ὅσα τώρα ἀμέσως θ' ἀποκαλυφθοῦν, καὶ τὰ ὅποια διεπράχθησαν ἐκουσίως καὶ ὄχι ἀκούσιως.

1230 Τῶν δὲ πημονῶν μάλιστα λυποῦσιν, αἱ (ἄν) φανῶσιν ἀυθαίρετοι.

ΧΟ. Οὐδ' ἄ μὲν πρόσθεν ἠδαιμεν λείπει τὸ μὴ οὐ εἶναι βαρύστονα' πρὸς δ' ἐκείνοις τί φῆς.

ΕΞ. Ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ μαθεῖν (ἔστιν ὅδε), τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα.

ΧΟ. Ὡ δυστάλαινα, πρὸς τί νος ποτ' αἰτίας;

ΕΞ. (τέθνηκεν) αὐτὴ πρὸς αὐτῆς.

Τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν ἄλγιστα ἄπεστιν (ἡμῶν) ἢ γὰρ ὄψις οὐ πάρα (= οὐ πάρεστιν ἡμῖν).

1240 Ὅμως δέ, ὅσον γε μνήμηξ ἔνι κἄν (=καὶ ἐν) ἐμοί, πύση τὰ παθήματα κείνης ἀθλίως.

Ὅπως γὰρ παρῆλθεν ἔσω θυρῶνος χρωμένη ὄργῃ, ἴετο εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ λέχη, σπῶσα κόμην ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς.

1245 Ὅπως δ' εἰσῆλθεν ἔσω, ἐπιρράξασα δὲ πύλας, ἐκάλει τὸν ἦδη πάλαι νεκρὸν Λάιον, ἔχουσα μνήμην παλαιῶν σπερμάτων, ὅφ' ὦν αὐτὸς μὲν θᾶνοι, τὴν δὲ λίποι τίκτουσαν τοῖς οἰσιν αὐτοῦ (= τοῖς ἐοῖς αὐτοῦ), δύστεκνον παιδουργίαν

1250 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος τέκοι διπλοῦς, ἄνδρα ἔξ ἄνδρὸς καὶ τέκνα ἐκ τέκνων.

Χῶπως (= καὶ ὅπως) μὲν ἐκ τῶνδε ἀπώλετο, οὐκέτι οἶδα.

Βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδί-

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ. Σοφοκλεῖος Οἰδίπους Τύραννος

Ἄπο (ὄλας) δὲ τὰς συμφορὰς πρὸ πάντων εἶναι λυπηραὶ ἐκείναι, αἱ ὅποια ἠθέλον φανῆ ὅτι προσκλήθησαν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους.

ΧΟ. Ἀλλὰ καὶ ὅσα βεβαίως (= μὲν) προηγουμένως (: ἔως τώρα) ἐγνωρίζαμεν δὲν μὲν οὐκ ὀπίσω, ὥστε νὰ μὴ προκαλοῦν βαθεῖς στεναγμούς' ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ ἐκείνα τί (ἄλλο κακὸν) ἀναγγέλλεις;

ΕΞ. Βεβαία (= μὲν) ὁ συντομώτερος λόγος πού ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ εἰπῶ καὶ σεῖς ν' ἀκούσετε (εἶναι αὐτός, ὅτι) ἀπέθανε ἡ σεβαστή μας Ἰοκάστη.

ΧΟ. Ὡ δυστυχημένη, διὰ ποίαν αἰτίαν ἄραγε;

ΕΞ. Σκοτώθηκε μόνη της μὲ τὰ ἴδια της τὰ χέρια.

Ἀλλὰ ἀπὸ ὅσα ἐγιναν τὰ λυπηρότερα μᾶς λείπουν διότι δὲν παρευρεθήκαμεν ἐκεῖ νὰ τὰ ἴδωμεν.

Ἄλλ' ὅμως, ὅσον μὲ βοηθεῖ ἡ μνήμη μου, θὰ μάθῃς τὰ παθήματα ἐκείνης τῆς δυστυχημένης.

Δηλαδή, μόλις ἐπέρασε τὴν πύλην καὶ εὐρέθη μέσα (εἰς τὰ ἀνάκτορα) κατεχομένη ἀπὸ ὄργῃν, ὠρμησε ἀμέσως πρὸς τὸν νυμφικὸν κοιτῶνα, ξεριζώνουσα τὰ μαλλιά της καὶ μὲ τὰ δύο της χέρια.

Καὶ μόλις ἐπῆλθε μέσα (εἰς τὸν κοιτῶνα), ἀφοῦ ἔκλεισε μὲ ὄρμην τὰς πύλας, ἐφώνησε τὸν Λάιον πού ἔχει πεθάνει τώρα καὶ τὸσον καιρὸ, ἐνθυμουμένη τοὺς παλαιούς (πρώτους) γάμους της, ἀπὸ τοὺς ὁποίους αὐτὸς μὲν ἐφρονεῦθη, αὐτὴν δὲ τὴν ἄφησε νὰ γεννᾷ μὲ τὰ ἴδια του τὰ παιδιὰ, φέρουσα εἰς τὸν κόσμον τέκνα μιὰρά.

καὶ ἐθρηνοῦσε τὴν κλίνην, ὅπου ἡ δυστυχημένη ἐγέννησε διπλᾶ γεννήματα : ἄνδρα (τὸν Οἶδ.) ἀπὸ τὸν ἄνδρα της (τὸν Λ.) καὶ τέκνα ἀπὸ τὰ τέκνα της (τὸν Οἶδ.).

Καὶ πῶς ἔπειτα ἀπ' αὐτὰ ἐφρονεῦθη δὲν γνωρίζω πλέον.

Διότι μὲ βοῆν εἰσώρμησε μέσα ὁ Οἰδίπους

πους, ὕφ' οὗ οὐκ ἦν ἐκθεάσασθαι τὸ κείνης κακόν· ἀλλ' ἐλευόσομεν εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντα.

- 1255 Φοιτᾶ γὰρ ἐξαιτῶν ἡμᾶς πορεῖν ἔγχαος (ἐρωτῶν) τε ὅπου κίχοι γυναῖκα, οὐ γυναῖκα, διπλῆν δὲ μητρώαν ἄρουραν οὐ (= ἑαυτοῦ) τε καὶ τέκνων. Λυσῶντι δ' αὐτῷ δείκνυσί τις δαιμόνων·

οὐδεις γὰρ (ἔδειξεν) ἀνδρῶν, οἱ παρῆμεν ἐγγύθεν.

- 1260 Δεινὸν δ' ἄυσας, ὡς (δντος) τινός ὕφηγητοῦ, ἐνήλατο διπλαῖς πύλαις, ἔκλινε δ' ἐκ πυθμένων κληῖθρα κοῖλα καὶ ἐμπίπτει στέγη,

οὐ δὴ εἰσείδομεν τὴν γυναῖκα κρεμαστήν, ἐμπεπλεγμένην πλεκταῖς ἐώραις.

- 1265 Ὅ δέ, ὅπως ὄρᾳ νιν, δεινὰ βρυχηθείς τάλας χαλᾶ κρεμαστήν ἀρτάνην·
Ἐπεὶ δὲ τλήμων ἔκειτο γῆ, τὰ ἐνθένδε δὲ ἦν δεινὰ ὄραν.

Ἀποσπᾶσας γὰρ ἀπ' αὐτῆς χρυσηλάτους περόνας, αἰσιν ἐξεστέλλετο, ἄρας ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων ἔπαισεν, αὐδῶν τοιαῦτα, ὀθούνεκα οὐκ ὄψοιντό νιν, οὔτε οἷα ἔπασχε οὔτε ὅποια ἔδρα κακά. Ἄλλὰ τὸ λοιπὸν ὀψοῖατο μὲν ἐν σκότῳ, οὐς οὐκ ἔδει (ἰδεῖν), οὐ γνωσοῖατο δὲ οὐς ἔχρηξε.

- 1275 Ἐφουμνῶν τοιαῦτα, ἤρασσε πολλᾶκις τε καὶ οὐχ ἅπαξ ἐπαίρων βλέφαρα·

ὁμοῦ δὲ φοίνια γληναί ἔτεγγον γένεια, οὐδ' ἀνίσταν μ-

καὶ ἔτσι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παρακολουθήσωμεν ἕως τὸ τέλος τὴν συμφορὰν ἐκείνης· ἀλλὰ ἐβλέπαμεν ἐκεῖνον ποῦ ἐπῆγαινε ἐδῶ κι ἐκεῖ σὰν τρελλός.

Δηλαδή (= γὰρ) γυρίζει ἄνω κάτω, ζητῶν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ τοῦ δώσωμεν ἕνα ξίφος καὶ ἐρωτῶν ποῦ θὰ εὑρίσκει τὴν γυναῖκα του, ὄχι τὴν γυναῖκα του, ἀλλὰ τὴν διπλῆν μητέρα καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῶν παιδιῶν του.

Καὶ ἐνῶ αὐτὸς ἄφριξε ἀπὸ τῆ λύσσα του, κάποιος ἀπὸ τοὺς θεοῦς τοῦ δείχνει (ποῦ ἦτο ἡ Ἰοκάστη)

διότι (δὲν τοῦ ἔδειξε τίποτε) κανεὶς ἀπὸ ἐμᾶς ποῦ ἦμεθα κοντά του.

Καὶ ἀφοῦ ἐφώναξε τρομερά, σὰν νὰ ὑπῆρχε κάποιος ποῦ τὸν ὠδηγοῦσε, πετάχτηκε πρὸς τὰ δύο θυροφύλλα, ἔσπρωξε δὲ ἀπὸ τὴν βᾶσιν τοὺς τὰ μάνταλα, ὥστε νὰ λυγίσουν (= κοῖλα), καὶ εἰσώρμησε μέσα εἰς τὸ δωμάτιον,

ὅπου τότε εἶδαμεν μέσα τὴν γυναῖκα κρεμασμένην, περιπλεγμένην μὲ πλεκτοὺς βρόχους.

Καὶ αὐτὸς τότε, μόλις τὴν βλέπει, ἀφοῦ ἐμούγκρισε τρομερά, ὁ δυστυχισμένος, λύνει τὸ κρεμαστὸ σχοινί·

Ὅταν δὲ ἡ ἄμοιρη ἔπεσε κατὰ γῆς, ὅσα ἔγιναν κατόπιν (= τὰ ἐνθένδε) ἦσαν ἀπαίσια νὰ τὰ βλέπη κανεὶς.

Δηλαδή, ἀφοῦ ἐτράβηξε ἀπ' αὐτὴν τίς ὀλόχρυσες καρφίτσες, μὲ τίς ὁποῖες ἐστολιζέτο, (καὶ) ἀφοῦ ἐσήκωσε τὰ βλέφαρα τῶν ματιῶν του, (τὰ) ἐκτύπησε (μ' αὐτές), λέγοντας τέτοια (λόγια), ὅτι (τὰ μάτια του) δὲν θὰ τὸν βλέπουν, (δηλ. δὲν θὰ βλέπουν) οὔτε ὅσα ἔπασχε οὔτε ὅσα ἔπραττε φρικτά.

Ἄλλὰ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἔβλεπε μέσα ἀπὸ τὸ σκοτάδι ἐκείνους ποῦ δὲν ἔπρεπε νὰ ἰδῆ (δηλ. τὰ τέκνα του) καὶ δὲν θὰ ἐνοιῶθε ἐκείνους ποῦ ποθοῦσε (δηλ. τοὺς γονεῖς του).

Λέγοντας τέτοιες κατάρες, ἐκτυποῦσε πολλὰς φορὲς καὶ ὄχι μία, σηκώνοντας τὰ βλέφαρα·

καὶ συγχρόνως οἱ κοκκινισμένοι βολβοὶ (τῶν ματιῶν του) ἔβρεχαν τὰ γένεια του, καὶ δὲν

δώσας σταγόνας φόνου, ἀλλ' ὁμοῦ ἐτέγγετο μέλας ὄμβρος χαλάζης αἵματός (= αἱματόεις).

Τάδε (κακὰ) ἔρρωγεν ἐκ δυοῖν, οὐ κατὰ μόνου, ἀλλὰ κακὰ συμμιγῆ ἀνδρὶ καὶ γυναικί.

Ὁ δὲ πρὶν παλαιὸς ὄλβος ἦν μὲν πάροιθε δικαίως ὄλβος· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα (= τῆδε τῆ ἡμέρα) στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχὴν (πάρεστιν), οὐδὲν ἔστ' ἀπὸν πάντων κακῶν, ὅσα (= ὄσων) ἔστιν ὀνόματα.

ΧΟ. Νῦν δὲ ὁ τλήμων ἔστιν ἔν τινι σχολῇ κακοῦ;

ΕΞ. Βοᾷ διοίγειν τινὰ κλῆθρα καὶ δηλοῦν τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον, τὸν μητρός... — αὐδῶν ἀνῶσια οὐδὲ ρητὰ μοι,
ὡς ῥίψων ἑαυτὸν ἐκ χθονὸς οὐδ' ἔτι μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.

Δεῖται γε μέντοι βώμης καὶ προηγητοῦ τινος· τὸ γὰρ νόσημα (ἔστι) μεῖζον ἢ φέρειν. Δείξει δὲ καὶ σοί· τάδε γὰρ κλῆθρα πυλῶν διοίγεται· εἰσῶπει δὲ τάχα θέαμα τοιοῦτον, οἷον καὶ στυγοῦντα ἐποικτίσαι.

(Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἐξάγγελος ἀποχωρεῖ εἰσερχόμενος εἰς τὰ ἀνάκτορα).

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ · ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ : 1225 ἀρεῖσθε, μέλ. τοῦ ἄρρωμαι (αἰρωμαι) = σηκῶνω ἐπάνω μου ἐδῶ = αἰσθάνομαι. — ἐγγενῶς συγγενικῶς, ὡς συγγενεῖς, ἐλικρινῶς. — 1229 τὰ δὲ (= ταῦτα δὲ), δεικτ. ἀντι ἀναφ. προτ. = ἃ δὲ... — 1232 λείπει· ὑποκ. τοῦτον: οὐδ' ἂ πρόσθεν ἤδειμεν· ἀντικ.: τὸ μὴ οὐ... εἶναι (= ὥστε νὰ μὴ εἶναι βαρῦστονα: ὥστε νὰ μὴ προκαλοῦν βαθεῖς στεναγμούς). — 1234 ὁ τάχιστος τῶν λόγων κτλ., προεξαγγελτ. παραθ. — εἰπεῖν, μαθεῖν· τὰ ἀπαρ. λαμβάνονται ἀπολύτως. — 1236 πρὸς τίνος αἰτίας, ἀναγκ. αἰτ. — 1237

ἄφηναν ὑγρὲς σταγόνες αἵματος, ἀλλὰ μαζὶ (μὲ τὰ κτυπήματα) ἐχύνετο μαύρη βροχὴ χαλάζης ἀπὸ αἵμα.

Αὕτῃ δᾶ ἡ συμφορὰ ἔχει ξεσπάσει καὶ ἀπὸ τοὺς δύο, ὄχι κατεπάνω του μόνου, ἀλλὰ συμφορὰ κοινὴ καὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ διὰ τὴν γυναῖκα.

Καὶ ἔτσι (= δὲ) ἡ προηγουμένη παλαιὰ εὐτυχία των ἦταν βέβαια (= μὲν) πρωτύτερα ἀληθινὴ εὐτυχία· τώρα ὅμως, κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν, στεναγμός, συμφορὰ, θάνατος, ἐντροπὴ (εἶναι ἐδῶ), τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ ὅλα τὰ κακὰ, ὅσα ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ὀνομάσῃ.

ΧΟ. Καὶ τώρα ὁ δυστυχισμένος εὐρίσκεται εἰς κάποιαν ἡρεμίαν ἀπὸ τὸ κακόν; (: καὶ τώρα ἔχει ἡρεμήσει ὁ πόνος τοῦ δυστυχισμένου;)

ΕΞ. Φωνάζει ν' ἀνοίξῃ κάποιος τὴν θύραν καὶ νὰ δείξῃ εἰς ὄλους τοὺς Θεβαίους αὐτὸν ποῦ ἐσκότωσε τὸν πατέρα του, αὐτὸν ποῦ τὴν μητέρα τοῦ... — λέγοντας λόγια ἀνῶσια καὶ ποῦ δὲν ἡμπορῶ νὰ τ' ἀναφέρω, διότι θέλει νὰ πετάξῃ τὸν ἑαυτὸν του ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν καὶ νὰ μὴ μένη πλέον εἰς τὸ σπῆτι τοῦ καταραμένου, ὅπως καταράστηκε (ὁ ἴδιος).

Ἄλλ' ὅμως βέβαια ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ βοήθειαν καὶ ἀπὸ κάποιον ὀδηγόν· διότι ἡ συμφορὰ του εἶναι ἀβάσταχτη.

Ἄλλὰ (ὁ ἴδιος) θὰ δείξῃ καὶ εἰς σὲ (τὴν συμφορὰν του)· διότι ἴδου τὰ θυρόφυλλα τῶν πυλῶν ἀνοίγουν· καὶ θὰ ἴδῃς ἀμέσως τέτοιο θέαμα, ὥστε ἀκόμη καὶ ἐκεῖνος ποῦ τὸν μισῆ νὰ αἰσθάνεται οἰκτον.

πρὸς αὐτῆς, ποιητ. αἰτ. (τέθνηκεν αὐτὴ ὑφ' ἐαυτῆς).— τὰ μὲν ἄλγιστα τὸ μὲν
 θλιβερώτερον μέρος τῶν διαδραματισθέντων.— ἄπεστιν, ἔνν. ἡμῶν = μᾶς λεί-
 πουν, δὲν τὰ παρηκολουθήσαμεν.— ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα (= πάρεστιν) = τὸ
 γὰρ ἰδεῖν οὐ πάρεστιν (ἔνν. ἡμῶν)· κατὰ λέξιν = διότι τὸ θέμα δὲν ἐγένετο
 ἐνώπιον ἡμῶν παρόντων (ἀντί: οὐ γὰρ πάρεσμεν ἰδεῖν = διότι δὲν παρέστημεν
 ὡστε νὰ ἴδωμεν)· οἱ ἐνεστῶτες ἱστορ. ἀντί ἀορίστου.— 1240 πύση, β' ἔνικ.
 μέλ. τοῦ πυρθάνομαι.— 1241 ὄπωπος, χρόν.— παρῆλθ' ἔσω θυρώνας ἐπέρασε
 τὴν πύλην καὶ εὐρέθη ἐντός (τῶν ἀνακτόρων).— 1243 ἀκμαῖς, δοτ. ὄργ. (κυ-
 ρίως = μὲ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν).— ἀμφιδεξίους αἱ ὅποια ἐχρησιμοποιοῦντο
 ἀμφοτέρω ὡς χεῖρες δεξιαί· ἀντί: ἀμφοῖν χεροῖν = καὶ μὲ τὰ δύο χεῖρα.— 1244
 ἐπιγράξασα, τοῦ ἐπιγράσσω = κλείω μὲ ὀρυμν.— 1246 σπερμάτων, συνεκδ. =
 γάμων.— ὅφ' ὦν, ποιητ. αἰτ = ὑπὸ τῶν ὁποίων (γάμων) ἐφονεύθη (διότι ἐκ τῶν
 γάμων ταύτων προῆλθεν ὁ φονεύς).— 1247 τῆν δὲ (δηλ. τὴν Ἴοκ), ἀντικ. τοῦ
 λίποι.— τίκτουςαν, μτχ. κτγρμ.— τοῖς οἰσιν αὐτοῦ, κητ. ἀντ. = τοῖς οἰσιν αὐτοῦ,
 τοῖς ἑαυτοῦ (παισίν), δοτ. ὄργ.· πληθ. ἀντί ἐνικοῦ.— παιδουργίαν, παρᾶθ. εἰς τὸ
 τὴν δέ, τίθεται δὲ τὸ ἄφηρ. ἀντί συγκεκρ. = παιδουργόν, τεκνοποιόν, φέρουσιν
 εἰς τὸν κόσμον τέκνα.— δύστεκνος ὁ γεννῶν τέκνα πρὸς τὸ ἄνδρα· ἀντί: διπλᾶ γεννήματα.— 1251
 χῶππος (= καὶ ὄπως), πλαγ. ἔρωτ. πρότ.— ἐκ τῶνδε οὐκέτ' οἶδα· αὐτὸ εἶναι
 τὸ ἄλγιστον (1238), τὸ ὅποσον ἄπεστιν.— 1252 ὅφ' οὐ (οὐδ). ἀναγκ. αἰτ. = ἐνεκα
 τοῦ ὁποίου, καὶ ἔτσι.— ἐκθεῶμαι θεῶμαι μέχρι τέλους.— 1254 λεύσω (λευ-
 κός) βλέπω.— πορεῖν, ἀπαρ. ἄορ. β' τοῦ ἄχρ. κατ' ἐνεστ. πόρω (ὄριστ. ἄορ. β'
 ἔπορον, ὑποτ. πόρω (στ. 921), παθ. προκμ. πέρρωμαι).— 1256 ἔπον χίχοι, πλαγ.
 ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐνοουμένου ἔρωτων, ὃ ἐξυπακούεται κατὰ ζεύγημα ἐκ τοῦ
 ἔξαιτῶν (κίχοι, εὐκτ. ἄορ. β' τοῦ κί(γ)χάοι = εὐρίσκω).— μητρῶαν ἄρορραν =
 μητρικὴν γῆν (περίφρ. καὶ μτφρ. ἀντί: μητέρα)— 1257 οὐ, γεν. τῆς προσ. ἀντων.
 γ' προσ = ἑαυτοῦ (γεν. κητ. εἰς τὸ μητρῶαν ἄρορραν)— 1260 ἀύσας, τοῦ αἰω
 = φωνάζω (μελ. αἰώσω, ἄορ. αἰωσα).— 1261 ἐνήλατο, μέσ. ἄορ. τοῦ ἐνάλλομαι =
 πηδῶ ἐπάνω, ξεπετιέμαι.— κληῖθρον ὁ μοχλός, διὰ τοῦ ὁποίου συγκρατεῖται ἡ
 θύρα (τὸ μάνταλο).— κοῖλα, προλ. κτγρμ. = ὡστε νὰ γίνων κοῖλα, ὡστε νὰ λυ-
 γίσουν.— 1264 ἑώρα (πρβλ. μει-ἑωρος), συχνότερον: αἰώρα = κρεμαστὴν κούνια·
 ἐδῶ = σχεμάλα, βρόχος.— 1266 νιν αὐτὴν (τὴν Ἴοκ).— ἀρτάνη (ἀριάω) = κρε-
 μαστὸν χορινίον.— 1268 ὄραῖν, ἀπαρ. τῆς ἀναφ.— 1286 χρυσήλατος (χρυσός καὶ
 ἐλαίνω μὲ τὴν σημ. = κτυπῶ, σφυρηλατῶ) = χρυσοῦς σφυρηλάτος, ὀλόχρυσος.—
 ἐκστέλλομαι στολιζομαι.— 1270 ἄρθρα, ἀντικ. τοῦ ἄρας· ἐδῶ: ἄρθρα (τῶν
 ὀφθαλμῶν) = τὰ βλέφαρα.— κύκλοι μτφρ. = οἱ ὀφθαλμοί.— 1271 δθού-
 γεκα, εἰδ. = ὄτι.— οὐκ ὄφουιντο, ὑποκ. οἱ κύκλοι, ἀντικ. νιν αὐτόν, προλ. ἐκ τῆς
 ἐπομ. προτ. οὔτε οἶα (αὐτός) ἔπασχε κτλ. ταῦτα ἐπέξηγουν τὸ νιν = δηλ. τὰ μά-
 τια του δὲν θὰ βλέπουν οὔτε ὅσα (αὐτός) ἔπασχε οὔτε κτλ.— 1274 ὄψοῖατο,
 γνωσσίατο, (ἐπικεῖο τύποι) γ' ἔνικ. εὐκτ. μελ. τῶν ρ. ὄρω καὶ γινώσκω.— 1277
 γλῆνας αἱ κόρα, οἱ βολβοὶ (τῶν ὀφθαλμῶν).— 1277 ἀνίσαν, προτ. τοῦ ἀνίημι
 = ἀφήνω (νὰ χυθοῦν), ἐξακοντιζώ.— φόνος, συνεκδ. = αἷμα (φονευθέντος ἢ
 πληγέντος) φόνου, γεν. τοῦ περιεχομ. εἰς τὸ σιαγόνας.— μυδάω εἶμαι ὕγρός.—
 1279 αἱματοῦς (ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ ὄμβρος), συνηρ. τύπος τοῦ αἱματοῖς· ἐχῦ-
 νετο ὄμβρος αἱματοῦς, βροχὴ αἱμάτινη, βροχὴ ἀπὸ αἵμα· χαλάζης, γεν. ἀντι-

κειμ. (ἔβρεχε χάλαζαν) και αἱ τρεῖς λ. ὄμβρος χαλάζης αἵματος ἀποτελοῦν μίαν ἔννοιαν: αἱ ἐκχυνόμενα σταγόνες δὲν ἦσαν ὑγράι, ἀλλὰ ἦσαν τεμάχια αἵμα-
 τες πηκτοῦ ὡς χάλαζα.— 1280 *ἔρρωγεν*, πρkm. τοῦ *ῥήννυμ*.— *μόνου κάτα*, ἀνα-
 στροφή τῆς προθ = κατὰ μόνου (τοῦ Οἰδ).— *συμμιγῆ* ἀνάμεικτα, κοινά.— 1284
στεναγμός, ἄτη κτλ. ὑποκ. τοῦ ἔννοουμ. *πάρεστιν* (ἐκ τοῦ προηγηθέντος ἦ).—
κακῶν, γεν. διαιρ. ἐκ τοῦ οὐδέν.— 1285 *ῶσα*, καθ' ἔλξιν πρὸς τὰ *ὀνόματα*, ἀντί
ῶσων (γεν. κτητ).= ὅσων (κακῶν) ὑπάρχουν ὀνόματα, ὅσα κακὰ ἡμπορεῖ κανεῖς
 νὰ ὀνομάσῃ.— 1286 *ἔν τινι*, ἄορ. ἄντων.= εὐρίσκειται εἰς σχολὴν τινα. εἰς ποιάν
 νὰ ἡρεμίαν; (δηλ. πρόκειται περὶ ἐρωτήσεως ὀλικῆς ἀγνοίας και ὄχι μερι-
 κῆς: *ἐν τίνι σχολῇ* κτλ).— *κακοῦ*, γεν. ἀφαιρετ. ἐκ τοῦ *σχολῆ* ὡς ἀπαλλαγῆς
 σημαντικοῦ — 1287 *βοᾶ*, ὑποκ. ὁ Οἰδ.— *διανοίγειν* και *δηλοῦν*, ὑποκ. τινά.—
κλήθρα, ἀντικ. (ἔδῶ = τὰ θυρόφυλλα).— 1289 *τὸν μητρός*, πλήρως θὰ ἦτο:
τὸν μητρός μιάσορα, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ τὴν *λέξιν*.— ὡς *ῥίπων*, οὐδ' *ἔτι*
μεγῶν, μτχ. αιτιολ.— *ἀραῖος*, τγρμ.— ὡς *ἠράσατο* (εἰς στ. 217, 250 κέ.).

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 1277 *Ἰστρος* λέγεται ὁ Δούναβις *Φάσις* (-ιδος),
 ποτ. ἐν Κολχίδι, ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξεινον, νομιζόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς
 ὄριον Εὐρώπης και Ἀσίας ἀναφέρονται ἐδῶ ὡς μέγιστοι ποταμοί, οἱ ὅποιοι
 παρὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν ὑδάτων τῶν ἀδυνατοῦν νὰ ἐκπλύνουν τὸ μίασμα.—
 1269 *περόνας*: αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἡρωικούς και τοὺς μετέπειτα ἱστορι-
 κούς χρόνους μέχρι τῶν Περσικῶν πολέμων ἐφόρου τὸν «δώριον» χιτῶνα, ὁ
 ὅποιος συνεκρατεῖτο ἐπὶ τῶν ὄμων και τοῦ στήθους διὰ περονῶν κεκοσμημέ-
 νων μὲ πολυτίμους λίθους.

Γ' ΑἴΣΘΗΤΙΚΑ: Ἀπὸ τοῦ στ. 1223 ἀρχεται ἡ λεγομένη *Ἐξοδος* (ἡ
Καταστροφή) τοῦ δράματος, ἧτοι ἡ τελευταία πρᾶξις αὐτοῦ, ἡ ὅποια περα-
 τοῦται μὲ τὴν *ἔξοδον τοῦ Χοροῦ ἐκ τῆς ὀρχήστρας*. Τὸ α' τμήμα (1223-96)
 τῆς Ἐξόδου εἶναι καθαρῶς ἐπικὸν και περιέχει μίαν σκηνὴν, ἐν ἣ πρόσωπα ὁ
 Χορὸς και ὁ Ἐξάγγελος (δηλ. ὁ ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἀγγελιαφόρος). Οὗτος ἀνα-
 γέλλει τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης και τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. Ὁ
 θεατῆς, ἀφοῦ παρηκολούθησε τὴν τραγικὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπὶ σκηνῆς γεγονό-
 των μέχρι τῆς ἀποκαλύψεως και τοῦ τελευταίου σημείου τῆς φρικτῆς ἀληθείας.
 εὐρίσκειται ἤδη πρὸ τῶν μοιραίων συνεπειῶν, τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ θεία Δίκη.
 Αὐτὴ ζητεῖ τὴν λύτρωσιν ἐκ τοῦ γενομένου μιάσματος, ἡ δὲ λύτρωσις ἐπέρχε-
 ται διὰ τῆς τιμωρίας ὄλων τῶν προσώπων, τὰ ὅποια, ἔστω και ἄκοντα, συνήρ-
 γησαν εἰς τὰ γενόμενα ἀνοσιουργήματα. Αἱ ἐπερχόμεναι συνέπειαι αὐτῶν προ-
 καλοῦν τὸν οἰκτον και τὸν ἔλεον (τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον τὰ τιμωρούμενα
 πρόσωπα εἶναι ἀκούσια θύματα τῆς Μοίρας). Ἰκανοποιοῦν ὅμως τὴν ψυχὴν τοῦ
 θεατοῦ, διότι ἐπιφέρουν τὴν ἀποκατάστασιν τῶν καταπατηθέντων θεῶν νό-
 μων. Σημειωτέον δὲ ὅτι και εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, ὅπως συμβαίνει
 κατὰ κανόνα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τραγωδίᾳ, αἱ φρικώδεις εἰκόνες παρουσιάζονται
 πρὸ τῶν θεατῶν διὰ ζωηρᾶς περιγραφῆς και διηγῆσεως, ἀποφεύγεται δὲ ἡ τέ-
 λεσις τραγικῶν γεγονότων ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ, διότι οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἠνεύχοντο
 τὰ ἀποτρόπαια θεάματα.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 1223-1296: 1223 ὦ. . . μέγιστα. . . τιμώμενοι
 κτλ. ἐπίσημος πρὸ οφω νησις, προαγγέλουσα τὴν σοβαρότητα τῆς κομιζο-
 μένης εἰδήσεως ὁ προτασόμενος πρόλογος ἐπιτείνει τὴν ἀδημονίαν τοῦ θεα-
 τοῦ.— 1227 οὔτ' ἂν Ἰστρον κτλ., ὑπερβολή.— 1230 ἐκόντα κοῦν ἄκοντα,

σχ. ἐκ παρὰ λήλου' (ὁ Ἐξάγ. ἀντιθέτει τὰ ἑκούσια κακά, ἦτοι τὴν αὐτοκτονίαν καὶ τὴν τύφλωσιν, πρὸς τὰ ἀκούσια, ἅτινα ἐπετέλεσαν ὁ Οἶδ. καὶ ἡ Ἰοκ. ἐν ἀγνοίᾳ τῶν).—1243 *λέχη* (καὶ 1249 *εὐνάς*, 1250 *ἐκ τέκνων*) πληθ. ποιητικῶς ἀντὶ ἐνικ.—1243 *ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς* δηλοῦν ἀναπλάσσει ἐλευθέρως ἀμυστέρα καὶ δεξιὰ χεῖρ ἡμιλλῶντο εἰς τὰς βιαίας κινήσεις.—1250 *καὶ τέκν'* ἐκ *τέκνων τέκοι*, παρ' ἡχῆσις.—1256 *γυναῖκα τ'*, οὐ *γυναῖκα*, σχ. ὁ ἕμωρον.—*ἄρουρα*, μεταφορὰ ἐκ τῆς καρποφοροῦσης γῆς.—1265 *βρυχηθεῖς*, μεταφορὰ ἐκ τοῦ λέοντος.—1263 *κρεμαστὴν τὴν γυναῖκα εἰσιδόμεν* κτλ. καὶ κατωτέρω στ. 1275 *πολλάκις τε κοῦχ' ἀπαξ ἤρασσα* κτλ.· αἱ δύο φρικώδεις εἰκόνας τῆς αὐτοκτονίας καὶ τῆς τυφλώσεως παρουσιάζονται ἔντονοι διὰ τῆς ζωηρᾶς περιγραφῆς· ἡ φαντοσία τοῦ θεατοῦ ἀναπλάσσει ἐλευθέρως τὰς ἀποτροπαίους σκηνάς, αἱ ὁποῖαι δὲν τελοῦνται ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ.—1278 *μέλας ὄμβρος* κτλ., ἡ εἰκὼν καθίσταται ἀνυπερβλήτως τραγικῆ.—1282 *ὁ πρὶν παλαιὸς ὄλβος—ἄν δὲ* κτλ., ζωηρὰ ἀντίθεσις.—1284 *στεναγμός, ἄτη* κτλ. ἀσύνδετα δηλοῦντα τὴν συγκίνησιν τοῦ διηγουμένου.—1289 *τὸν μητρὸς...* ἀποσιώπησις (ὁ Ἐξάγ. αἰσχύνεται νὰ εἰπῇ τὴν λέξιν).

Γνωμικά: «*Τῶν δὲ πημονῶν μάλιστα λυποῦσ'*, αἱ φανῶσιν αὐθαίρετοι» (1230·1).

Δ' ΠΕΡΙΔΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Ἐξάγγελος προειδοποιεῖ ὅτι θ' ἀναγγείλῃ νέας συμφορὰς τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν (1223-31).—2) Ἐρωτώμενος ποῖα εἶναι αὐταῖ ἀναγγέλλει πρῶτον τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκ. (1232-40).—3) Περιγράφει πῶς αὐτὴ εἰσῆλθεν ἀλλόφρων εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἐκάλει τὸν Λάιον, θρηνοῦσα τὸν ἀνόσιον γάμον (1241-51).—4) Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Οἶδ. εἰσορμήσας ἐξήτει ξίφος καὶ τὴν Ἰοκ. (1252-7).—5) Βοῶν ἐκβιάζει τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος, ὅπου εἶδομεν τὴν Ἰοκ. ἀπηγγονισμένην (1258-64).—6) Ἰδὼν ταύτην ὁ Οἶδ. τὴν καταβιβάζει καὶ διὰ τῶν περονῶν τῆς ἐξορῶσει τοὺς ὀφθαλμούς του (1265-79).—7) Τὴν παλαιὰν εὐτυχίαν τοῦ οἴκου ἐξηφάνισε σήμερον διπλῆ συμφορὰ (1280-5).—8) Ἦδη ζητεῖ ν' ἀνοιχθῇ ἡ θύρα, διὰ νὰ δεῖξῃ ἑαυτὸν τιμωρηθέντα καὶ νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς χώρας κατὰ τὴν ἰδίαν κατάραν (1286-93).—9) Ὁ Χορὸς θὰ ἴδῃ τὸ φρικτὸν θέαμα, διότι αἱ θύραι ἀνοίγονται (1294·6).

β') Ὁ θεῖνος τοῦ Οἰδίποδος (1297 - 1421)

[Ὁ Οἶδ. ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς μέσης θύρας μὲ καθηγιαμένους τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ὑποβασταζόμενος ὑπὸ δύο θεραπεύων· πρὸ τῆς οἰκτρᾶς θέας του ὁ Χορὸς μετὰ φρίκης ἀποστρέφει τὸ πρόσωπον].

ΧΟ. ὦ πάθος δεινὸν ἰδεῖν ἀνθρώποις, ὦ δεινότατον πάντων, ὅσα ἐγὼ προσέκυρσα ἤδη.

1300 Τίς μανία, ὦ τλήμων, προσέβη σε; Τίς δαίμων (ἔστιν) ὁ πηδήσας (πηδήματα) μελίζονα τῶν μακίστων πρὸς σὴ δυσδαίμονι μοῖρᾳ; Φεῦ, φεῦ, δύστανε· ἀλλ' (οὐ)

ΧΟ. ὦ πάθημα βδελυρὸν (=δεινὸν ἰδεῖν) διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ὦ βδελυρότατον ἀπὸ ὅλα, ὅσα ἐγὼ ἀντίκρυσσα ἕως τώρα.

Ποῖα μανία, δυστυχισμένη, σ' ἐκυρίευσε; Ποῖος κακὸς δαίμων (εἶναι αὐτός), ὁ ὁποῖος ἐνέσκηψε μὲ τόσον ἀνυπερβλήτον ὀρμὴν εἰς σὲ τὸν δύσμοιρον;

Ἄλίμονον, ἀλίμονον, δυστυχισμένε· ἀλλὰ δὲν

δύναμαι οὐδ' εἰσιδεῖν σε, θέ-
λων ἀνερέσθαι πολλά, πυ-
θέσθαι πολλά, ἀθρῆσαι δὲ
πολλά· τοῖαν φρίκην παρέ-
χεις μοι.

ΟΙΔ. Αἰαί, φεῦ φεῦ, δύστα-
νος ἐγώ. Ποῖ γὰς φέρομαι
τλάμων; Πᾶ μοι φθογγὰ
1310 διαπεπόταται φορᾶδην; Ἴω
δαῖμον, ἴνα ἐνήλω!

ΧΟ. (Ἐνήλατο) ἐς δεινὸν οὐδ'
ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.

ἵμπορῶ οὐδὲ νὰ σὲ προσβλέπω, ἂν καὶ θέλω
πολλά νὰ σ' ἐρωτήσω, πολλά νὰ μάθω, πολλά
νὰ ἐξετάσω· τέτοια φρίκην μοῦ προκαλεῖς.

ΟΙΔ. Ἄχ! ἀλίμονον, ἀλίμονον, ὁ δυστυχισμέ-
νος ἐγώ. Εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς φέρομαι ὁ
ἄμοιρος; Ποῦ ἢ φωνή μου ἔχει πετάξει μὲ
ὁρμῆν; ὦ μοῖρα μου, ποῦ κατέπεσες; (ποῦ
μ' ἔρριξες;)

ΧΟ. (Σ' ἔρριξε) εἰς συμφορὰν ποῦ δὲν ἀντέ-
χει κανεὶς οὔτε νὰ τὴν ἀκούσῃ οὔτε νὰ τὴν
ἰδῇ.

Στροφή α΄.

ΟΙΔ. Ἴω ἐμὸν ἀπότροπον
νέφος· σκότου, ἐπιπλόμενον
1315 ἄφατον, ὃν ἀδάματόν τε καὶ
δυσούριστον.

Οἴμοι. Οἴμοι μάλ' αὖθις.
Οἶον εἰσέδου με οἴστρημά τε
τῶνδε κέντρων καὶ ἅμα
μνήμη κακῶν.

ΧΟ. Καὶ οὐδὲν γ' (ἐστὶ) θαῦμα
1320 ἐν τοῖσδε πῆμασι πενθεῖν σε
διπλᾶ (πένθη) καὶ φορεῖν δι-
πλᾶ κακά.

ΟΙΔ. ὦ! ἀποτρόπαιον σκοτεινὸν νέφος μου,
ποῦ ἐχύθηκες ἐπάνω μου ἀνέκφραστον, ποῦ
εἶσαι ἀθεράπευτον καὶ σὲ ἔφερσεν οὐρεὶος
ἄνεμος πρὸς δυστυχίαν μου (=δυσούρι-
στον).

Ἄλίμονον. Καὶ πάλιν ἀλίμονον! Πόσον βα-
θιὰ διεπέρασε τὴν καρδιά μου ὁ πόνος ἀπὸ
τὸ τρύπημα αὐτῶν ἐδῶ τῶν περῶν καὶ
συγχρόνως ἢ ἀνάμνησις τῶν συμφορῶν.

ΧΟ. Καὶ δὲν εἶναι βέβαια καθόλου παράδο-
ξον μέσα σὲ τέτοιες συμφορὰς νὰ ἔχῃς δι-
πλοῦν πένθος καὶ νὰ ὑποφέρῃς διπλοῦς
πόνους.

Ἀντιστροφή α΄

ΟΙΔ. Ἴω φίλος, σὺ μὲν (εἰ)
ἔτι ἐμὸς μόνιμος ἐπίπολος·
ἔτι γὰρ ὑπομένεις κηδεύων
1325 με τὸν τυφλόν.

1325 Φεῦ φεῦ· οὐ γὰρ λήθεις· με,
ἀλλά, κάππερ (ὦν) σκοτεινός,
γιγνώσκω ὅμως σαφῶς τὴν
γε σὴν αὐδὴν.

ΧΟ. ὦ δρᾶσας δεινά, πῶς
ἔτλης τοιαῦτα μαρᾶναι σὰς
ὄψεις; Τίς δαιμόνων ἐπι-
ρέ σε;

ΟΙΔ. Ἄ! φίλε, σὺ ἀλήθεια (= μὲν) εἶσαι
ἀκόμη πιστὸς σύντροφός μου· διότι ἀκόμη
ἔχεις τὴν ὑπομονὴν νὰ ἐνδιαφέρεσαι δι' ἐμὲ
τὸν τυφλόν.

Ἄχ, συμφορὰ μου! διότι δὲν μοῦ μένεις ἄ-
γνωστος, ἀλλά, ὅσον καὶ ἂν εἶμαι τυφλός,
ἔχωριζώ ὅμως καθαρὰ βέβαια τὴν ἰδικὴν
σου φωνήν.

ΧΟ. ὦ τί κακὸ ἔκαμες! πῶς ἐτόλμησες ἔτσι
νὰ σβήσης τὸ φῶς τῶν ματιῶν σου; Ποῖος
θεὸς σ' ἔσπρωξε;

Στροφή β΄

ΟΙΔ. Ἀπόλλων ἦν, Ἀπόλλων,
1330 φίλοι, ὁ τελῶν τάδε ἐμά,
τάδε ἐμὰ κακά πάθρα·

ΟΙΔ. Ὅ Ἀπόλλων ἦτο, ὁ Ἀπόλλων, φίλοι,
ποῦ μοῦ ἔφερε αὐτὰ ἐδῶ, αὐτὰ ἐδῶ τὰ φρι-
κτὰ μου βάσανα·

οὔτις δ' (ἄλλος) ἔπαισέ νιν,
ἀλλ' ἐγὼ τάλας αὐτόχειρ.

1335 Τί γάρ ἔδει ὄρᾶν με, ὅτω γε
ὄρῶντι οὐδὲν ἦν γλυκὺ ἰ-
δεῖν;

ΧΟ. ᾠον ταῦτα, ὅπωςπερ καὶ
σὺ φῆς.

ΟΙΔ. Τί δῆτα (ἔστιν ἔτι) ἐμοὶ
βλεπτόν ἢ στερκτόν, ἢ (τί)
προσήγορον ἔτι ἔστιν ἀ-
κούειν ἡδονᾶ, φίλοι;

1340 Ἀπάγετέ με ἐκτόπιον ὅτι
τάχιστα, ἀπάγετε, ὦ φίλοι,

1345 τὸν (δῦνα) μέγα ὀλέθριον,
τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ
καὶ ἐχθρότατον βροτῶν
θεοῖς.

ΧΟ. Δεῖλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε
συμφορᾶς ἴσον, ὡς ἠθέλησα
ἂν μηδὲ γνῶναί σε ἂν ποτε.

καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν ἐκτύπησε (τὰ μάτια
μου) αὐτά, παρὰ ἐγὼ ὁ ἄθλιος μὲ τὰ ἴδια
τὰ χέρια.

Διότι, διατὶ ἔπρεπε νὰ βλέπω ἐγὼ, εἰς τὸν
ὅποιον βέβαια, ἂν εἶχα ἀνοικτὰ τὰ μάτια
μου, δὲν ὑπῆρχε τίποτε τὸ εὐχάριστον νὰ
ἴδω;

ΧΟ. ᾠον εἶναι αὐτά, ὅπως ἀκριβῶς καὶ σὺ
τὰ λέγεις.

ΟΙΔ. Τί λοιπὸν εἶναι πιά εἰς ἐμὲ ἄξιον νὰ
τὸ βλέπω ἢ ἄξιον νὰ τὸ ἀγαπῶ, ἢ ποῖον φι-
λικὸν χαιρετισμὸν (= προσήγορον) εἶναι
πιά δυνατόν ν' ἀκούω μ' εὐχαρίστησιν, ἀγα-
πητοῖ μου;

Πάρετέ με μακριὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν χώραν, ὅ-
σον ἠμπορεῖτε πιδ γρήγορα, πάρετε, ἀγαπη-
τοί, αὐτὸν ποὺ φέρει τὸν μεγάλον ὄλεθρον,
ποὺ τὸν βαραίνει ἢ βαριά κατάρρα, καὶ ποὺ
εἶναι ἀκόμη ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὁ πιὸ
μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς.

ΧΟ. Δυστυχισμένε καὶ δι' ὅσα ἐσκέφθηκες
(νὰ κάμης) καὶ ἐξ ἴσου διὰ τὴν συμφορᾶν
(ποὺ σ' εὗρηκε), πόσον θὰ ἠθελα νὰ μὴ σ' ἐ-
γνώριζα ποτέ.

Ἐντιστροφή β'

ΟΙΔ. ᾠοῖτο ὄστις ἦν, ὅς
1350 ἔλαβέ με ἀπ' ἀγρίας πέδας
ἐπιποδίας νομάδος, ἔρυτό τε
ἀπὸ φόνου καὶ ἀνέσωσεν,
οὐδὲν πράσσων εἰς χάριν.

Θανῶν γάρ τότε, οὐκ ἂν ἦν
1355 τοσονδε ἄχος φίλοισιν οὐδ'
ἐμοί.

ΧΟ. Τοῦτο ἂν ἦν κάμοι θέλον-
τι (= ἠθέλον ἂν κάγὼ τοῦτο).

ΟΙΔ. (Εἰ ἔθανον τότε οὐκ οὖν
γι' ἂν ἦλθον φονεὺς πατρός,
οὐδὲ ἐκλήθην βροντοῖς νυμ-
φίος (ἐκείνων), ὧν ἔφυν (= ἀφ' ὧν ἔφυν).

1360 Νῦν δὲ εἰμὶ ἄθεος μὲν, παῖς
δὲ ἀνοσίων, ὁμογενῆς τ' (ἐ-
κείνων) ἀφ' ὧν ἔφυν αὐτὸς
τάλας.

ΟΙΔ. Κατὰ εἰς αὐτόν, ὁποιοσδήποτε καὶ
ἂν ἦτο, ποὺ μ' ἐπῆρε ἀπὸ τοὺς σκληροὺς
κρίκους ποὺ ἔσφιγγαν τὰ πόδια μου εἰς τὰ
λιβάδια τοῦ (Κιθαιρώνας) καὶ μ' ἐγλίτωσε
ἀπὸ τὸν θάνατον καὶ μὲ διέσωσε, χωρὶς νὰ
κάμη τίποτε τὸ εὐχάριστον (δι' ἐμέ).

Διότι, ἂν ἀπέθνησκα τότε, δὲν θὰ ἤμουν αἴ-
τιος τόσης μεγάλης λύπης (οὔτε) εἰς τοὺς
φίλους οὔτε εἰς τὸν ἑαυτόν μου.

ΧΟ. Καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἠθελα αὐτό.

ΟΙΔ. (Ἐν ἀπέθνησκα τότε), φυσικὰ δὲν θὰ
εἶχα καταντήσει φονεὺς τοῦ πατρός μου οὔτε
θὰ εἶχα ὀνομασθῆ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους σύ-
ζυγος ἐκείνης, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐγεννήθηκα.

Τώρα ὅμως εἶμαι ἐχθρὸς μὲν τῶν θεῶν
(= ἄθεος) υἱὸς δὲ ἀνοσίων, καὶ ὁμοκοίτης
(ἐκείνης), ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐγεννήθηκα ἐγὼ ὁ
ἴδιος ὁ ἄθλιος.

65 Εἰ δ' ἔφυ κακόν τι πρεσβύ-
τερον κακοῦ, τοῦτ' ἔλαχεν
(ἄν) Οἰδίπους.

ΧΟ. Οὐκ οἶδα ὅπως φῶ σε
βεβουλευσθαί καλῶς· ἦσθα
γάρ κρείσσων μηκέτ' ὧν ἡ
ζῶν τυφλός (σύντ. προσωπ.
ἀντί ἀπροσ.= κρείσσω γάρ
ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἡ ζῆν τυ-
φλόν).

ΟΙΔ. Ὡς μὲν τάδε οὐκ εἰρ-
γασμένα ἐστὶν ἄριστα ὦδε,
μὴ ἐκδίδασκέ με, μηδὲ συμ-
βούλευε ἔτι.

Ἔγωγ γάρ οὐκ οἶδα, ποίοις
ἄμασι βλέπων προσεῖδον ἄν
ποτε πατέρα μολῶν εἰς
"Αἶδου, οὐδ' αὖ τάλαιναν
μητέρα,

οἷν δυοῖν εἰργασμένα ἐστὶν
ἔμοι ἔργα κρείσσονα ἀγχό-
νης.

1375 Ἄλλ' ἡ τέκνων ὄψις, βλα-
στοῦσα ὅπως ἐβλαστε, ἦν
δῆτα ἐφίμερος ἔμοι προσ-
λεύσσειν;

Οὐ δῆτα (ἡ τέκνων ὄψις ἦν
ἐφίμερος) τοῖς γ' ἔμοισιν
ὀφθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἄστου γε (ἦν ἐφίμερον)
οὐδὲ πύργος οὐδὲ ἀγάλματα
ιερά τε δαιμόνων,

ὧν ὁ παντλήμων ἐγώ, εἰς
1380 ἀνήρ ἐν γε ταῖς Θήβαις
τραφεῖς κάλλιστα, ἀπεστέρ-
ησα ἑμαυτόν, αὐτὸς ἐννέ-
πων ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἄ-
σεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν φανέντα
ἀναγνον καὶ (δόντα) γένους
τοῦ Λαῖου.

Μηνύσας ἐγώ τοιάνδε κηλι-

1385 δα ἐμῆν ἔμελλον ὄραν τού-
τους ὀρθοῖς δ' ἴκασιν:

Καὶ ἂν ἤθελεν ὑπάρξει κανένα κανὸν μεγα-
λύτερον ἀπὸ τοῦ κακόν, τοῦτο θὰ ἦτο μοι-
ραῖον νὰ τὸ ὑποστῇ ὁ Οἰδίπους.

ΧΟ. Δὲν γνωρίζω πῶς νὰ εἶπω (δὲν ἠμπο-
ρῶ νὰ ἀρνηθῶ) ὅτι ἡ σκέψις σου εἶναι σω-
στή· διότι θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ μὴν ὑ-
πῆρχες παρὰ νὰ ζῆς τυφλός.

ΟΙΔ. Ὅτι βέβαια (= μὲν) αὐτὰ (τοῦ ἔκαμα)
δὲν ἔχουν γίνεαι πολὺ σωστά ἔτσι, μὴ προ-
σπαθῆς νὰ μὲ πείσης οὔτε νὰ μὲ συμβου-
λεύης πιά.

Διότι ἐγὼ δὲν γνωρίζω μὲ ποιά μάτια, ἂν
ἔβλεπα, θὰ ἠμποροῦσα ν' ἀτενίσω ποτὲ κατὰ
πρόσωπον τὸν πατέρα μου ἐρχόμενος εἰς τὸν
"Αἶδον, οὔτε ἐξ ἄλλου τὴν μητέρα μου.

ἐναντίον τῶν ὁποίων καὶ τῶν δύο (: ἀφοῦ
ἐναντίον καὶ τῶν δύο αὐτῶν) ἔχουν διαπρα-
χθῆ ἀπὸ ἐμὲ ἔργα ἀνώτερα ἀγχόνης (: ποῦ
οὔτε ἡ ἀγχόνη δὲν θ' ἀρκοῦσε πρὸς τιμω-
ρίαν των).

Ἄλλὰ τὸ νὰ βλέπω τὰ παιδιὰ μου, γεννη-
μένα ὅπως ἐγεννήθησαν, ἦταν τάχα εὐχάρι-
στον, ὥστε νὰ τὰ ἀτενίζω κατὰ πρόσωπον:

Ὅχι λοιπόν, (τὸ νὰ βλέπω τὰ παιδιὰ μου)
δὲν θὰ ἦταν ποτὲ (εὐχάριστον) εἰς τὰ ἰδικὰ
μου τοῦλάχιστον μάτια,
οὔτε βέβαια ἡ πόλις (θὰ ἦτο εἰς ἐμὲ εὐχά-
ριστος) οὔτε τὰ πυργωτὰ τεῖχη της οὔτε τὰ
ἀγάλματα καὶ οἱ ναοὶ τῶν θεῶν,
ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐγώ, ἂν καὶ ὑπῆρξα ὁ μό-
νος ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος ἔζησα εἰς τὴν Θήβαν
τοῦλάχιστον μεγαλοπρεπέστατα, ἀπεξένοσα
τὸν ἑαυτόν μου, ἐγὼ ὁ ἴδιος διατάσσω ν'
ἀποδιώκουν ὅλοι τὸν ἀσεβῆ, ἐκεῖνον, ὁ
ὁποῖος ἐφανερῶθη ὑπὸ τῶν θεῶν ὡς ἀνό-
σιος καὶ ὁ ὁποῖος (ὅπως ἀπεδείχθη τώρα)
ἀνήκει εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖου.

Ἄφοῦ ἐγὼ (ὁ ἴδιος) ἀπενόησα τὸ τοιοῦτον
μόλυσμα ὡς ἰδικόν μου, ἐμελλον νὰ βλέπω
τούτους (τοὺς πολίτας) μὲ ἀνοικτοὺς τοῖς
ὀφθαλμούς;

- Ἦκιστα γὰρ ἄλλ' εἰ ἔτι ἦν φραγμός (τῆς) πηγῆς τῆς ἀκουούσης δι' ὧτων, οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τὸ ἐμὸν ἄθλιον δέμας. Ἴνα ἦν τυφλὸς τε καὶ κλύων μηδέν'
- 1390 τὸ γὰρ οἰκεῖν τὴν φροντίδα ἕξω τῶν κακῶν (ἔστι) γλυκύ). Ἴὼ Κιθαιρῶν, τί ἐδέχου με; τί λαβῶν με οὐκ ἔκτεινᾶς (με) εὐθύς, ὡς μήποτε ἔδειξα ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγῶς;
- ἜΩ Πολύβε καὶ Κόρινθε καὶ
- 1395 παλαιὰ δώματα, τὰ λόγῳ πάτρια, οἷον κάλλος ἄρα ἕξε-θρέψατέ με ὑπουλον κακῶν' νῦν γὰρ εὐρίσκομαι ὦν τε κακὸς καὶ (γεγῶς) ἐκ κακῶν. ἜΩ τρεῖς κέλευθοι καὶ κερυμμένη νάπη, δρυμὸς τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς
- 1400 ὁδοῖς, αἶ ἐπίετε τὸ ἐμὸν αἷμα πατρὸς (= τὸ αἷμα τοῦ ἐμοῦ πατρὸς) ἀπὸ τῶν ἐμῶν χειρῶν, ἄρα μέμνησθέ μου ἔτι, οἷα ἔργα (= ἄρα μέμνησθε οἷα ἔργα ἐγὼ) δράσας (ἔχω) ὑμῖν, ὅποια (δὲ) ἔπρασον αὖθις, εἴτα ἰὼν δεῦρο;
- ἜΩ γάμοι, γάμοι, ἐφύσατε
- 1405 ἡμᾶς καὶ φυτεύσαντες ἀνεῖτε πάλιν ταυτὸν σπέρμα καὶ ἀπεδείξατε πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἷμα ἐμφύλιον, — νύμφας γυναικῶν, μητέρας τε καὶ ὅποσα αἰσχιστὰ ἔργα γίνεταί ἐν ἀνθρώποισιν.
- Ἄλλ' οὐ γὰρ ἔσθ' (= ἄλλὰ παύομαι) οὐ γὰρ ἕξεσθιν) αὐ-
- 1410 δᾶν ἄ μηδὲ δρᾶν καλόν (ἔστι) ὅπως τάχιστα πρὸς θεῶν, καλύψατέ μέ που ἕξω ἢ φονεύσατε ἢ ἐκτρίψατε θαλάσσιον, ἔνθα μήποτε εἰσώψεσθε ἔτι.

Κάθε ἄλλο βέβηαι· ἄλλ' ἐὰν ἀκόμη ὑπῆρχε *τρόπος* νὰ φράξω (= φραγμός) τὴν πηγὴν, ἢ ὅποια ἀκούει μὲ τ' αὐτιά μου, δὲν θὰ ἐδίσταζα νὰ ἀπομονώσω τελείως τὸ ἄθλιον σῶμα μου, διὰ νὰ εἶμαι καὶ τυφλὸς καὶ κωφός;

διότι τὸ νὰ παραμένῃ ἡ σκέψις μας ἕξω ἀπὸ τὰ βάσανα εἶναι εὐχάριστον.

ἜΩ Κιθαιρῶν, διατὶ μ' ἐδέχθηκες; Διατὶ, ὅταν μ' ἐπῆρες, δὲν μ' ἐφόνευσες ἀμέσως, διὰ νὰ μὴν ἔδειχνα ποτὲ τὸν ἑαυτὸν μου εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀπὸ ποῦ ἤμουν γεννημένος;

ἜΩ Πόλυβε καὶ ὦ Κόρινθε καὶ σεῖς παλαιὰ ἀνάκτορα, *ποῦ σᾶς ἔλεγα* (= λόγῳ) πατρικᾶ, σὰν ποιὸ τάχα στόλισμα τοῦ σπιτιοῦ μὲ ἀνεθρέψατε *ποῦ* ἔκρυβε ὅμως τόσες δυστυχίαι! διότι τώρα φανερόνομαι καὶ ὅτι εἶμαι κακὸς καὶ ὅτι ἐγεννήθηκα ἀπὸ κακοῦς.

ἜΩ τριπλοῖ δρόμοι καὶ κρυμμένο δάσος καὶ λαγκαδιὰ καὶ μονοπάτι ἀνάμεσα εἰς τοὺς τριπλοὺς δρόμους, σεῖς *ποῦ* ἤπιατε τὸ αἷμα τοῦ πατρὸς μου ἀπὸ τὰ ἰδικὰ μου χέρια, ἄραγε ἐνθυμεῖσθε ἀκόμη, ποιά ἔργα ἐγὼ ἔκαμα κοντὰ σας καὶ ποιά ἔργα διέπραξα πάλιν, ὅταν ἔπειτα ἦλθα ἐδῶ;

ἜΩ γάμοι, γάμοι (τῆς Ἰοκ. μὲ τὸν Δ. καὶ τὸν Οἶδ) ἐγεννήσατε ἐμὲ καί, ἀφοῦ ἐγεννήσατε, *ἐφέρατε εἰς τὸ φῶς* (= ἀνεῖτε) πάλιν τὸ ἴδιον γέννημά σας καὶ παρουσιάσατε πατέρας, ἀδελφούς τέκνα, αἷμα τοῦ ἰδίου γένους — νύμφας, γυναικῶν καὶ μητέρας καὶ ὅσα αἰσχιστὰ ἔργα γίνονται μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλὰ (δὲν λέγω περισσότερα), διότι δὲν ἐπιτρέπεται μήτε νὰ λέγῃ κανεὶς ὅσα δὲν εἶναι καλὸν καὶ νὰ πράττῃ ὅσον ἠμπορεῖτε γρηγορώτερα, δι' ὄνομα τῶν θεῶν, κρύψατέ με κάπου ἕξω (ἀπὸ τὴν χώραν) ἢ φονεύσατέ με ἢ ρίψατέ με εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου νὰ μὴ μὲ ἴδῃτε πλέον.

ἴτε, ἀξιώσατε θιγεῖν ἀνδρὸς ἀθλοῦ. Πίθεσθε, μὴ δεῖσητε· οὐδεὶς γὰρ βροτῶν οἶός τε (ἔστι) φέρειν τὰ ἐμὰ κακὰ πλὴν ἐμοῦ.

(Ὁ Κρέων ἐμφανίζεται ἐρχόμενος διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου κρατεῖ τὸ βασιλικὸν σκήπτρον καὶ ἀκολουθεῖται ὑπὸ δύο δορυφόρων)

ΧΟ. Ἄλλ' ὅδε Κρέων πάρεστιν εἰς δέον ὧν (=τούτων ἅ) ἐπαίτεῖς, τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ λέλειπται μόνος φύλαξ χώρας ἀντισοῦ.

ΘΙΔ. Οἴμοι, τί δῆτα ἔπος λέξιμεν πρὸς τόνδε; Τίς πίστις φανεῖται μοι ἔνδικος; Πάρος γὰρ ἐφεύρημαι τὰ πάντα κακὸς πρὸς αὐτόν.

Ἐμπρός, καταδεχθῆτε νὰ πλησιάσετε (ἐμὲ) τὸν δυστυχισμένον ἄνθρωπον. Ἀκούσατέ τὴν παράκλησίν μου (= πείθεσθε), μὴ φοβηθῆτε· διότι κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τοὺς θνητοὺς δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὰ ὑποφέρειν τὰ ἰδικὰ μου βάσανα παρὰ μόνον ἐγὼ ὁ ἴδιος.

ΧΟ. Ἄλλ' ἰδοὺ ὁ Κρέων παρουσιάζεται εἰς κατάλληλον στιγμήν δι' ἐκεῖνα πού ζητεῖς, ὥστε νὰ ἐκτελῇ καὶ ν' ἀποφασίῃ, διότι ἔχει μείνει μόνος φρουρὸς τῆς χώρας εἰς ἀντικατάστασίν σου.

ΟΙΔ. Ἀλίμονον, ποῖον λόγον λοιπὸν θὰ εἴπωμεν πρὸς αὐτόν; Ποία (ἐκ μέρους του) ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῇ πρὸς ἐμὲ δικαίως (πῶς δικαιουῦμαι νὰ περιμένω ἐκ μέρους του ἐμπιστοσύνην πρὸς ἐμὲ); Διότι προηγουμένως ἔχω φανῆ καθ' ὅλα κακὸς πρὸς αὐτόν.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ - ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ: 1297 *ἰδεῖν*, ἀπαρ. τῆς ἀναφ. *δεινὸν ἰδεῖν* = φοβερὸν ὡς πρὸς τὴν θεάν, ἀποτρόπαιον, βδελυρόν. — *προσέκνυρα*, ἀόρ. τοῦ *προσκνύω* - ᾧ = συναντῶ, ἀντικρύζω. — 1301 *μείζονα* (πηδήματα), σύστ. ἀντικ τοῦ *πηδήσας*: ὁ ὁποῖος ἐπήδησε πηδήματα μεγαλύτερα τῶν μηκίστων (τῶν μεγίστων) = ὁ ὁποῖος ἐνέσκηψε μὲ τόσον ἀνυπέρβλητον ὀρμήν. — *μάκιστος* (*μήκιστος*), ἀνώμαλον ὑπερθ. τοῦ *μακρὸς* (ἐκ τοῦ οὐσ. *μήκος*) = μακρότατος, μέγιστος. — 1302 *πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρᾳ* = *ἐπι σοὶ τῷ δυσμοίρῳ*. — 1304 *θέλων*, μετ. ἔνδοτ. — 1305 *ἀθρῶ* - ᾧ παρατηρῶ, ἐξετάζω. — 1310 *διαπεπτόταται*, πρ.κμ. διαπεπτόταμαι (ἀττ. διαπεπότημαι) τοῦ διαπιπτόμαι (θαμιστ. τύπος τοῦ διαπέτομαι) = πετῶ (ἀνάμεσα). — *φορᾶδην*, ἐπιρ. = ὀρμητικῶς (ἐκ τοῦ *φέρομαι*). — 1311 *ἴνα* τοπ. ἔρωτ. = ποῦ; — *ἐνήλω*, β' ἐνικ. ἀορ. α' τοῦ *ἐνάλλομαι* (ἀόρ. α' *ἐνηλάμην*, *ἐνήλω*, *ἐνήλατο* κτλ.) = πηδῶ συνεχῶς μὲ ὀρμήν, καταπίπτω· *ἴνα ἐνήλω*; = ποῦ ἐπήδησες ὀρμητικὰ κατεπάνω μου; (: ποῦ μ' ἔριξες;) — 1313 *νέφος σκότου* (ἀρσ. ὁ σκότος), ἔνν. τὴν τύφλωσίν του. — *ἐπιπλόμενον* (*ἐπιπλόμενον*), μετ. ἔνεστ. τοῦ *ἐπιπέλομαι* = εἶμαι ἐπὶ τινος, ἐπιχύνομαι. — 1315 *δυσούριτος* (οὐρίζω = φέρω μὲ οὐριον ἄνεμον) = τὸ προελθὸν ἐξ οὐρίου ἀνέμου, ἀλλὰ πρὸς κακὸν (ἐκ τῆς προτέρας εὐμενοῦς τύχης, ἢ ὁποῖα τὸν ἔκαμε σίζυγον τῆς Ἰοκ. καὶ βασιλέα τῶν Θηβῶν, προῆλθεν ἡ σημερινὴ δυστυχία καὶ ἡ τύφλωσίς του). — 1318 *οἴστρημα* ὁ πόνος ἀπὸ τὸ κέντημα τοῦ οἴστρου (ἄλο. γόμυιγας). — *κέντρων*, γεν. ὑποκειμ., *κακῶν*, γεν. ἀντικειμ. — 1320 *διπλά* (*πένθη πενθεῖν*), σύστ. ἀντικ. — 1322 *ἐπίτολος*, κτγμ. (ἐκ τοῦ *ἐπιπέλομαι*) = πρόσπολος, σύντροφος. — *κηδέων*, μετ. κτγμτ. — 1326 *λήθω* (*λανθάνω*) = διαφεύγω τὴν προσοχὴν, παραμένω ἀπαρατήρητος (ἄγνωστος). — 1327 *ὃ δεῖνὰ* (σύστ. ἀντικ.) *δράσας* = ὃ σὺ ποῦ ἔκαμες φοβερά (ἔργα), ὦ, τί κακὸ ἔκαμες! — *ἔτλην*,

ἄορ β' τοῦ ἄορ. κατ' ἔνεστ. *ιλῶ* - ὦ· ἀντί ἔνεστ. ὁ προκμ. *τίληκα*· μέλ. *ιλῆσομαι*, ἄορ. β' *ἔιλην* (προστ. *ιληθι*, εὐκτ. *ιλαίην*, ἄπαρ. *τιληναι*, μτχ. *ιλᾶς*).—1328 *ἐπῆγε*, ἄορ. τοῦ *ἐπαίρω* = ξεσηκῶν, παρακινῶ.—1331 *πλν* αὐτούς (τοὺς ὀφθαλμούς).—*αὐτόχειρ*, κτγρμ.—*τλάμων*, παρὰθ εἰς τὸ *ἐγώ*.—1336 *ἦν*, πρτ. (ἀντί ἔνεστ.), διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ Οἶδ' ἀνελογίζετο αὐτά.—1338 *προσήγορον*, οὐδ. τοῦ ἐπιθ. ἀντί ἄρ πρ. οὐσ. *προσηγορίαν* = φιλικὸν χαιρετισμόν.—1340 *ἐκτόπιον*, προλ. κτγρμ.—1347 *τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς*, γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ *δειλαίς*.—1349 *δλοίτο* ἄς χαθῆ, καταραμένος νὰ εἶναι—*πέδη* δεσμός τῶν ποδῶν (κρίκος).—*ἐπιπόδιος* ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν, ὁ περισιγγων τοὺς πόδας.—*νομᾶς* ὁ ἐν τῇ νομῇ, (βοσκῇ), ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὰ λιβάδια.—1351 *ἔρυντο*, ἄορ. τοῦ *ῥύσμαι* = σώζω, ἀπολυτρῶν.—1355 *ἄχως* λύπη· ἐδῶ ἀντί τοῦ συγκεκρ. = ὁ αἰτιος τῆς λύπης.—1361 *δμογενῆς*, ἐνεργ. = ὁ γεννῶν ὁμοῦ μετὰ τινος, ὁμοκοίτης (σύζυγος).—1367 *ἔλαχεν* (ἐνν. ἄν), ἄορ β' τοῦ λαγάνω = λαμβάνω διὰ κλήρον, ὑφίσταμαι κάτι μοιραῖον.—1368 *ἦσθα γὰρ κρεῖσων* κτλ., σύντ. προσ. ἀντί ἄπροσ. (αἱ μτχ. ἀντί ἄπαρ.),—1373 *οἶν*, δοτ. δυϊκοῦ = ἐναντίον τῶν ὁποίων (γονέων).—1374 *ἔμοί*, ποιητ. αἶτ.—1375 *τέκνων*, γεν. ἀντικ.—*βλαστοῦσα ἢ ὄψις τῶν τέκνων*, ἀντί: ἡ ὄψις τῶν τέκνων *βλαστοίων* (μτχ. ἄορ. β' τοῦ *βλασιάνω*).—1380 *τραφεῖς*, μτχ. ἐνδοτ. = *εἰ καὶ ἐτρέφην*: ἄν καὶ ὑπῆρξα ὁ ὀμόνος (= *εἷς*) ἀνῆρ, ὁ ὁποῖος ἔζησιν.—1383 *καὶ ἴοντα γένους*, γεν. κτγρμτ. κτητ., *Λαῖου*, γεν. κτητ.—*ἐμήν*, κτγρμ.—1387 *τὸ (οὐ) μὴ ἀποκλῆσαι*, αἱ ἀρνήσεις πλεονάζουν μετὰ τὸ *οὐκ ἂν ἐσχόμην*.—1390 *τὴν φροντίδα*, ὑποκ. τοῦ *οἰκεῖν*.—1392 *ὡς ἔδειξα*, τελ. πρότ.—1396 *ἔξεθρέψατε*, ἀντικ. *με* (*κάλλος* κτγρμ. εἰς τὸ *με*, τὸ δὲ *οἶον* ἐπιθ. προσδ. εἰς τὸ *κάλλος*).—*ὑπουλον*, κτγρμτ. προσδ. εἰς τὸ *κάλλος*: (*ὑπουλος*, κυρ. λέγεται διὰ τὰ τραύματα, τὰ ὅποια κατ' ἐπιφάνειαν φαίνονται ἰαθέντα, ἀλλὰ κρύπτουν ὑπὸ τὴν οὐλήν τὸ μόλυσμα).—*κακῶν*, γεν. τοῦ περιεχομ. εἰς τὸ *ὑπουλον* ὡς πλησμονῆς σημαντικόν.—1397 *ὦν* μτχ. κτγρμτ.—1401 *μου*, προλ. ἀντικ. ἐκ τοῦ ὑποκ. τῆς ἐπομ. προτ.: *οἶα ἔργα ἐγὼ δρᾶσας* (*ἔχω*).—1405 *ἀνεῖτε*, ἄορ. β' τοῦ *ἀνίημι* = ἀναδίδω, φέρω εἰς τὸ φῶς.—*σπέρμα*, μτφρ = τὸ γέννημα (τὰ τέκνα): τὸ νόημα: ὁ ἀ' γάμος τῆς Ἰοκ. ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Οἶδ. ὡς υἱὸν τοῦ Λαῖου· εἶτα δι' αὐτοῦ τοῦ τέκνου τοῦ ἐξεληθόντος ἐκ τῆς Ἰοκ. γενομένου συζύγου ἡ Ἰοκ. ἔφερε πάλιν εἰς τὸν κόσμον τὸ ἴδιον γέννημα.—1406 *πατέρας* κτλ., ταῦτα ἀποδίδονται εἰς τὸν Οἶδ., τὰ δὲ τοῦ ἐπομ. στίχου εἰς τὴν Ἰοκ.—1411 *θαλάσσιον*, ἐπιρ. κτγρμ. = εἰς τὴν θάλασσαν.—*ἔγθα μήποτε*, ἀναφ. τελ.—1417 *τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν*, ἄπαρ. τοῦ κατὰ τι = κατὰ τό, ὥστε νά... (ἐκ τοῦ *εἰς δέον πάροισιν*).

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 1372 *πατέρα ποτ' ἂν προσείδον'* οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι αἱ σωματ. ἑλλείψεις παρσμένουν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ μετὰ θάνατον τοιουτοτρόπως ὁ Οἶδ. τυφλὸς ὦν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ βλέπῃ τοὺς γονεῖς του εἰς τὸν κάτω κόσμον.—1418 *μόνος φύλαξ'* ὁ Χορὸς θεωρεῖ τὸν Κρέοντα ὡς βασιλέα, διότι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Οἶδ. (Ἑτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης) ἦσαν ἀνήλικοι.

Γ' ΑἸΣΘΗΤΙΚΑ: Τὸ παρὸν β' τμήμα (1297 - 1421) τῆς Ἐξόδου περιλαμβάνει νέαν σκηνὴν μὲ πρόσωπα τὸν Οἶδ. καὶ τὸν Χ. (διότι ὁ Ἐξάγγελος ἀπεχώρησεν εὐθύς ὡς ἐνεφανίσθη ὁ Οἶδ.).—Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο περιέχεται ὁ Κομμὸς (ὄπου θρηνοῦν ἀμοιβαίως ὁ Οἶδ. καὶ ὁ Χ.) εἰς στ. 1313 - 1368.—Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Οἶδ. καθημαγμένου, τυφλοῦ, παραπαλόντος καὶ θρηνοῦντος πρό

τῶν θεατῶν ἦτο διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ δράματος ἀναγκαία. Ἐπρεπε νὰ ἴδῃ ὁ θεατὴς τὸν ἥρωα, δι' οὗ εἶχε τελεσθῆ τὸ ἔγκλημα τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ ἀνοσίτου γάμου, ὑποστάντα τὴν φρικτὴν, ἀλλὰ δικαίαν τιμορίαν. Ἴδου αὐτὸς ἐν ἀξιοθρηνητῶ ταπεινώσει κύπτει πρὸ τῆς ἀνεξιχνίαστου βουλῆς τῆς Μοίρας. Τοιουτοτρόπως ὁ ποιητὴς ἐνεργεῖ τὴν ἐξίλαστήριον κάθαρσιν τοῦ Οἴδ. καὶ προκαλεῖ τὴν συμπάθειαν, ἀλλὰ καὶ τὸν θαυμασμόν πρὸς τὸν πάσχοντα ἥρωα.

Αἰσθητικὰ στοιχεῖα στ. 1297 - 1421: 1300 *προσέβη*, προσωποποιία τῆς μανίας.— 1304 *πολλά...* ἐπαναφορὰ (πολλὰ θὰ εἶχε νὰ ἐρωτήσῃ ὁ Χ., ἀλλ' ἀποφεύγει ἐν τῇ θλιβερῇ δοκίμασίᾳ.— 1325 *οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γινώσκω*, σχ. ἐκ παραλλήλου.— 1328 *μαρᾶναι*, μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνθέων (ἀπεξήρανε τὴν πρὶν ἀνθοῦσαν ὄρασίν του).— 1329 - 30 *Ἀπόλλων - Ἀπόλλων, τὰδ' ἐμὰ - τὰδ' ἐμὰ*, ἀλλεπάλληλοι ἐπαναφοραὶ πλήρεις ψυχικοῦ πάθους.— 1340 *ἀπάγεται*, ἐπαναφορὰ δηλοῦσα τὸ θερμὸν τῆς ἰκεσίας.— 1345 τὰ ὑπερφθετικὰ ἐκ τῆς ὑπερβολῆς τοῦ πάθους.— 1364 *προσβύτερον*, εἰρωνικῶς περὶ ὑπεροχῆς ἐν τοῖς κακοῖς.— 1369 ἐκ τοῦ στ. τούτου ὁ Οἴδ ἀναπτύσσει ἐν τριμέτρους ἠρμώτερον ἤδη ὅσα ἐλέχθησαν εἰς τὸ προηγηθὲν λυρικὸν τμήμα.— 1376 *βλαστοῦσα*, σχ. ὑπαλληλίας (*βλαστοῦσα ὄψις τέκνων*, ἀντί: *ὄψις βλαστόντων τέκνων*).— *ὡς ἔβλαστε*, εὐφημισμὸς, διότι δὲν θέλει νὰ ὀνομάσῃ τὸν ἀνόσιον τρόπον τῆς γεννήσεως τῶν τέκνων του.— 1391 *ὦ Κεθαίρων*, προσωποποιία (προσφωνεῖ μετὰ πάθους τὸ θλιβερόν ὄρος).— 1396 *ὑπουλον*, μεταφορὰ ἐκ τῶν πληγῶν.— 1397 *κακὸς κάκ κακῶν*, παρήχησις (συνήθως παρὰ τραγικοῖς ἢ παρὰθέσις χαρακτηριστικῶν ἐπιθέτων).— 1398 *ὦ τρεῖς κέλευθοι* κτλ, προσωποποιία τῶν τόπων, ὅπου ἐτελέσθησαν τὰ δραματικὰ γεγονότα τῆς πατροκτονίας.— 1403 *γάμοι - γάμοι, ἐφύσατε - φυτεύσαντες*, ἐπαναφοραὶ ἐκ τοῦ πάθους.

Γνωμικά: «*Τὸ γὰρ τὴν φροντίδα ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκὺ*» (1389 - 90) «*Ἄλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἂ μηδὲ δρᾶν καλόν*» (1409).

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Χ. φρίττει πρὸ τοῦ θεάματος τοῦ Οἴδ. καὶ ἐρωτᾷ διατὶ ἔπραξε τοῦτο (1297 - 307).— 2) Ὁ Οἴδ. θρηνεῖ τὴν συμφορὰν του (1308 - 12).— 3) Θρηνεῖ διὰ τὸ σκότος καὶ διὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν συμφορῶν ὁ Χ. τὸν παρηγορεῖ (1313 - 26).— 4) Ἐρωτώμενος ἀποδίδει τὸ πᾶν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα· ἐτυφλώθη, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τίποτε πλέον· ζητεῖ τὴν ἀπομάκρυνσίν του (1327 - 46).— 5) Καταρᾶται τὸν σώσαντα αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους, διότι θ' ἀπέφυγε τὰ ἀνόσια ἔργα (1347 - 66).— 6) Ἀπαντῶν εἰς παρατήρησιν τοῦ Χ λέγει ὅτι ἐτύφλωσεν ἑαυτὸν, διὰ μὴ βλέπῃ γονεῖς, τέκνα, πόλιν, ἱερά· εὐχαρίστος θὰ ἀφῆρῃ καὶ τὴν ἀκοήν του (1367 - 90).— 7) Ἀγανακτεῖ κατὰ τοῦ Κιθ. ὡς σώσαντος αὐτόν, κατὰ τοῦ Πολύβου ὡς ἐκθρέψαντος, κατὰ τῆς τριπλῆς ἀμαξίτης ὡς πιούσης τὸ αἷμα τοῦ πατρὸς· ἐκ τούτων προήλθον τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου του (1391 - 1408).— 8) Κατόπιν τούτων ζητεῖ νὰ τὸν ἀφανίσουν ὡς ἀνόσιον (1409 - 15)— 9) Ἀκούει ὅτι προσέρχεται ὁ Κρέων· εὐρίσκειται εἰς δυσχερῆ θέσιν λόγῳ τῆς προτέρας πρὸς αὐτὸν διαγωγῆς του (1414 - 21).

γ') Τελευταῖαι παρακλήσεις καὶ παραγγελίαι (1422 - 1530)

(Συνέχεια καὶ τέλος τῆς 'Εξόδου)

- ΚΡ. Ἐλήλυθα, Οἰδίπους, οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
 1425 Ἄλλ' εἰ μὴ καταισχύνεσθε ἔτι τὰ γένεθλα θνητῶν, αἰδεῖσθε γοῦν τὴν πάντα βόσκουσιν φλόγα ἀνακτος Ἥλιου, δεικνύναι τοιόνδε ἄγος οὕτως ἀκάλυπτον, τὸ μήτε γῆ μήτε ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
- Ἄλλ' ἔσκομίζετε ὡς τάχιστα
 1430 ἔς οἶκον· μόνοις γάρ τοῖς ἐν γένει μάλιστα εὐσεβῶς ἔχει ὄραν ἀκούειν τε τὰ ἐγγενῆ κακὰ (= τὰ τῶν ἐγγενῶν κακὰ).
 ΟἶΔ. Πρὸς θεῶν, ἐπεὶ περ ἀπέσπασάς με ἔλπεος, ἔλθῶν ἄριστος πρὸς ἐμέ, κάκιστον ἄνδρα, πιθοῦ τί μοι φράσῃ γάρ πρὸς σοῦ οὐδ' ἔμοῦ.
- 1435 ΚΡ. Καὶ λιπαρεῖς με ὤδε τυχεῖν τοῦ (= τίνος) χρείας; ΟἶΔ. Ῥιψὸν με ἐκ τῆσδε γῆς ὅσον τάχιστα, ὅπου φανοῦμαι προσήγορος μηδενὸς θνητῶν.
 ΚΡ. Ἐδρασ' ἄν — εὔ τοῦτ' ἴσθι — (ἔδρασ') ἄν, εἰ μὴ ἔχρηζον ἔκμαθῆν τοῦ θεοῦ τί πρακτέον.
- 1440 ΟἶΔ. Ἄλλ' ἦ γε φάτις ἐκείνου πᾶσα ἐδηλώθη, ἀπολλύναι με τὸν πατροφόντην, τὸν ἄσεβῆ.
 ΚΡ. Οὕτως ἐλέχθη ταῦτα· ὅμως δέ, ἵνα ἔσταμεν χρείας, ἄμεινον ἔκμαθῆν τί δραστήον.
- ΚΡ. Δὲν ἦλθα ἐδῶ, Οἰδίπου, οὔτε διὰ νὰ σὲ περιφρονήσω οὔτε διὰ νὰ κατηγορήσω τίποτε ἀπὸ τὰ προηγούμενα ἑλαττώματά σου. (Πρὸς τοὺς θεράποντας :) Ἄλλά, ἂν δὲν ἐντρέπεσθε πλέον τὰ τέκνα τῶν ἀνθρώπων (: ἄλλ' ἐάν δὲν αἰσθάνεσθε πλέον σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους), ἐντραπήτε τοῦλάχιστον τὸ φῶς τοῦ βασιλέως Ἥλιου. αὐτὸ ποὺ τρέφει (καὶ συντηρεῖ) τὰ πάντα, νὰ δείχνετε αὐτὸ τὸ μῖασμα ἔτσι ἀκάλυπτον, ποὺ οὔτε ἡ γῆ οὔτε τὸ ἅγιο νερὸ τῆς βροχῆς οὔτε τὸ φῶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ τὸ ἀνεχθῆ.
 Ἄλλά φέρετε (αὐτὸν) ὅσον ἔμπορεῖτε γρηγορώτερα εἰς τὸ σπίτι· διότι μόνον εἰς τοὺς συγγενεῖς εἶναι κυρίως εὐλαβικὸν καθήκον νὰ βλέπουν καὶ ν' ἀκούουν τοὺς πόνους τῶν συγγενῶν.
- ΟἶΔ. Δι' ὄνομα τῶν θεῶν, ἐπειδὴ μ' ἔβγαλες ἀπὸ τὸν φόβον, ἀφοῦ ἦλθες τόσον καλὸς πρὸς ἐμέ, τὸν κάκιστον ἄνδρα, ἄκουσέ με σὲ κάτ'· διότι θὰ ὀμίλησω πρὸς τὸ συμφέρον σου καὶ ὄχι πρὸς τὸ συμφέρον μου.
 ΚΡ. Καὶ μὲ ἱκετεύεις ἔτσι διὰ νὰ πάρῃς ποῖαν χάριν;
 ΟἶΔ. Διώξε με ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν χώραν ὅσον ἔμπορεῖς γρηγορώτερα, ἐκεῖ ὅπου θὰ παρουσιάζωμαι χωρὶς νὰ μοῦ ὀμιλῆ φιλικὰ κανεὶς ἀπὸ τοὺς θνητούς.
 ΚΡ. Θὰ τὸ ἔκαμνα—μάθε το καλὰ—(θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως), ἂν δὲν ἦθελα (προηγούμενος) νὰ μάθω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν θεὸν τί πρέπει νὰ γίνῃ.
 ΟἶΔ. Ἄλλ' ὁ χρησμός ἐκείνου ἐξ ὀλοκλήρου ἐφανερώθη: νὰ ἐξαφανίσετε ἐμὲ τὸν πατροκτόνον, τὸν ἄσεβῆ.
 ΚΡ. (Ναὶ) ἔτσι ἐλέχθησαν αὐτὰ· ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν δύσκολον περίστασιν ὅπου εὐρισκόμεθα, καλύτερα εἶναι νὰ μάθωμεν ἀκριβῶς τί πρέπει νὰ κάμωμεν.

ΟΙΔ. Πεύσεσθε ἄρα ὑπὲρ ἀνδρῶς οὕτως ἀθλίου;

1445 ΚΡ. Καὶ γὰρ σὺ νῦν τῶν (= τοὶ ἀν) φέροις πίστιν τῷ θεῷ.

ΟΙΔ. Καὶ σοί γε ἐπισκήπτω καὶ προστρέψομαι.

Αὐτὸς μὲν θεοῦ τάφον τῆς κατ' οἴκου (γυναικός), ὃν θέλεις· καὶ γὰρ τελεῖς ὀρθῶς ὑπὲρ τῶν γε σῶν.

Μήποτε δὲ ἀξιωθήτω τόδε 1450 πατρῶον ἄστου τυχεῖν ἔμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ.

'Ἄλλ' ἔα με ναεῖν ὄρεσιν, ἐνθα κλήζεται οὐμὸς (= ὁ ἐμὸς) Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τε πατήρ τε ζῶντε ἐθέσθη μοι κύριον τάφον, ἵνα θάνω ἐξ ἐκείνων, οἱ ἀπωλλύτην με.

1455 Καίτοι γε οἶδα τοσοῦτον, μήτε νόσον μήτε ἄλλο μηδὲν πέρσαι ἂν με.

οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐσώθην θνήσκων, μὴ (σωθεῖς) ἐπί τῳ (= ἐπί τινι δεινῷ) κακῷ.

'Ἄλλ' ἢ μὲν μοῖρα ἡμῶν ἴτω, ὅποιπερ εἴσι.

Παῖδων δέ, Κρέων, μὴ μὲν προσθῆ μοι μέριμναν τῶν 1460 ἀρσένων· εἰσὶν ἄνδρες, ὥστε μὴ σχεῖν ποτὲ σπάνιν τοῦ βίου, ἐνθα ἂν ὦσι.

ταῖν δὲ ἀθλαῖν οἰκτραῖν ἐμαῖν παρθένοι,

αἶν οὔποτε ἐστάθη ἡμῆ (= ἡ ἐμῆ) τράπεζα βορᾶς χωρὶς, ἄνευ τοῦδε ἀνδρός, ἀλλ' ὄ-

1465 σων ἐγὼ ψαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην· ταῖν μοι μέλεσθαι.

ΟΙΔ. Θὰ ἐρωτήσετε λοιπὸν (τὸν θεόν) δ' ἕναν ἀνθρώπον τόσον ἄθλιον;

ΚΡ. (Ναί), διότι καὶ σὺ τώρα βέβαια (= τοὶ) ἡμπορεῖς νὰ ἔχῃς πίστιν εἰς τὸν θεόν (διότι ἐκ τῆς πικρᾶς πείρας ἔμαθες τὴν ἀξίαν τῶν χρησμάτων του).

ΟΙΔ. ('Ανεξαρήτως τῆς ἀποκρίσεως ποῦ θὰ δώσω ὁ θεός) καὶ εἰς σὲ τοῦλάχιστον παραγγέλλω καὶ θὰ σὲ παρακαλέσω (τὰ ἐξῆς):

Σὺ βέβαια ὁ ἴδιος θάψε τὴν γυναῖκα ποῦ κείται εἰς τὸ σπίτι, ὅπως θέλεις· *διότι ἄλλοτε (= καὶ γὰρ)* θὰ κάμῃς ὅ,τι πρέπει *πρὸ πάντων (= γε)* διὰ τοὺς ἰδικούς σου. Ποτὲ ὅμως ἂς μὴ κριθῆ ἄξιον ἢ πατρικὴ μου αὐτὴ πόλις νὰ μὲ ἴδῃ, ἐφ' ὅσον ζῶ, κάτοικόν της.

'Ἄλλ' ἄφησέ με νὰ κατοικῶ εἰς τὰ βουνά, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὁ λεγόμενος ἰδικός μου Κιθαιρῶν αὐτός, τὸν ὅποιον ἢ μητέρα καὶ ὁ πατέρας μου, ὅταν ἐξοῦσαν, μοῦ ὠρισαν ὡς ἀπολύτως ἰδικόν μου (= κύριον) τάφον, διὰ ν' ἀποθάνω (ἔτσι) κατὰ τὴν βούλησιν ἐκείνων, ποῦ ἤθελαν νὰ μ' ἐξοντώσουν.

Καὶ ὅμως βέβαια γνωρίζω τοῦτο μόνον, ὅτι οὔτε νόσος οὔτε κανένα ἄλλο κακὸν δὲν θὰ ἡμποροῦσε νὰ μὲ ἀφανίσῃ (ἐκεῖ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα).

διότι ποτὲ δὲν ἤθελα σωθῆ *τότε ποῦ ἐκινδύνευα ν' ἀποθάνω (= θνήσκων)*, ἐὰν δὲν ἤθελα σωθῆ διὰ κάποιο τρομερὸν κακόν.

'Ἄλλ' ἢ μὲν μοῖρα μου ἂς βαδίση, ἐκεῖ ὅπου ἀκριβῶς ἤδη βαδίζει.

'Ἄλλ' ἀπὸ τὰ παιδιὰ μου, ὦ Κρέων, διὰ μὲν τὰ ἀρσενικά, σὲ παρακαλῶ (= μοι), μὴν ἀναλάβῃς τὴν φροντίδα· εἶναι ἄνδρες, ὥστε νὰ μὴν ἔχουν ποτὲ ἑλλειψιν τῶν μέσων τῆς ζωῆς, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὐρίσκονται.

διὰ τὰς δύο ὅμως δυστυχεῖς καὶ ἀξίας οἴκτου θυγατέρας μου,

εἰς τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν παρετέθη ἡ ἰδικὴ μου τράπεζα τοῦ φαγητοῦ χωριστά, δηλ. χωρὶς αὐτῶν τῶν ἀνδρα (: χωρὶς ἐμέ), ἀλλ' ὅσα ἐγὼ ἤγγιζα, εἰς ὅλα αὐτὰ πάντοτε ἐπαιρναν καὶ αὐταὶ μέρος· δι' αὐτάς, σὲ παρακαλῶ (= μοι) φρόντισε.

καὶ μάλιστα μὲν ἕασόν με
φαῦσαι χερσὶν καὶ ἀποκλαύ-
σασθαι κακὰ.

*Ἰθι, ὦ ἀναξ, ἴθι, ὦ γονῆ
γενναίε.

Θιγῶν χερσὶ, δοκοῖμι τάν
1470 (= τοὶ ἄν) ἔχειν σφᾶς, ὡσπερ
ἠνίκα ἔβλεπον.

Τί φημι; Πρὸς θεῶν, οὐ δὴ
που κλύω τοῖν φίλοιν μοι
δακρυροούντων;

καὶ Κρέων ἐποικτίρας με ἔ-
πεμπέ μοι τὰ φίλτατα ἐμῶν

1475 ἐκγόνων; Λέγω τι;

ΚΡ. Λέγεις; ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ
πορούνας τάδε, γνούς τὴν
παροῦσαν τέρψιν, ἢ εἰχέ σε
πάλοι.

ΟΙΔ. Ἄλλ' εὐτυχοίης, καὶ
δαίμων τύχοι φρουρήσας σε
ἄμεινον ἢ ἐμέ (ἀντι) τῆσδε
τῆς ὁδοῦ.

1480 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ;
ἴτε δεῦρο, ἔλθετε ὡς τὰς
ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέ-
ρας,

αἱ προυξένησαν ὑμῖν δρᾶν
ᾧδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὄμ-
ματα τοῦ φυτουργοῦ,

ὅς, ὦ τέκνα, οὔτε ὄρων οὔτε

1485 ἱστορῶν ἐφάνθη πατήρ, ἔν-
θεν αὐτὸς ἠρόθην.

Καὶ δακρῶ σφῶ, νοοῦμε-
νος — οὐ γὰρ σθένω προσ-
βλέπειν — τὰ λοιπὰ τοῦ πι-
κροῦ βίου, οἶον χρεῶν (ἔστι)
σφῶ βιώναι πρὸς ἀνθρώπων.

Εἰς ποίας γὰρ ὀμιλίας ἄ-
1490 στῶν ἤξετε, (εἰς) ποίας δ'
ἑορτάς, ἔνθεν οὐχ ἴξεσθε
κεκλαυμένοι πρὸς οἶκον ἀντι
τῆς θεωρίας;

καὶ μάλιστα, ἀλήθεια, ἄφησέ με νὰ τὰς ἐγ-
γίσω μὲ τὰ χέρια μου καὶ νὰ χοριάσω
κλαίων τὰς συμφορὰς μου.

*Ἐλα, βασιλιά μου, ἔλα, ὦ ἐσύ πού εἶσαι
ἀπὸ τὸ γένος σου εὐγενής.

*Ἄν τὰς ἐγγίσω μὲ τὰ χέρια μου, θὰ ἐνό-
μιζα βέβαια (= τοὶ) ὅτι τὰς κρατῶ, ὅπως
ὅταν ἔβλεπα.

Τί λέγω; Δι' ὄνομα τῶν θεῶν, δὲν εἶναι
λοιπὸν ἀλήθεια ὅτι (= οὐ δὴ που) ἀκούω
τὰς δύο ἀγαπημένας μου νὰ χύνουν δάκρυα,
καὶ ὁ Κρέων πού μ' ἐλυτήθηκε μοῦ ἔστειλε
τὰ πλέον ἀγαπητὰ ἀπὸ τὰ παιδιά μου:
Λέγω κάτι; (: Λέγω σωστά;)

ΚΡ. (Ναί) λέγεις (σωστά) διότι ἐγὼ εἶμαι
πού (σοῦ) προετοιμάσα αὐτά, ἐπειδὴ ἐνόησα
τὴν ἐπιθυμίαν σου αὐτήν, ἢ ὅποια σὲ κα-
τεῖχε πρὸ ὀλίγου.

ΟΙΔ. Ἄλλὰ εἶθε νὰ εἶσαι εὐτυχισμένος καὶ ὁ
θεὸς νὰ σὲ φυλάττη καλύτερα ἀπὸ ἐμέ πρὸς
ἀνταμοιβὴν τοῦ ἐρχομοῦ αὐτοῦ (: διὰ τὸ
καλὸν πού ἔκαμες ν' ἀφήσης νὰ ἔλθουν ἐδῶ
αἱ θυγατέρες μου).

Παιδιά μου, ποῦ εἴσθε; Ἐλάτε ἐδῶ, ἐλάτε
εἰς τὰ ἀδελφικά αὐτὰ χέρια μου,

πού σᾶς ἔκαμαν νὰ βλέπετε εἰς αὐτὴν τὴν
ἀθλίαν κατάστασιν (= ᾧδε) τὰ ἄλλοτε λαμ-
περὰ μάτια τοῦ πατρός σας,

ὁ ὁποῖος, παιδιά μου, χωρὶς οὔτε νὰ βλέπω
οὔτε νὰ γνωρίζω τίποτε (: τελείως ἀνύποπτος)
ἐφάνηκα πατέρας σας ἀπὸ τὴν γυναῖκα ἐκεί-
νην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐγεννήθηκα.

Καὶ κλαίω διὰ σᾶς τὰς δύο, ἐπειδὴ συλλο-
γίζομαι — διότι μὲ τὰ μάτια μου δὲν ἠμπορῶ
νὰ σᾶς ἰδῶ — τὰ φαρμάκια τοῦ ὑπολοιποῦ
βίου σας, τὰ ὅποια εἶναι ἀνάγκη σεῖς νὰ
δοκιμάσετε εἰς τὴν ζωὴν σας ἀπὸ τοὺς ἀν-
θρώπους.

Διότι εἰς ποίας συναναστροφὰς πολιτῶν θὰ
ἔλθετε, καὶ εἰς ποίας ἑορτάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας
δὲν θὰ ἐπιστρέψετε κλαίονσαι εἰς τὸ σπίτι
ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθῆτε ἀπὸ τὸ θέαμα
(= ἀντὶ τῆς θεωρίας);

Ἄλλ' ἠνίκα ἂν δὴ ἤκητε πρὸς
 ἄκμας γάμων, τίς ἔσται οὗ-
 τος, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 λαμβάνων τοιαῦτα δνειδῆ,
 1495 ἔσται δηλήματα ταῖς ἐ-
 μαῖς γοναῖσι ὁμοῦ τε σφῶν;

Τί γὰρ ἄπεστι κακῶν; Πατήρ
 ὑμῶν ἔπεφνε τὸν πατέρα,
 ἤροσε τὴν τεκοῦσαν, ὅθεν περ
 αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ ἐκτήσατο
 ὑμᾶς ἐκ τῶν ἴσων, ὧν περ
 αὐτὸς ἐξέφυ.

1500 Ὀνειδιεῖθθε τοιαῦτα κᾶτα
 (= καὶ εἶτα) τίς γαμεῖ; Οὐκ
 ἔστιν οὐδεὶς, ὧ τέκνα, ἀλλὰ
 χρεῶν (ἔστιν) ὑμᾶς φθαρῆ-
 ναι χέρσους κ' αἰ ἀγάμους.

Ἄλλ', ὧ παῖ Μενοικέως, ἐπεὶ
 λείλειπαι μόνος πατήρ ταύ-
 ται — νῶ γάρ, ὧ ἐφυτεύσα-
 1505 μεν, ὄντε δύο ὀλώλαμεν —
 μὴ περιίδης σφε ἀλωμένας
 πτωχὰς ἀνάνδρους, (καίπερ
 οὔσας) ἐγγενεῖς,

μηδ' ἐξισώσης τάσδε (= τὰ
 κακὰ τῶνδε) τοῖς ἐμοῖς κα-
 κοῖς, ἀλλ' οἰκτιρόν σφας, ὁ-
 ρῶν τηλικάσδε (οὔσας) ὧδε
 ἐρήμους πάντων, πλὴν ὅσον
 (ἔστι) τὸ σὸν μέρος.

1510 Ἐόννευσον, ὧ γενναῖε, ψαύ-
 σας (ἐμοῦ) σῆ χερσί.

Σφῶν δέ, ὧ τέκνα, εἰ μὲν εἰ-
 χέτην ἤδη φρένας, παρήνουν
 ἂν πολλά· νῦν δὲ τοῦτο ἔστιν
 εὐχὴ ἐμοί, ζῆν (ὑμᾶς), οὐ και-
 ρὸς ἔῃ, κυρῆσαι δὲ ὑμᾶς τοῦ
 βίου λῶφονος τοῦ φυτεύσαν-
 τος πατρός.

1515 ΚΡ. Ἄλις (ἔστιν), ἵνα ἐξή-
 κεις δακρῶν· ἀλλ' ἴθι ἔσω
 στέγης.

ΟΙΔ. Πειστέον, καὶ εἰ μηδὲν
 (ἔστι) ἤδύ.

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ, Σοφοκλέους Οιδίπους Τύραννος

Ἄλλά, ὅταν φθάσετε πλέον εἰς ὄριμον ἡλι-
 κίαν διὰ γάμον, ποῖος θὰ εἶναι αὐτός, ποῖος
 θὰ ριψοκινδυνεύσῃ, παιδιὰ μου, δεχόμενος
 τέτοια αἴσχη,
 τὰ ὅποια θὰ ἐπιφέρουν καταστροφὰς (ὅπως)
 εἰς τὴν ἰδικήν μου γενεάν, ἔτσι καὶ (= ἄμοῦ
 τῆ) εἰς τὴν ἰδικήν σας;

Διότι ποῖα ἀπὸ τὰς συμφορὰς λείπει; Ὁ πατέ-
 ρας σας ἐφόνευσε τὸν πατέρα του, ἐνυμφεῦθη
 ἐκείνην πού τὸν ἐγέννησεν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν
 ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐγεννήθη, καὶ ἀπέ-
 κτησεν ἐσᾶς ἀπὸ τὴν ἰδίαν κοιλίαν, ἀπὸ τὴν
 ὁποίαν ἀκριβῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξεβλάστησε.
 Ἔτσι θὰ σᾶς κατηγοροῦν· καὶ ἔπειτα ποῖος
 θὰ (σᾶς) λάβῃ εἰς γάμον; Κανεὶς δὲν εἶναι,
 παιδιὰ μου, (ὁ ὅποιος θὰ σᾶς λάβῃ εἰς γά-
 μον), ἀλλὰ εἶναι ἀνάγκη ἐσεῖς νὰ μαραθῆτε
 ἀνύπανδροι καὶ ἄγαμοι.

Ἄλλά, ὧ παιδί τοῦ Μενοικέως (: Κρέων),
 ἀφοῦ ἔχεις μείνει ὁ μοναδικὸς πατέρας εἰς
 αὐτάς — διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι τὰς ἐγεννήσα-
 μεν καὶ οἱ δύο ἔχομεν χαθῆ — μὴ ἐγκαταλεί-
 ψης αὐτάς νὰ πλανῶνται πτωχαί, χωρὶς ἄν-
 δρα (ἂν καὶ εἶναι) συγγενεῖς σου,

καὶ μὴν ἀφήσης νὰ γίνονται τὰ βάσανά τους
 ἴσα μὲ τὰ ἰδικὰ μου, ἀλλὰ λυθήσου αὐτάς,
 βλέπων νὰ εἶναι εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν ἔτσι
 ἐγκαταλελειμμένοι ἀπὸ ὅλους, ἐκτὸς ἀπὸ ἐσέ.

Δέξου τὴν παράκλησίν μου, ὧ εὐγενικέ, καὶ
 δῶσε μου τὸ χερί σου.

Καὶ εἰς σᾶς, παιδιὰ μου, ἂν μὲν εἶχατε ἤδη
 τὴν ὀριμότητα νὰ σκεφθῆτε, θὰ σᾶς ἔλεγα
 πολλὰς συμβουλὰς· τῶρα ὅμως τοῦτο (μόνον)
 σᾶς εὐχομαι: νὰ ζῆτε, ὅπου ἡ περίστασις
 ἐπιτρέπει, νὰ εὐτυχήσετε δὲ σεῖς εἰς τὴν
 ζωὴν σας καλύτερα ἀπὸ τὸν πατέρα πού σᾶς
 ἐγέννησε.

ΚΡ. Ἀρχοῦν ὅσα δάκρυα ἔχυσες· ἀλλὰ ἔλα
 μέσα εἰς τὸ σπίτι (τῶρα).

ΟΙΔ. Πρέπει νὰ ὑπακούσω, ἂν καὶ δὲν μοῦ
 εἶναι καθόλου εὐχάριστον.

ΚΡ. Πάντα γάρ (ἔστι) καλά καιρῶ.

ΟΙΔ. Οἶσθα οὖν ἐφ' οἷς εἶμι;

ΚΡ. Λέξεις καὶ τότε εἶσομαι κλύων.

ΟΙΔ. Ὅπως πέμψης με ἀποικον γῆς.

ΚΡ. Αἰτεῖς με δόσιν τοῦ θεοῦ.

ΟΙΔ. Ἄλλα γε ἦκω ἔχθιστος θεοῖς.

ΚΡ. Τοιγαροῦν τεύξη τάχα.

ΟΙΔ. Φῆς οὖν τάδε;

1520 ΚΡ. (Φημί) οὐ γάρ φιλῶ λέγειν μάτην ἅ μὴ φρονῶ.

ΟΙΔ. Ἄπαγέ με ἐντεῦθεν νῦν ἦδη.

ΚΡ. Στεῖχε νῦν, ἀφοῦ δὲ τέκνων.

ΟΙΔ. Μηδαμῶς γ' ἔλη μου ταύτας.

ΚΡ. Μὴ βούλου κρατεῖν πάντα· καὶ γάρ ἅ ἐκράτησας οὐ ξυνέσπετό σοι τῶ βίῳ.

ΧΟ. Ὡς ξνοικοὶ πάτρας Θήβης, λεύσσετε εἰς ὄσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν Οἰδίπους ὄδε, ὃς ἦδει

1525 τὰ κλεινὰ αἰνίγματα καὶ ἦν ἀνὴρ κράτιστος, οὗ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω;

Ὡστε μὴ (πάντα, ὑποκείμεν.) ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν ἐκεῖνων τὴν τελευταίαν ἡμέραν, ὀβρίζειν μηδένα (ἀντικείμεν.) θνητὸν ὄντα, πρὶν ἂν περάσῃ τέρμα τοῦ βίου, μηδὲν ἀλγεῖν ὄν παθῶν.

ΚΡ. (Βέβαια πρέπει νὰ ὑπακούσης), διότι ὅλα εἶναι καλά εἰς τὴν ὥραν τους.

ΟΙΔ. Γνωρίζεις λοιπὸν μὲ ποίαν συμφωνίαν θὰ ἔλθω (μέσα);

ΚΡ. Θὰ τὸ εἴπῃς καὶ τότε θὰ γνωρίζω, ὅταν ἀκούσω.

ΟΙΔ. (Μὲ τὴν συμφωνίαν) νὰ μὲ στείλῃς νὰ κατοικήσω μακρὰν (αὐτῆς) τῆς χώρας.

ΚΡ. Ζητεῖς ἀπὸ ἐμὲ δῶρον, τὸ ὅποιον δίδεται ἀπὸ τὸν θεόν.

ΟΙΔ. Ἄλλὰ ἀκριβῶς ἔχω καταστήσει μισητότατος εἰς τοὺς θεοὺς (ὥστε καὶ οἱ θεοὶ ἀπαιτοῦν τὴν ἐξορίαν μου).

ΚΡ. Τότε λοιπὸν θὰ ἐπιτύχῃς γρήγορα (αὐτὸ ποὺ θέλεις, δηλ. τὴν ἐξορίαν σου).

ΟΙΔ. Συμφωνεῖς λοιπὸν εἰς αὐτό;

ΚΡ. (Συμφωνῶ) διότι δὲν συνηθίζω νὰ λέγω ματαιῶς ὅσα δὲν γνωρίζω.

ΟΙΔ. Πάρε με ἀπ' ἐδῶ τώρα πλέον.

ΚΡ. Βάδιζε τώρα καὶ ἀποχωρίσου ἀπὸ τὰ παιδιά σου.

ΟΙΔ. Μὲ κανένα τρόπον νὰ μὴ μοῦ πάρῃς (τὰ παιδιά μου) αὐτὰ *τοῦλάχιστον (=γε)*.

ΚΡ. Μὴ θέλῃς νὰ νικᾷς εἰς ὅλα· διότι καὶ ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐνίκησες, δὲν σὲ ἤκολούθησαν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου.

ΧΟ. Ὡς κάτοικοι τῆς πατρίδος τῶν Θηβῶν, κοιτᾶτε εἰς ποίαν ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς ἔχει φθύσει ὁ Οἰδίπους αὐτὸς ἐδῶ, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε τὰ πολυθρήλητα αἰνίγματα καὶ ἦτο ἀνὴρ ἰσχυρότατος, τοῦ ὁποίου τὴν εὐτυχίαν ποῖος ἀπὸ τοῦς πολίτας δὲν ἔβλεπε μὲ ζηλότυπον βλέμμα;

Ὡστε κάθε ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος περιμένει νὰ ἴδῃ τὴν τελευταίαν ἐκείνην τῆς ζωῆς ἡμέραν, ἅς μὴ μακαρίζῃ κανέναν, ἐφ' ὅσον εἶναι θνητὸς (ἅς μὴ μακαρίζῃ κανένα θνητόν), πρὶν περάσῃ τὸ τέρμα τοῦ βίου, χωρὶς νὰ πάθῃ καμίαν πικρὰν συμφορὰν.

Α' ΓΛΩΣΣΙΚΑ: 1422 *γελαστής*, ἀντί: ὡς *γελασόμενος* = διὰ νὰ σὲ περιφρονήσω (δηλ. ἡ φράσις θὰ ἦτο: οὐθ' ὡς γελασόμενος οὐθ' ὡς δνειδιῶν κτλ.) — 1427 *δεικνύναι*, ἐκ τοῦ *αἰδεῖσθε*. — 1430 *τοῖς ἐν γένει* (οὔσι) = τοῖς συγγενέσι (ἐκ

τῆς ἀπίστ. ἐκφρ. εὐσεβῶς ἔχει=εὐσεβὲς ἐστίν, ἥς ὑποκ. τὸ ὄραν).—1432 *ἐλπιδος*, ἐδῶ=φόβου.—1436 *προσῆγορος*, παθ.=φιλικῶς χαιρετιζόμενος (χωρὶς νὰ μοῦ ὀμιλῇ φιλικὰ κανεῖς).—1440 *πᾶσα*, κτηγμτ. προσδ.—1442 *ἴνα*, τοπ. ἀναφ.=ὄπου ἴνα *χεῖρας* (γεν. διαίρ.)=εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης.—1444 *πεύσεσθε*, μέλ. τοῦ *πυνθάνομαι*.—1445 *τᾶν=τοὶ ἄν* (τὸ μὲν *τοὶ* βεβαιωτικόν· τὸ δὲ *ἄν* δυνητ. εἰς τὸ *φένουσι*).—1446 *προστρέφομαι*, μέλ. τοῦ *προστρέπομαι*=τρέπομαι πρὸς τινα, ἴνα τοῦ παρακαλέσω· παρακαλῶ.—1448 *θου*, προστ. μέσ. ἀορ β' τοῦ *τίθεμαι* (τάφον τίθεμαι=θάπτω).—*δν=ὤς*.—1449 *ἀξιοθῆτω*, ἀπροσ.=κριθῆτω ἄξιον ὑποκ. τὸ *τυχεῖν*· τοῦ δὲ *τυχεῖν* ὑποκ. *τόδε ἄστυ* (αἰτιατ.), ἀντικ. ἐμοῦ.—*ζῶντος*, μτχ. χρον. (δὲν εἶναι γεν. ἀπόλ, ἀλλὰ προσδιορίζει τὸ ἀντικ. ἐμοῦ).—*οἰκητοῦ*, κτηγμ.—1451 *κλήζεται=εἰσὶν ὁ καλούμενος*.—1453 *ἐθέσθην, γ'* πρὸς. δυϊκοῦ=*ἐθεντο*.—*ζῶντε*, μτχ. χρον. (ὄνομ. δυϊκ.).—1454 *ἀπωλλύτην, γ'* πρὸς. δυϊκοῦ, πρτ. ἀποπειρατ. (τοῦ ἀπόλλυμι)=ἤθελον νὰ μὲ ἐξοντώσουν.—*πέρσαι ἄν*, ἀπαρ. δυνητ., ἐπεξ. τοῦ *τοσοῦτον* (πέρθω=πορθῶ, ἀφανίζω).—1457 *μῆ* (ἐνν. *σωθεῖς*)=*εἰ μὴ ἐσώθην*.—1458 *εἶσι*, γ' ἐνικ. ὄριστ. ἐνεστ. τοῦ *εἶμι*=ἐρχομαι, βαδιζῶ ἔτω, προστ. τοῦ *εἶμι* (: ἴθι, ἴτω κτλ.).—1459 *μοι*, δοτ. ἤθ. (=πρὸς ἱκανοποίησίν μου παρακαλῶ).—1460 *προσθῆ*, β' ἐνικ. ὑποτ. ἀορ. β' τοῦ *προστίθεμαι* (: *προσθῶμαι*, *προσθῆ*, *προσθῆται* κτλ.)· *μῆ προσθῆ*=μὴ προσθέσης εἰς τὰς ἄλλας φροντιδας σου καὶ αὐτήν· μὴ ἀναλάβης.—1462 *ταῖν δ' ἀθλίαιν* κτλ., γεν. δυϊκοῦ (ἀντικ. τοῦ κατωτέρου *μέλεσθαι*).—1463 *αἶν*, δυϊκοῦ δοτ. προσωπ. εἰς τὸ *ἐστάθη*.—*χωρὶς*, ἐδῶ ἐπίρ. (καὶ ὄχι καταχρ. πρόθ.)=χωριστά.—*ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός*, ἐπεξ. τοῦ *χωρὶς*.—1465 *μετειχέτην, γ'* πρὸς. δυϊκοῦ=μετειχον.—*ταῖν*, δεικτ. ἀντων.=ταῦταιν, γεν. ἐπαναλαμβάνουσα τὸ ἀντικ. *ταῖν ἀθλίαιν* κτλ.—*μοι*, δοτ. ἤθ.—*μέλεσθαι*, ἐδῶ ἡ ἀπόδοσις τῆς ἀντιθ.: *μῆ προσθῆ μὲν—μέλεσθαι δὲ* (ἀπαρ. ἀντί προστ.)· *μέλομαι*=φροντιζῶ.—1469 *ἴθ'* (=ἴθι), προστ. τοῦ *εἶμι*.—1470 *γονῆ*, δοτ. τοῦ κατὰ τι =κατὰ τὸ γένος.—*τᾶν=τοὶ ἄν* (τὸ *τοὶ* βεβαιωτ., τὸ δὲ *ἄν* δυνητ. εἰς τὸ *δοκοῦμι*).—1472 *τοῖν φίλοιν*, γεν. (ἀντικείμε. τοῦ *κλύω*).—*δακρυροοῦντοιν*, μτχ. κτηγμτ. (γεν. δυϊκοῦ).—1476 *πορσύνω* παρασκευάζω, ἐκτελῶ.—1478 *τῆσδε τῆς ὁδοῦ* =ἀντί τῆσδε τῆς ὁδοῦ (τῶν τέκνων)—1479 *φρουρήσας τύχοι=φρουρήσαι* (εὐκτ.).—1483 *προυξένησαν* (=κατώρθωσαν) εἰς τοῦτο τὸ *ὑμῖν* (δοτ. προσωπ. ἡ ἀντιχαρ.), τὸ δὲ *δρῖν*, ἀντικ. (ὑποκ. τοῦ ὄραν ἐνν. *ὑμᾶς*, ἀντικείμε. τὸ ὄματω).—1485 *ἤρθθην*, παθ. ἀορ. τοῦ *ἀρόμαι· οὔμαι*, ἐδῶ μὲ γεν. ἔννοιαν=γεννώμαι.—1486 *σφῶ*, αἰτ. δυϊκοῦ =*ὑμᾶς* (ἀντικ. τοῦ *δακρῶ*=*σᾶς* κλαίω, κλαίω διὰ *σᾶς* τὰς δύο).—*νοοῦμενος*, μτχ. αἰτιολ. (αἰτιολογεῖ τὸ *δακρῶ*).—*προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω*, παρενθετικῶς· *ὁ γὰρ* αἰτιολογεῖ τὸ *νοοῦμενος*· τὸ νόημα· κλαίω διὰ *σᾶς* τὰς δύο· δὲν κλαίω, διότι *σᾶς* βλέπω, ἀφοῦ ὡς τυφλὸς δὲν ἠμπορῶ νὰ *σᾶς* ἴδω· κλαίω ὅμως διότι συλλογίζομαι κτλ.—1488 *βιῶναι*, ἀπαρ. ἀορ. β' τοῦ *ζῶ* (ἀορ. *ἐβίω*)· τὸ *βῖωναι* ἐδῶ μὲ παθ. σημ. =παθεῖν ἐν τῷ βίῳ (διὰ τοῦτο καὶ τὸ ποιητ. αἰτ. *πρὸς ἀνθρώπων*).—1493 *τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει*, χάριν ζωηρότητος ἢ ἐπιαναφορὰ τοῦ *τίς*, ἀντί· *ίς παραρρίψει· παραρρίπτω* (καὶ *παράτιθεμαι*)=καταθέτω τι εἰς τὸ παιγνίδι, ριψοκινδυνεύω.—1495 *δῆλημα βλάβη*, καταστροφή (*δηλέομαι*=βλάπτω· ἐξ οὗ καὶ *δηλητήριον*).—1497 *ἐπεφνε*, ἀορ. β' τοῦ *ἀφρ*. κατ' ἐνεστ. *φένω*=φονεύω (ἐκ θ. *φεν*· μετ' ἀναδιπλ. καὶ συγκοπῆς· *φεν*).—*ἤρσσε*, τοῦ *ἀρόω· ἀρῶ*, ἐδῶ μτφρ =*νυμφεύομαι*.—1500 *τοιαῦτα*, σύστ. ἀντικ., ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἐπίρ. *οὕτως*.—*γαμεῖ*,

μέλ.—1504 *νώ*, ὄνομ. δυϊκοῦ α' προσ. τῆς προσ. ἄντων. = ἡμεῖς οἱ δύο.—*ῶ* ὄνομ. δυϊκ. ἀναφ. ἄντων. = οἱ ὅποιοι.—1508 *οἴκτισσον*, προστ. ἄορ τοῦ *οἴκτιζω*.—1509 *πλήν ὅπου τὸ σὸν μέρος*, πλήν ὅπου θὰ συμμερισθῆς σὺ τὴν προσασίαν ταύτην: πλήν σοῦ.—1510 *ξυγγεῶ* συγκατανεῶ.—1511 *σφῶν*, δοτ δυϊκ. β' προσ. τῆς προσ. ἄντων. = ὑμῖν.—*εἰχέτην*, β' πρόσ. δυϊκοῦ = εἶχετε.—1512 *τοῦτο*, ὑποκειμ.—*εὐχῆ*, κτηρμ.—1513 *οὔ*, ἀναφ. τοπ. = ὅπου.—*τοῦ βίου* ἀντικ. τοῦ *κρηῆσαι*.—*λόφος*, κτηρμ. (*λώων*, συγκριτ. τοῦ *ἀγαθός*).—1514 *ἄλις (ἐνν. ἐστίν)*, ἀπρόσ. ἔκφρ. ἧς ὑποκειμ. ἡ ἀκόλουθος ἀναφορ. προστ. *ἔξήκεις δακρῶν*.—*ἴνα*, τοπ. ἀναφ.—*δακρῶν*, μτχ. κτηρμτ.: κατὰ λέξιν ἀρκετὸν εἶναι ἐκεῖ ὅπου ἔχεις φθάσει κλαίων, ἦτοι: ἀρκοῦν ὅσα δάκρυα ἔχουσες.—1517 *ἐφ' οἷς*, ἐπὶ τῷ ὄρω, μὲ τὴν συμφωνίαν.—*εἶσομαι* (καὶ *εἰδήσω*), μέλ. τοῦ *οἶδα*.—1519 *τεῦξην*, β' ἐνικ. πρόσ. ὀριστ. μέλ. τοῦ *τυγχάνω* (μέλ. *τεῦξομαι*, *τεῦξην*, *τεῦξεται* κτλ.).—1520 *γάρ*, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. *φημί* = βεβαιῶνω τοῦτο, συμφωνῶ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὸ ὅτι θὰ ἐπιτύχῃς γογγύρα τὴν ἐξορίαν κατὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν (κατόπιν τούτου ὁ Οἶδ. ἡσυχάζει καὶ δέχεται νὰ εἰσέλθῃ: *ἄπαυε νῦν μ' ἐντεῦθεν ἦδη*).—1521 *ἄφοῦ*, β' ἐνικ. πρόσ. μέσ. ἄορ. τοῦ *ἀφίεμαι* = ἀφήνομαι, ἀποχωρίζομαι.—1522 *ἔλη*, β' ἐνικ. ὑποτ. ἄορ. β' τοῦ *αἰρέομαι-οῦμαι* (ἐδῶ = ἀφαιρῶ).—*πάντα*, αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—1523 *ξυνέσπετο*, ἄορ. β' τοῦ *ξυνέπομαι*.—*λεύσσετε*, προστ. ἐνεστ. τοῦ *λεύσσω* = βλέπω· ἐκ τοῦ *λεύσσετε* ἢ πλαγ. ἐρωτ. πρότ. *εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς Οἶδ. ὁδε ἐλήλυθεν*.—1526 *ταῖς τύχαις*, ἀντικ. τοῦ *ἐπιβλεπεν*.—*ζήλω*, δοτ. τροπ.—1529 *δλβίζω* μακαρίζω, θεωρῶ τινα εὐτυχῆ· *μὴ δλβίζειν*, ἀπαρ. ἀντί προστ. ὑποκειμ. ἐνν. τινὰ ἢ πάντα (ἄνθρωπον).—*ἐπισκοποῦντα*, μτχ. ἐπιθ. εἰς τὸ ὑποκ. (ἐπισκοπῶ = ἀποβλέπω, ἀναμένω), ἐκ τούτου τὸ *ἰδεῖν* ὡς ἀντικ.—*μηδένα*, ἀντικ. τοῦ *δλβίζειν*.

Β' ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ: 1425 *τὴν πάντα βόσκουσαν φλόγα*, .. *Ἥλιον* ὁ Ἥλιος, θεὸς τοῦ λευκοῦ καὶ καθαροῦ φωτὸς μολύνεται ἐκ τῆς θείας τῶν μαρῶν καὶ ἀνοσίων.—1432 *ἐπειπερ ἐλπίδος (= φόβου) μ' ἀπέσπασας* ὁ Οἶδ. ἐφοβεῖτο ὅτι ὁ Κρέων ἤθελε δειχθῆ κακὸς πρὸς αὐτὸν λόγῳ τῆς προτέρας στάσεώς του· ἐπειδὴ ὁμως ἀντιθέτως ὁ Κρέων ἔρχεται μὲ εὐμένειαν, ὁ Οἶδ. ἀπέβαλε τὸν φόβον καὶ τολμᾷ νὰ παρακαλέσῃ.

Γ' Αἴσθητικά: Εὐρισκόμεθα εἰς τὸ τελευταῖον μέρος τῆς Ἐξόδου τοῦ δράματος. Τὸ τμήμα τοῦτο (1422-1530) περιλαμβάνει καὶ τὴν τελευταίαν σκηνὴν τῆς Ἐξόδου μὲ πρόσωπα τὸν Κρέοντα, τὸν Οἰδίποδα καὶ τὸν Χορόν.—Ὁ Κρέων ἐμφανίζεται νηφάλιος, εὐγενής, μεγαλόψυχος ἔναντι τοῦ Οἶδ. καὶ πλήρης οἴκτου πρὸς αὐτόν. Ζητεῖ νὰ τὸν εἰσαγάγῃ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, ὅπως ἀπαιτεῖ ἄλλωστε καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος (ἵνα ἀποχωρήσῃ ὁ κύριος ἦρωας καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἴδιος ὁ Κρ. καὶ κενωθῆ οὕτω ἡ ὄρχηστρα, ἐξ ἧς τέλος θὰ ἐξέλθῃ ὁ Χορὸς). Ὁ Οἶδ. μὲ φυσικότητα ἰκετεύει τὸν Κρ. νὰ τὸν ἐκδιώξῃ τῆς χώρας ὡς ἐναγῆ· ἀναλαμβάνει τοιουτοτρόπως μ' εὐθυμίαν τὸ βῆρος τοῦ ἐξιλαστικοῦ μαρτυρίου του. Ζητεῖ ὁμως νὰ ἐναγκαλισθῇ τὰς μικρὰς θυγατέρας του. Ἡ σκηνὴ τοῦ ἐναγκαλισμοῦ εἶναι τεχνικωτάτη καὶ ἐπαυξάνει μὲν τὴν συγκίνησιν τοῦ θεατοῦ, ἐπισφραγίζουσα τὴν ὅλην ψυχικὴν ἀγωνίαν, τὴν ὁποίαν ἐδοκίμασε κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ὅλου δράματος, ἀλλὰ συγχρόνως ἐξευγενίζει καὶ καθηδύνει αὐτήν. Τοιουτοτρόπως ὁ θεατῆς αἰσθάνεται μὲν ἱκανοποίησιν

διὰ τὴν γενομένην κάθαρσιν, ἀλλ' ἄνευ χειρεκακίας. Ἀντιθέτος ὁ οἶκος, ὁ ἔλεος καὶ αὐτὸς ὁ θαυμασμός πρὸς τὸν ἥρωα κυριαρχοῦν ἐν τέλει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ.— Τὰ δράμα κλείει μὲ τοὺς *ἐξοθίους λόγους* τοῦ Χοροῦ (1524·30) ἀπερχομένου τῆς ὀρχήστρας καὶ εἰς τοὺς ὁποίους περιέχεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ θεωρηθῇ εὐτυχής, «*πρὶν ἂν τέρατα τοῦ βίου περίσῃ, μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν*».

Δ' ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ: 1) Ὁ Κρέων ἄνευ χειρεκακίας ζητεῖ νὰ εἰσέλθῃ ὁ Οἶδ. εἰς τὸν οἶκον (1422·31).— 2) Ὁ Οἶδ. παρακαλεῖ ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς χώρας (1432·37).— 3) Παρακαλεῖ ἐπίσης νὰ ταφῇ ἡ Ἴοκ. καὶ αὐτὸς νὰ κατοικήσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ εἰς Κιθαιρῶνα (1433·57).— 4) Ζητεῖ νὰ θωπεύσῃ τὰς θυγατέρας του (1458·70).— 5) Ἀντιληφθεὶς ταύτας προσερχομένης τῇ ἐντολῇ τοῦ Κρ. εὐχεται ὑπὲρ αὐτοῦ (1471·79).— 6) Θρηνεῖ τὴν δυστυχίαν τῶν θυγατέρων καὶ τὰ οἰκογενειακά αἴσχη, δι' ἃ αὐταὶ θά μείνουν ἄγαμοι (1480·1502).— 7) Ἰκετεύει τὸν Κρ. νὰ τὰς προστατεύσῃ (1503·10).— 8) Εὐχεται δι' αὐτάς βίον καλύτερον τοῦ ἰδικοῦ του (1511·14).— 9) Τῇ ἐπιμονῇ τοῦ Κρ. εἰσέρχεται εἰς τὸν οἶκον ζητῶν νὰ ἐξορισθῇ (1515·23).— 10) Ὁ Χορὸς ἀποχωρῶν λέγει ὅτι οὐδεὶς θεωρεῖται εὐτυχής πρὸ τοῦ τέλους τοῦ βίου του (1524·30).

Κεντρικὴ ἰδέα τῆς τραγωδίας: Ἡ κυβερνώσα τὸν κόσμον Μοῖρα, τῆς ὁποίας ἡ βουλή εἶναι ἀμετάτρεπτος, ὥρισεν ὅτι ὁ Οἰδίπους θά φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θά νυμφευθῇ τὴν μητέρα του. Πρὸς ἀποσοβῆσιν τῶν φρικτῶν τούτων προκαθωρισμένων θεσφάτων τῆς Μοίρας πράττουν τὸ πᾶν τὰ ἐνδιαφερόμενα πρόσωπα: πατήρ, μήτηρ καὶ υἱός. Αἱ προσπάθειαι τῶν ὁμῶς ἀποβαίνουν μάταιαι. Ἀντὶ ν' ἀποσοβήσουν τὸ κακόν, ἐξυπηρετοῦν τὴν πλήρωσιν αὐτοῦ. Τέλος ἡ βουλή τῆς Μοίρας πληροῦται καὶ τοῦτο ἀποκαλύπτεται ὑπὸ τῶν ἰδίων προσώπων, τὰ ὁποία εἰργάσθησαν πρὸς ἀποτροπὴν αὐτῆς. Ὅθεν ἡ *κεντρικὴ ἰδέα* τῆς τραγωδίας συνοψίζεται εἰς τοῦτο: «*Ἡ μοῖρα τῶν θνητῶν εἶναι ἀμετάτρεπτος· ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄθνημα αὐτῆς καὶ αἱ δυνάμεις του ἀποβαίνουν ἀνίσχυροι κατὰ τῶν θείων βουλῶν*».

